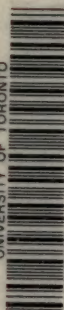

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 01317761 3

Digitized by the Internet Archive
in 2007 with funding from
Microsoft Corporation

CLAVIS
LINGUARUM SEMITICARUM

EDIDIT

HERMANN L. STRACK

PARS III

THE ARAMAIC LANGUAGE
OF THE BABYLONIAN TALMUD

BY

MAX L. MARGOLIS

I. GRAMMAR

II. CHRESTOMATHY AND GLOSSARIES

ENGLISH EDITION

MÜNCHEN

C. H. BECK'SCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG
OSKAR BECK

1910.

ENGLAND:

DAVID NUTT, LONDON.

AMERICA:

G. E. STECHERT & Co., NEW YORK.

A MANUAL
OF THE
ARAMAIC LANGUAGE
OF THE
BABYLONIAN TALMUD

GRAMMAR
CHRESTOMATHY AND GLOSSARIES

BY

MAX L. MARGOLIS, PH. D.

PROFESSOR OF BIBLICAL PHILOLOGY IN THE DROPSIE COLLEGE
PHILADELPHIA, PA.

123978
4 | 9 | 12

MÜNCHEN
C. H. BECK'SCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG
OSKAR BECK

1910.

ENGLAND:
DAVID NUTT, LONDON.

AMERICA:
G. E. STECHERT & Co., NEW YORK.

PJ

5301

M37

Printed by Fischer & Wittig in Leipzig.

TO MY WIFE
IN LOVE AND GRATITUDE

PREFACE

As far back as 1894, Professor HERMANN L. STRACK, of the University of Berlin, who had favorably noticed my first two publications, both dealing with the textual criticism of the Talmud, suggested to me the writing of a work to all intents and purposes similar to the present one. The plan was elaborated in detail, and I actually commenced work on a number of larger texts. Soon, however, I realized that with the means at my disposal it was impossible for me to arrive at a satisfactory form of the text. Moreover, my professional work lying in other directions, I was forced to abandon for the time being all thought of prosecuting this plan. When in the autumn of 1907 I visited Germany, Prof. STRACK urged me to let go for a while my Septuagint studies and to resume that long neglected piece of Talmudic work.

With the aid of JUDAH SENI's יהודה יעלה, ISRAEL MICHELSTÄDT's מלין דרבנן, MOÏSE SCHUHL's *Sentences et proverbes du Talmud*, and MOSES LEWIN's *Aramäische Sprichwörter und Volkssprüche*, and a manuscript collection of a similar character compiled by my sainted father, I transcribed a large number of short and pithy Aramaic sentences from the Talmud, noting the variants from RABBINOVICZ' work. I then copied a large number of connected Aramaic texts from all parts of the Talmud, with the variants belonging thereto. I once more realized that unless I secured manuscript evidence at first hand, my texts as well as the grammar that I had constructed from them would be unreliable. I therefore proceeded to Munich where,

beside the famous cod. Hebr. 95, I was privileged to collate the manuscripts and early prints enumerated on p. XV.

Only when the grammar, as far as based on my own texts, had been completely worked up, did I proceed to an examination of the grammatical works of my predecessors (see p. 98). I found that there were two points which placed my work on a footing entirely its own. In the first place, my own examples were marked by that certainty which comes only from a personal perusal of the sources, the otherwise scholarly work of the author of the *Variae Lectiones* being entirely unreliable in the province of grammar. Then again my linguistic point of view differed from that of my predecessors in a number of vital questions. I say all this with no intent to criticize the labors of others. I merely wish to point out the independent character of my own work. In the Syntax I had no predecessors at all. I therefore followed the guidance of NÖLDEKE in his excellent Mandaic and Syriac Grammars as closely as feasible. The examples, of course, are my own.

In the first part of the Chrestomathy, the sources of each form, phrase, or sentence, were indicated in my manuscript. But in order to reduce the bulk and cost of the volume, it was deemed advisable to drop them in all but a few cases. As for the Connected Texts, not only are the sources noted, but also a certain amount of variants. Here again economy was imperative. I therefore chose for each piece that witness of the text, which seemed to merit distinction because of its correctness or originality, giving the authority for all deviations therefrom in the margin, where are likewise registered not only important variants bearing on grammar, lexicon, or meaning, but also scribal errors of the codex chosen (for silence would have led to a false impression as to the actual contents of the manuscript).

Both in the Grammar and in the Chrestomathy I refrained from adding vowel points. Only in the Connected Texts did I here and there deviate from this rule;

the reasons in each case will be found to be obvious. The first part of the Chrestomathy, the "Forms and Sentences", being arranged according to a graded system, with references to the paragraphs of the Grammar, the student, with the aid of §§ 2—5 and a moderate knowledge of Hebrew and Biblical Aramaic, will be able to accurately vocalize every form occurring in the Grammar and in the corresponding portions of the Chrestomathy. Moreover, he may look up every form in the Glossary under the proper root, where he will find the forms occurring in Grammar and Chrestomathy recorded, defined, and vocalized. There is also another reason why the vocalization was on the whole sedulously kept out of Grammar and Chrestomathy. The orthography of the sources being adjusted to unpointed texts, the introduction of vowel-points would have created naught but confusion, since the latter presupposes an entirely different system of orthography (such as we find in Biblical Aramaic). With the method adopted by me, each system is allowed to exhibit its own characteristics without confusion. Moreover, whatever subjective features may attend the vocalization are thus kept out of the texts themselves which are presented with utmost fidelity and accuracy exactly in the form in which they have come down.

As for the choice of material, the texts naturally come largely from the Haggadah. But the Halakah also is not only represented by a few specimens which, I believe, meet the requirements of beginners, but also in the first part of the Chrestomathy by phrases and sentences judiciously culled from the large frame-work and thus exhibiting the methodological terminology of the halakic discussions, concisely explained in the Glossary. Additional information is to be found in MIELZINER'S *Introduction* and in BACHER'S *Terminologie* (see p. 97. 98).

In writing the Glossary, I naturally availed myself of the great Talmudic lexica and of the lexicographical

works concerned with the cognate Aramaic dialects. My aim was not so much to discover new identifications, as to give that which was tenable and most adequately supported. I have followed tradition as far as it is embodied in the 'ARUK, in HANANEL, RASHI, and others, both with a conservative bias and with criticism. The discerning critic will find that the lexicographical material has been thoroughly consulted and just as accurately weighed. The student may confidently feel that he is everywhere treading upon safe ground.

It is a pleasant duty for me to acknowledge my indebtedness to the directors of the Libraries of Göttingen, Hamburg, Karlsruhe, for the readiness with which they conveyed their Talmudic manuscripts to Munich for my use; but above all to Dr. VON LAUBMANN, the director of the Royal State and Court Library at Munich (whose recent demise is a source of deep regret), and his able assistant, Dr. LEIDINGER, for the uniform courtesy extended to me for five full months. I am also beholden to the National Library at Florence for the permission to have certain pages of its Talmudic manuscripts photographed, and to Chief Rabbi Dr. S. H. MARGULIES for securing and forwarding those photographs. Above all others, my sincere gratitude is herewith expressed to Professor STRACK who not only suggested this work but also read a number of proofs and was untiring in his efforts, in which he was aided by his wide experience, to enhance the accuracy of the contents, the economic arrangement of the details, and the appearance of the whole. Nor would I be derelict in acknowledging the kindness of Commercial Councillor Herr OSCAR BECK, head of the publishing firm of C. H. BECK in Munich, who most readily consented to undertake the publication of this work.

Philadelphia, Pa., February 1910.

Max L. Margolis.

TABLE OF CONTENTS

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

	Page
§ 1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. Its Place in General Aramaic	1
§ 2. Script and Orthography	3
§ 3. Means of Fixing the Vocalization	7

I. Phonology (§ 4—7).

§ 4. The Consonants and their Changes	8
§ 5. The Vowels and their Changes	10
§ 6. Syllabic Loss. Loss of Sounds through Collocation of Words in the Sentence	15
§ 7. The Accent	15

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

§ 8. Personal Pronoun	16
§ 9. Demonstrative Pronoun	17
§ 10. Relative Pronoun	18
§ 11. Interrogative Pronoun	18

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

§ 12. Preliminary Remarks	19
§ 13. Nouns with Shortened Stem	19

	Page
§ 14. Triconsonantal Nominal Stems with Vowel Gradation	22
§ 15. With the Middle Radical Geminate	22
§ 16. With Prefixes	25
§ 17. Pluriconsonantal Stems	25
§ 18. Denominatives formed by means of Afformatives .	26

(b). Inflection (§ 19—22).

§ 19. Inflectional Endings	27
§ 20. Modification in the Stem occasioned by the Inflection	29
§ 21. Pl. fem. from Masculines and conversely	30
§ 22. The Noun with Pronominal Suffixes	32
§ 23. Numerals	32

C. Particles (§ 24—26).

§ 24. Adverb	34
§ 25. Prepositions	34
§ 26. Conjunctions	35

D. The Verb (§ 27—41).

§ 27. The Modification of the Stem	35
§ 28. Inflectional Elements	36
§ 29. Perfect	37
§ 30. Imperfect, Imperative, and Infinitive	38
§ 31. The Participles	40
§ 32. Itpe ^l el	41
§ 33. Pa ^l el	43
§ 34. Itpa ^l al	45
§ 35. Afiel	46
§ 36. Ittafiel	47
§ 37. Verbs ע"ע	48
§ 38. Verbs ע"י	50
§ 39. Verbs ל"י	56
§ 40. Pluriconsonantals	56
§ 41. The Verb with Objective Suffixes	57

III. Syntax (§ 42—74).

A. The Noun (§ 42—54).

	Page
§ 42. The Neuter.	62
§ 43. St. absol. and determ.	62
§ 44. St. constr. and Periphrastic Genitive	63
§ 45. Coordination	65
§ 46. Construction of כֹּל	66
§ 47. The Joining together of several Nouns. Distributive Repetition.	67

Pronoun (§ 48—52)

§ 48. Personal Pronoun	68
§ 49. Demonstrative Pronoun	70
§ 50. Interrogative Pronouns	71
§ 51. Relative Pronoun	72
§ 52. Numerals	73
§ 53. Adverbial Expression	74
§ 54. Prepositions	74

B. The Verb (§ 55—62).

§ 55. Person and Gender	75
§ 56. The Perfect	76
§ 57. The Imperfect	77
§ 58. The Participle	79
§ 59. The Imperative	82
§ 60. The Infinitive	83
§ 61. Government of the Verb	84
§ 62. אֵיךְ	86

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

§ 63. The Copula	87
§ 64. The Casus Pendens	88
§ 65. Concord of the Parts of Speech	89
§ 66. The Order of Words	89
§ 67. Negative Sentences	90
§ 68. Interrogative Sentences	91

D. Compound Sentences (§ 69—73)		Page
§ 69.	Copulative Sentences	92
§ 70.	Attributive Relative Sentences	94
§ 71.	Conjunctive Relative Sentences	95
§ 72.	Indirect Interrogative Sentences	96
§ 73.	Conditional Sentences	96
Literature		97

Chrestomathy and Glossaries.

Chrestomathy.

I.	Forms and Sentences	1*
II.	Connected Texts	34*
	A. Earlier Language	34*
	B. Later Language	37*

(From the "Chapter of the Saints" p. 58*. — Wonder-
stories p. 70*. — Halakic texts p. 74*.)

Glossaries.

A.	Aramaic Glossary	84*
B.	Hebrew Glossary	180*

Abbreviations and Signs.

1. F = Florenz (Florence), Biblioteca Nazionale codd. II, 1, 7—9.
- G = Göttingen, Universitäts-Bibliothek cod. hebr. 3 (init. saec. XIII).
- H = Hamburg, Stadtbibliothek, cod. hebr. 165 (1184 p. Chr.).
- K = Karlsruhe, Hof- und Landes-Bibliothek cod. orient. 9 (1400—1450).
- M = München (Munich), Hof- und Staats-Bibliothek, cod. hebr. 95 (1343 p. Chr.).
- M₁ = München, codd. hebr. 6. 140. 141.
- Ⓐ = ed. Bomberg. 1, Venetiae 1520—23.
- Ar^M = 'Aruk cod. hebr. 142 München (1285 p. Chr.) *contains only the second part, not made use of by Kohut* || Ar^VⒶ = 'Aruk cod. Wien (Vienna), ed. Pesaro, ed. Veneta (cf. Kohut).
- Han^M = Hanan'el cod. hebr. 227, München.
- Ra^M = Raši; RŠbMM = RŠemu'el ben Meir. Cod. hebr. 216, München.
- En = 'En Ia'akob, ed. princ. (Saloniki c. 1516).
- Hal-ged = Halakot gedolot, Ven. 1548.
- Teš-geon = Tešubot ha-ge'onim, Ed. Harkavy, Berlin 1887.
2. Ar = 'Arakin || A.z. = 'Aboda zara.
- Ba, ba = Biblisch-Aramäisch (Biblical Aramaic). || B.b. = Baba batra || Ber(akot) || Beš(a). || B. k = Baba kamma || B. m. = Baba meši'a.

Chr. = Chronik (*Chronicles*).

Dal(man), cf. p. 98. 99. || De(uteronomium).

Erub = 'Erubin. || Ex(odus) || Ez(echiel).

Ge(nesis). || Gerš(om)^{ms} (MS apud Kohut) || Giṭ(ṭin).

Ḥag(iga). || Ḥul(lin).

Jb = Hiob (*Job*). || Je(remias) || Ieb(amot). || Jo(sua). || Is(aias).

Ker(itot). || Ket(ubot). || Kid(dusin).

Meg(illa). || Men(aḥot). || mend(um), mend(osum) || Miel(ziner),
cf. p. 97. || M. K. = Mo'ed Kāṭon ||

Ne(hemias). || Ned(arim). || Nö(ldeke), cf. p. 99. || Nu(meri).

p(luralis). || Pes(aḥim). || Pr(overbia). || prm = praemittit, prae-
mittunt. || Ps(almus).

Reg(um liber) = Könige, *Kings*. || rell = reliqui || R. h. = Roš
ha-šana.

Šab(bat), Sanh(edrin) || st. a. = status absolutus || st. d. = status
determinatus. || Str(ack), cf. p. 97 || Suk(ka).

Taan = Ta'anit || tr = transfert.

* = prima manus || > = omittit, omittunt.

c = corrector. || mg = margo || t = textus.

h = hebraice. || p = nomen proprium.

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. 1. Its Place in General Aramaic.

By Talmud (Gemara) we understand the interpretation of the Mishna, which usually takes the form of discussion; hence, the large framework. The language of this framework is throughout Aramaic. Whatever there is of Hebrew in the Talmud is confined to quotations from Hebrew sources, or to certain expressions which had become part of the spoken language and certainly of the scholastic speech. But even within the framework there is a considerable amount of Aramaic consisting of sayings of scholars whose vernacular was Aramaic, or of the conversation of the common people, or of the mass of popular proverbs, stories, legends, and the like, some of which are even of a non-Jewish origin.

This framework, which belongs to the editors (redactors) of the Talmud, is on the whole uniform and did not vary greatly from the vernacular employed by the Babylonian teachers (*Āmōrā'ē*, *Sābōrā'ē*) in their daily life. This language had as its area Upper

Babylonia, the seat of Babylonian Jewry, with the towns Neharde'a, Sora, Pumbeditha and others in which scholastic institutions were found; it was spoken during the 4th, 5th, and 6th post-Christian centuries, during which period the accumulated Talmudic material was subjected to frequent redaction, until it reached its final form.

c The language did not really die out until the ninth century when it was supplanted by Arabic. Its nearest relative is Mandaic, the language of Lower Babylonia. There certainly existed between the two dialectal differences; but it may be doubted whether there was a noticeable Jewish coloring to the popular speech of Upper Babylonia as handled by the Jews. Whatever there may be of Hebrew influence, should be looked for rather in the syntax. The phonetic decay characteristic of Mandaic may be witnessed on Talmudic ground only in its beginnings; at any rate the spelling of the Talmudic Aramaic is more archaic. Both dialects are closely related to Syriac; compare for instance the form of the st. d. of the masc. pl. in the noun and the prefix of the 3. person masc. of the imperf. in the verb.

d Much more ancient is the Aramaic which we find in certain tractates (Nedarim, Nazir, Têmura, Keritot, Me'ila, Tamid) apparently belonging to an earlier redactional stratum. Elsewhere we find remnants of the earlier language in (*a*) quotations from the Targum, usually in the name of R. Joseph, and paraphrastic expositions of biblical passages after the fashion of the Targum, cf. Ber 38^a; Sanh 95^a a. e.; (*b*) fragments of *Megillat Ta'anit*; (*c*) the pastoral letter of Gamaliel II.,

Sanh 11^b; (*d*) fragments of formulas for public documents (contracts, deeds, etc.); (*e*) the sayings of the older Palestinian scholars (Hillel, Samuel the Little, Meir, Hiyya, Bar Kappara, Johanan, etc.); (*f*) old popular texts, particularly incantations. Of course, there exist also mixed texts combining elements of the earlier and the later language. It is interesting to note that in M there is a tendency towards reducing the earlier language to the level of the later and common speech.

In the present work the earlier language, no less than *e* the later, is the subject of grammatical treatment; ancient and modern forms, however, are clearly distinguished. Thus in the grammar, the archaic forms have a † prefixed; in the chrestomathy A designates the essentially earlier and B the essentially later or common speech.

2. Script and Orthography.

2.

The letters are the same as in biblical and targumic Aramaic. Vowel signs as well as diacritic points are wanting in the printed editions and, barring sporadic cases, also in the manuscripts.

In contrast with BA., it is to be noted that ש has *b* been replaced by ס in סג, סים, סיטרא, אסתכל. ש is kept in עשבא, שבא, שמאלא, שיפתא, שק. The two are used indiscriminately in the flg. instances: בשרא and ביטרא; עשר and עשרי, עשרי but חד סר, etc.; סהדי and שהדי; אישתני and סני; בשבותיה and סיב; סטנא and שערתא and סערתא.

ה als a vowel letter is the rule exactly as in BA. *c* after א: מאה, חקלאה, גינאה, ארמאה, etc. In the absol.

st. of the f. sg. ה is rare: מֵלָה (but also מָלָא), אַרְבַּעַה, חֲמִשָּׁה, עֶשְׂרֵה; more frequently it occurs in 3 sg. f. of the perf. (שִׁילָה, שָׁדְרָה, קָמָה, רָקָה, יָלְדָה, שָׁמְעָה, שָׁקְלָה, סָבְרָה) and in the pt. sg. f. (מִנְסַבָּה) and pl. f. (שָׁיְבָה); but even there א will be met with ordinarily. In verbs לו"י we find ה only in הוּה (occasionally also הוּא). ה is extremely rare in the st. d. m. sg.: גִּבְרָא רַבָּה, אֲרַעָה, אֲוֹרַתָּה.

d Occasionally א represents a quiescent ה (§4*m*): כּוּלָּא, etc. רִישָׁה = רִישָׁה = רִישָׁה; גִּבְרָה = גִּבְרָה = גִּבְרָה

e In the middle of a word a radical א, though quiescent, is always expressed in the words מֵאֵתָן, סְאִי, שְׂמֵאלָא. Elsewhere א may and may not be written; thus we find מִסְנָא and מִסְנָא, מֵאֵנִי and מֵאֵנִי, עֵנָא and עֵנָא, צוּרָא and צוּרָא. The same holds good of א taking the place of ע (§4*e*): תּוּלָאנָא and תּוּלָנָא.

f א as a vowel letter in the middle of a word for *a* (after the fashion of Arabic) is only occasionally found in Occidental prints and MSS.; thus universally: אֲוִרְיָן; בּוּטָאשִׁי; אַחַתָּא; G: גְּבִיאתָ, עֲלִיאתָ, מִסְרָגָן, קֶאקִי; H: בּוּטָאשִׁי (r. בּוּטָאשִׁי); M: כּוּדְנִיאתָ, אִילוּאתָ, אֲרַעָתָ, בְּנָאתָ, (בּוּטָאשִׁי r.); M₁: כְּנִישָׁאתָ, חֲרָאתָ, קֶרְנָאתָ; שְׂאֲרוּ, מִלְכָּאתָ, רִיבּוּאָן, סְאִי, גֵּאֲנוּ, שְׂדִיָּאן, אַחַתָּא. Universally for *a* in מֵאֵן „who?” (מֵן); there is, on the other hand, no fixed rule when the vowel is followed by ר (and preceded by ו or י; שׁוּאָר, but שׁוּרָ H; מִשׁוּאָר H, but מִשׁוּרָ H; סִיָּר, but סִיָּר H; מִדּוּאָר, but מִדּוּרָ HM; אַגֵּר, but אַגֵּר H; otherwise אַגֵּר, but אַגֵּר H; שְׂבִיק, גְּרִים, etc., sufficiently indicates the pronunciation); cf. also פֶּאחָא, M, כְּאֻי, M, פֶּאחָא, M, אַתָּאן, M, כְּאֻי, M. The common and incorrect pronunciation

with *kames* is indicated by א in טאבי H, טאשי M₁, טאנא G = טבי, טשי, טנא.

ו and י designate universally the long vowels (whether of Semitic or Aramaic origin) *ū*, *ō*, *ē*, *ī*. In contrast with BA., it is worthy of note that the historical orthography has been replaced by the phonetic in cases like רישא, יימר, etc. (BA. ראשא, יאמר, etc.). Cf. also חהוי, etc., for BA. חהווא. Note, however, יהא (also יהי), תהא = יהא, תהא; יבבה = יבבה cf. BA. אהה, etc.

Consonantal ו und י are written וו, יי; e. g., גווא, הניח, הוודין, גייסא = גווא, הניח, הוודין, גייסא. Before or after א as vowel letter the repetition is unnecessary (cf. §f). Defective writing in general is the rule in the older MSS. (GHM₁) and frequently also in א (particularly in Ber); e. g., מניכו, כוי, כותא, גווא, קים = ניה, חויה, מניכו, כוי, כותא, גווא, קים. When ו is immediately preceded or followed by י, only one of the two is written twice; thus ווי, גוייתא, לשווייה, לוויך, גוייתא, ווי. When י is immediately preceded or followed by ו, only one of the two is written twice; thus ווי, גוייתא, לשווייה, לוויך, גוייתא, ווי. (Less frequently: גוייתא.) Similarly, ו is expressed but once after י as a vowel letter (§g): חויר, חוירא = חויר, חוירא.

At the end of certain forms of לו"י roots (nominal formation *fa^{ae}āl*, §15b; 1 sg. and 3 sg. f. perf. and imptv. sg. f., §39) as well as in the pronominal suffix of the 1 sg. with the noun (§22b) -א_i is expressed by אי, e. g., בנאי = בני, חואי = חוי, חדאי = חדי, בנאי = בני, חואי = חוי, חדאי = חדי. Observe that B. k. 17^b H vocalizes שנאי; very likely, however, the word was pronounced שנאי. In the *fa^{ae}āl* formations א appears to have crept in from the plural; cf. §20j.

accentual and syllabic conditions are, with the exception of **⚡** in Ber, almost universally expressed by **י** resp. **י**.

י very frequently indicates a reduced vowel.^l After **א** it may represent **ֿ** (or **ֿ**): **אִינש** = **אַנְש** (**אַנְש**), **אִינש** = **אַנְש**, **אִיולו** = **אַולו**. Once I find in **M₁**: **לִיבִין**, i. e. with artificial gemination (§50), = **לִבִין**. I doubt whether the same kind of gemination is to be presupposed in all other cases, e. g. in **עִיבִיד** for **עִבִיד**, **עִיבִירו** for **עִבִירו**. Perhaps the vowel letter merely indicates **ֿ**, in other words the reduced vowel. Of course, defective writing is also met with: **אנש**, **עבִידו**.

Word-division. The compound numerals for 11—19^m are written indifferently as one or two words; cf. §23. **קא** (§38) is very frequently joined to the next following word (**א** then drops out), so esp. in **M**.

Abbreviations, particularly frequent in **⚡M**, areⁿ indicated by a stroke (**'**). In the older MSS., a point over the last letter of the abbreviated word serves the same purpose: **אִז** = **אומר**; **גמל** = **גמליאל**. **י**, represents the *tetragrammaton*.

3. Means for Fixing the Vocalization.

3.

In addition to the vowel letters (§2c—*k*), the vocalized texts of **BA.** and the Targums, esp. those supplied with superlinear signs, furnish means for fixing the vocalization. To be sure, even the superlinear vocalization must be used with caution (cf. Dal, 79 f.); the same holds good of the vowels sporadically inserted in the MSS. of the Talmud. The traditional pronunciation is of subordinate value and may lead,

when uncritically used, to the worst aberrations. For it is not uniform, and, moreover, it rests itself on the vowel letters. Criticism everywhere aims at the better and older form of tradition. Mandaic with its less ambiguous orthography (Nö §12) and Syriac with its fixed Masora offer invaluable aid, occasionally also the other Semitic languages. Many doubts naturally remain.

I. Phonology (§ 4—7).

4. The Consonants and their Changes.

- a* 1. (a) Laryngeals: א ^י, ה ^י *h*, ח ^י *h*, ע ^י.
- b* (b) The other consonants: ג *g*, כ *k* (Palatals); ק *k* (Velar); ד *d*, ת *t*, ט *t* (Dentals); ס(ש) *s*, ש *š*, צ *s*, ז *z* (Lingual Fricatives); ב *b*, פ *p* (Labials); מ *m*, נ *n*, ל *l*, ר *r* (Sonorous Sounds); ו *u*, י *i* (Non-syllabic Vowels).
- c* 2. ה, ע(פ), ד(ז), ת, ט correspond each to two distinct Semitic sounds.
- d* א replaces ו resp. י in קאים and the like in Earliest Aramaic. A late change is הקלאה from *הקליא.
- e* The laryngeals are still kept distinct in Talmud. Aram. Nevertheless, a tendency in the direction of reducing ח to ה and ע to א is discernible; e. g., הדדי, בהדי, etc.; אבא, אודדי, אטמא, אמד „dive“, א = על (§ j), אד = עד, etc.
- f* Intervocalic א (ע) appears as י: שיילו = שִׁילוֹ, שיירת = שִׁירָת, סיאר = סִינַר, סיים = סִיִּים, etc., for *שאלו, *שארַת, *סער, *סאם.
- g* ב may become ו, e. g., צווחא by the side of צבתא (cf. also §h).

תּוּרין (orig. *תנין) and כּוּכבּא (orig. *כבכבא, §g) are *h* early examples of dissimilation. Other exx. in Talmud. Aram.: נהמא by the side of לחמא; the reduplicated formations דעדקין and דרדקי by the side of דקרקתא; שושמנא; דבדבא*, לבלבא* (orig. *דודבא) for דידבא, לוליבא by the side of שומשמנא (§5h); שושילתא for שלשילתא, קילקילתא by the side of קילתא. The simplification may take place at the end: ירקרתי, קילקתא.

Metathesis takes place in the *Itpe.* and *Itpa.* in the *i* groups *תש*, *חס*, *חצ*, *חו*, which are transformed to שת, סח, צט, וד (in the last two examples at the same time partial assimilation).

Exx. of total assimilation: (a) progressive: מישב *j* = מִשֵּׁב for מִשָּׁאֵב (but מִשְׁאֵל), איתמר = אִתְמַר, איתחד = אִתְחַד (but מִתְאַמֵּר), קניה = קִנְיָה for אִתְאַמֵּר, אִתְחַד* (but מִתְאַמֵּר), פקא = פִּקָּא by the side of בִּיּוּעֵי, בִּיּוּעֵי = בִּיּוּתָא but בִּיּוּעֵי, קנאיה for מִסְחַחֲתָא, מִסְחַחֲתָא for פִּיקְעָא; as in the other Aramaic dialects יסק = יִסְק for יִסְלַק and in the *Ittaf.*, e. g., מתוּגַר for מִתְאַוּגַר*, מִתְאַקִּים for מִתְאַקִּים; (b) regressive: מתדבק* = מִתְדַּבֵּק, אִתְרִיד = אִתְרִיד for מִדְּבִיק, מִדְּבִיק = מִדְּבִיק, חִסֵּב = חִסֵּב but חִסֵּב, מִתְמַלְכִּין but אִמְלִיךְ = אִמְלִיךְ, בְּתַפָּא, גְּדַפָּא by the side of בְּפָא, גְּפָא (§e); אָבב for אָבב, אֲנָא = אֲנָא, מַעְבְּרָא for מַעְבְּרָא, טוּעֵנָא for טוּעֵנָא = טוּעֵנָא by the side of אֲדוּנָא, etc.

Contraction: אִתְתַּקֵּל = אִתְתַּקֵּל and the like for אִתְתַּקֵּל*, חֲדַתִּי for חֲדַתִּי* (כִּפְיִן) for כִּפְיִן* (§29); אֲדִי for אֲדִי, etc.

א (ע), when preceded by a reduced vowel or by a *l* vowelless consonant, may be ignored in pronunciation: בִּישׁ for בִּישׁ*, מִלְפָּה for מִלְפָּה*, מִיץ for מִיץ*, מִיָּצְנָה for מִיָּצְנָה*, שְׁעִתָּא for שְׁעִתָּא*, מִסְאַנָּא for מִסְאַנָּא* (but מִלְאַכָּא),

Diphthongs, both coming from Early Aram. and those originating later, may be monophthongized: *au* becomes *ō*, *ai* — *ē* (*ī*), e. g., יוֹמָא, קֶרֶן, חֵילָא, תַּנְינָא, חֵידְבָא. But the monophthongization need not take place, e. g., רוּחָא = רֹחָא, גֵּיסָא = גֵּיסָא, תַּנְינָא = תַּנְינָא; the diphthong always remains when the non-syllabic vowel is situated on the border-line between two syllables, in other words, when it is geminated, e. g., בְּגוּיְהוּ = בְּגוּיְהוּ, but מִיגוּ = מִגּוּ.

The monophthongization of *ai* may take place also in such a manner that the non-syllabic vowel is completely lost, so esp. before *n*, e. g. בָּעַן for *בַּעֵן, סָנָן for *סַנֵּן, גָּלָן for *גַּלֵּן (in the two last exx. *ain* represents a contraction from *ai̯n*); אֶבְרֵתָא, רַבָּנָן, בְּנֵתִין for *יֵנָא, *יֵן = (and accordingly אֶרְעִין, דְּעֵתִין, §22); before *ā* *a* becomes *e*: מְנַהֵא (cf. §k). Elsewhere *ai̯* is also found contracted to *ā*: בְּנֵתָא, יוֹמָא, בְּנֵתָא for יָא = (and accordingly אֶרְעֵיָא, אֶחָתֵיָא).

(*u?*) *i*, when followed by the laryngeals ה, ח, ע or ר, *f* is sounded as *a*; thus in primitive times in forms like שְׁמַעָה, תִּיּוֹרַע, at a later period in forms like שְׂמַעָה, מִזְכָּר, מוֹדַע, שְׂדֵר, אִתְחַקְרוּ, סָתַר, נָבַח, בָּלַע, יִימַר. At the same time we find סְתִיר, שִׁחְנָא, רִיחִיא, רִיעִיא (by the side of דִּירְנָא), etc.

The same effect appears to be produced by other *g* consonants (emphatic and sonorous sounds), cf., e. g., אִידֶבְקִי = אִדְבְּקִי by the side of מִידְבִּיק.

When followed by a labial, *a* or *i* becomes *u*: e. g., ^h
גוברין, גובותא, דובשא, גופנא; שומשמנא, etc. שום is an
early example of this transformation.

When preceded by a laryngeal, *i* becomes *e*: e. g., *חֵלֶם*, *אֵשֶׁק*, etc. The full writing with a vowel letter, e. g., *חֵלֶמָא*, *אֵשֶׁקָא*, need not necessarily point to a

pronunciation חֶלֶט, חֶלֶטָא (§2*j*). In front of a laryngeal (cf. §*f*) לִיהֲדֹר = לִהְדֹר (cf. also §*c*).

j When followed by a geminate consonant, though preceded by a laryngeal, *i* remains; thus אֶשְׁתָּא, אֶשְׁתָּא, etc.

k So-called compensative production takes place for the purpose of making up for the loss of gemination in front of laryngeals and the sonorous sound ר, *i* (over *e*) becoming *e* and *a* — *ā*. The rule is by no means a fixed one; but in general the possibility of compensative production rises in the order ה, ח, ע, א, ר. Hence point בִּפְרוֹשׁ, גִּרְתוֹן (בִּפְרוֹשׁ), (לִיעוּל) לָעַל, (תִּחַתּוֹ) תַּחַתּוֹ, (מִיעוּטָא) מְעוּטָא, etc.; גִּתְחַל, צְעוּרִי; אֶצְטַעַר, (אִיחָרָה) אַחֲרָה, (בְּרִיכִי) בְּרִכִּי, פִּרְשָׁא, יִהְיֶה, etc. Before ה, *a* is transformed into *e* (at least according to the Tiberian system; cf. §*e*): פִּחְרָא. Note יִרוֹק.

l The following table illustrates the modification of the vowels in as far as it is effected by accentual and syllabic conditions:

Tab. I.

	In closed		In open		In opened syllable	
	un- accent- ed syllable	accent- ed syllable	un- accented syllable			accent- ed syllable
			after other consonants	after laryngeals		
$\bar{u}, \bar{o}, \bar{i}, \bar{e}, \bar{a}$	with <i>meteg</i> α	un- changed	unchanged; with <i>meteg</i> β		un- changed	
<i>u, o</i>	$\bar{u}^\gamma, \bar{o}^\delta$	$\bar{o}^\epsilon$	$\bar{o}^\zeta$	$\bar{o}^\eta$	$\bar{u}^\theta, \bar{o}^\chi$	
<i>i, e</i>	$\bar{i}^\delta, \bar{e}^\delta$	$\bar{e}^\epsilon$	$\bar{e}^\zeta$	$\bar{a}, \bar{e}^\eta$	$\bar{i}^\theta, \bar{e}^\chi$	
<i>a</i>	a^γ	<i>a</i>	$\bar{a}^\zeta$	$\bar{a}^\eta$	$\bar{a}^\theta, \bar{a}^\chi$	

Explanations and exx.:

m

a קָטֵלִין. The *meteg* stroke means: „so!“ Otherwise the vowel might be shortened. || *β* When not in the syllable immediately preceding the accented syllable. Otherwise the vowel might be reduced after the manner of short vowels. || *γ* עֲצָבָא (עוצבא), אֲרָחֹן *δ* גִּשָּׁא, מִלְכָּא; (ליבאר) לְבִי, (תיקטול) תִּקְטֹל; (כולחוי) כָּלְחִי, (קבילתחון) קַבְלִיתֹחַן, (שאיילחא) שְׁאֵילְחָא. Note חֲלָמָא, קָלָּ, קָלְחִי, the *meteg* signifies: „so, against expectation“. || *ε* חֲרִיב (חרוב), יִחְבֵּתָא, (איעביר) אֲעִיבֵר, (חריב) חֲרִיב; (עולוי) עָלוּ, (תיקטול) תִּקְטֹל, (עילא) עֵילָא, (קבילת) קַבְלִיתָא, (איתחפיד) אִיתְחַפֵּיד, (שביק) שְׂבִיק, (יחיבת) יִחְיִיבָא. || *ζ* עֲבִירֹ, חֲמִיר, דִּחְתָּקָא *η* שְׁלָמָא, שְׁלָם, קָלִילָא, לְבוּשָׁא, (כתובוי) כְּתֻבֹי, (עבירוי) עֲבִירֹי, אֲתֵר, (אינש) אֵנֶשׁ, (איזילוי) אִזְלוּ, (עבירוי) יִשְׁבְּרָהָא. With *α*, *—* may take the place of *—*; it is just as correct to read אִזְלוּ. Cf. also יִשְׁבְּרָהָא. After emphatic consonants and sonorous sounds we find occasionally semi-reduced vowels: נִנְקָטֹ, (ליפרוקינן) לִפְרֻקִּנָּן, קִדְמָנָא; (נינקטוי) (לינקטוי). I write *—* in deference to the system; very likely, however, the words were pronounced *lifrūḳinnan*, *ninkūṭū*. || *θ* (פקירא) פִּקְרָא, (איפליגוי) אִפְלִיגֹ, (עבירוי) עֲבִירֹ, (כתובוי) כְּתֻבֹי, (פקירא) פִּקְרָא, (תיעירויק) תִּיעִירֹק, דִּחְתָּקָא *ι* (אסחירוי) אֲסַחִירֹ, בִּהְבָּא, דִּחְתָּקָא, or *tirok*, || *κ* מִלְכָּא; עֲסָק, (טיהרא) טִיְהֵרָא, (אורח) אֲרַח.

Note 1. In the place of *a* we find frequently in Aram. *n* *i* in unaccented closed syllables, e. g. רִירְכָא (יִרְכֵן. Hebr. רִירְכָא) by the side of רִירְכָא, גִּינְחָא, תִּקְטֹל for **takṭul*, etc.; in the case of the nouns we are perhaps dealing with ancient by-forms. In the Talmud. idiom note Af'el forms like אִיפְסִיק by the side of אִפְסִיק, אִיפְרוּכִי, לִיצֵלֵן, etc.

Note 2. By means of artificial gemination a vowel in an open unaccented syllable may escape reduction, e. g., לִישָׁנָא (לישנא) (Arab. *lisān*), חִלְקָא, (חולקא) לִיכּוּן, etc. Artificial production is found in מְמוּנָא, מְחוּ, etc., and in the imperf. and infin. Pe'al of עו"ר verbs (cf. § 38).

Note 3. In using the table for words of more than two *p* syllables, the following should be had in mind. The vowel of the open syllable next preceding the accented syllable suffers reduction. When then further back an open syllable with a long vowel precedes, a closed syllable is the result, in which the long

vowel is protected by a *meteg*: גְּבִירָהּ. On the other hand, when a closed syllable with a short vowel precedes, two consonants come to stand together: then either *allegro*-pronunciation or *lento*-pronunciation with an inserted parasitic vowel is possible: אַרְצָכוֹן, מְדִנָּהּ and מְדִנָּהּ (מְדִינָהּ), מְעַרְבָּא. The *meteg* stroke serves to protect the vowel now in an opened syllable. Still the vowel may succumb to the pressure exerted by the accented syllable in the front; hence forms like אַרְעָכוֹן, (מְשִׁיכָלָהּ) מְשִׁיכָלָהּ, (שְׁלִירָהּ) שְׁלִירָהּ, רְשִׁוּהָ, רְשִׁוּהָ by the side of שְׁלִירָהּ, שְׁלִירָהּ. When an open syllable with a short vowel precedes, a closed syllable results: בְּחָפָא. When two open syllables with short vowels precede, double forms are possible: צְדָקָהּ and צְדָקָהּ. When two syllables precede, of which the one immediately adjoining is open with a short vowel, while the other is closed with a short vowel or open with a long vowel, there is but one possibility: שְׁוֹשְׁלָהּ, אֲשִׁירָהּ, קַעֲנִירָהּ, מְתַנִּירָהּ, מְתַנִּירָהּ, מְשַׁלְלָהּ, קִירָקָלָהּ.

q Note 4. *ayn* at the end of a word becomes through the insertion of a parasitic *i*: *aiin*, provided of course the diphthong has not been removed through monophthongization (§e); so מְלִירָהּ (מְלִירָהּ), בְּעִירָהּ (בְּעִירָהּ).

r Note 5. Two consonants without an intervening vowel are also possible at the beginning of a word: סְתָמָא *stāmā* for **satāmdā*. In such a case very frequently a vowel is placed in front of the first consonant: thus אֲשָׁתֶּק (אֲשָׁתֶּק) for **štek* by the side of שְׁתֶּק (שְׁתֶּק), אֲשָׁהּ by the side of שְׁהּ. All three examples show the same consonantal combination; cf., however, also אֲמָצִי (אֲמָצִי) and אֲיָחָבָּ (אֲיָחָבָּ), אֲיָחָבָּ (אֲיָחָבָּ) by the side of רְחָבָּ, רְחָבָּ.

s Even long vowels may be completely lost in an unaccented syllable at the end of a word. Thus אֲ(ָ)נָהּ for 'antā, 'antī, בְּנִיָּהּ (§q) by the side of the older form בְּנִיָּהּ, אֲנִי (at the same time the laryngeal disappears) for אֲנִיָּהּ. From קָטְלוּ resulted the form *קָטְלָהּ, which, however, in the Talmud. idiom has been transformed into

קטול (vocalic epenthesis). Forms like בִּיר (בִּיר), אָה, etc. for **bérī*, **áhī* are to be explained as due to the recession of the accent to the penultimate.

6. Syllabic Loss. Loss of Sounds through Collocation of Words in the Sentence.

Syllabic loss is to be registered in חה for *אחח. *a*

In consequence of the collocation of words in the sentence contractions (loss of sounds, syllabic ellipses) arise through the force of the sentence-accent. Thus לִיָּהּ (§5*d*) for אֵיתָא, אֶתְבַּח, אֲלֵכָהּ (לְכָהּ) for אֵיתָא כָּה; בְּרַחֲמֵי, מְטָא דִן by the side of אֲנֹשׁ; especially in the combination of an adjective or participle with the personal pronoun forming a complete sentence, a sort of a new inflectional form arising thereby (*cf.* §8*a*). But elsewhere, likewise, a pronoun pleonastically joined to a verb may coalesce with the latter so as to constitute one form; thus לְעֵינוּ (לִיעֵינוּ) for אֲנוּ and in all probability תְּסַבֵּר אֵת by the side of תְּסַבֵּרָא.

7. The Accent.

There is no reason whatsoever why different rules from those in force in BA. (which are here presupposed) should be formulated for the accentuation of Talmud. Aram. It is quite possible that a shifting of the accent did take place; but it has exercised no influence on the vocalization which is wholly rooted in the older system.

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

8.

8. Personal Pronoun.

a The personal pronoun appears either as an independent subject-form or as a suffixed form indicating possession (with nouns) or the object (with verbs). But even the subject-form coalesces in the 1. and 2. person with the adjectival or participial predicate to such an extent that the pronoun may assume the form of a mere suffix.

b

Table:

Tab. II.

	in casu recto		in casu obliquo
	separatum	suffixum	
1 s.	אנא	-נא	י-; as objective suffix נִי, נָ
1 p.	†אנחנו ^a ; אנך ^a	-נך	†נא; יך; as objective suffix נך
2 s. m.	†את ^a ; אַתָּ	-ת	ך-
2 f. s.	†את ^a ; אַתְּ	-ת	ך-; כִּי
2 p. m.	†אתו ^β (ך); אֹתוֹ	-תו(ך)	כּו-; כִּי
2 p. f.			כִּי
3 s. m.	†הוא ^δ , אֵיךְ, עֲנִי		ה-; הֵ, הִ
3 s. f.	†היא ^δ , אֵיךְ, עֲנִי		ה-; הֵ, הִ
3 p. m.	†אֵיךְ, אֵיךְ, עֲנִי		הו-; הוֹ
3 p. f.	†אֵיךְ, אֵיךְ, עֲנִי		הי-

^a § 5 s. || ^β For אַנְהוּךְ no reference is available. || ^γ § 4 j. ||
^δ As a resumptive form (§§ 48 b; 63 c) also in the later language. ||
^ε אֵיִהוּ (in Targumic) may be meant for אֵהוּ; opinions are divided on the explanation of the form. || ^ζ = אֵין + הוּךְ (§ 4 j); אֵין probably a deictic element. || ^η With unassimilated ה and loss of ך. || ^θ Copula-forms (§63a); the ן in front has been explained as a pronominal deictic element.

Pronominal suffixes joined to adjectival predicates: קריבנא, ^c מכיכח חבימת, זוטרין; to participial predicates cf. the Verb (§§ 31—40).

For the manner in which the possessive and objective suffixes are joined to nouns and verbs cf. §§ 22; 41.

9. Demonstrative Pronoun.

9.

1. For the designation of the proximate („this“):

Early forms: sg. m. דיין (דִּינָן), f. דא, pl. אילין; with pre-fixed deictic element (א)ה: sg. m. הדיין, f. הדא, pl. הלין.

Sporadic forms: sg. m. עדי, f. עדה (עֲדָה), pl. עדי. ^b These forms still requiring explanation are specifically Babylonian.

Late (common) forms: sg. m. (incorrectly also f.) ^c דא, f. (esp. in a neuter sense) דא, pl. דני.

These forms are contracted from הדיין, הדא, הלין; in ^d the last instance, ל has been transformed into נ. Through combination of הדיין and הוא arise in the same manner (but with retention of נ) היינו (היינו) *ecce eum (id)*, „that is“; f. היני.

אידי, formed from דיין with אי (§8b^e?) in front, is ^e found only in the expression ואידי ואידי with correlative force, „this and that“, „both“.

2. For the designation of the distant („that“) two ^f series of forms are employed, of which one results

from the addition cf. **כי** or **ך** to the demonstr. forms just mentioned, while the second = the pers. pron. of the 3. person plus a prefixed **ה(א)**. Hence: (1) sporadically sg. m. **דיכי**, pl. **אילך**, commonly sg. m. **האיך**, f. **הך**, pl. **הנך**; (2) sg. m. **ההוא**, f. **ההיא**, pl. **הנהו**.

- g* From ***דך** (= **דיך** m. and **דך** f.), through prefixing **אי** (§*e*), arise sg. m. **אידך**, f. **אידך**, „that“, „the other“. In a similar manner (at the same time with transition of **ל** into **נ**) the plural **אינך** „those“, „the others“, is formed.

10.

10. Relative Pronoun.

- a* **די**, usually shortened to **ד**.
b By combining the relative pronoun **די** with the preposition **ל**, in the common language with the noun **יד**, an independent possessive pronoun is formed, **דידי**, **דילי**, etc.

11.

11. Interrogative Pronoun.

- a* 1. In a substantive function: **מאן** of persons, **מה**, **מא**, **מאי** (§*6b*) of things.
b **מה דין** **ד** (§*4j*) by side of **מאן הוא**; **מני** = **מאן היא**. **מה דין** **ד** (whence **מאי**), cf. Hebr. **מה זה**.
c 2. In an adjectival function: **הי** (but also in a subst. function), **אידין** (cf. Hebr. **אי זה**).
d For the employment of the pers. pron. **מאן**, **מא**, in front of the relat. pron. as an indefinite pron. cf. the Syntax (§*51b*).

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

12. Preliminary Remarks.

12.

There are but few *compound* nouns, i. e. nouns *a* standing to one another in the genitive relation and forming a unit. In addition to the compound numerals for 11—19 (§23*a*) cf.: בעיל דבבא, סגי נהור, pl. סגי נהורי; בי תרי (בתרי); ביזרא (= בר זרעא*), pl. ביזרני.

In the case of the *simple* nouns we distinguish between *b* the nominal stem and the inflectional endings. The nominal stems are of Semitic origin or formed after the pattern of Semitic types. The genetic origin of the Aram. nominal stems must hence be looked for in the parent language; at all events the original status has been so obscured in historical Aram. through semasiological development as well as by the forces of analogy that only sporadically may we succeed in cleanly dividing the nominal *forms* according to functional categories (nouns of the agent and adjectives, nouns of action and abstract nouns, etc.); in all probability such a clear distinction was felt by the speaker only in a few particularly specific types. Even the formal classification is capable of being carried out only with triconsonantal stems; and even there it breaks down in part in עו"י and לו"י roots. The following survey of the most important nominal formations subserves in the main practical ends.

13. I. Nouns with Shortened Stem.

13.

Some of the nouns mentioned here may have been *a* orig. biconsonantal.

שום, פום, מרא, יר, זני, pl. זנא, דם, בר. With feminine *b* ending: אחו(ה), אבו(ה) || שנא, שיפתא, קשתא, ברתא, אמתא; אחמו(ה) || תמת(ך), אחא(א)תא || תא(א)תא „city“ comes probably from the Assyrian.

14. 14. a. With vowel gradation: Tab. III.

		I stirpis sanæ	II ש"א	III med. ע sive א	IV ult. ע sive א	V ע"נ
b	1. fa'al, fi'al	אדיקנא, כפנא ^a שיכרא ^β ברכה ^β עינבתא	חד		פקתא	
	2. fa'il	חברא? לבינחא				
	3. fa'ul	חשוכא סעודתא				
c	4. fa'il	מלכא ^δ , דירכא ^a מלכתא		רשעא, ע(א)נא תאינתא	קרא	אפ(א)ר, אנפ(יר)†
	5. fi'il	גירסא ^ε		כאיבא, כיבא	קינ(יה), פיקא ביזתא	עיזא אי(נ)זתא
	6. fu'il	שופרא ^ζ חוכמתא		כונא		
d	7. fa'al, fa'il	עלמא ספרא כהנתא			מ(א)רי מרתא	
	8. fa'al, fi'al, fu'al	שלמא לרשנא ^η חולקא ^η שיבבתא ^θ שערתא			קריי(ך), קרא	
e	9. fa ₁ /il	זריז ספינתא		ביש		
	10. fu'ul	לבושא גבורתא				
	11. fa'ul	ינוקא ינוקתא				
	12. fu'al	אזילא ^η				

14. a. With vowel gradation:

Tab. III.

VI	VII	VIII	IX	X	XI
פ"ר	ע"ע	ע"ו	ע"ר	ל"ו	ל"ר
					קניא ר(י)חיא עניא
דעתא	רב		VII.d.חייא ^a		pl. שמיא ^a
דנא ^a כלחא ^a	יומא, רווחא ^β חובחא VII. כווחא ^a	חילא, גייסא אימחא X. חיוחא	רעוא רעוחא ^β	כריא אליחא קרחא ^a	
ליבא מילחא		דינא דירחא	חידווא רשוחא ^β III. שוחא ^β	ציריא שיליחא ^β סילחא ^a	
טולא דוכחא	גופא			pl. כולייחא	
				רעיא אשוחא ^β	
גללא	נייח, זווד(ין)				
כלילא	עויר				

II. Triconsonantal Nominal Stems (§ 14—16).

14. 14. a. With vowel gradation
(s. Tab. III, p. 20. 21).

a The nouns adduced under 3. are not quite certain. The forms 7. (act. partic.) and 9. (pass. partic.) will be treated at length under the Verb. To the eleventh formation belong several denominatives (nouns indicating an occupation or trade).

g I. ^α It is questionable whether the *i* originates in a parallel form or is to be explained on a phonetic basis (§5*n*). || ^β דִּיבְשָׁא and גְּנוּבָרָא after §5*h*. || ^γ By the side of כְּרֹפֶא also כָּפֶא (§4*j*). || ^δ גָּפֶא by the side of גְּרֹפֶא (§4*j*); גּוּפֹנָא (§5*h*). || ^ε רִיחָטָא (5*m*^α). || ^ζ אִוְנָא by the side of אִוְרָנָא (§4*j*). || ^η §5*o*. || ^θ §5*m*^η.

II. Cf. §6*a*.

III. Cf. §4*l*; 5*c*.

IV. Cf. §4*l*. Note the transition into the לִרְיִי class.

V. Cf. §4*j*.

VI. A form of the infin. שִׁינְרָא with geminate *n*; brought into conformity with column VII.

VII. ^α With *i* גִּינְרָא (§5*n*); in addition with the gemination resolved pl. הִינְגִי (§4*n*).

VIII—IX. ^α §5*d*. || ^β סִיפֶא has replaced סוּפֶא (which is met with occasionally in the MSS.) almost entirely; through analogy with its opposite רִישָׁא. In the table are wanting זִרְיִי forms like דְּרָא, f. עֲקָרָא (1. or 8.) and רִיחָא; קִיָּם (pass. part.) corresponds to the 9. form.

X. XI. ^α With shortened stem. || ^β Cf. §5*p*.

15. 15. b. With the middle radical geminate
(s. Tab. IV, p. 23).

a 14. seems to come from the Hebrew. 15. forms denominatives. Some nouns of this formation betray an affinity with the Intensive Stem (קִיָּם = מְקַיֵּם; תְּקַנְתָּא *nomen actionis*); the same holds good of 20. (for the most part *nomina actionis*; from the Hebr.?). 16.—18. form adjectives; 16. and 17. adjectives of color. In 18. and prob. also in 19., the gemination seems to be unorganic.

Continued on p. 25.

	I	II med. laryng.	III ל"א	IV ע"ע	V ע"ר	VI ע"ר	VII ל"ר
13. fa ^a / _i al	אימר, pl. א"אמרחת						
14. fiail	חגרא						
15. fa ^a al	חמרא חקנתא	פרשא, פחרא		צללא	דרינא ^a גיונא	דרינא	חנא, כנאר ^a
16. fi ^a al		ירוק			הדור ^β		
17. fu ^a al	איכס	ירק					
18. fa ^a il	ימין	חריק, חריר	סג pl. סגיאין	קליל II. קריר			
19. fa ^a ul	עמודי, pl.	חרובא					
20. fi ^a ul	איסורא זיבורחת	ביעופא					

16. c. With prefixes.

Tab. V.

	I	II prim. sive ע	III ע"א	IV פ"נ	V פ"ו	VI ע"ע	VII ע"ו	VIII ל"ו	IX ל"ו
21. m ^a / _f al	מִדְבָּרָא ^a	מִדְבָּרָא מִיכְלָא		מִגְלָא	מִיחָב	מִמְשָׁא pl. מִשְׁלָלִי מִשְׁלָלָא	מִזְוֵנָא ^a		מִישְׁתָּא מִיחָב (יָד) II.
22. maf'il	מִשְׁכַּחְתָּא			מִתְנַחָא	מִיחִיבְתָּא ^a				מִתְנִיחָא
23. maf'il								מִסְתָּחָא ^a	
24. m ^a / _f al	מִתְקַלָּא	מִדְרִשָׁא	מִסְנָא		מִדְרֵעָא ^β				מִתְנִיחָא
25. taf'il									
26. taf'il	תִּלְמִידָא								
27. taf'il	תִּלְמִידָא								
28. 'af'il	אִסְמִיחָא			אִנְדִּרְתָּא ^a					V. אִרְדִּירְתָּא
29. 'af'il				אִכּוּב					

c I. ^a מִדְבָּרָא, מִיכְלָא, מִשְׁכַּחְתָּא according to §5p; מִישְׁתָּא is formed from מִיכְלָא.

II. Cf. §4j; 5c.

III. Cf. §4l.

IV. Cf. §4j; 5p. || ^a Also מִנְדִּירְתָּא, borrowed from the Hebrew.

V. Cf. §5d. || ^a Metaplastically from the root חִיב (after the manner of י"ו roots), prob. through

the influence of Hebr. יִשְׁיִיבָה. || ^β Belongs to the Causative Stem.

VI. By the side of the contracted forms also uncontracted ones after the manner of column I.

VII. ^a Borrowed from the Hebr. or more prob. from a dialect in which, as in Hebr., ^a became ^ō.

VIII. ^a = מִסְתָּחָא, cf. §4j.

I. *a* The fem. of צִיפּוּרָה is צִיפּוּרָה. *c*

II. Cf. §5*k*.

III. Cf. §4*l*.

V. *a* גִּירָה after the manner of Hebrew. || *β* Belongs perhaps originally to 17.

VII. *a* Probably a re-formate from the st. d. (cf. §4*d*).

16. c. With prefixes

16.

(s. Tab. V, p. 24).

21.—24. *nomina actionis, loci* and *instrumenti*; 25. *nomen actionis* of the Intensive Stem and its Reflexive; 26. and 27. come from the Hebrew; 28. is formed from the Causative Stem. 21. (mif'al) is the form of the infin. of the Simple Stem.

17. III. Pluriconsonantal Stems.

17.

a. fl: שִׁמְנוֹן, מִרְטוּט, שִׁבְרִיר. *a*

b. flfl: גִּלְגָּלָה, גִּלְגָּלָה, גִּלְגָּלָה; גִּרְגִּירָה; *f. fl*: דִּקְדָּקְתָּהּ, *b* קִילְקִילָהָ. With dissimilation (§4*h*): דִּרְדָּקִי and דִּעְדָּקִין; קִילְקִילָהָ and שׁוּשִׁילָהָ (§5*dp*); the simplification may also take place at the end in front of the fem. ending: קִילְקָהָ. From stems with ב as second radical (according to §4*h*; 5*d*): כּוֹכְבָּהּ, לּוֹלִיבָהּ, דִּידְבָּהּ. An old form of this category is לִילִיָּהּ.

c. flfl: *f.* (with simplification at the end) יִרְקָרְתִּי. *c*

d. With *l* at the end: עֲרִפְלִיָּהּ, פִּרְוִלָּהּ, שִׁמְאֵלָהּ; *d* אֲרַמְלָהּ. *f.*

e. Other nouns: שׁוֹתֶפֶת, עֲכָבְרָה, עֲקָרְבָּהּ, צִוְּאָרָה (Assyrian *e* loan-word); *f.* כִּרְכּוּשָׁהּ, etc.; also the adjective וּזְטָר, in shortened form וּזְטָא.

18. 18. IV. Denominatives formed by means of Affirmatives.

a The affirmative serves to form abstract nouns from adjectives and participles, and adjectives from abstract nouns; or it is added pleonastically, without effecting a change in the meaning.

b $-\bar{a}n$ ($-\bar{e}n$, $-\bar{i}n$): 1.—2. שלמנא, f. (with the addition of an $-\bar{i}$ the nature of which has been differently explained) גמלניחא; 4. סדנא (VII.), מותנא (VIII.); 5. עידן (VII.), אילן (IX.), בנינא (XI.); 6. שולטן, f. אחריתי (§4j), פלן (IV.) d. פלניא f. פלניחא, בוצינא (VIII.); 8. f. גללניחא; 21. מפקנא (IV.), מסקנא (סלקן), מעלנא (VI.); from חולע: חולענא (IV.), חולאנא (חולנא, §4l); from a pluriconsonantal stem: שומנא (שומן) (§5h; 4h); from the partic. of the Intensive (§33) מדברנא and, with loss of the prefix, רחמנא. From fem. nouns: 5. ויותן (IX. and X.); ריחתנא; with loss of the fem. ending: 23. מצוינא (V. + VIII.).

c $-\bar{a}i$ ($-\bar{a}i$): 1. עילאי (XI. with shortened stem); 2. בראי (VII.); 4. חקלאה, קדמאה, קמא (§4j; 15c^{VIIa}), תחאי for תחתאי (§4j), סדאה (VII.), f. pl. גוייתא (VIII. + VII.); 5. גיראה (VII.); 6. נוכראה; pleonastically after the affirmative $-\bar{i}n$: 4. ירחינאה; from the fem. with loss of the fem. ending: 4. גינאה (VII.); חנואה (and חנונאה, with a double affirmative) from חנותא (§4d). Gentilic nouns: גלילאה, ארמאה, etc.

d $-\bar{u}t$ (properly $*uat$) (for the dropping of the t in the absol. st. cf. §44c): 2. מלכותא, חברותא (with spirantic k ; hence from the original *malik-*, not *malk-*), חירו (VII.; the underlying $*חיר$ has probably been transformed from חר pl. חרי in conformity with עוי"י formations like ריק and the like), עניותא (XI.); 4. טיבו (IX.), סיבותא (by the side

of סבותא, from סב); 7. אסו, ינקותא (X.), similarly זכות, חנותא, מטותא, שטותא; the $\bar{e}$ in שירותא has not been satisfactorily explained; 8. שיבבותי); 9. גריעותא; from מית: מיתותא, similarly from זיל (analogical formation from זלל): זילותא; 18. עתירותי). From pluriconsonantals: שותפותא (§40), היטנותא. From the pass. partic. of the Intensive (§33): מפנקותא, מעליותא. From a noun with the affirmative $\bar{a}n$: ליצנותא. The foreign word ליסטאה (with the affirm. $\bar{a}l$) furnishes ליסטיותא.

$\bar{a}l$ ($\bar{e}$): 10. חבוליא, כנופיא, סוסיא (from סוס); כודניא, etc. *e*

(b) Inflection (§ 19—22).

19. Inflectional Endings.

19.

1. Preliminary Remarks. We distinguish in the *a* Aramaic noun two genders (masculine and feminine), two numbers (singular and plural) and three states (the absolute, construct, and determined).

The gender of a noun is properly recognizable *b* through the construction in the sentence. Feminine are not only nouns designating female beings (אימא, רחילא, etc.), but also certain other categories, as the names of the members of the body (ידא, אודנא, כרעא, etc.), of instruments and utensils, the words „earth“ (ארעא), „sun“ (שימשא), etc.; though not always uniformly. In the morphology, all nouns without a fem. ending are regarded as masc.

Remnants of the dual are the numerals תרי (f. *c* תרתי) (§23*a*); but traces may also be found in forms like בירכיה, etc., where the third radical is not spirantized.

d 2. Table of inflectional endings:

Tab. VI.

	Masculine		Feminine	
	sing.	plur.	sing.	plur.
absol. ^a	†- ^γ	†ן ^γ -, ר ^δ -	†ת ^γ - (א ^γ -) ^ζ	†ן ^γ -
constr. ^β	†- ^γ	†ר ^γ -	†ת ^γ -	†ת ^γ -
determ.	א ^γ	†א ^γ -, ר ^ε -	א ^γ -, ת ^γ - ^η	א ^γ -

e

Explanations.

^a Barring the shortened form in the pl. masc., the forms are found only in the earlier language. In the common language the st. d. takes the place of the absol. Cf. §43b.

^β Exclusively a part of the earlier language. In the common language the genitive relation is expressed by means of circumlocutions. Cf. §44e.

^γ Coincides with the bare stem, since the case vowels in which the forms terminated in Semitic have been lost in Aram. both in the st. a. (which is properly a pausal form) and in the st. c.

^δ Only with adjectives and participles.

^ε With substantives and substantivized adjectives and participles. Reduced in meaning so as to replace the st. a. Cf. §43b.

^ζ = *-ah, pausal form from *-at.

^η In certain adjectives: 1. חדתי (§4k); 2. רבתי (VII.); 16. ירוקתי (II.), חירותי (V.); 17. אוכמתי; also ירקרתי (§17c) and אחריתי (§18b).

20. Modification in the Stem occasioned by the Inflection. 20.

The stem is shortened in the sg. d. אבא and pl. אחי *a* (§13*c*); the artificial gemination (in the latter instance, owing to the ה, it is only virtual (§5*k*)) serves as compensation.

The stem may furthermore be shortened in לו"י formations of the types 1—6 (§14*b**c*); thus pl. טבי (sg. d. טביא), קני (sg. d. קניא), שמיא; f. sg. d. קרחא (pl. קרייחא [ק]), סילחא by the side of שיליחא (שליחא).

נ as last radical may be assimilated to the ה of the c st. d. fem. sg. (§4); hence שהא (abs. שנא, §13*b*).

The plural endings in the forms 4—6 (§14*c*) are *d* joined to the expanded stems of the type *fa'al-*, *fi'al-*, *fu'al-*. Hence, in the place of the explosive, we find in the third radical the corresponding spirant (§4*p*). E. g., מלכאחא, חסדין, אלפי, משכי.

The plural of אחחא (§13*c*) is אחוחחא; i. e., the *c* plural ending is affixed to the form *'aḥau-*, language identifying therewith the stem *'aḥā-* underlying the sing. Similarly, a. sing. *נפחא is presupposed by the pl. נפוחחא.

The shortened nouns אמהא and שיפחא (§13*b*) form *f* a plural derived from a stem expanded by means of ה or ו and assuming the type *fa'/i'al-*: שיפוחחא, אמהחא. The pl. אמהחא from אמהא (4VII.) rests on analogy.

The stem as it appears in the shortened sg. d. אבא *g* is expanded in the pl. by means of ה (type: *fi'āl-*): אבהחא (note the fem. ending). The pl. אימהחא from אימא (5VII.) rests on analogy.

לו"י (orig. לו"י) stems of the form 7. may resume *h* the ו-sound in the pl.; thus אסוחחא from לו"א stems may

be raised to the same level: thus מדרותא from the sg. מ(א)רי, סנוותא from the sg. סני. חתנוותא (from חתנא 1.) is properly a double plural presupposing the intermediate *חתנוותא.

i Similarly the pl. of ליליא (§17b) is ליליות; of כודניאתא — כודניא (§18e) — כוסותא; on the other hand כודניא — כודניאתא.

j The pl. of stems of the type 11. are expanded by means of א: אפונאי, אמודאי.

k Stems of the types 4—6 may receive in the pl. a pleonastic -ān (itself an affirmative with pluralic function); thus צלמניא, ביורני (from ביורא, §12a). But also רברבנא from רברב (§17b).

l The inflectional ending may be pleonastically repeated; thus sg. d. שמעתתא; pl. abs. צניעתן, d. שמעתתא. The simple forms, however, are met with as textual variants.

21. Pl. fem. from Masculines and conversely.

a In §20^{gh} we have met with plurals possessing femin. endings, from masculines.

b Of a different character are fem. plurals of nouns which, though lacking a fem. ending, are nevertheless syntactically construed as feminine (§19b); thus ארחן from אורח. קרנא forms both קרנתא and קרני(ן), the former being used in a metaphorical sense, the latter (prop. a dual) in its proper sense.

c Masc. plurals go with fem. nouns in the sg. serving as *nomina unitatis*. Thus ליבני, גומרי, דמע, כלמי, שני(ן) פחילי, שערי.

The pl. of איחתא is נשי(א). The underlying form is *nišai-* (in itself a plural) which is then shortened (cf. §14^g^{xi}).

22. The Noun with Pronominal Suffixes. Tab. VII.

	I. ending in a long vowel	II. in a diphthong				III. orig. in a short vowel	
		a. pl. m.	b. pl. f.	c. sg. m.	d. sg. f.	a. sg. m. et f.	b. pl. f.
1 m.		בני, בנאי ^a	בנתוי, שיבבתאי	שבאי	דעתאי	אתאי [†] בני [†]	אתאי [†]
1 p.		רבנן ^β אבנן, אבנא [†]	בנתוי ^a	אורחין ^a	דעתין ^a	ברת ^a בנאי [†] ארענא [†] , רענן אורחין	אתתנא [†]
2 s.m.	אבין	בני, בנאי ^β				אתתך ^a בניך	בנתך
2 s.f.	אבין	בני, בנאי ^β				רענן אורחין	
2 p.m.	אבין	בני, בנאי ^β				אתתך ^a בניך	
2 p.f.		בני, בנאי ^β				אתתך ^a בניך	
3 s.m.	אבין, אבית	בני, בנאי ^β				אתתך ^a בניך	
3 s.f.	אבית, אבית [†]	בני, בנאי ^β				אתתך ^a בניך	
3 p.m.	אבית, אבית [†]	בני, בנאי ^β				אתתך ^a בניך	
3 p.f.		בני, בנאי ^β				אתתך ^a בניך	

22. The Noun with Pronominal Suffixes
(s. Tab. VII, p. 31).

a For the form of the suffixes cf. §8*b*.

c Explanations. I. Cf. §13*c*. The suff. of the 1 sg. is joined to the shortened stem (§20*a*): *אחי shortened to אח. „My father“ is אבא = st. d.

II*a*. *α* An orthographic variant. || *β* The diphthong monophthongized (§5*de*). || *γ* The same pronunciation as in יומך. || *δ* §5*g*. || *ε* The diphthong remains. || *ξ* Defective writing.

II*b*. Analogical form after the pl. m. || *α* The ם is mute. || *β* Defective writing.

II*cd*. The st. d. appears to be the basis. || *α* The ם only graphic. || *β* Defective writing.

III. *α* Shortened form. || *β* The ה quiesces; ם and ם graphic means.

23. Numerals.

a Cardinal numbers:

1 חד (חדא); f. חדא (§6*a*).

2 תרי, תרין; f. תרתי, תרתין (†) (§19*c*); תרוינן, תרוייהו, תרוייכו

3 תלת; f. תלתא

4 ארבע; f. ארבעא

5 חמש; f. חמשא

6 שית; f. שיתא

7 שבע, שבע†; f. שבעא

8 תמני; f. תמניא

9 תשע; f. תשעא

10 עשר; f. עשרא

- 11 חד סרי f.; חדיסר, חד סר
 12 תרי סרי, תרתי סרי f.; תריסר, תרי עשר +
 13 תלת +, תלת עשרי +, תלת עשרה + f.; תליסר, תלת עשר +
 סרי, תליסרי
 14 ארב(י)סרי, ארבע עשרה + f.; ארב(י)סר
 15 חמ(י)סרי, חמש סרי +, חמש עשרה + f.; חמ(י)סר
 16 שית סרי, שית עשרה + f.; (שתיסר) שיתסר, שית סר
 17 ש(י)בסרי, שב(ע) עשרה + f.; (שביסר) ש(י)בסר
 18 תמני סרי, תמני עשרה + f.; תמניסר
 19 תישסרי, תשיסרי, תשע סרי +, תשע עשרה + f.; תשסר
 20 חמשין 50 | ארבעי, ארבעין + 40 | תלתין 30 | עשרין
 60 [תשעין 90] | תמנ(י)ן 80 | שבעין 70 | שיתי, ש(י)תין + 60
 100 ארבע מאה 400 | תלת מאה 300 | מאתן 200 | מאה
 700 תמני מאה 800 | שבע מאה
 10 000 | שיתא אלפי 6000 | תרי אלפי 2000 | אלפא 1000
 ר(י)בוותא, ריבוון, ריבואן pl.; רבבתא, רבותא.

Ordinal numbers:

b

- 1 קמייתא, קדמייתא + f.; קמא, קדמאה +
 2 תנייתא, תניינחא + f.; תניינא, תניין +
 3 תליתאי (also in a multiplicative sense)
 8 תמינאה
 „Last“ בתרא; f. בתרייתא.

Fractions:

c

- $\frac{1}{2}$ חומשא $\frac{1}{5}$ | ריבעא $\frac{1}{4}$ | תילתא, תולתא $\frac{1}{3}$ | פלגו, פלגא $\frac{1}{2}$
 $\frac{1}{6}$ שתיתא, שתותא.

multiplicative. (תולתא, תילתא) תלתא

C. Particles (§ 24—26).

24.

24. Adverb (s. Glossary).

- a* 1. Adjectives in the adverbial case; thus שפיר, קליל, טפי, ערטיל, ריקן.
- b* 2. Feminines in *-ūt* (§18*d*): טייעות, בישות.
- c* 3. Nouns in the adverbial case; e. g. טובא.
- d* 4. Preposition + Noun (Adjective) (the st. a. very frequently preserved): לשלם, לעגל, מריש, לחדד, בחדא, מריש, לחוד (with suffixes לחודך, לחודיה, לחודי(י)הו, אבראי, מעילאי, מתתאי, בשלמא, טעיקרא, etc.
- e* 5. תו shortened from תוב (Imptv.).
- f* 6. The petrified Imptv. הדר.
- g* 7. Compositions like השתא (= הא שעתא), האידנא (= הא עידנא), מנא (for מנאן = מנא cf. Hebr. מנא; for an explanation cf. §5*e*; 4*jo*), לאו (for לא הוא) by the side of לא, etc.
- h* 8. Other adverbs originating in pronominal roots, as הכא, היכא, etc.

25.

25. Prepositions.

- a* Prepositions are properly nouns in the st. c., either in the adverbial case simply or in conjunction with other prepositions (ב, ל, כ, ו). Note אטו with the closing consonant dropped: אטו by the side of אטון = *אטון = אטעון. Some of these nouns were originally plurals (or duals); hence the endings *-ē* (*a₂*), *-āt*; in the case of others, the same endings are due to analogy. In עלי, *a₂* (*-ē*) is naturally part of the stem; but in the expanded form עילוי it is a late increment. In לוות, כוות *-āt* is to be regarded as the final part of the stem, *ā* + femin. ending *t*.

Prepositions with Suffixes.

Tab. VIII.

	orig. in a short vowel	in <i>-āt</i>	in <i>-at</i>	<i>b</i>
1 sg.	לִּי, מִיְנִי, מִיָּנִי, מִיְנָא	כּוּתִי, כּוּתִי, כּוּתִי	עִלּוּאִי	
1 pl.	לָנוּ, לָנוּ		עִלּוּנִי	
2 sg.m.	לְךָ, לְךָ	כּוּתֶךָ, כּוּתֶךָ	עִלּוּ(י)ךָ	
2 sg.f.	לְךָ, לְךָ		בְּגוּיְכִי, בְּגוּיְכִי	
2 pl.m.	לָכֶם, לָכֶם, מִיְנֵיכֶם	כּוּתֵיכֶם	קְדַמֵּיכֶם, קְדַמֵּיכֶם	
3 sg.m.	מִיְנֵהּ, מִיְנֵהּ	אֲמִטּוּלָתֶיהָ, כּוּתֵיהָ	עִלּוּיָהּ, קְדַמּוּתָהּ	
3 sg.f.	מִיְנָהּ, מִיְנָהּ		עִלּוּתָהּ	
3 pl.m.	בָּהֶם, לָהֶם, מִיְנֵיהֶם, מִיְנֵיהֶם	כּוּתֵיהֶם	אֲבִתְרֵיהֶם, עִלּוּיֵיהֶם	
3 pl.f.	לָהֶן, לָהֶן			

The preposition ל may take on in Talm. Aram. *c* before suffixes also the form נִיהַל; hence נִיהַלִּי, נִיהַלִּיה, נִיהַלִּיהוּ, נִיהַלִּיהוּ.

26. Conjunctions (s. Glossary).

26.

D. The Verb (§ 27–41).

27. The Modifications of the Stem.

27.

(1) Simple stem (*Pe^{al}*); (2) Reflexive-passive thereof *a* (*Itpe^{el}*, abbreviated *Itpe.*); (3) Intensive (*Pa^{ael}*, abbr. *Pa.*); (4) The Reflexive-passive thereof (*Itpa^{ael}*, abbr. *Itpa.*); (5) Causative (*Af^{el}*, abbr. *Af.*); (6) the Reflexive-passive thereof (*Ittaf^{al}*, abbr. *Ittaf.*).

In the remnants of the earlier language, the initial *b* consonants of the Causative, and also of the Reflexive-passives, is ה. Exx.: הוּדַעַת, הוּקְרַבַת, הוּתְנַסַב.

- c* היטין is borrowed from the Hebrew (as in Syriac).
d Rarer stems (esp. from roots ע"ע and ע"י): *Pā(ēl)* and *Itpā(ēal)*; *Palp(el)* and *Itpalp(al)*; *Šafēl*.

28.

28. Inflectional Elements.

a 1. Perfect. Tab. IX.

1 sg. †ת—, †ית—, י—	1 pl. †נא—, †נן—, ן—
2 sg.m. ת—	2 pl.m. †תון—, תו—
2 sg.f. ת—	
3 sg.m. —	3 pl.m. †ו—
3 sg.f. †ת—, ה— (א—)	3 pl.f. †ן—, א—

b Note 1. In the common form of the 3 pl. m. the ending is dropped and a new form is created by the insertion of *ū* in front of the last radical, which thus takes the place of the stem vowel (§5s).

c Note 2. In front of the endings (נן, תו) we find occasionally the vowel *i* which appears to have been imported from the participial inflection (§31), e. g., דרינן by the side of קמנן שביקיהו (but שבקיהו), אשגחיהו. The forms are to be regarded as less correct.

d 2. Imperfect. Tab. X.

1 sg. —א	1 pl. —נ
2 sg.m. —ת	2 pl.m. †ון—ת, ו—ת
2 sg.f. †ין—ת, י—ת	
3 sg.m. —י†, —נ, —ל	3 pl.m. †ון—י, †ון—ל, ו—נ, ו—ל
3 sg.f. —ת	3 pl.f. ן—ל

e In a few examples, we find in the 1 pl. —ל for —נ, incorrectly (by false analogy) imported from the 3 person.

f 3. Imperative. The same endings as in the 2 person of the imperf., but without the prefixes.

g 4. Participle + Personal Pronoun (vgl. §8).

For the Tables of the Pe'al s. § 29—31.

stirpis sanæ			סלָק	פֿ"ר	
fa'al-		fa'il-		fa'al-	fa'il-
1 sg.	אָמַחַת, †	זָמַח, †	שְׁפִילַחַת, †		
1 pl.	אָמַחְנוּ, †	זָמַחְנוּ, †	שְׁפִילַחְנוּ, †		
2 sg. m.	זָמַחְתָּ, †	זָמַחְתָּ, †	שְׁפִילַחְתָּ, †		
2 sg. f.	שָׁמַחְתְּ, †	שָׁמַחְתְּ, †	שָׁפַחְתְּ, †		
2 pl. m.	שָׁמַחְתֶּם, †	שָׁמַחְתֶּם, †	שָׁפַחְתֶּם, †		
3 sg. m.	שָׁמַח, †	שָׁמַח, †	שָׁפַח, †		
3 sg. f.	שָׁמַחְתָּ, †	שָׁמַחְתָּ, †	שָׁפַחְתָּ, †		
3 pl. m.	שָׁמַחוּ, †	שָׁמַחוּ, †	שָׁפַחוּ, †		
3 pl. f.	נָחַחְנָה, †	נָחַחְנָה, †	נָחַחְנָה, †		

a

b a זָמַח after the analogy of זָמַח. || β Spo- contracted in כְּפִינָה, i. e. כְּפִינָה (§4k). || γ §5r. ||
 radically we find forms like עֲבִירָה (§28c); δ Once עֲסָרָה! || ε Also הָבָה.
 the ז of the stem and the ז of the ending

30.

30. Imperfect, Imperative, and Infinitive. Tab. XII.

Imperfect Imperative Infinitive

	stirpis sanæ			פ"א §4l; 5c					
	u	i	a	u	i	a			
1 sg.	א(ר)שקול	איעביר	אטרת		איזיל	אימר			
1 pl.	ניקטול	נ(ר)עביר			ניזיל				
2 sg. m.	חיקטול	תעב(ר)ד	תקרב	תיכול		תימר			
2 sg. f.	תעבדי, ת(ר)דחלין†			תימרו, תיכלון†					
2 pl. m.	תזבנו, תיזבנון†								
2 pl. f.									
3 sg. m.	יטפור†, ל(ר)שקול	ליזבין, נעביר	לוקרב, רלבש†, נימשח	ליכול	ליזיל†, לזיזיל	לימר†			
3 sg. f.	תיע(ר)רוק				תיזיל				
3 pl. m.	ליחדור, ל(ר)גרסו, יטפורן†			ניכלו, לימרו ליכלפן†					
3 pl. f.									
sg. m.	קטול	עיביר	קרב	זיל (כול) אכול	זיל				
sg. f.	שבקי, שקולי ^a				זילי	מר(ר)א ^a			
pl. m.	כחובו, כ(ר)חבו ^a	עבירו	פתחו	אכלו ^a	זילו (אר)זילו ^a	מר(ר)א ^a			
pl. f.	קטלן, קטולן ^a								
	מיחטף, מייזבן			מימרא, מיכל		פ"א §4j			
						מישאל, מישב			

d

^a The accent shifted to the inflectional element is the cause of the reduction of the second stem vowel, cf. the corresponding forms of the imperf.

30. Imperfect, Imperative, and Infinitive.

§4j (סלק) פ"נ			פ"י		
u	i	a	u	i	a
אינקוט ניפוק	אתן ‡ניחיב חינסיב	א(ר)סק ניסק תיסב		‡תיחיב	
‡תיח(ו)תו, ‡נינקטו			‡תיתבו, ‡תירחון†		
ניפוק		‡יסק†		‡ליחיב	
			‡תירות		
‡ניקוט, ‡נינקוטו, ‡ליפקו(ן), ‡יסבון†			‡לירעו, ‡ירחון†		
פוק, נקוט	נסרב	‡א(ר)נטר, סק		‡תיב ‡א(ר)תיבו	‡חב
‡מיסק, ‡מ(ר)חבא, ‡מיחב, ‡מיפק			‡מידע, ‡מיתב		‡מיתב

‡ §5m. || ‡ §5r. || ‡ תתב, the gemination for the purpose of artificially increasing the volume of the form. || ‡ With compensative production (§5k). || ‡ A mixed form from נחן and יחב.

31.

31. The Participles.

Tab. XIII.

		active		passive
			ע"א	
a	sg. m.	ידע, שביק	שייב	ידיע, אכיל, קטיל
	f.	יהבא, אזלא		עציבא, כסיפא
	pl. m.	גנבי, טחנין †, אברין †, ירחבו, ירחבי ^a	שייבו	עבידי, גלירין †
	f.	רהטן †, אולן †	שיבה	חמיחא, שקילן †
b	1 sg.	טרחנא ^β , קטילנא		חשיבנא, גמירנא
	1 pl.	יהבינן, קטלינן		עסיקינן
	2 sg.	יהבת ^ε , קטלת		חשיבת ^ε
	2 pl.	אמריחו, אמריחון †		בדיקיתו ^δ

c ^a The ending imported from the perf.

^β By its side the form קטלינא, which however is not so well attested and is met with only sporadically.

^γ Sporadically אוילחו.

^δ Forms like צריכתו are not well attested.

^ε Femin. forms עסירה, עברה.

	cf. §4j	prim. ש, ס §4i	prim. י, צ §4i	prim. ח, ט, ת §4j/c	א"פ §4j	א"פ (after א"פ)	פ"ר
a							
1 sg.	אינסכיב, איקלעית, איקלעי		איצטריכי	אידבקי	איתנח	איתשלי	
1 pl.	איקלען, איקלע(ר)נוך			אידבכנא			
2 sg.m.	איפטי(ר)ייתו			אידבחתו			
2 pl.	איתעקר, איתחפץ		אידוריק	אידבחי	איתחיד	איתשיל	איתידע
3 sg.m.	איכלע, איגניב		אידוריק	אידבחי	איתחיד		
f.	אינשילח, איתנסכת, איפשעמא, אמורה (אכנעא)		אצטריכא	אידבכנא	איתנח		א(ר)יתחבבא
3 pl.m.	א(ר)תחפכו, איפלוז, איתעקרו						
f.	איפסור, איעקרו, איקיעו						איתחלילא
b							
1 sg.	אימליך			תפריד	איתסר		
2 pl.	תחכסו, תחטלון			תפריד	איתסר	ני(ת)שיל	
3 sg.m.	לחכסו, ליתעבר, נמסר, ליתסר	ליתחבב	יחזיק	ל(ר)תבר	ליתסר		
f.	תחכיר				תיתסר		
pl. m.	לחכסו						
f.		ליתחבב					

32. Itpe'el.

Tab. XIV^b.

	cf. §4j	prim. ש, ס §4i	prim. י, צ §4i	prim. ר, ט, פ §4j/c	פ"א §4j	פ"א (after פ"א)	פ"ב
sg.m. pl.m.	אשר, איתפיע			איתפיע + איתפיע איתפיע			
	איתפיע, איתפיע, איתפיע	איתפיע	איתפיע	איתפיע	איתפיע	איתפיע	
sg.m. f. pl.m. f.	מינפיע, מינפיע, מינפיע מינפיע, מינפיע, מינפיע מינפיע, מינפיע, מינפיע מינפיע, מינפיע, מינפיע	איתפיע איתפיע איתפיע איתפיע	איתפיע איתפיע איתפיע איתפיע	איתפיע איתפיע איתפיע איתפיע	איתפיע איתפיע איתפיע איתפיע	איתפיע איתפיע איתפיע איתפיע	איתפיע איתפיע איתפיע איתפיע
1 sg. 1 pl. 2 sg.	מינפיע מינפיע מינפיע			מינפיע מינפיע מינפיע	מינפיע מינפיע מינפיע	מינפיע מינפיע מינפיע	

c

Impty.

Inf. p

e

Part.

Part. c. suff. f

33. Pa^{al}el.

Tab. XV^a.

33.

		med. laryng. §5 <i>k</i>	§4 <i>l</i> פ"א	§4 <i>f</i> ע"א	
1 sg.	† שדרו, זבינו, קבילית	† קריבית, ברוכי		† שיורית	<i>a</i>
1 pl.	† נקירנא	† בריכנא † ברכינו			
2 sg. m.	קבילת			שיורת	Perf.
2 pl. m.	† פטרתון, † קב(ר)לתון				
3 sg. m.	שדר, קביל	ברוך, שער		שיולת	
f.	שדרה, פקידא			שיולת	
3 pl. m.	† קדום, שבחור			† שיולו	
1 sg.	א(ר)שדר, אישלם, אזבין	איבר(ר)ך, אפריש			<i>b</i>
1 pl.	נשדר, נקדים	נ(ר)ברייך			
2 sg. m.	תעקר, תשפיץ				
3 sg. m.	† יקבר, † נישדר, נישלית	נ(ר)ברייך ליחרייך			Imperf.
f.	תשדר				
3 pl. m.	† ליכבלו, † יקברון, ליכנפי			לישי(ר)לו	
f.	† ליככבן				
sg. m.	שדר, זבין				<i>c</i>
f.	בשילי				Imptv.
pl. m.	זבינו	בעירו, קריבו			

		med. laryng. §5k	§4f ע"א	§4l פ"א
Inf. d				
	קדומי	ברוכי, צעורי	שיולי	
Part. act. e	sg. m. מטבע, מזבין	מחרין	משאיל	
	f. מיקרא, מזבנה			
	pl. m. † מגנבו, משררי, מבטלין †	† מצעריין, ‡ מקרבין, מצערי	† משירלין †	
	f. † מרמזן			
c. suff. f	1 sg. משררנא, מזבינ(נ)א			
	1 pl. מבדחינן			
	2 sg. מזבנה	מצערת		
	2 pl. מקבליהו, משלמתון	מגרשיהו		
Part. pass. g	sg. m. מחקן	מקרב		
	f. מחקנא	מקרבא	מלפא	
	pl. m. מרתחו, מייבשי	מפרשי		
	f. † מבדרן †	† מסרגאן, מרתקא, מקרבא		
c. suff. h	1 sg. משמתנא	מקרבנא		
	1 pl. מרחקינן	מרחקינן		
	2 sg. מפקדת			
	2 pl. † מרחקיתון †			

35.

35. Afe!.

Tab. XVIIa.

		פ"י like פ"י	נ"א (after נ"א)	פ"י (סל"ק) §4j	פ"י §5d
a					
1 sg.	אחרי, אשמי, אגשית			אפית	איתי
1 pl.	אשכח, אשכחנך			אפית	איתם, הורעת
2 sg.	אחרת, אשמת			אפית	איתם, הורעת
2 pl.	אנחתו, אחרתו			אפית	איתם, הורעת
3 sg.m.	אחר (א)פס	אחר		אפית	איתם, הורעת
f.	אחרת, אחרת, אחרת, אחרת	אחרת		אפית	איתם, הורעת
3 pl.	אנחתו, אחרתו, אחרתו	אחרת		אפית	איתם, הורעת
b					
1 sg.	אשמי, אחי			אפית	איתי
1 pl.	נשכח, נחית			אפית	איתם, הורעת
2 sg.m.	השכח	תורח		אפית	איתם, הורעת
2 pl.	תחזקו	תורחו		אפית	איתם, הורעת
3 sg.m.	לשכח			אפית	איתם, הורעת
f.	לשכח, לרשע, לרשע			אפית	איתם, הורעת
3 pl.	לשכחו, לרשעו, לרשעו			אפית	איתם, הורעת
c					
sg.m.	אפיר, אפיר	אפיר		אפיר	אפיר
pl.m.	אפיר	אפיר		אפיר	אפיר
f.	אפיר	אפיר		אפיר	אפיר
d					
sg.m.	אפיר, אפיר	אפיר		אפיר	אפיר
pl.m.	אפיר	אפיר		אפיר	אפיר
f.	אפיר	אפיר		אפיר	אפיר

Part. act.	sg. m.	מחמה, מדליק	מחמה, מאביל	מושיל	מזיק, מזיק מסיק מנקטא, מפלא מפקר, מפקין מבער	מזיק, מזהב מזיק(ר) מזיקא מזיק, מובלין מובלין
c. suff.	f.	pl. m.	f.	מזיק	מזיק, מזהב מזיק(ר) מזיקא מזיק, מובלין מובלין	מזיק, מזהב מזיק(ר) מזיקא מזיק, מובלין מובלין
Part. pass.	sg. m.	f.	pl. m.	f.	מזיק	מזיק, מזהב מזיק(ר) מזיקא מזיק, מובלין מובלין

36.

36. Ittafal (cf. §47).

Exx.: Perf. 1 sg. m. ^אחוקי; 2 sg. 3 pl. m. ^אחוקי, ^אחוקי. || Part. sg. m. ^אחוקי; 3 sg. m. ^אחוקי; f. ^אחוקי; m. ^אחוקי; 3 pl. m. ^אחוקי. || Impf. 3 sg. m. ^אחוקי; 2 s. ^אחוקי. || Part. sg. m. ^אחוקי; 3 sg. m. ^אחוקי; f. ^אחוקי; m. ^אחוקי; 3 pl. m. ^אחוקי. || Part. sg. m. ^אחוקי; 3 sg. m. ^אחוקי; f. ^אחוקי; m. ^אחוקי; 3 pl. m. ^אחוקי.

37.

37. Verbs ע"צ.

a Forms without prefixes (Perf., Imptv. *Pe.*) are made by geminating the second radical (before consonantal affirmatives we find occasionally for the sake of protecting the gemination the vowel *-ē* imported from verbs לו"י: מצית, תפיתו; otherwise the gemination must naturally be given up: מצה, etc.); on the other hand, in forms lacking a prefix, the first radical is geminated.

b Forms occur which are made exactly as in the strong verb: קשישנא, תגונו, לתתי.

c Through analogical force, עו"י formations have penetrated into the participles of the *Pe.* and into the *Pa.* (*Itpa.*).

d—j s. Table p. 49.

k *Itpē.*: Perf. 1 pl. † אידוקקין; Infin. אידוקקי; Part. cum suff. 1 sg. מ(י)ודקיקנא, 1 pl. מ(י)ודקיקין, hence after the manner of strong verbs.

l *Pa^{ae}el*: strong forms: Perf. 3 sg. עליל; Imptv. sg. m. חרד; Infin. צנוני; Part. act. pl. m. מחללי; מרנני; Part. pass. sg. m. מעפף, pl. f. † מחדדן. After the fashion of עו"י: Perf. 2 sg. m. עיילח; 3 sg. m. עייל; f. עי(י)לא; 3 pl. m. † עיילו, עייל; Impf. 2 sg. m. תעייל; 3 sg. m. ליעייל; 3 pl. m. גיעילו, ליעיילו; Imptv. sg. m. עייל; Part. act. sg. m. מחייט; pl. m. † מעיילין; cum suff. 1 pl. מעי(י)לינן || *Itpa.*: Perf. 3 sg. f. איהננא.

m *Pā^{ae}el*: Part. act. sg. m. מחטט. *Itpā.*: Perf. 3 pl. m. איתקצצו (the form may however be *Itpē.*).

n *Palp.*: Perf. 3 sg. m. הרהר; Infin. ולוולי; Part. act. c. suff. 1 sg. מולוילנא. *Itpalp.*: Impf. 3 sg. m. לישתלשל; מיקלקלא (לי)בלבל; Part. sg. f. לא.

Table:

Tab. XVIII.

	Pe'al	Af'el	
1 sg.	חשאי, חשר, עלית†		d
1 pl.	קשינן†, קשינא†, קשינא†		Perf.
2 sg.	מציח, מציח†	אקלח	
2 pl.	הפיתו		
3 sg. m.	גרר, ע(א)ל, קש	ארע	
f.	רקקה, עלת†, רקה		
3 p.	עול, עלו†	אחילו†	
1 sg.	איכול, איקוץ		Imperf.
1 pl.	נ(י)חוש		
2 sg. m.	חידול, חקוץ		
2 pl.	תגזזו		
3 sg. m.	ליצול, ליצול, ניקוץ	ניקיר, לקיל	
f.	חירוק		
3 pl. m.	ליגזזו, ליג(ו)זו, ניקצו, ליצלון†		
sg. m.	דוק	אקיל	Imptv.
pl. m.	קוצו		
	מיגרר, מיעל, מיתם, מיקר	אחורי, אורועי, אקורי	g. Inf.
sg. m.	צריח, צירר, גריז, קארץ	מחים (מיקל), מקיל	
f.	עוילא	מגנא	h. Part. act.
pl. m.	לחתר, עוילו, עוילי, עוילין†	מגנו	
f.	עוילין†		
1 sg.	עוילנא		i. c. suff.
1 pl.	חי(ר)שינן		
2 sg.	עוילת		
2 pl.	עוילתו, גנחתון†	מגנית, מרעת	
sg. m.	צליח, צריג, זריג		j. Part. pass.
f.	רעיעא, צילא		
pl. m.	צילי		
f.	כיפון†		

a = עללין.

- o Itaf.*: Perf. 3 sg. m. אִתְּרַע, אִתְּקִיל (after the fashion of צו"י); Impf. 3 sg. m. לִיתְחַל (and after the manner of צו"י), לִיתְחִיל; לִיתְרַע, נִתְחַל; 3 pl. m. לִתְחִילוּ; Part. sg. m. מִתְחַל, f. מִתְחַלָּה.

38.

38. Verbs צו"י.

- a* In the *Afiel* the forms, as a rule, are conformed to פו"י verbs.
- b* The parallel forms in the pass. partic. of the *Pe*. proceed from the same basic form. In the one case **kaḵīm* appears as *kīm*; in the second, the same form has been turned into **kaīm* (cf. §5e) which of course became *kaīm* (§5q).
- c* Forms like לִימְתוֹן, etc., are due to the analogical force of verbs ע"ע.
- d* The verb קוּם loses occasionally its closing consonant; thus אִיקוּ, נִיקוּ, תִּיקוּ, קֵאִי (whence קָא, קַד, §58f), אִוקִי by the side of resp. אִיקוּם, נִיקוּם, תִּיקוּם.
- e—k* Table p. 51.
- l Pa. (Itpa.)* as a rule with י as middle radical: Perf. 1 sg. קִימִית, נִימִי, 1 pl. עִימִינָן; Impf. 1 sg. אִקִּי, etc.; *Itpa.*: Perf. 3 sg. m. אִתְּחִיב, אִתְּחִיב, etc. — With ו as middle radical from the root כוּן: Impf. 3 sg. m. לִיכוֹן; Part. pass. sg. f. מְכוּוֹנָה; *Itpa.* Perf. 1 sg. אִיכוּנִי.
- m Palp.*: Inf. טִלְטוּלִי; Part. act. sg. m. מְנַמְנֵם; pass. pl. m. מְטַלְטְלִי; *Itpalp.*: Perf. 3 sg. m. אִתְּעוּעָא.
- n Itaf. (Itpa.)*: Perf. 3 sg. m. אִתְּתַחַב, אִתְּתַחַב; f. אִתְּתַחַח; 3 pl. m. אִתְּתַחֲחוּ, אִתְּתַחֲחוּ; Impf. 3 sg. m. לִיתְתַּחַב, 3 pl. m. לִיתְתַּחֲבוּ, f. לִיתְתַּחֲבָה; Inf. אִתְּתַחֲבוּ; Part. sg. m. מִתְתַּחֵב, מִתְתַּחֵב; f. מִתְתַּחֲבָה, pl. m. מִתְתַּחֲבוּ.

	<i>Pe.</i>	<i>Af.</i>	
1 sg.		אָפּהיר	<i>e</i>
1 pl.	דריינן †, קמנן †, תבנא †	אָנחנא †, אָפּהירנא †	
2 sg.m.	קמ	אָפּהירסט	
2 pl.m.		אָפּהירטו	
3 sg.m.	קמ		
f.	מיתא, קמה, מיתחת †, קמת †	אָפּהירט, אָפּהיר	
3 pl.m.	קום, ברחו †, מיתחו †, קמו †		
f.	פשא		
1 sg.	אָפּהיר	אָפּהיר	<i>f</i>
1 pl.	נִיָּקום		
2 sg.m.	תדיר †		
2 pl.m.	תלשו †, תקומו †	תחזכו †	
3 sg.m.	לינח, ניסים, לניקום, יקום †	ננח, לוקים	
f.	חינח, חיקום, חמות †		
3 pl.m.	ליקומו, לימחון †, ימחו † ימותון †, ליקמו		
sg.m.	קום	אָפּהירט	<i>g</i>
f.	קום, תובי		
pl.m.	לישו, דונו		
	מירר, מבח †	אָפּהירט, אָפּהירט, אָפּהירט	<i>h</i>
sg.m.	דייר, ניר(ר)ח, ניים, קאים	מוקים, מטיב †, מתיב †	<i>i</i>
f.	נדיא, קיר(ר)מא	מנח, מורח	
pl.m.	שאפו, קימו, קיר(ר)מי, מיר(ר)תין †	מחכו, מוקמי, מתיבוי †	
f.	קיימן †		
1 sg.	דיירנא, דאירנא, זיירנא, קאירנא	מוקיימנא	<i>j</i>
1 pl.	מייחנין	מוקיימנין	
2 sg.	קיימת	מוקמת	
2 pl.	צייתתו	מוקמיתו	
sg.m.	קיים, קים	מנח	<i>k</i>
f.	קיימא, דיקא	מנחא	
pl.m.	שייפי, שיפי		

^a After the analogy of עז"ר.

Table:

Tab. XX^a.

		Pe'al	Itpe'el
e	Perf.	1 sg. † בעיר, בעאר, חזיר, בניחיר	אנשאַר
		1 pl. † בעין, גלייך, בעינא	אישחל(י)ן
		2 sg. m. קנית	א(י)תחנית
		f. אחית	
		2 pl. † גליתון, אחיתו	
		3 sg. m. אימצר, שתי, הוח, גלא	איבער, איתרמי
		f. † מטיא, סגאי, בנת	איגלאי, איתרמאי, איבעיא, איסחגיא, איבריא
		3 pl. m. † בעו, אחון, מלאו	† אישחל:יו, א(י)תחמיו, איברו
		f. † אטאן, שרייך, שריאן	† איגלייך, א(י)שחבייך
f	Impf.	1 sg. איתר, איתזר, א(י)גלר	אתחזר
		1 pl. ניתר, ג(י)בער	ניתחזר
		2 sg. m. תחא, ת(י)חזר, תיגנר	תיסתפר
		f. † ת(י)צבוייך	
		2 pl. † תחוו, תיתלו, תיחזון	† תישתרו, תיפנון
		3 sg. m. † ריתר, רחל ^א , יחור, רחדי	† ליתחזר, רתקרר
		‡ ניתר, נחז, ליתחז, ריתני	
		f. † תיתר, תחא, ת(י)חזר, ת(י)מלר	† תיבער
		3 pl. m. † ל(י)בער, לבעו, לרבעון, רבכון	† ליפנו, רפנו
		‡ ניתר, גיחו	

Table:

Tab. XX^a.

Pa ^{al} el	Itpa ^{al}	Af ^{el}	Ittaf ^{al}
‡ צלוחתו, צלוחתו ‡ שנינא, ‡ שנין, שנינן ‡ שנית שני ‡ דלוא, מתאר ‡ מחו	א(י)חסא ‡ אירצי, איכסי ‡ א(י)חסי, א(י)שחצי ‡ איעלית, ‡ איתסיאת, ‡ איעלוא ‡ א(י)שחצי	‡ איתאר, אחניר ‡ איתנין ‡, איתנין ‡ ‡ איתית, אמטית ‡ אורי, איתר, אשרי ‡ איתלאי, איתאת ‡, ‡ איתיא ‡ אטו, אמטו, איתיו ‡	א(י)תחזר תחתז
‡ אישני ‡ ניתתי ‡ תקנא, תבזי ‡ תיגרי ‡ ת(י)גלו ‡ לניצלי, רלוחה ‡ ‡ תרבי	‡ תתגרי ‡ לתסי ‡ לישתחי	‡ איתר, אחור ‡ לי(י)חי ‡ תיחני, תשרי ‡ יחי, ליוחו	תחתז

Table:

Tab. XX^b.

		Pe'al	Itpe'el
Imptv. <i>g</i>	sg. m.	חא, חור, אישתי, שתי, בעי	איקרר
	f.	חאי, חואר	
	pl. m.	(א) חו, (א) שתי, שתי, חור	
Inf. <i>h</i>		מיחזר, מיחדא, מיבעי, מיבעא	א(י)תרמור
		מיתא	
Part. act. <i>i</i>	sg.	חיר, חור, בניר	מיקרר, מיתבעי
	f.	חורא, בערא, בכורא	מינצו(ר)א
	pl. m.	בכו, בכיר, אחאן, סגן, בעיין, רעי	מינצו, מינצו, מתבעין, †
	f.	מליא, חורין, מלי(ר)ן, †	מקרין, מתקרין, †
cum suff. <i>j</i>	1 sg.	אמינא, חיינא, בנינא	מבעינא, מתבעינא
	1 pl.	חזינן	מקלינן
	2 sg.	חייית, חורית, בעית	מינצית, מתברית
	2 pl.	בעיתו, בעיתון, †	מסתפיתו
Part. pass. <i>k</i>	sg. m.	שדי, מצר	
	f.	תניא	
	pl. m.	מליו, מליון, †	
	f.	שדיון, רמיון, †	
c. suff. <i>l</i>	1 sg.	מצינא	
	1 pl.		
	2 sg.	מצית	
	2 pl.		

Table:

Tab. XX^b.

Pa'al	Itpa'al	Afiel	Ittafi'al
דל, דלו דלו	אשתער	אירתי, אנני איתא + אירתיאו, אמטיו + איתו, אקרו	
+ אסור, אסאה	+ איתכסאה, מגניא	א(ר)תורי, אננויר	איתחזורי
מצלי מכליא + מגלו, מסור + משניר, משניא	מ(ר)שער, מרצי מיגניא	מירתי, מחיר, מקשר מודר מתיא, מגניא + מירתי, מסנן + מירתי, מגנו, מורן + מירתי, מחניאן	
מגלרנא, מסרנא משורנן		מ(ר)תרנא, מגנינא מהינן, מגבינן	
מעלי מעלו + מדמירן			
מעלינן מכסיר			

39.

39. Verbs לו"י.

a Forms like מַכְסִיית, רַמִּיִּאן, תִּיצַבִּיין, אִישְׁתַּבִּיין, etc. resemble to all intents and purposes the strong verb. In the other forms, the non-syllabic character of *u* resp. *i* appears clearly. The diphthongs are treated according to §5*de*.

b According to §5*s*, דַּל is easily explained (by-form of דַּלִּי, Imptv. *Pa.*).

c In the imperf. of the verb הוּה we find by the side of the regular forms יִהוּי, לִיהוּי, etc., shortened forms like יְהִי, נְהִי, etc.

d In the table, forms from doubly weak verbs are included, since with the aid of the rules given in the strong verb they admit of easy explanation.

e—l s. Table p. 52—55.

40.

40. Pluriconsonantals.

Exx. of pluriconsonantal verbal forms (including the *Šaf'el* and the verb הִימִין §27*cd*): Perf. 1 sg. הִימַנִי; 3 sg. m. מִשַׁכַּח; 3 pl. תִּרְגִּמוּ; Impf. 3 sg. m. נִיגְנֹד; Inf. מִשְׁעַבִּיד; Part. act. sg. m. מִשְׁעַבִּיד; c. suff. 1 pl. מִתְרַגְּמִין; pass. sg. m. מִהִימָן; c. suff. 1 sg. מִהִימָנָא (מִהִימָנָא).

Reflexive forms: Perf. 3 sg. m. אִמְרַטַּט; אִשְׁתַּרְבַּב; אִיווֹטַר; Inf. מִרְטוּטִי, אִשְׁתַּרְבּוּבִי; Part. sg. m. מִיגְנֹד, f. מִיגְנֹדָא.

41. The Verb with Objective Suffixes.

41.

For the form of the suffixes cf. §8*b*.

a

In the 1 sg. the suffixes may be joined to the *b* shortened form, e. g., שְׁאִילִינֶהוּ; such forms, however, are less frequent.

The ending נָא in the 1 pl. appears as נִי in the *c* remnants of the older language.

The stem of the imperf. may be expanded by *d* means of יִנּ -*inn-*; this element intrudes itself then also into the perf.

Concerning לוֹ"י stems s. the Table. Occasionally *e* we meet with transitions into the לוֹ"י class also in other verbal classes.

אִית is treated as an imperf.

f

The suffixes יִנְהוּ, יִנְהִי, יִנְהוּ coalesce with the verbal *g* forms to a less degree than the other suffixes. Hence we find them occasionally written as separate words (so esp. אִינְן). They also influence to a less extent the vocalic modification of the verbal form.

Table s. p. 58—61.

Table:

Tab. XXIa.

Perf.

	1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.
1 sg.	—	—	m. פרעתיך, f. גרשתיך	בדדתינכו, אשבעתיכו
לוי	—	—	חזיתך	חזיתנכו, שו(ו)ינכו
1 pl.	—	—	קב(י)לנך	
לוי	—	—	חזינך	...
2 sg.	קב(י)לחך	חשדתינך	—	—
לוי	אקריתך	חזיתנך	—	—
2 pl.	ספינתיך	...	—	—
לוי	...	...	—	—
3 sg. m.	דנך, בקטך	אשבעך, אשמעינך	נשק(י)ך	אוקמינכו
לוי	דליתך, כסדך, מחייתך	דליתך	לויך	...
f.	קרצתך			
לוי	...	...	...	...
3 pl.	שבקינך, צערוך	שבקינך	קדמוך	...
לוי	אקרוך	...	שויוך	...

Table:

Tab. XXIa.

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
קטלתי, אומינתיה, קטלתי אשכחתי, רביתיה, תזיתיה	זבנתה, זבניתה אי(ר)תיתה	שאלתינהו, שאלתינהו שוינהו, תזיתיהו	אשכחתינהו
† אגרנוה, † כהבנוה, † בדקיניה, קרעניה † אשקיניה, אקרינוה, †	אוקימנה ...	שקלינהו, שכתנינהו שוינהו, תזנהו	תננהי, תזננהי
שתלתי, תפס(ר)תה ...	אוקימתה, אמריתה אי(ר)תיתה, א(ר)שתיתיה	קטלתינהו, פשרתינון† איתיתיהו	
גזירה, גזירה, קטליה דצייה, אקרייה, תזייה אגביה	זבנה, שמעא חזייה	קטלינהו, טעימינון† חזינהו, תזנהו דלינהו	אנהרינהי בננהי
שבקתי, שדיתיה, שדיתיה רביתיה	דצתה, אסרתה רמתה	לבישתינהו, איבס[ר]תינהו	כבשתנהי
קטלוה, אהוהי† דליות, מחוה, מחוה	אזמנוהא, אותבוה שפיוה שריוהא†	שבקוניהו, קטלינון† כרכינהו חזוניהו, אי(ר)תינון† מלינהו, תזנהו, סמוניהו	גזוהי שרונתי, חזינהי

Table:

Tab. XXI^b.

		1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.
<i>i</i>	sine aff.	נינסכן	נשמעין	m. אגמרך, ‡ ידכריןך, אגזירך f. אוכליך	א(ר)בדקינכו
	Impf. לו"ר	לימטיון	...	לישוירך	...
	c. aff. לו"ר	...	ניגמרין	ליקטלוך	...
<i>j</i>	sg. m.	‡ ארחישני, ש(ר)בון			
	Impfv. לו"ר	אגניין	...	...	...
	sg. f.	אסקין			
	pl. לו"ר	אוהיבון	...	...	...
<i>k</i>	Inf.	לצעורן	לאשמועין	לאותוכך	
	לו"ר	...	...	...	...
<i>l</i>	Part. לו"ר	מצערן	...	מלפך	...
		...	...	...	...
<i>m</i>	Part. c. aff.	פרעתין			
<i>n</i>	איה		איהינן		איה(ר)נכו

Table:

Tab. XXI^b.

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
א(ר)שבקיה, אלטייה, אלבישיניה	א(ר)קבלה, לשבקינה	איקטלינון [†] , איקטלינהו	
א(י)חמ(י)ניה ליקליה, א(י)בנייה	לתלייה	לישדינהו	...
יקברוניה, נידחקוה ילווניה, לשדיוה	תחלונה ...	ניזבנינהו, תקטלונהו ...	ניכלינהו ...
תיפשיה, שקליה ...	קטלה דלייה	שבקינהו כסינהו	רמינהו
שבקיה			
תפסוה אמטיוה	אחרוה ...	אמטוהו	
לזבוניה, למ(י)קטליה מילטייה, מיקצויה	למיכבשה, לזבונה	למינקטרינהו, לזבונינהו	למינקטרינהו, זבוננהו
בזויה, מסנייה מסניה	איתויה	עשויהו, למימנינהו	למבנינהו
מזמינתיה, פסליה ...	ממלייה, בנייה	דבריהו, pl. תבריהו. s. ...	
	מזבינתה		
איתיה	ליתה	איתנהו	איתנהו

III. Syntax (§ 42—74).

A. The Noun (§ 42—54).

42.

42. The Neuter.

a With adjectives used as nouns, both the masc. and the fem. may be employed in order to express the neuter. Thus *בין טב לביש* „between good and evil“; *עביר ביש* „a doer of evil“; *עתיקתא* „the old“, *חדתא* „the new“. The fem. of the demonstr. pron. may be equally used for the neuter: *דדא ביה כולא ביה* „in whom *this* is, everything is“; *דלא הא ולא הא* „where neither this nor that is“.

b Frequently the speaker may have in mind the noun *מילהא* (cf. §55*d*) to which then a pronom. suffix may be made to refer; thus *שמע מינה* „learn therefrom“; *דון מינה* „conclude therefrom“; *מאי נפקא לן מינה* „what follows for us therefrom?“

43.

43. St. absol. and determ.

a There is a clear distinction between the two in the earlier language; thus *הוא גבר בכולא* „he is a man in everything“; *באתר דלית גבר תמן הוי גבר* „where there is no man, there be a man“; but *גוזליא רכיכין ואימריא דעדקין* „the pigeons are tender, and the lambs small“.

b In the common language of the Talm. this distinction falls to the ground, the st. a. being almost entirely replaced by the st. d. As a textual variant, the st. d. penetrates even into archaic texts; thus in the second of the examples cited in §*a*, *M* reads *באתר דלית גברא*,

but characteristically תמן הוי גבר (after הוה as a predicate noun).

Elsewhere the st. a. is retained in: פלן „a certain one“ (thus דוכתא פלן B. b. 73^b H [פלניתא M] and דוך פלן Ber 18^b; Šab 66^b H reads בר פלנית, but the abbreviation mark merely appears to be missing, read with M בר פלניתא; פלניתא precedes), „a man“, „some one“ (hence in a worn signification), and in certain compositions with prepositions constituting an adverbial phrase: לעגל „below“, מלרע „above“, מלעיל „in peace“, לשלם „soon“, למחר „to-morrow“, מריש „at first“, לסוף „finally, at last“, etc.; the st. d. may, however, likewise be used: בעלמא „gently“, בדינא „rightly“, מעיקרא „merely“, „at first (opp.: לבסוף in the end)“, etc. After כל we find usually the st. d.: כל יומא „every day“, כל עבדא „at every hour“, (ב)כל שעתא ושעתא „every slave“, etc.; but כל חד וחד „every single one“.

The st. a. is of course indispensable as a predicative *d* adjective: חילמא בישא עדיף מחילמא טבא „an evil dream is better than a good dream“; Suk 56^b MM₁ Ar (טבא H is therefore an incorrect reading) „a young gourd is better than an old one“; אחתי „my sister who is more beautiful than I“, etc. A seeming exception: טבא הוא וטבא להוי; but supply חילמא and render: „a good dream it is, and a good dream it shall be“.

44. St. constr. and Periphrastic Genitive.

44.

The st. c. for expressing the genitive relation is a frequent in the older language and in proverbs; thus קל חבריה „at the door of the shop“, אבב חנותא „the

voice of his neighbor“; בשמי שמיא „in the heavens of heaven“; איתת אחוה „his brother's wife“; בנות ישראל „daughters of Israel“.

b But also in the common language the st. c. is preserved not only in proper names like טור מלכא „נהר מלכא, etc., but also in certain combinations which have become quasi-compounds, as: עמר גופנא „cotton“, מרי ביחא „ריש שתא“, „new moon“, „new year“, „housemaster, landlord“, אורה ארעא „custom“. Cf. also §12*a*. Esp. in combinations with בר, בת, which are very numerous.

c Exx. of a partic. in the st. c.: עביר ביש (§42*a*), „shedder of blood“, מפשר חלמי „interpreter of dreams“, etc. The fem. end. ת is dropped in צבו ביתיה „the needs of his house“, Ioma 87^a פלגו נוקא „half the damage“, B. k. 13^b H.

d The st. c. is also maintained in nouns turned into prepositions. Thus חלף „according to“, לפום „instead of“, „משום and „אגב „on account of“, כעין „after the manner of, like“, בתר „behind, after“, בנו „within, in“, „תחות(י) „under“, עילוי „on, over“, קמי „before“, אחורי „behind“, etc.

e In all other cases, two constructions are used to express the genitive relation: (1) the governing noun is put in the st. d.; (2) it is given a pronominal suffix which agrees with the noun governed in number and gender; in both cases the noun governed is introduced by the relative ד. Exx.: אחרא דשמואל „Samuel's place“, גלימי דאינשי „people's garments“, מלכותא דשמיא „the kingdom of Heaven“, אימהתא דינוקי „the mothers of the little children“, similarly after a demonstr.

pron.: אבֹה (2) „that of R. Hamnuna; דשמואל „Samuel's father“; ווויה דאיניש „a man's money“; אבהתהון דינוקי „the fathers of the little children“; חסדא „R. Hisda's daughter“; etc. Instances of the latter construction are exceedingly frequent.

The genitive designated by means of ד may stand by itself, without an antecedent noun. Of course, the noun is easily supplied from the context, thus שותא „a child's talk in the market-place is either that of its father or that of its mother“; אמצעי דיתמי „the middle belongs to the orphans“. But also: דאבא עדיפא מדברא „that of the father is better than that of the son“; טבא דנפחא מדבר נפחא „that of the smith is better than that of the smith's son“.

45. Coordination.

45.

The attributive adjective agrees with its noun in a gender and number, and accordingly is placed either in the st. a. or in the st. d.: מא(י)גר רם לבירא עמיקתא Hag 5^b „from a high roof to the deepest pit“; גברא „a great man“; Ber 56^a מאחרנא M incorrect) „another woman“; „the former status“; גרמי קמיני „a sharp knife“; סכינא חריפתא „small bones“; חמרי חיותא „white she-asses“. || עינא עורא „a blind eye“, עינא בישא „an evil eye“, „the latter (last) expression“ are no exception to the rule, since עינא is used both as a masc. and as a fem., while לישנא is always masc. But note Meg 27^b „a small man“, B. m. 101^b „an excellent man“. — Ex. of an attributive participle: מלכותא קטיעתא „a curtailed kingdom“.

b As may be seen from the above exx., the attributive adj. follows its noun. Ordinal numbers may however precede: עשראה ביר „my tenth son“.

c In אינשי בדוחי „cheerers“, גברי נגרי „carpenters“, the second noun is an appositive; the first noun is best omitted in the translation (cf. Hebr. אנשים אחים).

d The object measured is as a rule construed as an apposition; nevertheless textual variants are found presenting the more common genitive expression. Thus תרי קבי תמרי קבא קשייתא וסרח Ioma 79^bMM₁ (⚭ reads „two *kabs* of dates are equal to one *kab* of kernels and something over“; תלת מאה גרבי „300 pitchers of oil“ B. b. 73^b⚭H (but דמישח' M) „300 pitchers of oil“; תרי מוגי חמרא ib. H, (sic) תרתי ib. M (⚭ reads דחמרא) „two cups of wine“.

46.

46. Construction of כל.

a The independent st. d. כולא „all, everything“ is found only in the older language (cf. the ex. §43*a*); but also in a saying by Rab Judah (Str. 103; Mielz. 46).

b כל (st. c.) followed by a noun in the sg. means „every“; thus כל חד וחד „every single one“, כל עבדא „every slave“, כל מילתא „every thing“, כל יומא דשבתא „every sabbath“. כל ד „every one who“. When followed by a noun in the pl., כל = „every“ (in a distributive sense): כל תלתין יומין „every thirty days“. כל may be followed by a preposition (cf. BA. כל קבל, Hebr. כל עמח); it is not necessary to emend it into כלקבל (כלעמח): כל כי הנך שני Ber 18^bM „exactly the same number of years“; כל כי הני מילי מעלייתא Beṣ 28^a „just like these excellent things“.

כל followed by a pl. usually means „all“: כל מילי ^c „all things“. כל ד „all who“.

כל with the suffix of the 3 sg. = „whole, entire“, ^d with that of the 3 pl. = „all“. Its relation to the noun is appositional, and it usually precedes the noun: כולי תלמודא „the whole Scriptural verse“, כוליה קרא Šab 63^a M „the whole Talmud“, כולי עלמא (§4m) *tout le monde*; כולה מתא „the entire city“, כולה אורחא „the whole way“, כוליהו נכסין „all thy goods“. כוליה האי Ber 7^b מ (M reads כולי) „so much“. It may, however, follow the noun: לא חלמא טבא מקיים כוליה ולא חלמא „neither a good dream nor a bad dream is wholly fulfilled“.

In independent position, without a noun: על כולהון ^e „on account of all of them“, כולהי „all of them“.

47. The Joining together of several Nouns.

47.

Distributive Repetition.

When more than two nouns are joined together, ^a the ו is usually omitted in front of the middle nouns; thus תרביה משכיה ואליתיה „its fat, its skin, and its fat tail“, חרנוגלא חמרא ושרגא „a cock, an ass, and a candle“. In enumerations, the nouns may all be placed in juxtaposition without a conjunction (asyndetically): בהני תלת מילי . . . במסכתא בפוריא באושפיוא „concerning the following three things . . . their treatise, couch, and lodgings“ (note however the variant ובאושפיוא).

When the connection is a close one, the governing ^b part of speech referring to all is put only once: לכל דהבא וכספא „all gold and silver“. The objective pronoun

in the sg.: שְׁדִיתֶיהָ „she threw it“, which follows, proves that both nouns are conceived as a unit. Similarly a preposition is put only once: מִמֶּשֶׁה וּשְׁתֵּינָן רִבּוּן „than Moses and the 600 000“. On the other hand: בְּשׁוּקֵי „in the market-places and streets“; so also in a negative sentence: דַּאֲבָרֶיהָ וְאֲבָרֶתֶיהָ לֹא חָס „who spared neither his son nor his daughter“. The sign of the genit. דְּ may equally be placed but once: בֵּן דִּינָא דְּרַ' „the court of justice of R. Ami and (or) that of R. Asi“; but it is repeated when both nouns are separated from each other by a word and in addition form opposites of one another, e. g. דּוּכְתָא דְּגַבְרִי „a separate place for men and women“.

- c Distributive repetition: לְבִינְתָא לְבִינְתָא „one brick after the other“; בְּיוּעֵי בְּיוּעֵי „all sorts of holes“; דִּיקוּלִי דִּיקוּלִי „one basket of fat after the other“.

Pronoun (§ 48—51).

48.

48. Personal Pronoun.

- a The independent pron. of the 1. or 2. person, by the side of a verb or a partic. with a subjective suffix, signifies emphasis: אֲנָא בְּמֵיא דְּבֵיתוֹ אֲמַרִי „I meant: water that has remained over night“; אֲנִי . . . לֹא מְצִינִן „we . . . cannot become like you, but *you* circumcise yourselves and be like unto us“.
- b On cases like אֲנָא הוּא דַּאֲפִיקִית יִתְכוֹן „I am, etc., cf. §63c. Of a different character is the

„enclitic“ הוא for the purpose of strengthening individual parts of speech; thus arise the compounds *מהו*, *לאו*.

A determined noun is frequently anticipated by *c* means of a pronom. suffix. Such is the case (1) with the genitive relation (§44*e*, 2); || (2) with prepositions, (*a*) as in the case of the genitive, by means of *ד*: *לגויה דביחא*: „into the house“; *עליה דאיניש* „on a man“ (*איניש* is determined by itself); *קמיה דשביח קמי רבנן* „before one who associates with scholars“; *מיניה דמר* „from you“; (*b*) by repeating the preposition: *ביה בחייוא* „in the snake“; *ליה לקיסר* „to the elder“; *ליה לקיסר* „to Caesar“; *לה להך איתחא* „to that woman = to me“; *להו לצדיקי* „for the righteous“; *להו לתרין בנוהי* „his two sons“; *להו לתרין רבנן* „in the scholars“; *לא תיגרי בהו מותנא בהנך אינשי* „do not provoke death against us“; || (3) with the objective relation, by means of objective suffixes joined to the verb (§61*c*).

The independent possessive pronoun *דיל-דיד*, *דיל-דיד* *d* (§10*b*) is found (1) by itself: *דידך* „is thine, belongs to thee“; *בדידך קיימא* „it stands in thine (= thy book)“; *רבה דידך ועלמא דידך* „Rabba is thine, and the world is thine“; || (2) in conjunction with nouns in the place of the personal suffix: *כספא ודהבא* „his gold and silver“; *אפדנא דידי* „my mansion“, etc., esp. after a Hebrew phrase: *בין השמשות* „thy twilight“. || (3) after prepositions with suffixes to add emphasis: *עלי דידי* „over me“; *בהדאי* „with me“; || (4) in the place of a suffix, with prepositions: *אי צאית לדילי* „if he listens to me“; *לדידי חוי לי* „I saw“; *לדידהו* „for them“; *לדידן* „for us“; *לדידי* „with you“, etc., as objective pronouns (cf. §61*b*).

e The reflexive pronoun is expressed by means of נפשא „soul, person“ + personal suffix: בנפשי „in myself“, בנפשי „in ourselves“; לנפשה „for herself“; על נפשיה „for the sake of himself“; נפשיה „himself“.

f The ethical dative (ל with a personal suffix which according to the sense is reflexive) is exceedingly frequent.

49.

49. Demonstrative Pronoun.

a The forms denoting that which is distant, in consequence of a shifting of the meaning which is easily explained, are employed also as indefinite pronouns. Thus הוּא הוּא גברא *vir quidam*, הִיא אִיתְתָּא *femina quaedam*, „a certain old man“, הוּא אַתְרָא „a certain place“, הֵנָּךְ יוֹמָא „upon a certain day“, הֵנָּךְ עֵינֵי „goats“ (the pronoun is best left untranslated). In a peculiar manner, these pronouns are used in a mysterious sense in connection with the nouns גברא, איתתא, אינשי to indicate the person of the speaker or the person addressed. Exx.: קודשא בריך הוא בעי לחרובי ביתיה ובעי לכפורי ידיה „God wishes to destroy His house, and would then wipe His hands with *me*!“ פוק מאחרין ולא תיגרי „go forth from our place, lest thou provoke death against *us*“; מכדי הוּא גברא בעיל דבביה „since *thou* art *my* enemy, what doest thou here?“ אַמַּאי לֹא צִנִּיעָא הֵךְ אִיתְתָּא „baismora eshera בני אית לה להך איתתא ולית לה מגברה אלא חד? „why art *thou* not secretive in sin? *I* have ten sons, and only one from *my* husband“.

b All demonstr. pronouns may be employed attributively with a noun, or by themselves without a noun. Exx. for the latter: כַּדִּין ... בר אינש „a man ... like

this one“; „אידך, the other one“; „אינסבי ליה להאי, this one is I married this one“; „האי בר עלמא דאתי, this one is a son of the world to come“; „הני נמי בני עלמא דאתי נינהו, these also are sons, etc.“; „the whole property belongs to this one“. In a neuter sense: „מאי, what is this?“; „all this, כולי האי, except this, על דא, on account of this“. So esp. at the beginning of a sentence as predicate: „דין גרמא דעשיראה ביר, this is a bad business“, „that is he, האי הוא, this is the bone of my tenth son“. The demonstr. pronouns are used also nominally as the antecedent of a relative pronoun: „להא דאמר ר' יוחנן, that which R. Johanan said“.

When serving as an adjectival attribute, the demonstr. pron. may either precede or follow its noun: (a) „this house, הדין ביתא, this word, הדא מילתא, in these ten days, בהלין עשרה יומין, these angels, אילן מלאכייא, this man, האי אינש, this woman, הא איתתא, that corner, הק וויתא, these words, הני מיילי, those men, הנך אינשי, for another dead person, לאידך מית, this document, שטרא דנן, this people, עמא הדין, these years, שניא אילין, this land, ארעא (ה)דא“. On the whole, the pronoun more frequently precedes the noun; I do not know of an example where האי follows the noun.

50. Interrogative Pronouns.

50.

מאן is used of persons, מה, מאי of things; thus a „what is thy name?, מאי שמך, מה שמך“

מאן is used nominally. It may therefore be dependent upon a preposition: „through, בהדי מאן נשרד“

whom shall we send?" In the ex. **חוי מאן גברא רבא** „see, what a great man testifies for him“, **מסהיד עליה** apparently has adjectival force.

c **מאן** is not inflected; number and gender are, however, indicated in the construction. Thus **מאן הואי** Ket 65^a M „who (which woman) was d to-day in the academy?“

מאי may be accompanied by a noun in apposition: **מאי טיבותא עבדי בהו** R. h. 20^a **מ** „what favor they have conferred upon them“; **מאי טעמא** „for what reason?“

51.

51. Relative Pronoun.

a The relative pronoun may be inclusive of its antecedent: **דאקרייך קהלת לא אקרייך משלי** „whosoever (= he who) taught thee Ecclesiastes, did not teach thee Proverbs“; **מי איכא דמטרח קמי שמיא כולי האי** „is there one who molests God so much?“ **דעלך סני** „whatsoever is hateful to thee“. So also after **כל**: **כל דצריך** „every one who is needy“.

b Just as frequently the antecedent is expressed by a demonstr. or interrog. pron. (or **מידי**): **האי דקא מחיל** „he who desecrates the holiday“; **מאן דיויף** „he who lends the sabbath“; **מה דכתיב בספר** „that which is written in the Book of the Law“; **כל מה דאית לכון למישאל** „whatsoever you have to ask“; **ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא** „and concerning that which first came to our mind“; **מי איכא מידי דאנן** „is there anything that we do not know?“ A double antecedent: **האי מאן דיהיר** „he who is arrogant“.

52. Numerals.

52.

The cardinal numbers may stand nominally by *a* themselves: *חד דמשתין וריו* „one (a single one), who is more capable than sixty“; *טבא חרתי מתלה* „two are better than three“. Of course, the numbered objects are easily supplied from the context.

חד, *חדא* as an adjectival attribute (§45*b*) properly *b* follows the object numbered: *חד עמא* „one people“, *(א) יומא חד* „one day“, *וימנא חדא* „once“. But the numeral may just as well precede the noun: *חד זווא* „one zūz; *בחד מהטרא* „with one beating“; *אחד כתפיה* „on the one shoulder“; *חדא ברכתא* „one benediction“. The other numerals almost without exception precede the noun, e. g., *תרי קבי* „two kabs“; *תרחי נשי* „two women“; *שב בנתיך* „thy seven daughters“; *סרי שני* „twelve years“.

The numerals from 3—10 are still construed in *c* accordance with the well known Semitic rule, i. e. masc. forms go with fem. objects and conversely. The numeral is put either in the st. a. appositionally, or in the st. c. Exx. of the latter construction: *שבעת לילותא* „7 days and 7 nights“; *שבעת אלפי דינרי* „7000 *denarii*“. The circumstance that, where the numbered object is not specifically mentioned (§*a*), the numeral nevertheless appears in the correct form, proves that the Semitic (Early Aram.) principle is still alive. Thus *באפי תלתא* „before three (sc. men)“; *תשע* „9 (cubits) on the one side“. To be sure, incorrect readings occur, but they are proportionately infrequent.

d On the other hand, the fem. form seems to be on the wane in the numerals from 11—19. As far as my observation goes, we have no right to speak of a promiscuous use. It is also to be observed that, where the numbers are used absolutely, even when the numbered object is easily supplied from the context, the numeral may be taken in a neuter sense; in which case of course both the masc. and fem. are proper (§42).

e Beginning with 2, the numerals are followed by the pl. of the numbered object; after the numbers 21, 31, etc., the sg. may likewise be used: מאתן ועשרין אחד (לוגא); „21 logs“ (variant לוגא); „21 years“.

f Ordinals may be replaced by cardinals: אחד בשבא, תרי בשבא, etc., „first, second day in the week“, etc. Cardinals are of course indispensable for those numbers which possess no ordinals of their own.

g על אחד תרין has a multiplicative force: „twice as large“.

h אחדדדי signifies „one another“; with prepositions אחדדדי, אחדדדי. „To one another“ may also be expressed by the phrase אחד לחבריה.

53. 53. Adverbial Expression.

a The adverbial accusative in specifications of place and time is uncommonly frequent.

b An adverb modifying an adj. precedes it: כמה נפיש גברא „how great is the man!“

54. 54. Prepositions.

a ל to introduce a point of time: למחר „to-morrow“, לעגל „soon“, לסוף „at last“. Also in general adverbial expressions: לשלם „in peace“, לחוד „separately“.

ל to introduce the logical subject with passives: *b* cf. §58*i*.

מן (*1*) in a causal sense: מעוצבא דלבך „because of *c* grief“; מחדוא דלבך „because of joy“; (2) partitively, cf. מן אכל „eat“; (3) comparatively, e. g., חילמא בישא עדיף „an evil dream is better than a good dream“; frequently with טפי superadded, cf. מן טפי „is redder (מדםא דחברך than the blood of thy fellow-man)“.

מן pleonastically in מקמי, מתותי and the like. *d*

בנו and בהדי take the place of ב both in a local *c* and in an instrumental sense. ב has orig. a local force in מתפסת בגנבי „thou wilt be caught into the thieves (among the thieves, as a thief)“.

B. The Verb (§ 55—62).

55. Person and Gender.

55.

With a finite verb, the personal pronoun is expressed solely for the purpose of emphasis (§48*a*). Nevertheless, even in the latter case, the pronoun of the 3. person may be wanting: איתקיל ואיתקילא ביה „he stumbled, and his camel stumbled over him“ (so HM*; M^{superscr} adds איהו).

The 3. person is often omitted with the participle *b* serving as predicate, both when the subject is indefinite („they“, „one“) and when the definite subject is easily supplied from the context. Exx.: (a) גמירי „they say“; כולי עלמא כיילי ליה בקבא ווטא „to everybody else they measure with a small measure“; מיהב יהבין משקל לא „they give, but they do not take back“;

(b) מי שביק לי מידי מיניה „does he (sc. the tenant) leave aught thereof for me?“

c An indefinite personal subject may remain unexpressed with the finite verb as predicate; thus אקרינן „it was recited to me (by God or by an angel)“; לא אהני לך „they have not benefited thee“. When the subject is a human person, אינשי or איניש is usually added.

d On the other hand, when the indefinite subject is to be conceived as an impersonal, neutral one, the mere verbal (or participial) form is sufficient, the fem. and masc. being equally permissible (§42): לא איכפת ליה אממונא דחבריה „his fellow-man's property does not concern him“; אי הווי לי „if I had it (= means)“; מאי קהויא עליה „how does he fare (how fares it with him)?“ לא שמיעא לי „I have heard nothing“; נוחא ליה למר דליהוי ריש מתיבתא (with the epexegetical infin.) „is it acceptable to you, that you become the head of the college?“ איחשיך „it grew dark“; מידי שמיע לך בהא „hast thou heard aught in this matter?“ The indefinite neutral subject may, however, also be expressed by means of מילתא, עלמא and the like; thus מריחא לי „it is troublesome for me“; דחיקא להו מילתא „it was straitened about them, they were in straitened circumstances“; דחיק ליה עלמא „it is straitened about him.“ Incorrect readings: איבראי ליה עלמא „he became well“; דחיקא ליה עלמא.

56.

56. The Perfect.

a As historical tense; exx. uncommonly frequent (though the participle is used likewise, §58f).

As a perfect proper: מחי'אן רבאי „my master has ^b struck me“; סליק למתיבתא דרקיעא „he is gone up to the heavenly college“.

Occasionally in a subordinate clause to express ^c coincidence in the past (the partic., however, is more frequent, §58b); the main clause, of course, has the perfect likewise: בהדי דחוינך בריכינן עלך חרתי „when we saw thee, we pronounced over thee two benedictions“. To designate the pluperfect: עד דאתא שמואל מבי רב נח „before S. had come from school, his father died“; „I saw, that the house had fallen in“. So also after the conjunction כי (§71d).

In conditional clauses to designate unreality (§73c). ^d So also שואי נפשאי כמאן דשקלי מיניה „I acted as if I had taken from him“.

In cases like שרא ליה מריה לפלניא the perf. de- ^e signates a fact (not a wish).

57. The Imperfect.

57.

For the future proper only few exx. are available ^a אנא קוץ דידך והדר איקוץ אנא „cut off thine, then I shall cut off mine“; ווי לדין כד יקום דין † „woe to the one, when the other will arise“.

Usually a modal force attaches to the impf.; we ^b then use the auxiliaries „be able, may, shall“: מאי איזיל ואימליך באינשי ביתאי „what shall I do?“ „let me go and take counsel with my family“; ליהוי תיורע ולא „let us all be one people“; רחמנא ידכרינך „thou shalt sow, but not reap“; „God remember thee for peace“. So also in

indirect questions: לא ידעיתו היכי תעבדו „you do not know what you are to do“ (it continues then epexegetically תקטלונם כולם... תקטלונם להנך „if you are to slay them all . . . , if on the other hand you are to slay only those“).

c The impf. has a modal force in subordinate clauses after the conjunction אי „when“ and esp. after final conjunctions like ד, כי היכי ד אי חקלאה מלכא ליהוי: „when a rustic becomes king“; לא מצינא דאטרה „I do not like to trouble myself (prop. „I have not the strength that I should trouble myself“); במוטותא מינייכו „I pray you that you be not with me either in Nisan or in Tishri, in order that you may not be concerned about your sustenance the entire year“; אוקירו נשיכו כי היכי דתיתעתרו „honor your wives, in order that you may become rich“.

d On a line with the Hebr. perf. with ו consecutive or the voluntative with weak ו, we find in Talmud. Aram. the imperf. with ו continuing an imperf. (imptv.) (or a partic. replacing an impf.) with modal force: ליכנפי ליה למר עשרה וליצלי „let them assemble for my lord ten persons, that he may pray“; ואוקמן נמי לדידי „cause me to arise likewise, in order that I may pray“; שלח מדרך ואנא אלבשיה „take off thy garment, in order that I may put it on“; אנגמרו לבנייכו תורה ונגרסו „teach your sons the Torah, that they may study therein“; „soon days are coming . . . , when we shall sleep“; מאן יהיב לן נגרי דפרולא „would that we had feet of iron, that we might be able to hear thee“.

58. The Participle.

58.

I. As in Hebrew, the partic. denotes: (1) duration *a* in the present, but also the simple or real present: מֵרַךְ בְּדוֹבֵר קִיַּמָּה קָמִי מֵרַךְ „dost thou stand with hy back in the presence of thy Lord?“ יָדַע אֲבוֹן בְּהָאִי צַעֲרָא „does our father know of this grief?“ וְרַחֲמָנָא הֵיכָא יֵתִיב „and where does God dwell?“

(2) a continuous state in the past, esp. in sub-*b* ordinate clauses: חֲוִיָּה לְלוֹי דִּיתִיב אֲבְרָא „he saw Levi sitting outside“; אֲשַׁכְּחָא בִּיה חֲוִיא דְּפָסִיק וְשַׁדִּי בְּתַרְתִּי גּוֹבִי „he found therein a snake which was cut through and lay in two pieces“. So also after the conjunctions אֲדִיתְבִּי אֹל וְאַתָּא: בְּהָרִי דִּ „while they were sitting there, he went and returned“; בְּהָרִי דְּמַחְוֹרִי לְהוּ נָפַל בְּהוּ „while they were cleaning them (the fish), an odor arose in them“.

(3) imminent or certain futurity: „you say that *c* you are wise; tell me then, מַאי חֲוִינָא בְּחִלְמָאִי what I am going to see in my dream“; חֲוִית „thou wilt see“; בִּידָא דְּפִלְנִיתָא בְּת פִּלְנִיתָא דְּאַתָּא לְמַחַר „by the hand of N. N. who is coming to morrow“; הֶשְׁתָּא אָתָּו יוֹמִי „soon days are coming“; בְּרִיךְ גִּנְבָא הוּי „thy son will (is destined to) be a thief“; תְּרוּיְכוּ רַבְנֵן הוּיְתוּ „both of you will be scholars“.

II. The partic. is met with very frequently (as in *d* Hebrew) in gnomic sentences. It is furthermore used to designate a habitual action in the present as well as in the past: לְמַאן מְבָרְכִינֵן „whom are we in the habit of blessing?“; מַאן דִּיהִיב לִיה זִוּוּא מִפְּשַׁר לִיה חִלְמָא „

למיבו „whoever gave him a zūz, he would interpret his dream favorably“.

e The partic. denotes a future action after the conjunctions כד, כי, בחר ד, עד ד; thus כד מפיקנא לכו עבידנא „when I cause you to go forth, I shall do for you a miracle“; עד דגניתון לי גננא איזיל ואשמע מילתא „until you prepare for me the bridal chamber, I will go and hear something“. The partic. has replaced the impf. even in conditional and final clauses: מאן דילמא מתבעינא; (מי יתן) „would that we had“ „lest I am sought“; (כי היכי) דידעיתו „in order that ye may know“. We find ומצלינא as a variant for ואצלי in the ex. §57*d*. The partic. shares likewise in the modal nuances of the impf.: הוא אכיל ואנא משינא „he is eating, and I am to wash myself!“ The partic. is particularly employed in the sense of the imptv.: אתון מהליתו והו כוותן „rather you circumcise yourselves and be like unto us“.

f The partic. is frequently used in the narrative as historical present in continuation of a perf. Through this device, the style ceases to be monotonous, and the narrative becomes more vivid, description taking the place of mere narration. The retarding tempo serves in particular to describe concomitant conditions, or to emphasize a marked event with which the narrative is rounded off at a certain point: למחר איתבר מוונא „on the following day the royal customs house was broken into, — then they came and arrested Raba“; דרשה . . . שקלי כולי עלמא „he discoursed on it . . . , then everybody took his pitcher and came to him“; לא

„they did not know what he meant; so they came to R. Banna'a“.

The partic. is frequently strengthened by a prefixed *g* שָׁמַע דָּקָאמַר „why art thou weeping?“; אָמַי קְבֻלִית : (ק) קָא „he heard a godless person say to his wife“; בְּהָדִי דָּקָא סָלִיק נָפֶל סָפֵרָא מִינִיָּה „as he was departing, he dropped a book“; אִידְמִי לְהוֹן כְּאִינְשָׁא וְקָא „he appeared to them in the guise of a man, and called at the door“; אַתָּת לְאַתְחוּוָּא לִיָּה קָא „she came to show herself to him; but the disciples pushed her away“; יָתִיב אַהֲרָוָא מַעֲיִינָא קָא „he seated himself beside a spring and ate bread“. In a conative sense: קָא קְטִילִי לִיָּה „they were about to kill him“; וְקָא בִלְעָה לְסַפִּינְתָא „and it was about to swallow the ship“.

Very frequently the idea of duration in the past *h* conveyed by the partic. is made more precise by the addition of the verb הוּה. | Occasionally הוּה also is inflected, e. g., הוּיְתִי דִייר = *habitabam*; לִיָּה כִי הוּוֹת אַתִּיא לִיָּה „whenever a woman came to him, he would have her put on“. Almost universally, when the partic. is placed in the pl.: הוּו יְתִבִי = *sedebant*, הוּו קָאֻלִי = *ibant*. As a rule, however, הוּה remains uninflected: הוּה קָאִימְנָא Suk 44^b M₁ (M, however, reads *stabam*; הוּה יְתִבָּא = *sedebat*, etc. The partic. with הוּה and the simple partic. are frequently found by the side of each other, e. g., הוּה קָא מַצְטַעַר רַבִּי „Rabbi endeavored (on various occasions) to ordain him, but he never succeeded in bringing it about“. For the use of the partic. with הוּה in conditional clauses cf. §73c.

i Just as the act. partic. succeeds to the functions of the impf., the pass. partic. takes the place of the perf., e. g., כתיב „it is written“; מידע ידיע „it is well known“; שקילן טופריה „its claws have been taken away“; שכיבא ליה ברתיא „one of them died“; שכיב חד מיניה „his daughter died“. The pass. partic. with הוה takes on the sense of a pluperf., e. g., הוא תוב דהוה כתיב „he saw again that it was written“; לא הוו ידיע היכא הוה „they did not know where he had died“.

j Quite popular is the construction: Pass. partic. with ל introducing the agent, with the connotation of an active perf., e. g., שמיע לי „I have heard“; לא שמיע לי „I have never heard it“; לחואי = לדידי חוי לי „I saw a gazelle“; with no attempt at concord: מאן דשמיע ליה „any one who has heard anything“; מילחא לדידי חוי לי „I saw a frog“.

k The (pass.) partic. of the form פעיל in an active sense occurs with doubly transitive verbs and elsewhere, e. g., טעין „(laden with,) bearing“; לביש „(clothed in,) having on“; גמירי „they say“; דכירנא „I remember“; נקיטין „we hold“; עסקין and עסיקין „we are occupied“.

59.

59. The Imperative.

The imptv. is really the 2. person of the impf. minus the prefix. With a negative, the impf. is used; hence קטול „kill“, לא תיקטול „do not kill, thou shalt not kill“.

60. The Infinitive.

60.

The infin., when corresponding to the infin. constr. *a* in Hebrew, is usually preceded by the preposition ל, particularly when an aim or a purpose is to be expressed: **המר למירכב** „an ass for riding“; **קריבו יומך** „thy days are drawn nigh that thou must die“; **רהוטו** „be alert to do the will of your Lord“. This function goes over into the objective one, so esp. after verbs like „wish, be able to, permit“: **בעא למיעבד קרבא בהדיהו** „he wished to wage war with them“; **לבר מיהא דלא מצינא למיעבד** „barring that which I am not able to do“; **ההיא** „a certain province which they were not able to conquer“; **ולא שבקא ליה למיפק לבי** „she would not permit him to go to the academy“, etc. The infin. with ל may epexegetically also represent the subject, e. g., **לאו אורח ארעא למעבד** „it is not customary, to act thus“. Exx. without ל: **הכי** „does not my lord wish to sleep?“; **לא בעי מר מינן** „we cannot be like unto you“; **לא מצינן מיהוי כוותיכו** „she did not permit him to uncover his head“.

In the place of the infin. with ל, the finite verb *b* with ד may be found to express the functions referred to, e. g., **בעינא דאיזיל** „I wish to go“; **אי רגיל את דדריח** „if thou art accustomed to carry in thy city“ (cf. **אי רגיליתו לקדומי** „if you are accustomed to dine early“); **עתידה דשדיא** B. b. 74^b (M on the other hand reads **למישר**) „she is destined to throw“.

With **איכא**, the infin. denotes obligation, *c* necessity, or ability: **מאי איכא למימר** „what shall (may)

one say?"; הוּה לך לְמִיָּהב „thou shouldst have given“;
 „he should have taken heed“ (לְעֵינֵי וּמִיָּוֶל).

d I find a subject by the side of the infin. in the
 ex. לְמַבְעָא רַחֲמֵי וּמִתָּא מַטְרָא „that you may pray and
 that rain may come“.

e For the infin. absol. cf. §61*g*.

61.

61. Government of the Verb.

a In the older language we meet with the independent
 objective particle יָת, but only with suffixes, hence in
 the place of objective suffixes. Cf. אִפִּיקִית יִתְכוֹן Ber 38^a מ
 = אִפִּיקְתָּנֻכוּ M.

b In the later language, the pronominal object is ex-
 pressed either by means of objective suffixes or by
 means of ל (or לְדִיד' §48*d*) with its (nominal) suffixes.
 In the case of the partic., the latter mode of expression
 predominates; but even there the simpler method of
 appending suffixes directly to the verbal stem is met
 with. — || Exx.: אִפְסִיל לִיה „he rendered him unfit“;
 „cause (f.) me to hear“; אִשְׁמַעֲן לִי „look at
 me“. — With the partic.: מַצְעֵרֵן „who vexes me“;
 מַלְפֶּךְ „teaches thee“; מוֹדְעִיה „he informs him“;
 מוֹמִינְתִּיה „she invites him“; בְּנִיִּיה „he rebuilds it“;
 „fills it“; פִּרְעֵתִין „thou payest me“; מוֹדְעֵתִין „thou in-
 formest me“. Much more frequent, however, are exx.
 like קָטִיל לִיה „he slays him“, קָטַלְתָּ לָּן „thou slayest us“.

c Where the object is particularly emphasized, the
 pronominal object is pleonastically expressed by means
 of an objective suffix plus לְדִיד' with its suffix: שְׂדִיּוּה
 „they cast him“; שְׂיִלִּיה דִּידִיה „ask him“.

The nominal object when (syntactically) undetermined, requires no specific designation: „I have built a house“; „give me a pair of scissors“; „take out purple garments“; „he saw a man“ (accordingly also (חוא ההוא גברא). On the other hand, when the nominal object is determined, the following modes of expression are possible: (1) „I am looking for my father“. So esp. when the verb and the object constitute as it were a compound, as in the case of אהדרת „beat the grave of your father“; „if they slay me“; „who planted this carob-tree?“ The object may precede: „his brother's sons he has appointed“; „whom are we in the habit of blessing?“ (2) „I shall destroy the world“; „he heard his wife“; „thou hast brought their sons“; „to fetch his garments“. This is the most usual construction. The object may again precede: „his brother he has appointed“; „they cut open his belly“; „they slew all of the villagers“.

Exx. of the construction of doubly transitive verbs: „teach your sons the Torah“; „permit me to see the righteous scholars“; „he made of him a great man“.

Exx. of the transitive construction of the passive of a doubly transitive verb: „she covered herself therewith (with the garments)“; „be paid with bran“; „thou art worthy of

two deaths". The verbs לבש, מלא and the like are similarly construed: לבישתיהּוּ „she clothed herself therewith"; מלא דוכתא דמא „the spot was filled with blood". אדכר and אשתמיט are equally construed as transitives: אי אדכרתון ומניה דשטרא „if you remember the date of the document"; אשתמיטתן „it escaped us". Note also: אברן „it was lost to me".

- g* Very frequent is the absolute object (the infin. absol.). Usually it precedes, e. g. מיהשב חשיבנא „I am esteemed"; מימר שפיר קא אמרת „thou speakest well"; מימחא נמי מחית „thou strikest in addition"; לייטת להו „thou art cursing them"; מידע ידיע „it is well known". Rarely it follows: דמצלו אצלוי „as they bent (their body)".

62.

62. איה.

- a* (לית, לא איה, negatively איה) is properly a noun in the st. c. signifying „existence". Gradually, however, it becomes independent so that it may be separated from its noun and assume verbal force („is, are, there is, there are"). Thus it coalesces with כא into איכא (ליכא). Exx.: באתר דלית גבר „where there is no man"; איה לן בגויכו חולקא „have we a share in you?"; מי איכא מידי „is there anything?" In accordance with §44e: איכא דאמרי „there are those who say"; וליכא דשמעיה „and there was none who heard him". The noun may even precede איכא הכא: „there are many Abbas here". Of course, the interrog. pronoun always comes first: מאן איכא „who is there?"
- b* The noun in the genit. may, of course, be replaced by a personal pronoun (pronominal suffix): בריה ליתיה

בר בריה איתיה „his son no longer lives, but his grandson does“; ליתה הכא „she is not here“. — The suffixes are originally possessives, but, as the forms become independent (§a), objective suffixes may be appended exactly as in the case of the verb: איתין „we are“; ליתנהו „they are“; איתנהו „you are“; „they are not“. Even the independent pronoun is met with: איתי אנן (read thus for איתו) Pes 50^a B.

Conformably to the construction with objective *c* suffixes, the noun may be conceived as an object and thus be introduced by means of ל: לבריה ליתיה לבר Taan 23^a M. The pronominal object may likewise be introduced by means of ל: אית לכו כמה: שני גבן „you have been with us these many years“ Pes 87^b M.

As a mere copula: לית הוא עביר (var. ליתיה עביר) *d* „he does not do“.

Although in itself אית possesses no temporal *e* connotation, it may, when referring to the past, be strengthened by הוה איכא חד מינן: הוה „there was one among us“.

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

63. The Copula.

63.

The function of a copula is assumed not only by *a* אית (§62*d*), but much more frequently by the independent pronoun of the 3 person, originally being nothing more than an emphatic resumptive of the subject. Whereas, however, the forms †הוא, †היא, †איהו, †איהי, †אינן, †אינה, are used both as subject and as copula, Talm.

Aram. possesses the distinctive resumptive forms ניהו, נינהי, נינהו, ניהי.

b The copula lends emphasis to the part of speech which precedes it; hence it drops out when no emphasis is intended, e.g., טור חלג „the mountain is (covered with) snow“; so esp. with an adjectival predicate: אורחן „our road was long, but our society pleasant“. Contrast, on the other hand: עדי סורא הוא „this man comes from Sora“; הכא אתרא דשמואל הוא „here is the place of Samuel“; מר ניהו (var. הוא) רב „you are master“; כולהי חדא ברכתא ננהי „all of these (benedictions) are one“.

c הוא may be resumptive of a pronoun of the 1. person serving as subject: דאנא הוא דאפיקית „that it is I who brought out“. But the pronominal subject may be resumed by the corresponding person: אנא „I will rise and throw together“.

64.

64. The Casus Pendens.

A noun which is to be emphasized is very frequently taken out of the sentence and placed at the beginning as a *casus pendens*. It is then resumed in the sentence by a corresponding personal pronoun, and its syntactical relation to the sentence is thus indicated, e. g., כולי עלמא כיילי ליה בקבא ווטא האי מרבנן כיילי ליה „to everybody they deal out with a small measure, but to this disciple with a large measure“; ינוקי מאי אעביד להו „what shall I do with the children?“ „I was not acquainted with the saying of R. Hamnuna“.

65. Concord of the Parts of Speech.

65.

Exx. of the masc. form gradually becoming pre-^adominant at the expense of the fem. have been met with in the preceding sections (§§45*a*; 50*c*; 52; 55*d*; 57*i*). In the verb and in the partic. (or adj.) with subjective suffixes, the specific forms of the fem. in the 2 and 3 pl. are found but rarely; for the most part they are not used at all. With an adj. or partic. serving as predicate, concord is imperative.

Incorrect readings are easily removed in the face of the evidence of the older MSS.

Constructio ad sensum: בעדנא דמצלו צבורא Ber 7^b b
 M^{mg} (מצי M) „when the congregation prays“; ודייני
 כולי עלמא „and everybody concludes“; on the other hand,
 מלכותא (S64). When מלכותא is subject, the
 predicate may be placed either in the sg. (masc. or
 fem.) or in the pl.

For the construction of $\mathfrak{A}$ cf. §50*c*. *c*

מיד construed as a fem.: מיד סריא „something that d
stinks“.

When two or more nouns are joined by means of *ו*, the predicate is put in the pl. and agrees so far as the gender is concerned with the subject next preceding or following: *בן ובנתן מסיר* Ber 56^aM, but *ואחו בניה* ו**בנתה** *ibid.*

66. The Order of Words.

66.

Normally the predicate follows the subject whether *a* in the verbal or in the nominal clause. The least emphasis suffices to reverse the order. Exx.: קריבֵּיהַ

שימשא „a relative of R. Ide died“; חוצפא מלכותא „the sun sets of itself“; הידרא דבי „impudence is uncrowned royalty“; קרירא „a pot belonging to partners is neither hot nor cold“; on the other hand: נבחה „a dog barked at her“; נחום איש גם זו „let Nahum of Gimzo go“; קמחללי רבנן שבתא „the disciples are desecrating the sabbath“; עניא ולא ידע „a poor man is hungry, and knows it not“.

b The object follows normally the verb, but it may also precede it, e. g., הב לי ירך „give me thy hand“; לכנפי למר עשרה „let them assemble for you ten persons“; on the other hand: אנרא הוה לך למיהב „thou shouldst have paid the reward“; רחמנא לבא בעי „God demands the heart“.

c Exx. illustrative of the position of adverbs and adverbial specifications: הרהר כולי יומא „he mused over it the whole day“; שפיר קאמרת „thou speakest well“; ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחוו קמאי „do not appear before me either in Nisan or in Tischri“. || נמי is with preference given the second place in the sentence. מיטחא נמי מחית „thou strikest in addition“.

67.

67. Negative Sentences.

a לא is in the main used to negative a verb which it then immediately precedes, e. g.: אפילו גברא כוותיק „I have not flattered even a man like thyself“; לא אשגח בה „he paid no attention to her“; לא אהדורי „he does not go about begging“. — When the predicate is a noun or when a single word

is negated, לאו is used, which is placed immediately before the negated word: לאו בר הכי הוא „he is not capable thereof“; לאו אורח ארעא למעבד הכי „it is not customary to act thus“; לאו עכברא גנב אלא חורא גנב „not the mouse, but the hole stole“; הא דרבא לאו „this opinion of Raba was not said expressly, but is only inferred“; לאו כל יומא מתרחיש ניסא „a miracle does not happen every day“.

בלא, however, is used (1) in בלא (e. g., בלא מחאי „outside of my home“; בלא שניה „prematurely“), דלא (e. g., דלא תאגא „uncrowned“), לא איניש „nobody“, לא „nothing“. || (2) in repetitions: לא דינא ולא דיינא „there is neither law nor judge“. — Note double negation: . . . ולא פילא . . . ולא דיקלא „they show a man neither a palm-tree . . . nor an elephant . . .“; לא אמר ליה ולא מידי „he said to him nothing“; || (3) elliptically: לא „no“, ואי לא „and if not“.

68. Interrogative Sentences.

68.

A direct question concerning the predicate is introduced by מי or אטו, which is always placed at the beginning of the sentence: מי קא שביק לי מידי מיניה „does he leave ought thereof for me?“; מי איכא מידי „is there anything that we do not know, but the scribes know?“ — A *casus pendens*, however, may precede: רישא מי אמרינן דפליגא אמתניתין „shall we say that the first case is at variance with our Mishnah?“

b Much more frequently the interrogative particle is dispensed. with: ידע אבון בהאי צערא „does our father know of this grief?"; תרנגולתא אפיקת מביתך „has thou taken out of thy house a hen?"; אית לכו ארעא „have you land?“

c With a negative: לא לישרד ליה מר שלמא לילתה „does not my lord wish to send greetings to Jaltha?“ „does not my lord wish to sleep a little?“ — Together with מי לא מכתפינן קמיה: מי „should we not carry before him?“

d The interrogative pronouns and adverbs are for the most part placed at the head of the sentence, e. g., מאן איכא בהאי שוקא „who is in this market-place?“ עד „why dost thou sit outside?“ אימת עבדיתו הכי „how long will ye act thus?“ Frequently also after the word to which the question refers, e. g.: וווּי היכא „where is my money?“ ורחמנא „and where does God dwell?“ אנא אמאי „and why I?“

e The phrase מהו דתימא is to be taken interrogatively = *quid est, quod dicas?*

f Interrogative sentences often assume the meaning of exclamatory ones: כמה נפיש גברא מ... „how greater is this man than ...!“

D. Compound Sentences (§ 64—73).

69.

69. Copulative Sentences.

a Two verbs designating actions closely following each other, or congruous, or one of which expresses a modification of the other, are very frequently joined by

means of ו, but may frequently enough be placed beside each other without ו, e. g.: אייל ואשמע „I will go and hear“, but אייל איהוי „I will go and see“; נפוק וניההני „let him go forth and enjoy himself“, but פוק חוי „go forth and see“; איקום ואגלי „I will arise and go into exile“, but ניקום נייל נעביד עיסקא; קם גלא „come, let us go and do business“. || Very frequently one of the two verbs is best rendered adverbially, e. g.: קדום סלוק „the clouds rose first at the corner where his wife was“; השׁיך תקין נפשך וקדים תקין „set thyself aright (ease thyself) early and late“; נפשך „enter early and go out early“; הדרת שקלתינהו „thou tookest them again“. || In the same manner מצי „be able“ is construed: לא מצינא „I am not able to fulfill“; לא מצית אמרת „thou art not able to say“.

ב בפניא אתא עניא . . . והוה טריד כולי: Circumstantial וליכא דשמעיה „in the evening a poor man came, while everyone was busy and there was none to hear him (= Hebr. וְאִין שְׁמַע)“; with the perf. in the sense of a pluperf.: נח נפשה דרביתא ולא פקידא „the girl died, having left no will“. || = „nevertheless“: בדידך קיימא וצערתן כולי האי „it is written in thy book, nevertheless thou hast vexed me so much“. Cf. also § 57 d.

א serves to introduce the second alternative in a double question: לדריה הוא דתקין או דילמא לדרי עלמא „did he ordain it only for his generation, or perhaps also for all the generations of the world?“

70.

70. Attributive Relative Sentences.

- a* דִּי, ד, orig. a demonstrative, has been reduced to a relative particle. The precise specification of the relation is expressed in the relative clause by means of a personal pronoun.
- b* This pronoun is usually dispensed with in the case of the subject even in nominal clauses: יומי דאריכי וקמיני „days which are (at the same time) long and short“. Nor is it always necessary to indicate the object; contrast גברא דקא בעינא ליה „the man whom I am seeking“ and „I took the portion which thou gavest me“; „of the excellent things which R. Huna was wont to do“.
- c* On the other hand, the pronoun is indispensable in the genitive relation and with prepositions: ההוא אתרא „a place the name of which was Truth-town“; „a certain Gentile who had great wealth“; „a city in which there is no teacher“; „those over whom you are ruling“.
- d* The pronoun is usually wanting, when the antecedent is an expression denoting place or time: באתר „in the place where there is no man“; „at the corner in which his wife stood“; „on the day on which she enters“; „from the day that Sarah died“; „all the years during which thou didst not go in“. | So always after certain adverbs: כל אימת דהוה עייל לבי מדרשא „as often as he entered the house of study“.

The pronoun may be found occasionally in a second relative clause: **ההוא חסידא דהוה רגיל אליהו** „a certain saint with whom Elijah was wont to associate“.

When a relative sentence refers to the 1. or 2. person, the resumptive pronoun will be placed in the corresponding person; esp. is this true of the 1. person: **אנא הוא דאפיקית** „it is I who brought out“; **שואי נפשאי כמאן דשקלי** „I acted as (one who had taken) if I had taken“.

71. Conjunctive Relative Sentences.

71.

ד as a conjunction transforms a whole clause into a noun; it may then serve as subj. or obj. or be found in the genitive relation or in dependence upon a preposition.

Exx. of subjective sentences: **בניחא ליה למר דליהוי** „is it acceptable to my lord that he become the head of the college?“ **ווי לן דמייתנין** „woe unto us that we must die!“ A pronominal antecedent may precede: **האי דלא אכלוה** „the circumstance that they did not eat him“.

Exx. of objective clauses: **אמריתו דחכ[י]מיתו** „you say that you are wise“; **הכא ניהו . . .** **מידע ידענא דגברא** „I know that the man . . . is here“.

The most important of the prepositional compounds is **כד** „while, as, when“ which occurs only in the older language: **כד נפיק ואחי** „as he went away“; **כד הוינן ווטרי** „when we were small“; **כד יקום דין** „when this one will arise“; **כד מפיקנא לכו** „when I bring you out“. || In the later language **כד** is replaced by **כי**:

„while thou hadst not washed thy hands“; **כי** לא משית ידך „when I came to him“; **כי** מטאי לגביה „when a poor man comes“. — **כי** is found also in front of an unfinished clause: **הוה כי דובא** „he was as a bear (is) = like unto a bear“. **כי** may be strengthened by a preceding **ל**; **מכי** = „since“.

e Other combinations: **בהדי ד** „while, as“; **אמטול ד** „because“; **עד ד** (אד) „while, until“; **אף על גב ד** „although“; **כי היכי ד** „in order that, that“; **מקמי ד** „before“; **בתר ד** „after“; **משום ד** „because“. In some cases, **ד** alone suffices; thus it signifies „because“, „in order that“.

72. 72. Indirect Interrogative Sentences

are treated exactly as the direct ones.

73. 73. Conditional Sentences.

a **אי** with the partic., **אית**, or a nominal clause signifies a condition conceived as real or realizable: **אי הדרת בך יהיבנא לך אחתי** „if thou wilt reform (begin a new life), I shall give thee my sister“; **אי גנבי** „if they steal, let them steal of yours“; **ליגנבו מדידך** „if I am esteemed thus much, let them cause Levi to go in“; **אי איכא מאן** „if there is any one who has heard anything, let him say it“; **דשמיע ליה מילתא לימא** „if he is an Israelite, he will return“; **ואתי** „if it is so, he means as follows“.

b When the condition is placed in the past, the perf. is used: **אי נקמט תרתי נקוט תלת** „if thou hast married two, marry three“.

Unreality is expressed by means of the pf. both in the *c* protasis and in the apodosis: איכו השתא לא אחאי סכנתון „if I had not come this moment, you would have endangered my son“; השתא איכו לא חויתך ספית לי איסורא „if I had not seen thee this moment, thou wouldst have given me something forbidden to eat“. Frequently we find in the apodosis הוה with the partic.: אי איתב מר „if my lord had given himself to study, would he not have become the head of the college?“ Note also: אי לאו דנחמני את לא הוה משרדינן „if it were not that thou art Nahmani, we should not have sent it back to you“ (the conditional particle is strengthened by ד and the protasis is a nominal clause).

Sometimes the conditional particle is dispensed *d* with entirely: בחר גנבא גנוב וטעמא טעום „when you steal after a thief, you taste thereof“; ריש תורא בדיקולא סק „when the head of the ox is in the basket, go up to the roof“.

Literature.

1. Introductions.

- Hermann LStrack*, Einleitung in den Talmud, L. 1887, 1908.
MMielziner, Introduction to the Talmud, Cincinnati 1894.
SSchechter, Art. „Talmud“ in *Hasting's Dictionary of the Bible* V (1904), 57—66.
WBacher et alii, Art. „Talmud“ in *Jewish Encyclopedia* XII (1906), 1—37.

2. Dictionaries. Lexicographical Works.

- Michael Sachs*, Beiträge zur Sprach- u. Alterthumsforschung, B. 1852—54.
- Joseph Perles*, Etymologische Studien zur Kunde der rabbinischen Sprache u. Alterthümer, Breslau 1871.
- Jacob Levy*, Neuhebräisches und chaldäisches Wörterbuch über die Talmudim und Midraschim, 4 volumes, L. 1876—1889.
- Alexander Kohut*, Aruch Completum, Wien-New York 1878—1892.
- M Jastrow*, Dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi and the Midrashic Literature, New York 1886—1903.
- Samuel Krauss*, Griechische und Lateinische Lehnwörter im Talmud, Midrasch und Targum, B. 1898—99.
- G Dalman*, Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud u. Midrasch, Frkft. a. M. 1901.
- W Bacher*, Die exegetische Terminologie der jüdischen Traditionsliteratur, II: Die Bibel- und Traditionsexegetische Terminologie der Amoräer, L. 1905.

3. Grammars and Grammatical Treatises.

- SDLuzzatto*, Elementi grammaticali del Caldeo Biblico e del dialetto Talmudico Babilonese, Padua 1865. || Grammatik der biblisch-chaldäischen Sprache und des Idioms des Talmud Babli. Deutsch von MSKrüger, Breslau 1873. || Grammar of the Bibl. Chaldaic Language and of the Idiom of the Talmud Babli. Translated by JGoldammer, New York 1876.
- IsRosenberg*, D. aramäische Verbum im Babyl. Talmud, Marburg 1888.
- Arthur Liebermann*, Das Pronomen und das Adverbium des babylonisch-talmudischen Dialektes, B. 1895.
- CLevias*, Grammar of the Aramaic Idiom contained in the Babylonian Talmud, Cincinnati 1900 (= AJSL., XIII—XVI [1897—1900]).

4. Other Linguistic Works.

1. *CBrockelmann*, Grundriß der vergleichenden Grammatik der semitischen Sprachen, I, B. 1908.

- W Wright*, Lectures on the Comparative Grammar of the Semitic Languages, Cambridge 1890.
- Th Nöldeke*, Beiträge zur semitischen Sprachwissenschaft, Straßburg 1904.
- J Barth*, Sprachwissenschaftliche Untersuchungen zum Semitischen I, L. 1907.
- Etymologische Studien, L. 1893.
- Die Nominalbildung in den semitischen Sprachen, ²L. 1894.
- P de Lagarde*, Übersicht über die im Aramäischen, Arabischen und Hebräischen übliche Bildung der Nomina, Göttingen 1889. Register und Nachträge, 1891.
2. — Gesammelte Abhandlungen, L. 1866.
- Armenische Studien, Gött. 1877.
- S Fraenkel*, Die aramäischen Fremdwörter im Arabischen. Leiden 1886.
- Imm Löw*, Aramäische Pflanzennamen, L. 1881.
- Aramäische Fischnamen, in: Orientalische Studien, Th. Nöldeke zum siebenzigsten Geburtstage gewidmet, Gießen I (1906), 549—570.
3. *MLidzbarski*, Handbuch der nordsemitischen Epigraphik, Weimar 1898.
4. *E Kautzsch*, Grammatik des Biblisch-Aramäischen, L. 1884.
- HL Strack*, Grammatik des Biblisch-Aramäischen mit den nach Handschriften berichtigten Texten und einem Wörterbuch, ⁴L. 1905.
- K Marti*, Kurzgefaßte Grammatik der biblisch-aramäischen Sprache, B. 1896.
- HP Powell*, The Supposed Hebraisms in the Grammar of the Biblical Aramaic, Berkeley 1907.
5. *G Dalman*, Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch, ²L. 1905.
6. *Th Nöldeke*, Über den christlich-palästinischen Dialekt, ZDMG 1868, 443—527.
7. — Kurzgefaßte syrische Grammatik, ²L. 1898.
8. — Mandäische Grammatik, Hallé 1875.
9. *AJ Maclean*, Grammar of the Dialects of Vernacular Syriac, Cambridge 1895.

I. Formen und Sätze.

Forms and Sentences.

- A. כסף, חמר, עמר, אניש, איניש, עסק, עיסק | עמר גופנא, 13. 14c
(43a; 44ab). ריש ירחא; אורח ארעא, טור מלכא | טור תלג¹. דעל² סוס מלך.
- (43b; 44c). בריש כל מותא אנא דס³. הוא גבר בכולא. || B. קטלא, גדפא,
גפא, דירכא, טעמא, זעפא, ענא, רישא, קרא, דנא דחלא, רווחא,
יומא ופלגא, סופא, סיפא, גייסא, חילא, רעוא, כריא; גירסא, חילמא,
פיקעא, פיקא, יבא, כאיבא, עיוא, חולשא דליבא, דינא, חידווא,
ריעיא; שופרא, אודנא, אונא, טונא, טולא, גופא, חוליא | אנרא
דפירקא ריהטא⁴. נו"ן סמ"ך עי"ן, נונא סמא לעינא⁵.
- A. נהר מלכא, באתר דלית גבר. || B. כפנא, כוזא חדתא, 14b.
דיקנא דכלבא, שיכרא; חברא, כתפא, כפא, גברא רבה⁶; קניא,
ריחא, רחיא; ארעא דחשוכא, אתרא חשוכא | לפום גמלא שחנא.
מגמלא אונא. צנא דדובשא בוווא. שימשא דבתר מיטרא כמיטרא⁷.
ווי מברא, ווי מביתא.
- A. אשיד דמא, מרי ביתא. || B. בר עלמא, ספרא דחמה⁸, 14df.
רעיא ד^pבן כלבא שבוע^p, ינוקא | כשורא במתא בוווא, כשורא
בדברא בוווא⁸.
- A. זמר, חמר, בר אנש, בר אינש, בר נש. || B. שלמא, לישנא, 14e.
חולקא, גופא דעובדא, גללא.
- A. זריו, עביד ביש, ביש גדא. || B. חמירא, לישנא בישא, 14ef.
כלילא דוורדא, עינא עוירא, סימא בביתא; לבושא; אווילא | שיקרא
שכיח⁹, קושטא לא שכיח¹⁰.

¹ §63b. || ² §§10a; 51a. || ³ B. b. 58a HM. || ⁴ Ber 6b. || ⁵ Ned 54b M. ||

⁶ §45a. || ⁷ Taan 3b M. || ⁸ B. k. 11a B. || ⁹ §43d. || ¹⁰ Šab 104a.

14g A. כִּף יֵמָא; שְׁלָם טַב לְרַב טַב. || B. דְּרָא, מִלָּא חוּטָא דְחֵלָא, כְּסָא, שְׂקָא, רִיחָא דְבִישְׂרָא | חִלְמָא בִישָׂא עֲדִיפָּא¹ מְחִלְמָא טַבָּא². VIII—IX β.
כְּסָא בְּבִיתָא פֶּאחָא בְּבִיתָא³.

19—20 A. בְּנִין, גּוֹבְרִין, גְּבֵרִין, גְּמַל חֶסְדִּין, יוֹמִין, זְמַנִּין, זִיקִין דְּנֹר. abjk. וּבְעוֹרִין דְּאִישָׁא | בְּיוֹמֵי תַמּוּן, בְּנֵי חָרִי, כָּל חֲלָלֵי עֵלְמָא | כּוּוּא דְמִיָּא, אַרְוִיא, כְּרִמִּיא, זִיתִּיא; פְּוִרִיא; חֲבֵרִיא, בְּשֵׁמֵי שְׁמִיא; חֲשׁוּכִיא; פְּרִיטִיא; דְּוִיא | סַפְנִין, צִלְמִנִיא | בְּרָאשׁ כָּל חַיִּין אֲנָא חֲמַד⁴. בְּרִישׁ כָּל מַרְעִין אֲנָא דָם⁵. || B. בְּנֵי, אַחִי, גּוֹבְרִי, גְּבֵרִי, חַיִּי, יוֹמִי; בְּיוֹעֵי, בּוֹי, חִינְגִי; אֹדְנִי; זְוִי דִיתְמִי; סַפְרִי; אִינְשֵׁי בְּדוּחִי, בּוּטְטִי דְנֹרָא; מְבִי, קְנִי | סַפְנִי, בִּיזְרְנִי | בְּרִ אֲמוּדָאִי, סַפּוּנִאי | תְּעֵלִי בְּנִי תְעֵלִי. נַפְשִׁי גְמַלִּי ס(א)בִּי דְטַעֲנִי מַשְׁכֵּי דְהוֹגְנִי⁶.

22. 1 sg. A. אַסְוִירוּס^p בְּרִי, בִּיר, אַח, יָד, נַפְשִׁי, נַפְשִׁי, רִישִׁי, מְרִי, מְרִי. 1 pl. אַבּוּנָא, אַרְעָנָא, מְרָנָא | 2 sg. f. בְּנִיכִי | 2 pl. m. אַבּוּכּוּן, בְּתִיכּוּן, אַרְעִכּוּן | 3 sg. m. אַבּוּהִי, בְּנוּהִי, רְגִלוּהִי, רִיגְלוּהִי, עֲנָפוּהִי, שְׁנָאוּהִי, רְוּוּהִי | 3 sg. f. אַבּוּהָא, אַחָהָא, מְנָהָא, מַצְרָנָהָא | 3 pl. m. אַבּוּהוֹן, רְגִלִּיהוֹן, שְׁנָאִיהוֹן, מְנִיִּיהוֹן, כּוּלְהוֹן | כָּלבוּהִי לֹא נִבְחִין, טַחְנוּהִי לֹא טַחְנִין⁷. || B. 1 sg. בְּנִי, בְּנָאִי, סַפְנָאִי; בְּרָאִי, יָדָאִי, נַפְשָׁאִי, רִישִׁיאִי, לִיבָאִי, מוּחָאִי, פּוּרִיאִי, פּוּרִיאִי, שְׂטָרָאִי | 1 pl. אַבּוּן, רַבְּנִין | אֹרְחִין, גְּמַלִּין, אִיסְדִּין; חִילְמִין, אֹרְחִין, אַתְרִין, אִיסְדִּין | 2 sg. m. אַבּוּהִי, מְרִי, נַכְסִי, נַגְרִי, כְּנַפִּי, כְּרַעִי, כְּפִי; יוֹמִי | בְּרִ בְּרִי, דְמִי, יָדִי, מְבִיתִי, עִיסְקִי, מְרִי, פְּתוּרִי, קְרִיִי; אַרְעִי, לִיטְעִי, רִישִׁי, שְׂקִי, כִּיסִי, אַרְחִי, מְרִי, בְּעִיל דְבִבִי, קְרָאִי | 2 sg. f. אַבּוּהִי, בְּנִי, כְּשׁוּרִי; כְּשׁוּרָה; בְּרִי, לַחְמִי, אִימִי, עַפְרִי | 2 pl. m. בְּנִיכּוּ, מְנִיכּוּ; נַפְשִׁיכּוּ, עוּבְדִיכּוּ | 2 pl. f. גְּבִרִיכּוּ; פּוּמִיכּוּ | 3 sg. m. אַבּוּהִי דְשְׁמוּאֵל, בְּנִי, מְגִרְמִיָּה, מֵאִנִּיָּה, חוּבִיָּה דְדְרָא, בְּעִינִיָּה דְחֻי(י)א, בִּרְכִיָּה, מִלִּיָּה, אֹדְנִיָּה, טוּפְרִיָּה, חֲבֵרִיָּה, בְּמַעִיָּה, כְּעוּבְדִיָּה, מְעִינִיָּה | בְּרִי, בְּשֵׁמִיָּה דְאַבּוּהִי, אִינְשֵׁי בִיתִיָּה, קִינִיָּה, כּוּלִּיָּה יוּמָא, כּוּלִּי עֵלְמָא, בְּאֹרִיָּה, אַתְרִיָּה דְרַב^p וְשְׁמוּאֵל^p, בִּישְׂרִיָּה,

¹ § 43d. || ² Ber 55^a M. || ³ Ar 19^a B. || ⁴ B. b. 58^b B. || ⁵ ib. HM. || ⁶ Sanh 52^a. || ⁷ Šab 152^a.

בעיל דבביה, גלימיה, אָסייה דרבי, בָּבִיָּה | 3 sg. f. שְׁמָה, מַגְבֵּרָה,
גִּבְרָא, בַּמָּתָא דְרִישָׁה (דְּרִישָׁא) אָסִיא, לְכוּלָּה מָתָא, לְמָרָה |
3 pl. m. בְּנֵיִּיהוּ, יְדֵיִּיהוּ, מִיִּיהוּ, גְּדֵפִיִּיהוּ, מְנִיִּיהוּ, כְּרַעֲיִיִּיהוּ, גְּלִימִיִּיהוּ;
טַעֲמִיִּיהוּ, שְׂמִנִּיהוּ, שׁוּמְנִיִּיהוּ, מְטַרִיִּיהוּ, מִן מְרִיִּיהוּ, מְטִיִּיהוּ; כּוּלָּהוּ |
3 pl. f. קְתִיִּיָּהּ; שְׂמִיָּהּ; כּוּלָּהּ | כְּחִיש לִי חִילָאִי. חֲבֵרְךָ חֲבֵרָא אִית
לִיָּה, וְחֲבֵרָא דְחֲבֵרְךָ חֲבֵרָא אִית לִיָּה. עֲשִׂיק לְגַבִּיךָ וְשׁוּי לְכַר(י) סִיךָ¹.
נְהָרָא נְהָרָא וּפְשָׁטִיָּה.

A. שְׁנָא, מְלָה; צְבוּ | בַּת קְלָא, בַּת יוֹמָא, אִיתָּת אַחוּה, אִיתָּת
13. 14. 19.
חֲבֵרִיָּה, בְּרַעוּת נַפְשִׁיָּה, צְבוּ² בֵּיתָהּ, סְפִינַת צִיּוּדִין. || B. אָמְתָּא, 20bcl.
בְּרָתָא וּבְרָא, קְשָׁתָא, שִׁיפְתָּא, יְרַחֲי שְׁתָּא, אָחְתָּא; מְלַכְתָּא, תְּאִינְתָּא,
חֲתָנָא וְכֻלְתָּא, גִּינְתָּא, בְּנָתָא, חֻזְבְּתָּא, אִימְתָּא דְשְׂמִיא, חִיּוּתָא,
רַעוּתָא דְמַרְיִיכוּ, אֲלִיָּתָא, קְרָתָא; בִּיּוּתָא, אִינְתָּתָא, אִיתָּתָא, מִילְתָּא,
דִּירְתָּא, שִׁיעָתָא דְדִנָּא, רְשׁוּתָא, שְׁלִיָּתָא, שְׁלִיָּתָא, סִילְתָּא; חוֹכְמָתָא,
דּוּכְתָּא; בְּרַכְתָּא; הִילְכְתָּא, צְדָקְתָּא, עֵינְבְתָּא, עֲנַבְתָּא, מְדִיבְחָא
לְעֶצְרָתָא, פְּדַעְתָּא, שְׂמַעְתָּא, שְׂמַעְתָּא; לְבִינְתָּא, גִּוִּירְתָּא, אֲדַעְתָּא
דְּרַבְנָן, סְמָא דְשִׁינְתָּא; סְעוּדָתָא; כְּהִנְתָּא, אֲשִׁיתָּא, זְוִיתָּא, חֲבִיתָּא
דְּעַפְרָא; יְנוּקָתָא; שְׁעָרְתָּא, שִׁיבְבְתָּא, חֲמֵרְתָּא; מְצִיעָתָא, בִּי כְּנִישְׁתָּא,
סְפִינְתָּא, צְפִירְתָּא, שְׂכִינְתָּא, עֲבִידְתָּא, עֵיבִידְתָּא; גְּבוּרְתָּא; דְּרָתָא,
עֻקְתָּא; שְׁתָּא חֲדָתִי, הִילְכְתָּא רַבְתִּי | שׁוּתָא דִּינוּקָא בְּשׁוּקָא אוּ
דַּאבוּה³ אוּ דַּאֲמִיָּה. אֲגָרָא דְשְׂמַעְתָּא סְבֵרָא⁴. דַּאבָּא⁵ עֲדִיפָא
מְדָבְרָא⁶. סְבַתָּא בְּבִיתָא סִימָא בְּבִיתָא⁶.

A. בְּנָן | בְּנַת יִשְׂרָאֵל⁷. || B. בְּנָתָן, צְנִיעָתָן | בְּנָתָא; מְלַכְתָּא,
19. 20d—gl.
חִיּוּתָא, בְּנִי ק(י)רִיָּתָא; אִילוּאֲחָא, חֵי דְבִרִּיתָא; מִיא דְכוּלִּיתָא;
בְּרַכְתָּא, חֲדַתְתָּא, קְשִׁיָּתָא, קְשִׁיָּתָא; שְׂכִינְתָּא; שְׂמַעְתָּא; אָמְהָתָא
דְּבִי רַבִּי, אָמְהָתָא, אִמְהָתָא דִּינוּקִי, נְפּוּוּתָא | יְהוּדָה⁸ וְחוּקִיָּה⁹ אַחִי,
פּוּי⁹ וְטוּי⁹ אַחוּוּתָא.

A. אַרְחָן דְּתַקְנָן, קֶרְנִין, בֵּר אַבְהָן, שְׁנִין, כְּבִשְׁנֵי חוּנִי⁹, מִלִּין. | 20gh. 21.
B. קֶרְנִי, קֶרְנָתָא; אַסּוּוּתָא, מְרוּוּתָא, חֲתַנּוּוּתָא, אַבְהָתָא דִּינוּקִי;

¹ B. m. 52^a BH. || ² §44c. || ³ ib.f. || ⁴ Ber 6^b. || ⁵ B. b. 90^b H. ||

⁶ Ar 19^a BH.

שני דחוני^p, סאוי; כלמי, תאני, יוני, כווי, כאווי, כאוי, כוי, ביעי;
דמעי, חיפי, מילי דשמיא, מילי דעלמא; כסא דגומרי, חמרא
חדתא בעינבי; ליבני; נחמא דשערי; פתילי, פתילתא; נשי דמחווא |
אבב¹ חוטרא מילי.

22. | 1 sg. A. ברת, אחתי; סנוותי, אבהתי | 1 pl. אבהתנא |
3 sg. f. שיבכתהא | 3 pl. m. אבהתהון דינוקי. || 1 sg. B. אחתאי,
ס(י)לתאי, דעתאי, אשיתאי; בנתי, שיבכתאי | 1 pl. דעתן, דעתין;
בנתין, אבהתין, שמעתתין | 2 sg. m. ברתך, אימתך, איתתך, אשיתך,
בר אחתך, איתתך, סעודתך, יוניך; בנתך | 2 sg. f. ריפתך |
2 pl. m. ברשותי(י)כו, עיבדתיכו; אבהתיכו | 3 sg. m. ברתיא דרב
חסדא^p, אימא שלום^p אחתיה דרבן גמליאל^p, אמתיה, אליתיה,
לא(י)נתתיה, איתתיה, אומתיה; בנתיה, אחוותיה, שיפוותיה, אבהתיה,
שמעתתיה | 3 sg. f. ברתיא | 3 pl. m. גוירתייהו; אבהתיהו | תורא
אריכא גנובתיה.

8. A. אנחנא שהדי, אנת אנתתי, אנתו גופיכו. || B. אנא.

אלכסנדרוס^p. אתו גופיכו. אינשי בדוחי אנן. וכן את. מאן את (f.)?

אנא הוא. אינהי כהנתא. אנא ניהו. הוא ניהו. (63a.)

9. A. שטרא דנן, מן יומא דנן ולעלם, ארעא דא, מילתא דא, (49.)

שניא אילן, שניא אילן, הדין ביתא, הדין לישנא, הדין פסוקא,
עמא הדין, הדין מילתא, בארעא הדא, הדא מילתא, מרי דיכי |
דין עסק ביש. דין כבר לקישא²? דין גירא בעיניה דסטנא³.
עדי סוראה הוא. עדי גוברין ונהרדעי גוברין. || B. האי אניש,
הא איתתא, האי מילתא, הני מילי; דמא דהאיך, הך זויתא, הנך
אינשי, הנך שני, הני בהנך והנך בהני; ההוא גברא, ההיא
איתתא, הנהו ביתרי, הנהו צפרי, איךך, איךך, אינך, אידי ואידי |
האי ניהי. היני הא. הנהו גומרי ריתמא.

15. A. אימר, שריר וקים, בנאי, זנאי, תנא | איגר שורא, עיבר.

ימינ[א], סגי נהור, שיעור זווי, ברחוק מילא | אימריא, קצביא,
רשיעיא | יהיר(א), עקן סגיאן | מאיגר רם לבירא עמיקתא. נכסוהי

¹ = עֶלְבָּב || ² §68b. || ³ Suk 38^a B.

דבר איניש אינון ערבין ביה. ווודין קלילין ואורחא רחיקא. ||
 B. ציפרא, צפורתא, צפרי, ככרי, חגרא, עיקרא, טפשאי, בר חמרא,
 תגרא, פחרא, פרשא, גונדא דפרשי, ברתא קרחא, צללא, גווא,
 דיינא, דייני, ויפא, טייעא, תקנתא, שבשתא, חור, ווא חורא,
 חיורתי לחיורתי, חמרי חיורת[א], ירוק, ירוקתי, ירוקי, מעיקרא;
 פתיא אוכמא, שילייתא דשונרתא אוכמתא, אוכמתי לאוכמתי, יורק,
 יורקא, ברוא סומקא, חביתא דאוחד; גובתא דחמרא עתיקא,
 יבישא לרטיבא ורטיבא ליבישא, עתירתא דירושלם, יהיר, סכינא
 חריפתא, סגי נהורי; חרובא; איסורא, מיעוטא, זיבורא, זיבורתא,
 זיבורי, ויבורת[א] | טבא דנפחא מדבר נפחא¹. ערבא וערבא
 דערבא. בריה דחוני המעגל² מי קיים? או גנבא או אומנא או
 טבחא או מהולא. קבא מארעא ולא כורא מאיגרא³. לית
 דעני מכלבא, ולית דעתיר מחוירא⁴. חמרא אפילו⁵ בתקופת
 תמוז⁶ קריר ליה⁴. רווחא לבסימא שכיח⁵. יציבא בארעא,
 וגיורא בשמי שמיא!⁶ אסיא רחיקא עינא עוירא⁷. אורחן
 רחיקא וצוותין בסימא⁸. נהירי לי שבילי דרקייעא כשבילי
 דנהרדעא⁹. רישך בקרירי, ורישא דרישך בחמימי¹⁰. מילתא
 אלבישייהי יקירא¹¹. אגרא דבי הלולי מילי¹².

16.

A. ממון, במותב תלתא, ספר אורייתא, מספריי[א], מחצליא |
 בריך מיתייך לשלם. אבוב לחרי זמר. חמרא וחיי לפום רבנן,
 חמרא וחיי לפום תלמידיהון¹³. דעל חמור¹⁴ בר תורין¹⁵, דמנעלין
 ברגלוהי בר אינש¹⁴. || B. מדבחא, מדברא, מספרא, מספורתא, מדינחא,
 משיכלא, משיכלי, משכלתא, משיכלתא, מלאכא דמותא, מלאכי,
 מברא, טחשבתיה, מיכלא, מגלא, טחנתא טמירתא, טפקתיה,
 ממשא, קופא דמחטא, מיכסא, מטללתא, מטללי, מזוניה, מזוני,
 מזוניכו, משתיא, משתייא, מכתבא, מרובא, מרו(י) בי דצפורי, ריש

¹ Sanh 96^a. N. = Johanan Nappaḥa; Bar N. = Jishak bar

Joh. N. || ² Pes 113^a MM₁. || ³ Šab 155^b. || ⁴ ib. 53^a. || ⁵ Meg 7^b

|| B. Ra^M. || ⁶ Erub 9^a +. || ⁷ B. k. 85^a; §45^a. || ⁸ Suk 52^a M.

(וצבחהי Ar^M). || ⁹ Ber 58^b M. || ¹⁰ Šab. 55^a. || ¹¹ ib. 10^b M. ||

¹² Ber 6^b B. || ¹³ Šab 67^b M. || ¹⁴ ib. 152^a M.

מתיבתא, מתיבתיה, מתניתא, מתניתין, מתנייתא דמר, מסותא,
גובתא דכוחלא ומסרקאי, מתקליה, בי מדרשא, מסאנא דרב
מכרעאי, מסאני אוכמי, מודעא, תלמודא, אסמכתא, ספרא דאגדתא |
את מלוד ומותבך בנהרדעא. סמא דכולא משתוקא¹. אגרא
דתעניתא צדקתא². במתאי שמאי, בלא³ מתאי תותבאי⁴.

17. A. רברבנוהי | גזוליא רכיכין ואימריא דעדקין. || B. גלגלא
(דרקיעא), גילגלא דעיניה, קילקילתא, קילקתא, קיקילתא, קילקלי
דמתא מחסיא, קיקלי דמתא, שושילתא, שושילתא דרבן גמליאל,
דקדקתא, דרדקי, כוכבא ווטא, סומקא דלוליבא, בליליא, לילוחא,
לילוי, גרגירא, ירקרתי, שברירי דשימשא, שמנוניה, בחללא דבי
צוארא, מצואריה, צוורא, עקרב, כרכשתא, כרכשיה, כרכושתא,
ערפילא, פרולא, זוטר, זוטרתי, זוטרי, זוטי | רברבן אודניה וזוטר
גנובתיה. לית בקא בר יומא, ולית דיבא בת שתא⁵. תוקפא
בביחא כי קריא לשומשמא⁶. ונית[א] בביתא כי קריא לשומשמא⁷.
ממהדורי מילי וממרטוטי כלמי⁸. קידרא דבי שותפי לא חמימא
ולא קירא⁹. עכברא דשכיב אדינרי¹⁰. כל קיטרי בשמאלא¹¹.
טבא שתא דטבת¹² ארמלתא.

18. 20ik. A. שולטן, לדוך פלן, רגון, זיוחן, עילאי, תתאי, בישו, טיבו,
חירו, אסו דרבי^p, עידן^h קריאת שמע^h, דוכרן פתגמי, זכות אבהתא;
אילניא, רוחצני, עניוטי, בשיבבותי, עתירותי. || B. סדנא, מותנא,
בעידניה, חיליה דאילנא, בנינא, קורבנא, שומעניה, חמדיה דפלניא
בר פלניתא, שלמנא, תרבא דחיפושתא גמלניתא, מילחא גללניתא,
ריחתנא, מפקנא, מסקנא, מעלנא, מצוינא, רחמנא, תולענא,
שומשמנא, שושמנא, וורדינא, סהד[א] אחרינ[א], אתתא אחריתי,
לאחריני, מילי אחרינייתא, חקלאה, גירדאי, תתא, פיקעא תתאה,
סדאה, גינאה, גינאי, גו(י)תא, גיראה, פיקעא עילאה, עמא נוכראה,
בשוקי ובברייתא, חנואה, חנונאה, רחינאה, ליסטאה, שיראי, ארמאה,

¹ Meg 18^a GMM₁. || ² Ber 6^b. || ³ §67^b. || ⁴ Šab 145^b Ar. ||

⁵ Hul 58^b B. || ⁶ Soṭa 3^b. || ⁷ ib. M (זנורתא B זנורתא). || ⁸ Ber 51^b B (ממרטוטי M; קלמי Ar). || ⁹ Erub 3^a M. ||

¹⁰ Sanh 29^b. || ¹¹ Šab 66^b. || ¹² Taan 6^b M₁.

גלילאה, רב יהודה^p הינדואה, כלדאי, בר ליואי, חמרי לובייתא,
הללא מצראה, הלילא דמצראי, פרסאי, רומאי, טיבותך, טיבותך,
בשיבותיה, אסותיה דרבי^p, חנוון, מטותא, שטותא, גריעותא, שירותך,
דוכתא דצניעותא, וילותא, צילותא, מפנקותא, מעליותא, הימנותא,
שותפותא, ליצנותא, ליסטיותיה, חבוליא, כנופיא, סוסיא, סוסותיהו,
כודניא, כודניאתא | טובא בטלני איכא בשוקא¹. כל מנייני
בשמא דאמא². רבא דעמיה, מדברנא דאומתיה, בוצינא דנהורא³.
בוצינא טב מקרא⁴. איהו בי קרי ואיתתיה בי בוציני⁵. חמרא
דמריה וטיבותא דשקיא⁶. או חברותא או מיתותא⁷. חוצפא
מלכותא דלא תאגא⁸. ינקותא כלילא דוורדא, סכותא כלילא
דחילפי⁹. אבב חנותא נפישא אחי ורחמי, אבב בי ויונא לא
אחי ולא רחמי¹⁰. נָאָה^h ליהודאי עניותא כבדא סומקא לסוסיא
חיורא¹¹.

25 (54).

A. משום לישנא בישא, בדיל הוצא; אגב אורחיה, בגו ביתא,
חלא לגו חמרא, מגו מרעיה, בין טב לביש, מן גברא רבא, אטו
שבת^h, בתר מרי נ(י)כסי, תחות צינורא, אמטול מטרא, אמטו ווא;
קמי רבנן, באנפי חברי, באפי גברייכי, לגבי דיינא, ביני חילפי,
בהדי הוצא, להדי יומא, עילוי קיברי, מעילוי רישיה, אחורי ביתיה,
תחותי ההיא אשיתא, תותי כנפוך | 1 sg. בי, לי, ניהלי, מיני, מין,
לקיבלי, כוותי, כוות, לותי, לוות | 1 pl. לנא, לקיבלנא, באנפנא,
ביננא, קדמנא, לקדמנא | 2 sg. f. בגויכי | 2 pl. m. דילכון,
מינכון, קדמיכון | 3 sg. m. באנפוהי, באפויי, עלוהי, מן קדמוהי,
אמטולתיה | 3 pl. m. להון, דילהון, עליהון, אבתריהון, מ(י)נהון |
לפום חורפא שבשתא. מלכותא דארעא כעין מלכותא דשמיא.
חלף שופרא כיבא. חברותא כלפי שמיא? סחרנוהי גלידן¹².
1 sg. B. מינאי, כוותאי, לאפאי, לגבאי, בהדאי, עלי, עלאי, עילואי,

¹ Pes 51^b M₁. || ² Šab 66^b M. || ³ Sanh 14^a K; (דברנא) K; || ⁴ Suk 56^b MM₁ Ar. || ⁵ Meg 12^{ab} GArM. || ⁶ B. k. 92^b M. || ⁷ Taan 23^a XB. || ⁸ Sanh 105^a KM. || ⁹ Šab 152^a. || ¹⁰ ib. 32^a Ar. || ¹¹ Hāg 9^b G. || ¹² Šab 152^a (סחרנוהי) RaM). cf Ber 56^a F. ||

עילוואי | 1 pl. בן, לן, דילן, ניהלן, מינן, גבן, עילון | 2 sg. m.
 בך, ביד, לך, ליד, ניהלך, מינך, בתרך, כוותרך, כוותרך, לוותרך,
 לותרך, קמך, באפך, עליך, עלך, עילוך, עילוך | 2 sg. f. לך,
 לך, בגוויך | 2 pl. m. בכו, לכו, מיניכו, כווייכו, גביכו, בגביכו,
 בהדיכו | 3 sg. m. ביה בחיוא, ליה, ניהליה, הוא ניהלי, לגויה
 דביתא, מיניה וביה, לאחוריה, כותיה דרב¹, לגביה, גבי דאבוכון,
 בהדיה, עליה דאיניש, עילויה, מתותיה | 3 sg. f. לה, לה, לה
 ניהלה, מינה, בתרה, אבתרה, עילוה | 3 pl. m. בהו, ניהליהו,
 מינייהו, מיניהו, בתרייהו, כווייהו, קמייהו, באנפיהו, באפיהו,
 בגוייהו, ביניהו, עלייהו, עילויהו, עילויהו, בהדיהו, מתותיהו |
 3 pl. f. בהי, להי, מיניהי, בהדייהי | משח אודניה, וחוטרא אבתריה.
 קמי[ה] דשתי חטרא חטרא, קמי[ה] דרפוקא גריווא דיבלי¹.
 בהדי כיבשי דרחמנא למה לך²?

23. (52.) A. בתרין, על חד תרין, תרתין שנין, תלת שנין, שבע (52.)

שנין, בהלין עשרה יומין דבי ריש שתא ליומא דכיפורי, באילך
 עשרה יומי דבי ריש שתא ליומא דכיפורי, תרי עשר ירחי שתא,
 תרתי סרי שנין אחרנייתא, תלת עשר תבטקי, תלת עשרה קענָתא,
 תלת עשרי אפי הילכתא, תלת סרי, תליסרי שנין, ארבע עשרה
 שנין, חמש עשרה, חמש סרי, כבר שית עשרה וכבר שב עשרה,
 מאתן ושבע עשרה ביעין, תמני עשרה, תשע עשרה, תשע סרי,
 מאתן ועשרין וחד לוגא, עשרין וחד שתא, עשרין ותלת ד¹אוויל
 מרודך², תלתין יומין, תלתין ושבע, ארבעין וחמש, חמשיין, ש(י)תין
 ותלת, בר שבעין וארבע, תמנין, בתמנן וזוי, בר תמנן נכי תרתין,
 עשרין וארבעה אלפין דינרין; כי ענינא קדמאה, תומנתא קדמיתא,
 תלת שעין קדמיתא, תניין, ארבא תניין[א] דגישרא, אוריאן תליתאי
 לעם תליתאי על ידי תליתאי ביום תליתאי בירח תליתאי³, לישן
 תליתאי קטיל תלתא⁴ || B. חד דמשתין זרין, חד וזוא, בחד מחטרא,
 עמא חד, יומא חד, זימנא חדא, אחד כתפיה, אכתפיה חד, ולא

¹ Sotā 10^a M. [גריר חרא] (גריווא). || ² Ber 10^a H.; §68d. ||

³ Šab 88^a B [בירח] Mmg. || ⁴ Ar 16^b M.

חדא ביה, בחדא ידיה, כל חד וחד, חד לחבריה, בהדי הדדי, חד
 בשבא, כחדא, חד כרעא לחוד וחד כרעא לחוד, לחודך, לחודיה,
 דוכתא דגברי לחודי(י)הו ודנשי לחודי(י)הו; תרי אודי יבישי וחד
 רטיבא, תרי בנך, תרתי נשי, אתלתי חבייתא, מתרוינן, תרוויכו,
 תרוויהו; אתלת שיני, תלת סאוי, בהני תלת מילי, הנהו תלתא
 עתירי, באפי תלתא, בארבע שען, ארבעא וווי, חמש [ביניתא],
 חמשה חומשי לחמשה ינוקי, שית דליליא ותרתי דיממא, שיתא
 סידרי לשיתא ינוקי, שב שני, שב שמעתחא, שבעא זמני, שבעה
 יומי, לך ולשב בנתיך ולתמני כלתך; עשרה, תמניא, שיתא, ארבעה
 [כסי], תשע אמהתא להאי גיסא ותשע להאי גיסא, עשרה דרי,
 בחד סר בתשרי¹, בחדיסר, תריסר, תרתי סרי, תרתי סרי שני, תרי
 סרי שני אחריני, תליסר, בתליסרי עליאתא דינרי, ארבסר וחמסר,
 ארבסר וחמיסר, בארביסר ובחמיסר, ארביסרי, ארבסרי, חמסרי
 סעודות², חמיסרי, שיתסר כסי, שיתסר ושיבסר, שבסר וווי, בר
 שית סרי, כבר שיבסרי וכבר תמני סרי, שבסרי ביעין, שבסרי,
 תמניסר, תשסר, תישסרי, תשיסרי; ארבעי גריוי חרדלא, פוריא בר
 שיתי גרמידי; מאה ושית סר, תלת מאה ספסלי, ארבע מאה
 ספסלי, שבע מאה ספסלי, תמני מאה חמשין ותרתי; אלפא
 משמאליה ורבוותא מימיניה, אלפא פרסי, תרי אלפי וחמש מאה
 גרמידי, שיתא אלפי פרסי, שבעת אלפי דינרי, תריסר אלפי גברי,
 שית מאה אלפי, תלת מאה ריבוותא, בתריסר רבוותא, בחד סרי
 ריבוותא; קמא קמא, קמייתא, קמאי קמאי, תלת שען קמייתא,
 יומא תמינאה, בתרייתא, מיא בתראי, כרעיה בתרייתא; תרי
 ופלגא, פלגו נוקא; תילתא שמעתא, תילתא אנדחא, תילתא
 מתלי³; תמני מאה ותלתין ותלתא ותילתא, תרי תילתי, עגלא
 תלתא, אישתא תילתא, שיבסר נכי חומשא, שתיתא, שתותא |
 חדא שמה זיבורתא, וחדא שמה כרכושחא. טבא חדא פלפלתא
 חריפתא טמלא צנא דקרי². כולהי חדא ברכתא ננהי. מתנייתא
 קשיין אהדדי. תרי קבי תמרי³ קבא קשייתא וסרת. וחד מינייהו

¹ Sanh 38^b 1B. || ² Meg 7^a M. || ³ §45d.

עדיף כתרי מינן. מולא דבי תרי עדיף. טבא תרתי מתלת. ארבעה לצלא, ארבעה לצללא¹. בר שית למקרא², בר עשר למשנה³, בר תריסר לתעניתא⁴. שב בירי לשלמנא, וחדא לעביד ביש⁵. בצירן חד סרי. ארבסרי, תרי שבועי. משב ועד תמני סרי, חד סרי. משב ועד תשסרי, תרתי סרי. תמני ותלתין ושבע הא ארבעין וחמש. מאה פפי⁶, ולא חדא רבינא⁷. מאה זווי בעי(י)סקא בישראל וחמרא, מאה זווי בארעא מילחא וחפורא⁸. כמה נפיש גברא ממשח⁹ ושיתין ריבון¹⁰. יומא קמא דריש שתא אי חמים כולה שתא חמימא, ואי קריר כולה שתא קרירא. והלכתא כלישנא בתרא ד¹¹ריש לקיש¹². תשעה מתלתין ושיתא ריבעא. כל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא¹³.

29 (56). A. שקלת, שמעית, אפכית, שפילית, שאילית, יכילית | סברנא, פתחנא, סברנן, אגרנן, הבנן, שכיבנן | שבקתון | בלעת, שבקת, שקלת, אולת, ילדת, עריקת | בדקו, מלחו, מרדו, שקלו, אולו, אכלו, אמרו, נפלו, יהבו, הבו, קריבו, שכיבו, אישתיקו, שאילו, נחיתו, סליקו, סקו, יתיבו | נתון, שלחן | אנא אמרית ניהליה, ומשמיה דרבא¹⁴ אמרת ניהליה. יהבנא לך שלמא. ולעניין שאילתא דשאילנא קדמיכון. ההיא שעתא לא עברין ירדנא. אנן לשום אמהותא פרקין לה ניהלה. אולת ועברת על דעתיה. אף היא עבדת זוודתא לנפשה. האי הוא, דלא איכפת ליה אטמונא דחבריה. כרכושתא ושונרא עבדו הלולא מתרבא דביש גדא. || B. זבני, סברי, סמכי, שמעי, שתלי, אולי, אמרי, אפכי, עבדי, עברי, נדרי, שפילי, שאלי, נסיבי, יכולי | שכחן, הדרן, שכיבן | זבנת, סברת, שבקת, שקלת, הדרת, עברת, נקטת, יהבת, נסיבת, סלקת, יתיבת, איחיבת | שבקת, עבדת | עבדיתו | בחש, בטש, טרק, מלך, שקל, תפס, אול, חטף, נפל, נפק, שתיק, אישתיק, טעים, קדיש, רהיט, רהט, באיש, שמע, יתיב, איתיב, איתב | טרפא, סברה, שקלה, אולא, שכיבא, שמעה, ילדה | סבור, אוול, אכול,

¹ B. b. 5a. || ² Ket 50a AB. || ³ Sanh 7a. || ⁴ Pes 89b (חד M₁). ||
⁵ Jeb 63a MM₁ (והפירא M₁). || ⁶ Hul 7a AB. || ⁷ Suk 8a MM₁.

אמור, פרוח, נפול, נפוק, נהוג (f.), רהוט, טעון, חרוב, סלוק |
 אנא לא בעניותי אכלי ירקא, ולא בעתירותי אכלי ירקא¹. אין,
 חטפי, ודידי חטפי². חורא שאילי, אריא לא שאילי³. אי שתיקי
 לך כדשתיקו ליה חברה לרבי יהודה⁴, נפק מיניה חורבא⁴. אמאי
 לא טעמת מדי? עמא קטילא קטלת. קימחא טחינא טחנת.
 דילמא שקלת מידי מינייהו? קטלת לך תלתא. לאו⁵ עכברא
 גנב, אלא חורא גנב⁶. גזר רבי⁷ תעניתא. וכך עמא דבר. ואפלו הכי
 לא סמך רבי אלעזר⁸ בר שמעון⁹ אנפשיה. חבר גזוי דברדא
 ונחית וטבל. אזל אנקט תרנוגלא ואסר כרעיה לפורייה ויתב
 קמיה. ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא. אמר טר. מלא חוטא
 חלא ולית דעבר. נבח בה כלבא. בריך רחמנא דיהב מלכותא
 דארעא כעין מלכותא דשמיא ויהב ליה שולטן ורחמי בדינא⁷.
 גחין ולחיש ליה לרבה⁸. קריביה דרב אידי⁹ בר אבין⁹ שכיב
 ושבק דקלא ואמר: „האי דקלא לקריבי“. צפרא נהור. אמרה
 לי אס. אסור חד כרעיה לחד ארוא, וחד כרעיה לחד ארוא.
 A. ת(י)דחלין | תדרשון, תיובנון, תאמרון, תימרון | ימלוך, יספוד,
 יאמר, ילבש | יספדון, יסבון, ליפקון (f.), ליתנון | ננטרון, לנטרון,
 לילפן | במטותא מיניכו, לא תירתון תרתי גיהנם⁸. לא תיכלון
 נהמא בהדי גברייכי. מאן ייזיל? מי יימר? אי גדיא יאי,
 יסק לתמידא! ברא וברתא כחדא ירתון⁹. || B. א(י)שקול, איפוק,
 אשתיל, איעביד, אשטר, איהדר, איזיל, אימר, אתן, איתיב, אטרח,
 אסק | ניקטול, ניסק, ניתב | תיכול, תחליף, תעב(י)ד, תימר,
 תינסיב, תיתב | תובנו, תובינו, תעבדו, תימרו | לשלוט, לישקול,
 נ(י)שקול, ליחרוק, לשחוט, נישחוט, לישחוק, לימוד, ניפוק, ליזבין,
 לחליף, ניוזיל, ניתב, נימשח, ליסק | תיערוק, תיעירוק | ליגנבו,
 ליגרסו, נגרסו, ניפלגי, ניכלו, ליכדי, ליפקו, נינקוטו, ניקוט, ליעבדו,
 לימרו, ליהדרו, ליהדור, לישמעו, לידעו | איזיל איכול¹⁰ בהו קורצא

30a (57).

¹ Šab 140b. || ² B. b. 33b. || ³ B. k. 29b. || ⁴ Šab 29b M. ||⁵ §67a. || ⁶ Git 45a. || ⁷ Ber 58a M. || ⁸ Ioma 72b B. || ⁹ Šab 116b B. ||¹⁰ §69a.

בי מלכא. איזל ואשמע מ(י) לתא מבי מדרשא. אימר דאמור רבנן היכא דאיכא סכנה¹, היכא דליכא סכנה² מי אמור? אינקוט שטרא בידי כל דהוא. ניפוק ונעביד שלמא בהדי(י)הו. ניזיל נעביד עיסקא. הכא אתרא דשמואל³ הוא, ניעביד כותיה דרב⁴? לא תיקטול. לא תינסיב גיורתא. לכרמא לא תקרב. ת(י)זרע (ו)לא ת(י)חצד. לא ת(י)רתח. לא תשוור ניגרא. לא תיסק לפוריא בלא⁵ קרית שמע⁶. לא תעבדי הכי. לא תידחלי מינאי. לא תיתבו בשוקי ובב⁷קייטא ותכתבו ליה. לא תינקטו בדעתייכו. לא תיחותו הכא. אטו תנא כי רוכלא ליחשוב ולזייל⁸? ת(י)כחוש ארעא, ולא ליכחוש מרה⁹. ליטעום מר מידי. בר בי רב לא ליכול ירקא. ליגטר איניש והדר ליסבר¹⁰. ל(י)חרוב בית(י)ך וליתיב אושפיוך. נהרא כפשטיה לזייל. ניתיב מר אפוריא. מאן דאית ליה דינא, ליקרב לגבי דיינא. במקום¹¹ ברא, ברתא לא תירות¹². תיזיל לעיל. לזילו רבנן בשלמא¹³.

A. כול, קטולן | למת ידקא ידקא שקול¹⁴. כל מן דין, כל מן (59) 30b
 דין, סמוכו לנא. אמר לנא „כתובו וחתמו והבו ליה“. ||
 B. פשוט, קטול, קבוץ, שפוך, שקול, לבוש, רכוב, רהוט, חטוף,
 אכול, טול, כוס, פוץ, פוק, נשוט, שאיל, שאל, קרב, פתח, סק |
 שקולי, שבקי, זילי | כרוכו, כתובו, כתבו, פלוגו, רהוטו, אכלו,
 חותו, טבילו (f.), שקילו, טעימו, עבדו, וילו, איזילו, איתיבו, פתחו |
 בחר גנבא גנוב וטעמא טעום¹⁵. פסוק לי פסוק(י)ך. הפוך
 בנבילתה ולא תיפוך במילי¹⁶. לא תנקוט תרתי; ואי נקטת תרתי,
 נקוט תלת¹⁷. נחות דרגא ונסיב איתתא, סק דרגא בחר שושבינא.
 איתת(י)ך גוצא, גחין ותלחוש לה. תעלא בעידניה סגיד ליה.
 שטיא, שפיל לסיפיה דקרא. הכא אתרא דשמואל¹⁸ הוא, זיל
 עיביד לה כרב¹⁹. תיב אפוריא. זרע ולא תובין. נטר עד למחר.
 סק עילואי לפורייך. הב לי ירך. הב לי ברתך. וילי נהוגי

¹ Git 33^a M. || ² B. m. 104^b HM (ליכחוש) HM; an Af'el legendum?). || ³ Šab 63^a. || ⁴ ib. 116^b. || ⁵ Taan 9^b B. ||
⁶ Men 85^a En. || ⁷ Ber 5^b ArM vid. || ⁸ Pes 113^a B. || ⁹ ib. M₁.

נויפותא חד יומא בנפשיך. ויל אמרי לאימיך. טרוקו גלי.
מהולו נפשיכו ועיבידו פסח⁴. לדידיה לא תימרו ליה, לאחרני
אימרו להו. אקילי דמתא טחסיא^p תיבו, ולא על אפדני
דפומבדיתא^{1p}.

A. עמר למילבש. טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו. 30c (60).

שאלו כל מה דאית לכון למישאל. || B. למ(י)ובן, מ(י)צמת, למסעד,
למ(י)הדר, מיחטף, למיכל, למילף, למיטר, למיטרא, מישב, למיפק,
מיתב, מ(י)תבא, למיחת, למיסק, מידע | מיגמר בעתיקתא² קשי
מבחדתא³. לאו אורח ארעא למעבד הכי.

A. אבדון, אכלין, בטלון, דחלון, נסבין, עבדון, צלבין, קטלון, 31 (58).

קטריין, רהטין, תפסין, אמריתון, ידעיתון | כד רגיו רעיא על עאניה,
עביד לנגודא סמיתא⁴. תלת אמרת, תלת את שמע! „לך לך,
אמרון, „נורא! סחור סחור, לכרמא לא תקרב⁵“. כלבוהי לא
נבחין, טחנוהי לא טחנין. מיהב יהבון, משקל לא שקלון. ||
B. אחיך, אסר, כפר, מסר, פחר, סתיר, דאיג, שאיל, שייב |
יהבא | אסרי, גנבי, טחני, עבדי, שמעי, שי(י)לי, שייבי, נהגי, נפקי,
סלקי, יהבי, יהבו, קטלו | עבדון, שקלון, אולון, יהבון, שיבה | אוילנא,
אוילנא, אכילנא, בחישנא, רחימנא⁶, יהיבנא, כתיבנא, פשיטנא,
נפילנא, סליקנא, עבידנא, עבדינא, קטילנא, טרחנא, טבענא, אוגרנא,
אגירנא, סכרנא, סתרנא, אמרנא, הדרנא, אסרנא, מסרנא | שקלינן,
קטלינן, שבקינן | אכלת, בלעת, טבחת, יהבת, קטלת | עברת (f.) |
אמריתו, ידעיתו, מלכיתו, אוילתו⁷, עבידיתו | מי שביק לי מידי
מיניה? חמרא מזלא דמ(א)ריה גרים⁸. דכאיב ליה כ(א)יבא, הוא
אויל לבי אסיא. חמור^h מקל^h יליף, קל^h מחמור^h לא יליף.
כלבא בלא מ(א)תיה שב שנין לא נבח. כלבא לכפניה גללי בלע.
כודניא עקרא, מאי פרע לי? מכתבא גללא בוע, ודגלא בחבריה
ידע⁹. כפין ענייא ולא ידע. רטין מגושא ולא ידע מאי אמר¹⁰.

¹ Ker 6^a M. || ² §42a. || ³ Ioma 29^a. || ⁴ B. k. 52^a H (סמיתא
H* ArM). || ⁵ Šab 13^a M; Pes 40^b MM. || ⁶ Sanh 89^b K. || ⁷ Pes
101^a B. || ⁸ B. b. 98^a. || ⁹ A. z. 22^b Ar s v. דגל. || ¹⁰ Soṭa 22^a ArM.

חמרא אכתפא דמאריה שוואר¹. איתתא בהדי שותא פלכא.
 בחר עניא אולא עניותא. ש(י)משא ממילא ערבא. מאי נפקא
 לן מינה? למאי נפקא מינה? לא סלקא דעתך. מלא צנא
 דדובשא בווא, ובבלאי לא עסקי באורייתא! לא אכלי מינן, ולא
 נסבי מינן. זוויא דאיניש עבדי ליה ספסרותא. רעיא חגרא
 ועיוי רהטן, אכב חוטרא מילי, ואבי דרי חושבנא. אי אמר[א]
 מלכ[ות]א: „עקרנא טורא“, עקר[א] ולא הדר[א] בה². סלקת
 לאיגרא, שירותיך בכנפיך. משה! שפיר קאמרת. מי איכא
 מידי דאנן לא ידעינן וספרי ידעי? מר סבר: דרשינן וביום^h,
 ומר סבר: לא דרשינן וביום^h. במאי עסקינן? בהא סלקינן
 ובהא נחתינן. והא אמרת „ולא במרכבה ביחיד“^h? אי הדרת
 בך, יהיבנא לך אחתי דשפירא מנאי. ידעת מאן שתיל להאי
 חרובא? היכי יכלת להו? דילמא שקלת צדיקי ושבת רשיעי?
 שמעת מינה: „יש ברירה“^h. אמאי יתבת אבראי? מאי טעמא
 לא סלקת? ואת (f.) להיכא אולת? במאי עסקיתו? עד אימת
 עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא?

A. גלידן, נפישין | דעל סוס מלך, דעל חמור^h בר חורין^h,
 דמנעלין ברגלוהי בר אינש; דלא הא ולא הא, דחפיר וקביר טב
 מיניה. עביד איניש דכל תלתין יומין טריד בשוקא. || B. גמיר, פסיק,
 קטיל, שליף, אכיל, אניס, ידיע, רויח | כסיפא, עציבא, פשיטא,
 מלכותא קטיעתא | מתילי, עבידי, נקיטי | מסירן, שקילן, תמיהא,
 שביקא | גמירנא, חשיבנא | חשיבין | חשיבת, צניעת (f.),
 אסירת (f.) | צריכיתו, רגיליתו | גביל לתורא, גביל לתורי. קרא
 כתיב. דמבי דינא שקיל גלימיה, וְמָר וְאוֹיֹל באורחיה. הוא
 עסיק בחיי דברייתא, ואת אמרת: „במילי דעלמא“! עביד איניש
 דגזים ולא עביד. עביד איניש דפרע בגו ז(י)מניה. עביד איניש
 דובין דיניה. עביד איניש דסיאר ארעיה ולא זבין⁴. מידי שמיע
 לך בהא? טריחא לי מ(י)לתא. לא שמיעא לי (כלומר^h): לא
 סבירא לי). סיפא ודאי^h פליגא אמתניתין; רישא מי אמדינן

¹ B. b. 96^b 28. || ² ib. 3^b H*M. || ³ Ieb 72^b. || ⁴ B. b. 41^b 28.

דפליגא אמתניתין? פשיטא! — לא צריכא¹ דהדר ביה. גמירי:
 „קללת חכם אפילו על תנאי באה“^h. הא מיפלג פליגי ביה!
 אליבא דרבי מאיר כולי עלמא לא פליגי, כי פליגי אליבא דרבנן.
 כל מילי דכדי לא דכירי אינשי. בינקותיה לא דכירנא, בסיבותיה
 דכירנא. בשופטני עסיקין? מכלל ד^hבנותן טעם^h עסיקין.
 הכא במאי עסיקין. אנן עדיפין מיניכו. בתי^h, אמאי עציבת?
 לא בדיקיתו לי. השתא דחתימי, אמרין להו: „אמאי חתימיתו?“²
 32. Perf. 1 sg. A. | 1 pl. אידבקנא, איקלעין,
 איקלענן | 3 sg. f. איתנסבת, א(י)תיהיבת, אינטילת | 3 pl. m.
 א(י)תהפיכו, איפליגו, איתעקרו, איעקרו | 3 pl. f. איקרען |
 Inf. 3 sg. m. | 3 sg. f. תתעביד | 3 p. f. לישתמען |
 איתנסבא | Pt. pl. m. מקלעין | pl. f. מישתקלן], משתמען, מנסבן,
 מכתבן | כי כתביתון הני חברי, אי אדכרתון³ זמניה דשטרא,
 כתובו; ואי לא, כתובו סתמא. זילו חתומו ולא תתקטלון. זילו
 איטמרו וכתובו ליה. צבתא בצבתא מתעבדא. עבדא בישא,
 בתר דעבדין מתמלכין? חבל על דאבדין ולא משתכחין. ||
 Perf. 1 sg. B. אישתבעי, א(י)צטריכי, איקלעי, איתשלי | 1 pl. איקלען
 2 sg. m. | 2 pl. איתנחת | 2 pl. איפטריתו, איפטיריתו | 3 sg. m. א(י)תהפיק,
 איתעקר, איתנגיד, אינגיד, איגניב, איעריב, איבלע, אשתפ(י),
 א(י)שתמע, איודריק, איודיק, א(י)צטריך, אתבר, איתחיד, איתמר,
 איתנח, איתרע, איתשיל, איתידע | 3 sg. f. איכנעאי, אבלעא,
 איבליעא, אינסבא, אינסיבא, אצטריכא, איתרעא | 3 pl. m. איפטור
 3 pl. f. | 3 pl. f. איתלדא | Impf. 1 sg. | 2 pl. m. תיכספו,
 תטרו | 3 sg. m. | 3 sg. m. ליתעבד, ליתמסר, ליכסף, ליתמסר, נמסר,
 לישתבע, ל(י)תבר, ליתסר, נ(י)תשיל | 3 sg. f. | 3 pl. m. תיתסר | 3 pl. m.
 ליכספו | Imp. sg. m. | 3 pl. m. איטמור | Inf. | ליפטורי,
 אישתכוחי, לאסתמורי, לאיודהורי, לאיטרודי, אתנוחי, א(י)תשולי |
 Pt. sg. m. | מיגניב, מידביק, מיקטיף, מיחלף, מינגד, מיקלע, מצטריך,
 מיטריד, מיתביד, מתנח, מ(י)תשיל | sg. f. | מ(י)שתמטא, מיטסרא,

¹ sc. אלא. || ² Ket 19^a M. || ³ §61^e.

מנסבה | pl. m. מתרחשי, מימנעי, מ(י)נסבי, מ(י)פלגי, מיתכלי |
 pl. f. מינטרא, מישתמטא | 1 sg. מ(י)טרינדא, מינסיכנא (f.) |
 1 pl. מינסבינן | 2 sg. מתפסת, מ(י)תנחת, מ(י)נסבת (f.) | מעיקרא
 אכלי בתרומה^h דבי נְשִׁי; אינסיבי ליה להאי, אכלי בתרומה
 דגבראי; והשתא הדרי לי למילתא קמייטא. אטו בקבא דקירא
 אידבקי בכו? אִיתְנַתְּ ליה, פוץ עמריה. א(י)שתקיל טילוליה.
 אימסר עלמא בידא דטפשאי. איטריד עלמא. אמאי? והא
 מינס איתניס! הא דרבא^p לאו בפירוש איתמר, אלא מכללא
 איתמר. איתקיל, ואיתקילא ביה גמליה. בעיין איפשיטא;
 מתנייתא קשיין אהדדי. איזיל וא(י)מליך באינשי ביתאי. רבנותיה
 דמר וסרבנותיה דמר גרמא ליה דלא תיתמר שמעתא משמיה.
 ממרי רשות(י)ך פארי אפרע. קרב לגבי דהינא ואידהן. לאו כל
 יומא מתרחיש ניסא. לאו כל שעתא מתרחיש ניסא. בהדי גברא
 דמתרחיש ליה ניסא למה לי? כל מילתא דמתאמרא קמי תלתא
 לית בה משום לישינא בישא¹.

33. 1 pl. קבילנא, נקירנא, בריכנא, בריכנן. Pf. 1 sg. A. קבילית |
 2 pl. m. קב(י)לתון, סכ(י)נתון | 3 pl. m. קריבו, שדרו, שבחו, שיילו
 Impf. 3 pl. f. ליעכבן | Pt. act. sg. m. מפשר ח(י)למי | pl. m.
 מבטלין, מחשבין, מצערין, מקרבין, מנגדין, מנסרין, משיילין | 2 pl.
 משלמתון | pass. pl. f. מבדרן, מסרגאן | 2 pl. מרחקיתון | הא
 קריבית נפשי קמך. ולא שיירית בוביני אילן קדמאי כלום. פטרתון
 יתי. איזיל אפריש אינון מאיסורא. יקבר דיקברון יתיה. בבילאי
 טפשאי, אמטול דיתבי בארעא דחשוכא אמריתון שמעתא דמחשכין.
 הני נשי דמחווא^p, אף על גב דלא עבדן עיבידחא בטעלי שבתא
 משום דמפנקן, דהא כל יומא נמי לא עבדן².

Pf. 1 sg. B. בריכי | 2 sg. m. קבילת, שיירת | 3 sg. m. קביל,
 שדר, שער, בריך | 3 sg. f. פקידא, שדרה, שיילה | 3 pl. שדרו |
 Impf. 1 sg. אובין, אישלם, א(י)שדר, איבר(י)ך | 1 pl. נשדר |
 2 sg. m. תשפיץ | 3 sg. m. ליובין, נחליט, ליחרק, ניחרק,

¹ B. b. 39^{ab} HM. || ² Pes 50^b M₁.

נ(י)ברך, לישדר | 3 sg. f. תשדר | 3 pl. ליקבלו, ליכנפי, ליתקני,
 ליש(י)לו | Imp. sg. f. בשילי | pl. m. ובינו, קדימו, חשיכו, בעירו,
 קריבו | Inf. קדומי, קדושי, צעורי, ברוכי, נגודי, סלוקי | Pt. act.
 sg. m. מזובין, מקבל, מחרין, מפרק, מטבע, מידואר | sg. f. מעכבא,
 מזבנה, מיקרא | pl. m. מדברי, מצלחי, משדרי, משחרי, מצערי, מגנבו,
 מרחמו | pl. f. מרמון | 1 sg. מזבינא, מזבינא, משדרנא | 1 pl.
 מבדחינן, מסלקינן | 2 sg. מזבנת, מדברת (f.), מצערת (f.) | 2 pl.
 מקבליחו, מגרשיתו | pass. sg. m. מדבק, מפשר, מתקן, מקרב, מרווח |
 sg. f. מתקנא, מקרבא, משבשתא, מתרצתא, מחוררתא, מ(י)תבא |
 pl. m. מייבשי, מרתחו | pl. f. מקרבא, מרחקא | 1 sg. משמתנא,
 מקרבנא | 1 pl. מרחקינן | 2 sg. מפקדת | בירא זביני לך, מיא לא זביני
 לך. כי אולינן לההוא עלמא, בדיחא דעתאי דאפילו גברא כוותיך לא
 חניפי ליה. אנא שדרי ליה חוליא, (ו)איהו שדר לי חורפא. חיתא
 דקטרי סברת וקבלת. קדומי קדים לגרסיה. קדום סלוק¹ ענני מהך
 וזיתא דרב[נ]י תהו. אטו² כל השנה כולה³ מי עבדינן כרבי עקיבא
 דהשתא נעביד כרבי עקיבא? — כל השנה כולה מאי טעמא לא
 עבדינן כרבי עקיבא, תמני סרי תקון, תשיסרי לא תקון; הכא נמי
 שב תקון, תמני לא תקון. נקדים וניזיל בארחא. למחר ליקדים
 ולזייל באורחא פלן². הב לן ונבריך. הב נבריך. הבו נבריך. לא
 תעקר ככא. לישתף איניש נפשיה בהדי צבורא. לא לישדר ליה
 מר שלמא לילתה? נשדר ליה מר שלמא לילתא! ארחלא אכרעיק,
 זבינך זבין. חשיך תקין נפשך, וקדים תקין נפשך. שדר להו
 ק(ו)רבנא. פטומי מילי בעלמא הוא. סכינא דחריפא לפסוקי קראי.
 אי אמרת בשלמא: חד דקדש³ וחד דתרוטה³, היינו דאצטריכא
 לשיולי; אלא אי אמרת: אידי ואידי דקדש, למה לי למהדר ולשיולי?³
 כל דמשאיל לי מילתא בדבי רבי חייא ובדבי רבי הושעיה ולא
 פשיטנא ליה ממתניתין, נפילנא מאיסקריא וטבענא. קאקי חיזורי,
 משלחי גלימי דאינשי. דמלפא תכלי לא בהתא. כל מנייני דמפרשי
 כדמפרשי, ודלא מפרשי ארבעין וחד וימנא.

¹ §69 a. || ² Suk 52^a M₁. || ³ Nid 6^b M.

34. Impf. 3 pl. m. | איעתרו 3 pl. m. | איתקדשת Pf. 3 sg. f. A.
 ליבטלון | 3 pl. f. ליסתכלן | Inf. לאיסתכלא | יתעסקון ביה עמטין.
 || B. 1 sg. Pf. אשתטחי, אסתכלי | 2 sg. m. איתעסקת, איעסקת
 | 3 sg. m. א(י)צטער, אודבן, איחרך, אשתייר, איקר | 3 sg. f. |
 איודמנא, איקשטא, אינגעאי | 3 pl. אישטבוש, אשתכור, איעתור |
 | 1 sg. Impf. אצטער, איעכב | 1 pl. נצטער | 2 sg. m. ת(י)סתכל |
 2 pl. m. ת(י)תערתו | 3 sg. m. לשחתף, ל(י)סתכן, ניסתכל, ליצטרף,
 לכפר | 3 sg. f. תתקבל, תיקבל | 3 pl. m. ליודבנו, ליעתרו, ליצטרפי,
 Imp. sg. m. א(י)סתכל | sg. f. איקשטי | Inf. א(י)שתמושי,
 Pt. sg. m. ליבסומי, ליבסומי, א(י)חרוכי, איתי(י)קורי | Pt. sg. m. |
 sg. f. משתלם, מ(י)סתכן, מצטער, מ(י)עטף, מתנדב | sg. f. |
 pl. m. מ(י)צטרפי, מודבני, מיבסמי, מיתקפו | pl. f. |
 1 sg. משתמישנא, מסתלקנא | 1 pl. מיודבנינן | 2 sg. |
 2 pl. מסתליקיתו | אי לא נסיבנא¹ כהנתא, לא איעתרי.
 בר ברך קירא ליובין, ואת לא תצטער. כל מילי זבין ותתחרט, בר
 מהמרא דתובין ולא תתחרט. לא ל(י)צטער מר. האי מאן דיהיר,
 אפילו אינשי ביתיה לא מ(י)קבל. אמא בברתה מצטבתא, ברתא
 באימא לא מצטבתא². להכי שקלי כספים^h, דאי מיגנבי לא
 מישתלמנא מינך; להכי שקלת קרקע^h, דאי מיטפרא לא מישתלמט
 מינאי³.

35. Pf. 1 pl. A. אשכחינן | 2 sg. m. הודעת | 3 sg. f. הקרבת,
 אשגחת | 3 pl. m. אדליקו, אסהידו, אשכחו, אפיקו, אחיתו, אסיקו
 | 3 pl. m. Impf. יחסנו, יפקו, לרגשו | Pt. act. pl. m. מפקין,
 | 3 pl. f. Impf. (f.) | 3 pl. f. Impf. מבען, מובלן | pass. pl. f. מחתן | הדא
 היא קרתא דירושלם דעלה ארגשית כל משרייתי ועלה כבשית כל
 מדינתא[א]? הלא היא ועירא. הלא היא חלשא מכל כרכי עמטין[א]
 דכבשית בתקופ ידי? כד מפיקנא לכו, עבידנא לכו מלתא, כי היכי
 דידעיתו דאנא הוא דאפיקית יתכון ממערים. מה דין אתריסתון
 לקבלי? כגון אתון דיתביתון אציפונא דארץ ישראל^p, אדרומי

¹ §73c. || ² B. b. 80a Ar. || ³ B. m. 109a H.

אדרימו. קטלן ואשמען לי קלא דסנוותי. || Pf. 1 sg. B. אשלימי,
 אחויקי, אותיבי | 1 pl. אשכחן | 2 sg. m. אשלימת, אתריסת, אהדרת,
 אוזפת | 2 pl. אשגחיתו | 3 sg. m. אסהיד, אפקיד, אפסיל, אפסיק,
 איפסיק, אהדר, אוריד, אוגר, אפיק, אגיד, אסיק, אותיב | 3 sg. f.
 אוקינה, אהדרא, אושלה, אפיקה, אחתה | 3 pl. אצרוך | Impf. 1 sg.
 אחויק, אשמע | 1 pl. נחויק, נשכח, נחית | 2 sg. m. תשכח, תוריד,
 תפיק, תוליד | 2 pl. תחזקו, תורכו | 3 sg. m. לשבע, להדר, ליהדר,
 נוכח | 3 sg. f. תפיש | 3 pl. ליקדמו | Imp. sg. m. אקדים (f.),
 אפקר, אוביד, אפיק | pl. m. אשלימו, אחריפו, אפיקו | Inf. אגמורי,
 אדכורי, אתמוהי, אתחולי, איפרוכי, לאוכולי, אושולי, אווקי, לאסוקי,
 אוסופי, אותובי | Pt. act. sg. m. מדליק, מסהיד, משכח, מתמה,
 מאכיל, מוגר, מושיל, מויק, מחית, מנקיט, מנסיב, מותיב, מוקר,
 מודע | sg. f. מ(י)תחלא, מפלא, מפקא, מנקטא, מוקרא | pl. m.
 מדלקי, מפקדי, מסרחי, מושלי, מפקי, מופי, מותבי | 1 sg. משכחנא,
 מהדרנא, מצילנא, מודענא | 1 pl. מתחלינן, מפקינן, מותבינן |
 2 sg. מאפלת, מחרבת, מוקרת | 2 pl. מגבהיתו, משכחיתו |
 pass. sg. m. מחת | sg. f. מוכחא, מותבא | pl. m. מחתי | בירא
 אקדשי, מיא לא אקדשי. הכי אמר לי קודשא בריך הוא, והכי
 אהדרי ליה. בשלמא לדידי אשכחן דפלגו רבנן בין יממא לליליא...
 אלא לדידך ביממא גופיה היכא אשכחן דפלגו רבנן? אשכחן
 צ(י)בור^h, משיח^h מנלן? ארבעת לי אריא אמצראי. תרנגולתא
 אפיקת מביתך? לא אשגח בה. לא אסבר להו אפי. קרא אשכח
 ודרש. דאיימין ליה סמא דחיי, דלא איימין ליה סמא דמותא¹.
 קרא אשכח ודרוש. דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר
 להו! איתתך ילדה שתין, מאי הנאה אית לך? איפכל ואוליד חד
 משתין וריו. אקדימו ואחשיכו לבי כנישתא, כי היכי דתורכו חיי.
 אגמירו בנייכו תורה^h, כי היכי דליגרסו בה. אוקירו נשיכו, כי
 היכי דתיתעתרו. לאפוקי מאי? מתקיף לה רב אשי: ומי מאיס?²
 דפרע קיניה, מחריב ביתיה. אהדורי אפיתחא לא מהדר, מי

¹ Sab 88^b M. || ² A. Z. 68^b M.

איכא דמטרח קמי שמיא כולי האי? כל עבדא דמריד האי שעחא מצלח. ב,,מוציא"^h כולי עלמא לא פליגי ד,,אפיק" משמע (דכתיב¹: ,,אל מוציאו ממצרים"); כי פליגי ב,,המוציא", רבנן סברי: ,,המוציא" נמי ,,דאפיק" משמע (שנאמר²: ,,המוציא לך מים מצור החלמיש"), ורבי נחמיה סבר: ,,המוציא" ,,דמפיק" משמע (שנאמר³: ,,המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים")⁴. מאי קמשמע לן? מאן דאית ליה סיסיא, ברחמיה מסיק ליה? סכינא חריפתא מפסקא קראי. בשלמא למאן דאמר: ,,בששה בסיון"^h, משכחת לה (דאמר מר: ,,בשבעה באדר נולד משה"^h, ומ,^hשבעה באדר"^h עד ,,ששה בסיון"^h תלתא ירחי); אלא למאן דאמר: ,,בעשרים ואחד בניסן"^h, היכי משכחת לה?

36. Pf. 3 pl. m. A. | ארי כמה דמיתותב עולם עם.
 3 sg. m. | איתוקת Pf. 2 sg. m. B. || בתולתא, יתותבון בגויכי בניכי.
 3 pl. m. | איתוק | 3 sg. f. | איתוספא | 3 sg. m. | Impf. 3 sg. m. | ניתוק | 3 pl. m. | ליתוספו | Pt. sg. m. | מתוגר | sg. f. | מיתוגרא | pl. m. | מיתוקי | 2 sg. m. | תצלה | אנא סמכי וא(י)תוקי.
 37. Pf. 1 sg. A. | עלית, חיית | 1 pl. | קשינא, קשינן, קשישנא, קשישן | 3 sg. f. | ולת, עלת, חשת, רקת | 3 pl. m. | גוז, קצו, עלו | 2 pl. m. | Impf. 3 pl. m. | ליעלון | Pt. act. pl. m. | עלין | pl. f. | עיילן | 2 pl. | גניתון | pass. pl. f. | ביפן || Pf. 1 pl. | Itpe. | איתודקקין | 2 pl. | איטליתון || Pf. 3 pl. m. | Pa. | עיילו | Pt. act. pl. m. | מעיילין || Pf. 3 pl. m. | Af. | אחילו | Pt. act. pl. m. | מחליין | באתר דויקין דנור ובעורין דאישא, מאן מעייל בר נפחא לתמן? Pf. 1 sg. B. | חשי, חיי, חאיי, חשאי, קשאי | 1 pl. | קשישן | 2 sg. m. | מצת, מצית, חיית | 2 pl. | תפיתו | 3 sg. m. | חש, על, עאל, צר, קש, גרר | 3 sg. f. | ולא, חשא, קשא, עלא, רקא, רקקה | 3 pl. m. | עול | 1 sg. | Impf. 1 sg. | איעול | 1 pl. | נ(י)חוש | 2 sg. m. | תקין | 2 pl. m. | תגוזו | 3 sg. m. | ניעול, ליעול, ליציל | 3 sg. f. | תירוק | 3 pl. m. | ניקצו, ליגוזו, ליגוזו, ליגוזו | Imp. sg. m. | כוף, מוך, עול

¹ Nu 24⁶. || ² De 8¹⁵. || ³ Ex 6⁷. || ⁴ Ber 38^a M.

¹ Pes 118^b M (ל. ניקיר). || ² A. z. 66^b ב (sic l. pro מיקלא; sequitur א).

לא קיירא ולא חיימא. רבי אמי^p ורבי אסי^p מכתפי ועיילי,
מכתפי ונפקי, אמרי: „אילו מיקלע לן רבי יוחנן^p, מי לא מכתפינן
קמיה“? לאו אורח ארעא לזלוולי במלכותא. מן האי? ליתחל
גופיה דקא מחיל ליה לשבתא. מאן האי? לתחיל גופיה דמחיל
יומא טבא. נתחל גופיה האי דקא מחיל יומא טבא. כי יויף
איניש בצנעה יויף, כי היכי דלא ליתולו נכסיה; וכי ובין איניש
בפרהסיא ובין, כי היכי דליפוק ליה קלא.

38. 3 pl. m. | מיתת, קמת, 3 sg. f. | דרינן | Pf. 1 pl. A.
קמו, מיתו | 3 sg. m. | Impf. 3 sg. m. | ימות | 3 sg. f. | תמות, 3 pl. m. |
ימותון, לימתון, ימותו | Inf. | ממת, 3 pl. m. | Pt. act. pl. m. | מי(י)חין |
3 pl. f. | קיימן || Ittaf. = Itp. | 3 pl. m. | Pf. 3 sg. f. | אחשעו || Pf. 1 sg. Pa.
קיימית | 1 pl. | עיינינן | 3 pl. m. | עיינו | Pt. pass. pl. f. | מכו(ו)נן ||
Pf. 1 pl. Af. | אותיבנא, אנהנא | 2 pl. | אוקימתון || בעשרי[ן] ותמני[א]
ביה תבנ[א] [לדינ[נא]]. אנא במיא דביתו אמרי. לא תדור בטתא
דרישה אסיא, ולא תדור במתא דלא צניף בה סוסיא. ווי לדון, כד
יקום דין. שלם טב לרב טב מריבון טב דמטוביה מטיב לעמיה¹.
3 sg. m. | Pf. 2 sg. m. B. | קמת | 3 sg. m. | גר, חס, פש, קם, מית,
נים, סיב | 3 sg. f. | קמה, מיתא | 3 pl. m. | קום, צוד | 3 pl. f.
פשא | 1 sg. | Impf. 1 sg. | איקום, איקו, אימות | 1 pl. | נינום | 2 pl. m.
תלושו, תלישו | 3 sg. m. | ליקום, ליקו, לידון, לידון, נידון, נינום,
ליכיל, ניסים, ניסום | 3 sg. f. | תיקום, תיקו | 3 pl. m. | ליקומו,
ליקמו, לימותו, לימתו, ליחסו | Imp. sg. m. | מוש | sg. f. | טובי,
קום | pl. m. | דונו, לושו, לישו | Inf. | מידר, מיון, מילט, למיטת |
Pt. act. sg. m. | דאיק, מאית, קאים, קאי, d. | לאטא, חיך, נים,
פייש, דייר, ני(י)ח | sg. f. | דיירא, נדיא | pl. m. | דיירי, חייכי,
מייתי, קי(י)מי, קימו, שאפו | 1 sg. | דאירנא, דיירנא, וינא, חייכנא,
ניימנא, קאימנא, קאמינא (f.)² | 1 pl. | לישנין | 2 sg. | חייכת, לייטת,
מיתת, צייתת (f.) | 2 pl. | צייתתו | pass. sg. m. | קים, d. | לוטא |
sg. f. | דיקא | pl. m. | שיפי, שייפי || Ittaf. = Itp. | 3 sg. m. | Pf. איחער |

¹ Taan 24^b 𐤔𐤁 || ² Šab 156^b 𐤔𐤁M (sed l. קארימא).

ליתער Impf. 3 sg. m.	3 pl. א(י)תדון	3 sg. f. איתנהא	
3 pl. m. ניתוני	3 pl. f. ליתצדה Inf.	איתנוחי, א(י)תצודי	
	מיתדנא sg. f.	מ(י)תצדי pl. m.	מתקים, מ(י)תדר Pt. sg. m.
 Impf. 1 sg. | ציין, עיין, כוין 3 sg. m. | ניימי Pf. 1 sg. Pa. |
 אקיים | 1 pl. נקיים, נעיין | 3 sg. m. ליבון, ליעיין | 3 pl. m. |
 לידי(י)נו | Imp. sg. m. עיין | Inf. סיועי | Pt. act. sg. m. מציין |
 sg. f. מסייעא | pl. m. מחייכי, מסיימי | 1 sg. מקיימנא, |
 מעיינא (f.) | | pass. sg. m. מקים sg. f. מקיימא | pl. m. מחייבי |
 אקיים | 1 sg. Itpa. | Pf. איכווני | 3 sg. m. איתחייב, איחייב, איגיר, |
 Pt. act. | Impf. 3 sg. f. תקיים || Inf. Palp. | לטלטולי | Pt. act. |
 sg. m. מנמנמ | pass. pl. m. מטלטלי || Pf. 3 sg. f. Itpalp. |
 א(י)ודעועא || Pt. act. sg. d. Pā. | מלטטא Pf. 1 sg. Af. | אנהי |
 2 sg. m. אחיכת | 3 sg. m. אחיך, אוקי[ם] | Impf. 1 sg. | אוקים |
 3 sg. m. לוקים, ננח | Imp. אצית | Inf. אוקומי, אחוכי, אנוחי |
 Pt. act. sg. m. מתיב, מוחיב, מוריק, מורח, מנח | pl. m. מוקמי, |
 1 sg. מוקימנא | 1 pl. מוקמינן | 2 sg. מוקמת |
 sg. m. מנח | pass. sg. f. מנחא || Ittaf. | Pf. 3 sg. m. איתותב |
 בת דינא, בטל דינא. נפק דק ואשכח. נח נפשיה. נח דעתיה.
 קם ליה בדרבה מיניה. „חברך מית“, אשר; „אי(ת)עתר“, לא
 תאשר. עד אימת אידון ואיוול בהאי דוחקא? ¹ ניקום ניויל געביד
 עיסקא! השתא מספיקא ניקו וניקטול? לכי תיכול עלה כורא
 דמ(י)לחא. בעידנא דבי מדרשא לא תקומו אבראי. ניקום מר
 וגמליך. ליתבי מר לינח. מר ניהו רב, נינח מר! תינח נפשיה
 דההוא גברא, ולא ליתמסר לידא דמלכותא. תינח ^hקרבן אנשים,
 קרבן נשים ^hמאי איכא למימר? קום לבוש הני מ(א)ני. שוף
 כר(י)סך עול, שוף כרסך (ו)פוק. גברא דאבריה ואברתיה לא חס,
 עלי ידי חיים? שליה ערטיל וסיים מסאניה. תנא היכא
 קאי...? תנא אקרא קאי. אשיתא פלגא חדתא ופלגא עתיקא
 לא קי(י)מא. היא נ(י)מא ודיקולא שפיל. כולי עלמא כיילי ליה

¹ Taan 25^a G.

בקבא ווטא, האי מרבנן כיילי ליה בקבא רבא. קים לי בנפשאי
 דידענא טפי. עבדא בהפקירא ניהא ליה, וילא ליה, שכיחא
 ליה (ו)פריצא ליה. הניחא למאן דאמר: „עד דמנקיב קרמא
 תתאה“; אלא למאן דאמר: „אנקיב עילאה אף על גב דלא
 אינקיב תתאה“, נחוש דלטא עילאה אינקיב, תתאה לא אינקיב?
 מתניתין נמי דיקא. הא קיימא לן ד^העד צאת הכוכבים^ה יממא
 הוא? מכדי קראי לא כמד דייקי ולא כמד דייקי, רב^פ מאי טעמא
 לא אמר כשמואל^פ? ווי לן דמיייתנן. אי צייתת, צייתת; ואי
 לא, מפיקנא לך רב מאוניך. בדובר קיימת קמי מרך[?] וילו
 קיימו שטריכו וחותרו לדינא. פתא אוכמא, מינאי ומינך תסתיים
 שמעתא. לא חלמא טבא מקיים כוליה, ולא חלמא בישא
 מקיים כוליה. גברא רבה אמר מ(י)לתא, לא תחיכו עליה! לא
 תציתו להני כללי דכליל יהודה^פ אחי משמיה דשמואל^פ. דון
 מינה ומינה. דון מינה ואוקי באתרה. אוקי ממנא בחוקת^ה
 מריה. מוקים לה כרבי בנימין^פ בר יפת^פ. מוקי לה דנגעי
 כוליה בראשון^ה. חגא מידע לא ידע מאי קאמרי רבנן, תיובתא
 קא מויתב? מחכו עליה במערבא. ומדרבי אליעזר קמותבת
 ליה למר? האי קרא במערבא במאי מוקמיתו ליה? כוליה קרא
 בפרה^ה לא מ(י)תוקם.

39. Pf. 1 sg. A. בנית, חויתי, בני[ת], חוית | 1 pl. בעינא,

חוינא, תנינא, אתינן, בענן, גלינן, חוינן, תלינן | 2 pl. הויתון |
 3 sg. f. את(א)ת, בנת, הוות, חות, שדת | 3 pl. m. מלאו, אתון |
 Impf. 2 sg. f. ת(י)צביין, תיהוין | 2 pl. תשתון (f.), תיחוון |
 3 sg. m. יבכה, יחדי, יהוי, יהי, יהא | 3 pl. m. יבכו, יגבוו,
 ליבעו (f.) | Pt. act. pl. m. בעין, סגין, סגו, אחאן | 2 pl.
 בעיתון | pass. pl. m. מליין, גלן, כסן || אנא^ה עון גיליון^ה לא
 למיפחת מן אורייתא דמשה^פ אתיתי, אלא לאוסופי על אורייתא
 דמשה אתיתי. כדו הויתי דייד בארעא דא ארבעין שנין, ולא
 חמיתי בר אינש מהלך בארחן דתקנן כדון. במותב תלתא הוינא,
 וחד ליתוהי. אפשר איתא להא דאמר רבי יוחנן, ולא תנינא לה
 במתנית[ין]? כד הוינן ווטרי, לגברי; השתא דקשישנא, לדדדקי.

דילמא מפומבדיחא אתית, דמעילין פילא בקופא דמחטא? מן יומא דגליתון מעל ארעכון אינטילת אורייתא דמשה ואתיחב[ת] ביה עון גליון. איך פלניא בר פלניתא פטר ותרין ית פלניתא אינתתיה דהות אינתתיה מן קדמת דנא מן יומא דנן ולעלם. עד דגניתון לי גננא, איול ואשמע מילתא מבי מדרשא ואיתי ואימר לכו. יהא רעוא דאימא מילתא ותתקבל. ייתי ואיוכי דאיתיב בטולא דכפותא דחמריה. ייתון בני עטמין לשלם דעבדין עובדא דאהרן, ולא ייתי בר אהרן לשלם דלא עביד עובדא דאהרן. זלת, קפוץ קנה מינה; באתר דלית גבר, תמן הוי גבר. דדא ביה, כולא ביה; דלא דא ביה, מה ביה? דא קני, מה חסר? דא לא קני, מה קני? בר אנש דאתי לקיבלנא, הוא יאי וגולתיה יאי. לא ליהוי לך פקר בהדי יהודאי, דכל דבעון מן מדיהו עביד להו¹. דאכיל אליתא טשי בעיליתא, דאכיל בקקולי אקיקלי מתא שכיב. דחית נפיש, או דחיינא? עד דכפנת, אכיל; עד דצחית, שתי; עד דרתחא קדרך, שפוך.

Pf. 1 sg. B. אתאי, בעיי, בעאי, גלאי, הואי, חואי, מטאי, מצאי, קראי, שדאי, תנאי | 1 pl. הויין, אתן, בען, חון, תנן | 2 sg. m. חוית, קלית | 2 sg. f. אתית | 2 pl. m. אחיתו, בעיתו | 3 sg. m. בכא, דרא, הוה, סגא, תנא, אימצי, צחי, שתי | 3 sg. f. אתאי, חואי, סגאי, אחיא, הויא, חויא, מטיא | 3 pl. m. בעו, הוו, חוו, טשו, מטו | 3 pl. f. אתאן, הויין, שדיאן, שדיין | Impf. 1 sg. m. א(י)גלי, איחוי | 1 pl. נ(י)בעי, נישדי, ניתי | 2 sg. m. תיגני, תשדי, ת(י)חוי | 2 pl. m. תחו | 3 sg. m. ליקלי, ליקני, לישרי, לישרי, ניתני, לתני, ליחי, ניתי, לימא, נהי | 3 sg. f. ת(י)מלי, ת(י)הוי, תהא, תיתי | 3 pl. m. לבעו, (f.) ל(י)בעי, לטעו, ליטעי, נימטו, ליתרו, ליתו, ניתו | Imp. sg. m. בעי, דחי, שתי, אישתי, הוי, בקי (f.), חואי (m.) | sg. f. חואי, תאי | pl. m. חוו, שתו, אשתו, אישתו, אתו | Inf. מיבעא, מיגנא, מיחדא, מיטעא, מקרא, משתא, למירמא, למישרא, למיפא, מיחא, למיבעי, למיחוי, למימני, למ(י)רעי, מיתי | Pt. act. sg. m. בכי, בני, ג(א)ני, חוי, שאני, חיי | sg. f. בכי, מטיא, סניא, שדיא, הויא | pl. m. בכי, רעי, רעי, שדי, בכי,

בעו, גנו, דמו, חדו, חוו, מלו, שבו, ש(א)רו, אתו | pl. f. דמיין,
 מטיין, מלי(י)ן, מליא, הויין | 1 sg. בנינא, בעינא, בעינא (f.),
 שדינא, שחינא, אמינא, אחינא | 1 pl. חוינן, מחינן, קרינן |
 2 sg. דרית, חוית, מטית, הוית, חיית, גבית (f.) | pass. sg. m.
 בעי, לדידי חוי לי, משי, מצי, שדי, שרי | sg. f. טפיא, תליא |
 pl. m. דלו, טשו, מלו, סנו | pl. f. שדיין, רמייאן || ובנת, קנית;
 זבין, אוביד. אפילו בר בי רב לא קרית. בעא מיניה רב חסדא
 מרב הונא: מה הוא לקדושי אשיכרא? טוביה^p חטא, וויגוד^p
 מינגד! שב שני הוה מותנא, ואיניש בלא שניה לא אזא¹. ד(י)רמא
 לך הא, לא חש לקימחיה. תלא לסילתיה, תלא למוזניה. חד
 סרי ולא גנב, נפשיה בשלמ(א)ני נקט. מסיגני ושליתי הואי איזאן^p
 לגברי ניגדי². שיתין מני דפרולא תלו ליה לבקה בקורנסיה. תנו
 רבנן. (ו)אימא: „לבו“^h. „(ו)אימא: „אזנו“^h. . . ? נימא
 קסבר: „נותן טעם לפגם אסור“^h? לא תרתח ולא תחטי. לא
 תדוי ולא תחטי. לא תשתי סמא. וכי תימא: „נילף מיניה“,
 ממונא מאיסורא לא ילפינן; וכי תימא: „נילף מקנסא“, ממונא
 מקנסא לא ילפינן. תהא לוטא ולא ליטא³. לא תיתלו בוקי
 סריקי ברב נחמן. במטותא מיניכו דלא תהוו קמאי לא ביומי
 ניסן^h ולא ביומי תשרי^h, דלא תטרדו במווניכו כולה שתא. לעולם^h
 ליבעי איניש רחמי על נפשיה, ואפילו עד ובילא בתרייתא, לשלמא.
 בר בי רב דלית ליה משחא, נימשי במיא דחריצי. מאן נימא לן?
 תפיש תירום אמתא, בחד מחטרא ל(י)הוי. אי חקלאה. מלכא
 ליהוי, דיקולא מצוואריה לא נחית. קרחא בביתיה, פרדכשא
 ל(י)הוי. קריינא דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא. מאה קרי במתא
 בווא, תותי כנפיק ניהו. מיטרא במ(י)פתח בבא — בר חטרא,
 מוך שקיך וגני. קום משי ידך. פוק קרי קרייך לברא. כי
 עיילת לקמיה דרבי אבהו^p, רמי ליה. ריש תורא בדיקולא —
 סק לאיגרא ושדי דרגא מתותך. שרי שקיך ועייל ביה נהמא.
 שרי שקך ופתח כיסך. פתח פומיך קרי, פתח פומיך תני; כי היכי

ניגדי¹ Sanh 29^a M. || ² ib. 106^a [איואן] cf. Teš-geon; pro
 l. (נגדי¹). || ³ ib. 49^a M (ליטא = לירטא).

דתקיים בך ותור[יך] חיי. פוק תני לברא. חזי, מאן גברא רבא מסהיד עליה! לא תימא: „מפני שיכול לאומרה“^h, אלא אימא: „הואיל ואומרה על הכוס“^h. תא שמע. חדאי, נפש, חדאי, נפש! לך קראי, לך תנאי. אדמגרשיתו גרמי בי אביי^p, תו אכלו בשרא שמינא בי רבא^p. חטוף ואכול, חטוף ואישתי; דעלמא דאולין מיינה לבי הלולא דמי. בהדי הוצא לקי כרבא. מאן דרחים לי, לבעי עלי רחמי; ומאן דסני לי, לחדי לי. רבי וריקא דמי קראי קמיה דרבי אלעזר (ואמרי לה: אמר רבי וריקא: רבי אלעזר דמי): כתיב¹: „ולא יכול משה לב(ו)א אל אהל מועד כי שכן עליו הענן“, וכתיב²: „ויבא משה בתוך הענן“? טוט אסר, (ו)טוט שרי. ^hמעשה לסתור^h! — חסורי מחסרא והכי קתני. מאי שנא הכא דקתני „שתיים שהן ארבע בפנים ושתיים שהן ארבע בחוץ“^h, ומאי שנא התם קתני „שתיים שהן ארבע“ ותו לא? במשלם שערי מכדא, נקיש ואתי תיגרא. אי בר אחתיך דיילא הוי, חזי, בשוקא קמיה לא תחליף. הלכה^h בעיא צילותא כיומא דאסתנא. טבא תרתי מתלת; ווי לה לחדא דאולא ולא אתיא. בכו ליה למר ולא ידע, חייכי ליה למר ולא ידע; ווי ליה למר דלא ידע בין טב לביש. גופני קנו דיקלי, דיקלי לא קנו גופני. רהיט ונפיל תורא, ושדו לסוסיא באורייה. דרחים רבנן הוו ליה בנין רבנן; דמוק[ר] רבנן הוו ליה חתנוותא רבנן; דדחיל מרבנן, הוא גופיה הוי צורבא מרבנן; ואי לאו בר הכי הוא, משתמען מיליה כצורבא מרבנן. דעלך סני לחברך לא תעב(י)ד. לא נאי להו יוהרא לנשי; תרתי הוין בהי דיהירן, וסני שמייה; חדא ניבורתא, וחדא כרכושתא. שרי ליה לאיניש לאודועי נפשיה באחרא דלא ידעי ליה. נשוט נבילתא בשוקא ושקול אגרא, ולא תימא: „כהנא אנא וגברא רבה אנא, וסניא בי מילתא“³. היכלא קליא קלית. כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש, אמר לה ולאן אדעתיה. שקילא טיבותיך ושדיא אחיורי. כל ליצנותא אסירא, בר מליצנותא ד^hעבודה זרה^h דשריא. מריה דאברהם^p,

¹ Ex 40³⁵. || ² ib. 24¹⁸. || ³ Pes 113a M₁ (נשיט) [Ar].

ת(א) לי תניא בדלא תניא? מסאנא דרב מכרעאי לא בעינא.
 כולהי מצינא מקיימנא, לבר מיהא דלא מצינא למיעבד. לא
 מצינא דאטרת. מאי טעמא (קא) בכית? מאי בעית בהאי ארעא?
 אי דלית, דלינא; ואי לא דלית, לא דלינא. כי מחית לינוקא, לא
 תמחי אלא בערקתא דמסאני; דקארי, קארי, ודלא קארי, ליהוי
 צותא בעלטא לחבריה. אי לא אתית, מחינא לך בסילוא דלא
 מבע דמא. בירא דשתית מיניה מיא, חוי, קלא לא שדית ביה.
 לא מצינא אמרת. בעירו חמירא דבני חילא; דכיון דאילו מיגניב
 ואילו מיחביד, ברשותיכו קאי ובעיתו שלומי, כדידכו דמי.

Itpe. | Pf. 3 pl. m. A. | א(י) תחמיאו, אישחניו | 3 pl. f. א(י) שחביין |

Pt. pl. f. | Impf. 2 pl. ת(י) פנו | 3 sg. m. יתקרי | 3 pl. m. יפנו |
 מתקרון, מקריין, מיקליין | אפילו מילי דמיטמרן איגליין להון.
 רגלוהי דבר אינש אנון ערבין ביה, לאתר דמיחבבי תמן מובלן יתיה.
 באתר דלית חמר, תמן מתבעין סמנין. || Pf. 1 sg. B. אנשיי,
 אנשאי | 1 pl. אישתליין | 2 sg. m. א(י) תהנית | 3 sg. m. איתרמי,
 איבעי, איפני, אשתב[י] | 3 sg. f. איתרמאי, איגלאי, אשתביי,
 אתרמיא, איסתגיא, איברייא | 3 pl. איברו, אימנו, איתלו | Impf.
 1 sg. אתהני | 1 pl. ניתהני | 2 sg. תיסתפי (f.) | 3 sg. m. ליתתהני |
 3 pl. ליפנו | Inf. א(י) תרמוי | Pt. sg. m. מתרמי, מיקרי, מינצייא |
 pl. m. מתבעו, מתבעי, מינצו, מינצי, מפני | 1 sg. מתבעינא, מיבעינא |
 1 pl. מקלינן | 2 sg. מתברית, מינצית | 2 pl. מסתפיתו | אידלי
 יומא, אידלי קצירא. איבעיא להו. יהא רעוא דתישתרו תרבא.
 ומאי חיבעי ליה? זבון וזבין, תגרא איקרי. מבעי ליה לאיניש
 לאסתמורי מעינא בישא. נקיטינן: האי צורבא מרבנן לא מיעני.
 השתא סיפא דלא קמשבח כלל, אסרי רבנן; רישא מיבעיא? חלמא
 דלא מפשר כאגרתא דלא מקריא.

Pa. Itpa. Impf. | Pf. 1 sg. A. | 1 pl. טוינא, שנינא, שנינן |

pl. f. | Pt. act. pl. m. | 3 sg. m. ילוה | Inf. אסאה |
 משניין | 3 sg. f. Itpa. || pass. pl. f. מדמיין | Pf. 3 sg. f. איתסיאת,
 איעלית | Pt. pass. sg. f. מגניא | יהא רעוא כל כי הני מילי
 מעלייתא תדרשון משמאי. || Pf. 1 sg. B. | 2 sg. m. מחאי |

שנית | 3 sg. m. דלי, שני | 3 sg. f. מחאי, דליא | 3 pl. מחו |
 2 sg. m. | 1 pl. ניתי | 3 sg. m. אישני | 3 sg. f. ניצלי, ליתתי | 3 sg. f. תרבי |
 תיגרי | 2 pl. ת(י)גלו | 3 sg. m. | 3 sg. f. גלויי, אסויי | Pt. act. |
 Imp. sg. m. כסי, דל | pl. m. דלו | Inf. גלויי, אסויי | Pt. act. |
 3 sg. m. מגלי, מצלי, משני | 3 sg. f. מסכיא | pl. m. מגלו, מצלו, |
 מסו | pl. f. משניא | 1 sg. מגלינא, מצלינא | 1 pl. משוינן |
 1 pl. | 2 sg. m. d. איניש מעליא | f. d. טענתא מעלייתא | 3 sg. m. |
 2 sg. m. מכסיית || Itpa. 1 sg. א(י)תסאי | 3 sg. m. | איכסי, אירצי, א(י)שתעי, א(י)תסי | 3 sg. f. | איעליא |
 3 pl. א(י)שתעו | 2 sg. m. תתגרי | 3 sg. m. | 3 pl. | לשתחי | Imp. אשתעי | Pt. sg. m. מרצי | sg. f. מיגניא || אלא
 מחוורתא כדשנין מעיקרא. גיורא עד עשרה דרי לא תבוי ארמא[ה]
 קמיה. לא תקנא בארמא. לא תקנא בח(י)ויא. ליכנפי ליה
 למר עשרה וליצלי. ניתי מר ונתני. רבי רבי, בר ברתך אנא.
 אנא שנאי חדא, ואת שני חדא. דלי כרעיך מקמי גהינם¹. גלויי
 מ(י)לחא בעלמא הוא. אגרא דהספדא דלויי. לא חציף איניש
 לשויי שמיא דאבוה סימנא. מיקרי ומיתני במטללחא, ותנווי בר
 מטללחא. חציף עלן מאן דמצלי בפקתא. בר בי רב לא ליתבי
 אציפתא חדתא דמכליא מאניה. בהני תלת מילי עבידי רבנן
 דמשנו בד(י)בוריהו: במסכתא, בפוריא, (ו)באושפיוא. לכל מילי
 עותקא מעלי, לבר מתמרי ושכרא והרסנא. תלתא מוקמי, חמשה
 מסו, שבעה אפילו לכשפים^h מעלו. הב לי לדידי, (ו)אנא מסינא
 נפשאי. איערב² שימשא ואידכי יומא. ומי מישתעי ריש לקיש
 בהדי רבה^p בר בר חנה^p? השתא בהדי רבי אלעזר מרה דארעא
 דישראל לא מישתעי (דמאן דמשתעי ריש לקיש בהדיה בשוקא,
 מוזפי ליה וזוי בלא סהדי), בהדי רבה בר בר חנה מישתעי?

Af. Ittaf. | 1 pl. A. | 3 pl. אייתיו | 3 sg. f. איתיא | 3 pl. | 3 pl. m. אייתיו |
 Imp. pl. m. אמטיו, אייתאו | Pt. act. pl. m. מסגן, מורן, מיתין |
 pl. f. מהניאן, מייתין || B. 1 sg. אהנאי, אהניי, איתאי |
 2 sg. m. אהנית, אייתית | 3 sg. m. אשרי, אהני, אחוי, |
 3 sg. f. איתלאי, אייתאי | 3 pl. m. אמטו, אתנו, אייתו,

3 sg. f. | לייתי 3 sg. m. | אייתי Impf. 1 sg. | אתו
 תיהני 3 pl. m. | לייתו, ניתי Imp. sg. m. | אנני, אשני, אחוי,
 אייתי, איבראי | sg. f. | איתא pl. m. | איתו Inf. | אננוי, אצלוי,
 איתוי, אתוי, אודוי | Pt. act. sg. m. | מקרי דרדקי, מקשי, מתני,
 מחי, מודי | sg. f. | מגניא, מרמיא, מתיא | pl. m. | מגנו, ממטו,
 מצלו, משקו, מייתו | 1 sg. | מגנינא, מקרינא, מתנינא, מי(י)תינא |
 1 pl. | מגבינן, מרמינן, מדינן || Ittaf. | 3 sg. m. | א(י)תחוי |
 2 pl. m. | תתחו Inf. | איתחוי || ארמלתא לא תרבי כלבא,
 ולא תשרי בר בי רב באושפיוה. עד בר שית לא תקביל, ^hמיכן
 ואילך ^hקביל ואספי ליה כי תורא. עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי
 ואתנו בהדי הדדי. אשוו זבינו; ואי לא, דרישנא לכו כרבי שמעון^p.
 „זה הכלל^h“, לאיתוי מאי? לאו לאיתוי ^hתענית צבור ותשעה
 באב? ^hלא מייתי איניש חובתא לנפשיה. לא מחו ליה לאיניש
 לא דיקלא דרהבא, ולא פילא דעייל בקופא דמחטא.

40. Pt. pass. sg. m. || תרגימו Perf. 3 pl. m. A.
 Impf. 3 sg. m. | משכ(י)ן | 3 sg. m. | הימני Perf. 1 sg. B. ||
 ניגנדר | Inf. | כרכושי, שעבודי, כבדוי | Pt. act. sg. m. |
 1 pl. | מהרגמינן | pass. sg. m. | מהימן | 1 sg. | מהימנא, מהימנא ||
 Perf. 3 sg. m. It. | אישתרבובי אישתרבב, א(י)מרטוטי אימרטט,
 איווטר | Pt. sg. m. | מיגנדר | sg. f. | מ(י)ודוטר[A].

41. 2 sg. | חכרנוה | אשתמודענוה Perf. 1 pl. A.
 פטרתינן | 3 sg. | טעימינן | 3 pl. | אדחוי | אומנוה | קטלינן |
 Impf. | איקטלינן, נקטלינן | יקברוניה | Inf. | למ(י)דייניה || שטרא
 דנן דכתבנוה לא למגבא ביה לא ממשעבדי ולא מבני חרי, אלא
 כי היכי דתקום ארעא בידיה. שיתין רהוטי רהטין, ולא דוורוה לגברא
 דמצפרא כרך. אבוב לחרי ומר, גירדאי השתא לא קבלוה. רחמנא
 ידכרינך לשלם. מאן דלביש מדא ילבש מדא; מאן דלא לביש מדא
 יאמר לגברא דלביש מדא: „שלח מדא ואנא אלבישיניה.“
 במטותא בעינא מיניכו, לא תחלוניה. כי מטית להתם, ארהיטני¹.

¹ A. z. 48b.

Perf. 1 sg. B. | פרעתוך, סכנתוך, קריבתך, אוויפתך | גרשתיך |

בדרתינכו, אפקיתנכו, אשבעתיכו | קטלתי, שאילתי, גִּטְתִּי, שדרתי, צערתי, אומינתיה, אשכחתי | ובנתה, ובניתה, אכלתה, אמרתי, אמרת[ה], קיימתה, אשכחתה, אנחתה | בדקתינהו, שקלינהו, שאילתינהו, שאילינהו, קב(י)לתינהו, אהדרתינהו, אשכחתינהו, אשכחתינהו, אסחתינהו, אהדרינהו | אשכחתינהי | 1 pl. קב(י)לנך, אותיבנך | קרעניה, חכרני[ה], בדקינה, אוכלינה, אותיבניה, אותיבניה | אוקימנה | שכחינהו, שקלינהו, אותיבניה | 2 sg. זמנתן, קב(י)לתן, צערתן, אדכרתן, אודעתן, אותיבתן | חשדתינן, כסיפיתינן | שתלתי, כסיפתיה, קבילתי, חריבתי, אמליכתי, אחלישתי, אפיקתי | אמרתי, אדרתה, אוקימתא | קטלתינהו, סיימתינהו, אפסדתינהו | 2 pl. סכינתין | תפסתוה, תפסיתוה | 3 sg. m. נקטן, דנן, אישתמטן, אותבן | אשבען, אשמעינן | נשק(י)ך, זמנך, אבטחך, זמנך | קטליה, גזיה, גזייה, גזוי[ה], דצייה, קבליה, שי(י)ליה, עייליה, גששיה, אכשליה, אוכליה, אפקיה, אסקיה, אותביה, איתיביה, אטיביה, שובי[ה] | אמרה, שמעא, זבנה, אותבה | קטלינהו, ובנינהו, חרצינהו, אשכחינהו, אחתינהו, אותיבניהו | חתכינהי, מלחינהי, שפצינהי, אחתינהי | 3 sg. f. קרצתן, אישתמיטת[ן], אויקתן | שבקתי, ופינתיה, שדרתי, אפיקתי | אסרתה, דצתה, אדרתה | אסרתינהו, תבעתינהו, לבישתינהו | כבשתנהי | 3 pl. שבקין, צערון, ברכון | שבקין, שדרינן | קדמוך | זקפוח, חבשוה, שחטוה, קבלוה, שדרוה, עיילוה, אטרחוה, אסקוה, המנוה | אכלוה, אמרוה, בטלוה, טייפוה, אותבוה, אוקמוה | שבקוהו, שקלוהו, כרכינהו, עיילוהו, חרכינהו, אהדרוהו, אטרחוהו | Imperf. ננסבן, למנען, תבדחן, תצערן, ליברכן, ליגמרן, ליצלן, לישובן | נשמעינן | אגזייד, אגמרך, לישבך | אוכליך | א(י)בדקינכו | א(י)שבקיה, אלטייה, נגרריה, נשדריה, ליכייפיה, לצייריה, ליהדריה, נודעיה | א(י)קבלה, נ(י)קבלה, לשבקינה, נפרחה, אוקמינ[ה] | איקטלינהו, א(י)שבקינהו, תשבקינהו, לימרינהו, ניהמנינהו, לוקמינהו | 3 pl. נוגמרין | ליברכוך | נידחקוה, נ(י)עי(י)לוה, נידיונהו, נותבוה | תקטלוהו, תיכלינהו, ניובנינהו, להימנינהו | ניכלינהי | sg. m. Imp. שבקו, שיבקו, פרע(י)ן, צערן, אושלן, אוופן | שקליה, תיפשינ[ה],

חדדיה, שייליה | קטלה, שבקה, אהדרה, אותבה | שבקינהו, שקלינהו,
 סייעינהו | sg. f. אסקין | שבקיה | pl. אותיבון | שבקה, תפסוה,
 שחטוה, אפקוה | תיפסוה, אחרוה, אקדמוה | Inf. לצעורן, לאגמרן |
 לאשמועינן | לאותובך | למ(י)קטליה, מיקציה, למילטייה, לזבוניה,
 לאחוריה, לפרוקיה, לש(י)זביה | למיכבשה, למינסה, לזבוניה, אטבולה,
 אוגורה, משכונה | למינקטינהו, לזבונינהו, לנטורינהו, לאבדינהו,
 לאקדומינהו, לאשלמינהו, לאנוחינהו, לאנחינהו | למינקטינהו,
 זבוננהו, חילופינהו, חלופנהו, אוופנהו | Part. מצערן, מלפך,
 פסליה, מודעיה, תברינהו | מוטינתי | דברינהו | פרעתין, מודעתין |
 מובינתי || לתקוני שדרתיך ולא לעו(ו)תי. אנא הא דרב המנונא¹
 לא שמיע לי, אלא מדעתאי בריכתינהו לבלוה. אנן אחתיניה, אנן
 מסקינן ליה; לזילותא דבי דינא לא חיישינן. גרעתיה לארמאה
 ושפר ליה, אתלי ליה נורא בדיקניה, ולא שבעת חוכא מיניה.
 לא הדרת שקלתינהו מינאי? אדלא אבדן¹ בחישנא. בריך רחמנא
 דיהבך ניהלן, ולא יהב(י)ך לעפרא. פלגא אוקמינכו?² כמה לא
 חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה. הא מילתא אמר לן רב
 ששת³, ואנהרינהו לעינין³. טוביה דשמע ואדיש, חלפיה בישתא⁴
 מאה. עבדא הוה לי, קטלוה, פסקוה לרישיה, פשטוה למשכיה,
 אוקמוה, וקא משקו ביה מיא, לא דמי קא יהבו לי, ולא אגרא קא
 יהבו לי. גברא דנשי קטלוה, לא דינא ולא דיינא. על דא
 אפקוה לרבי ירמיה מבי מדרשא. ועל דא עילוה לרבי ירמיה
 לבי מדרשא. תרי קיסי יבישי וחד רטיבא, אוקדוה יבישי לרטיבא⁵.
 מייך אשפלוה⁶ לארעיד. גמלא דאול למיבעי קרני, אודני דהוו
 ליה גוון[נ]הי מיניה. כל כי האי ריתחא לירחח רחמנא עלן ול(י)פרוקינן.
 מאן יהיב לן נ(י)גרי דפרזלא ונשמעינך. דנפיק מינך טעמא נלפך.
 האי מאן דאית ליה סעודתא ניכלה ביטמא. האי צורבא מרבנן
 דשמע ליה מילתא ולא ידע פירושה, לישוילה קמיה דשכיח קמי
 רבנן, דלא איפשר דלא שמיע ליה מגברא רבא. ליקטלוך ולא
 תיקטול. אוקמן נמי לדידי ואצלי. שבקוה לרוי, דמנפשיה נפיל.
 לא לימא איניש לינוקא: „יהיבנא לך האי מידי“, ולא יהיב ליה,
 דילמא אתי לאגמוריה שקרא.

ל"ד

|| 3 pl. A. שריוהא, אי(י)תינן | אי(י)חמי(י)ניה, לייחיהא, ילוניה
 איך פלני[תא] בת פלני[תא] הקרבת ית פלן לקדמנא ואישתמודענו[הי]
 דאחזוי דמיתנא ^המן האב^ה הוא, ואמרנא ליה: „אי צבית לייבומה,
 ייבם; ואי לא, אטלע לה רגלא ימינא“, ואיטלע לה רגלא ימיניה
 ושרת סיניה מעל ריגליה, ורקת באנפוהי רוקא דאיתחזוי לנא בבי
 דינא על ארעא . . . ואקרינוהי מה דכתיב בספר אורייתא דמשה
 ואשתמודענוהי. || 1 sg. Perf. B. קרית(י)ך, חותינכו, שו(ו)ינכו |
 שדיתיה, חזיתיה, רביתיה, שויתיה, אגניתיה, אמשיתיה | אי(י)תיתיה |
 חזיתיה, עשיתיה, שויתיה, אי(י)תינהו | 1 pl. אשקיניה | חזנהו,
 שנינהו | חזננדי, תננהי | 2 sg. אקריתן | אי(י)שיתיה | אי(י)תיתיה |
 אייתיתיה | 2 pl. תניתוה | 3 sg. m. מחיין, כסיין | דלינן, אקרינן |
 אתיין | חזייה, שתייה, דלייה, כבייה, שוייה, אמשייה, אקרייה,
 ארמייה, אשקייה, אתנייה, איתיה, אייתיתיה[ה], אחייה, אגביה,
 אסחיה | חזייה, תליה | חזנהו, חזינהו, שדנהו, שדינהו, שרנהו,
 קרנהו, דלינהו, שוניהו, אשקינהו | תלנהי, בננהי | 3 sg. f. שדיתיה,
 חזיתיה, רביתיה, אייתיתיה | רמתא | איכסתינהו | 3 pl.
 אקריון | שויוך | חזיוה, מחיוה, מחוה, תליוה, אינשויה, דליוה,
 סמיוה, אשקיוה, איתיוה, אחיוה, מחוניהו, שרונהו, קלונהו, חזנהו,
 חזונהו, מלינהו, סמונהו, אמטינהו, אי(י)תינהו | שרונהי, חזונהי |
 Imperf. לישוויך, אשקיך | אי(י)בנייה, לימחיין[ה], ליתלייה, ליקליה,
 לימלייה | לתלייה, למלייה | לישדינהו, לסמינהו, נשהינהו | לשדיוה,
 נתיוה || sg. Imp. אגניין(f), אשקיין | שדייה, דלייה | כסינהו, אייתינהו |
 רמינהי | pl. אמטיוה, אשקיוה | איתיוה | אמטוניהו || Inf. מסנייה,
 מסניה, למימחיה, לבזוייה, לשויה, איתויה | למימנינהו, מ(י)טוניהו,
 ל(י)מפינהו, עשוניהו, לאי(י)תויניהו | למבנינהי || Part. בנייה,
 ממלין[יה] || השתא איכו לא חזיתך, ספית לי איסורא. בהדי דקא
 חזינך, ברכינן עליך תרתי. ואנן היכי חזיתנן? שב שני אימראי
 בקת[א] מבקה, דאמרה ליה: „חזיתיה לבי מחוון[אה] דסחי מיא
 ואיכרך בסדיניה ויתיבת עליה ומצית מיניה דמא ולא אודעתן
 לי.“ קריתיה לבר עמית(י)ך ולא עני(י)ך, דחי גודא רבה (ו)שדי
 עילויה. חברך קרייך חמרא, אוכפא מוש לגב(י)ך. נרשאה

נשקיר, מני ככיר; נהר פקודאה לוויך, מגלימא שפירא דחוא
 עלך; פומבדיתא[ה] לוויך אשני אושפיוך. דאקרייך קהלת^ה,
 לא אקרייך משל^ה. כי היכי דלימטיין שיבא מכשורא. נתניא
 מר^ה ספר יוחסין^ה.

II. Zusammenhängende Lesestücke. Connected Texts.

A.

1. Ungenaue Aussprache. *Inaccurate Pronunciation.*

Erub 53^b M.

ההוא בר גלילא^א דאמר להו: „אמר למאן? אמר למאן?“
 אמרו ליה: „גלילאה שוטה^ה! חמר למירכב, או חמר למישתי?
 עמר למילבש, או אימר לניכסא^ב?“

2. Lebenswürdigkeit, die zu spät kommt.

Kindness Coming too late. Šab 63^b M.

ההיא איתתא דעלת לטיפא בההוא^א ביתא, נבח בה כלבא,
 איתעקר^ב ולדה. אמר לה מרי דביתא: „לא תדחלין; שקילן ניביה,
 שקילן טופריה“. אמרה ליה: „שקילא טיבותיך ושדיא אחיורי!
 כבר נע ולד“.

3. Übermäßige Trauer. *Excessive Mourning.* M. k. 27^b M₁.

ההיא איתתא דהות^א בשיבבותיה דרב הונא, הוו לה שבעה
 בני. שכיב חד מיניהו, והות קא בכיא עליה ביתרתא^ב. שלח
 לה רב הונא: „לא תעבדי^ג הכי^ה“. לא אשגחת. אמר: „אי
 צייתא, מוטב^ה; ואי לא, תמוש^א ההיא איתתא^א ווודתא לאידך
 מית“. ומיתו כולהו. אף היא עבדת ווודתא לנפשה ומיתת.

1. ^a M. | ^b RaM. || 2. ^a cf. M. | ^b M. || 3. ^a M. | ^b M. | ^c M.

4. Ein frommer Laie. *A Pious Layman.* Suk 44^b M₁.

אמר איבו: הוה^a קאימנא קמיה דרבי אלעזר ברבי יצחק ואיתי ההוא גברא ערבה^b לקמיה. אמר ליה: „קריתא אית לי, כרמיא^c אית לי, זיתא אית לי; ואתאנ^b בני קריתא, ומקשקשין בכרמיא, ואכלין בויתא; אריך, או לא אריך?“ אמר ליה: „לא אריך“. הוה שביק ליה ואזיל. אמר: „כדו הויתי דייר^c בארעא הדא ארבעין שנין, לא חויתי בר נש דמהלך בארחן דתקנן כדין.“ הדר אתי^d אמר ליה: „מאי אעביד?“ אמר ליה: „אפקר זיתא לחשוכיא^e, ותן פרימיא^f לקשקושי^g כרמיא.“

5. Die Gattin des R. Akiba. *R. Akiba's Spouse.* Ned 50^a B.

רבי עקיבא איתקדשת ליה ברתיה דבר כלבא שבוע. שמע^a בר כלבא שבוע^a, אדרה הנאה^b מכל ניכסיה. אולה ואיתנסבת ליה בסיתוא. הוה^a גנ^b בי תיבנא, הוה קא מנקיט לה^a תיבנא מן מויה. אמר לה: „אי הואי לי, רמינא לך ירושלם דדהבא“. אתא אליהו, אידמי להון כאינשא, וקא קרי אבבא אמר להו: „הבו לי פורתא דתיבנא, דילידת^b איתתי, ולית לי מידעם לאגנויה^c“. אמר לה רבי עקיבא לאינתתיה: „חזי גברא דאפילו^b תיבנא לא אית ליה“. אמרה ליה: „זיל^a הוי בבי^a רב“. אול הוה^a תרתי סרי שנין קמי רבי^a אליעזר ורבי^a יהושע. למישלם תרתי סרי שנין, אקם^a ואתא^a לביתה. שמע מן אחורי ביתיה דקאמר לה חד רשע^b לדביתהו: „שפיר עביד לך אבוך: חדא, דלא דמי לך; ועוד^b ארמלות חיות^b כולהון שנין“. אמרה ליה: „אי צאית לדילי, ליהוי תרתי סרי שנין אחרנייתא^b“. אמר: הואיל^b ויהבת לי רשותא, איהדר לאחוריי“. הדר אול הוה תרתי סרי שנין^a אחרנייתא, אתא בעשרין וארבעה אלפין זוגין תלמידין^c. נפק כל עלמא^c לאפיה,

4. ^a M. הואר | ^b M. | ^c Ra M. דארר | ^d M. אתא | ^e M₁^{mg} B. |

^f B. | ^g B. || 5. ^a M (sed בר בן pro En.) | ^b M. | ^c En.

ואף היא קמת למיפק לאפיה. אמר לה ההוא רשיעא: „ואת להיכא אולת^a?” אמרה ליה: „יודע צדיק נפש בהמתו^d“. אתת לאתחוא[ה]^b ליה, קא מדתן לה רבנן. אמר להון: „הניחו לה, שלי ושלכם שלה הוא^c“. שמע בר כלבא שבוע ואיתשיל על נידריה, ואישתרי מן ניכסיה^e.

6. Alexander und die Amazonen.

Alexander and the Amazons. Tam 32 F.

אמר להון: „בעינא דאיוול למדינת אפריקי“. אמרו ליה: „לא מצית אולת, דפסקי^h חושך^h“. אמר להון: „לא סגי דלא אוילנא; אטו^a הכי משיילנא^a לכו; אלא מאי אעביד?“ אמרו ליה: „אייתי חמרי לובאי^b דפרשי בהברא, ואייתי קיבורי דמתני וקטר בהאי גיסא; וכי אתית, נקטת בגווייהו^c ואיתית^d“. עבד הכי ואול. מטא לההוא מחווא דכוליה^e נשי. בעי^f למיעבד קרבא בהדיה. אמרי ליה: „אי קטלת לן, אמרי: נשי קטל; אי קטלינן^g לך, אמרי דנשי קטלוה“. אמר להי: „אייתו^h לי נהמא“. אייתו ליה נהמא דדהבא^h אפתורא דדהבא^h. אמר להי: „מי אכלי אינשי נהמא דדהבא?“ אמרו ליה: „אלא לא הוהⁱ לך נהמא באתרך, דשקלת ואיתית להכא?“ כד נפיק ואתי, כתב אבבא דמתחוא: „אנא אלכסנדרוס הויתי שטיא, עד דאתיתי למדינת אפריקי דנשייא ויליפית עצה^h מן נשייא“. כי שקיל ואתי, יתיב אההוא מעיינא, קא אכיל נהמא. הוּו בהדיה^j גילדני דמליח^k. בהדי^l דמתחורי להו, נפל בהו ריחא^m. אמר: „שמע מינה, האי מעיינא מ^pגן עדן^p קאתי“. איכא דאמרי: שקא מהנהו מיא וטרא באפיה. איכא דאמרי: אידלי כוליה, עד

d Pr 12¹⁰. || 6. ^a mg laud lect: דאמטול הכי קא משייאילנא. | ^b LB בעא M. | ^c mg. | ^d גאתיה F. | ^e LB. | ^f = M. | ^g M דמלחי F. | ^h LB. | ⁱ M הו(י)ת F. | ^j בהדי F. | ^k M מלחי F. | ^l mg מלאי F. | ^m LB רוחא F. | ⁿ M מלחא F. | ^o LB. | ^p מלחא F. | ^q M מלחא F. | ^r LB. | ^s M מלחא F. | ^t M מלחא F. | ^u LB. | ^v M מלחא F. | ^w LB. | ^x M מלחא F. | ^y LB. | ^z M מלחא F. | ^{aa} LB. | ^{ab} M מלחא F. | ^{ac} LB. | ^{ad} M מלחא F. | ^{ae} LB. | ^{af} M מלחא F. | ^{ag} LB. | ^{ah} M מלחא F. | ^{ai} LB. | ^{aj} M מלחא F. | ^{ak} LB. | ^{al} M מלחא F. | ^{am} LB. | ^{an} M מלחא F. | ^{ao} LB. | ^{ap} M מלחא F. | ^{aq} LB. | ^{ar} M מלחא F. | ^{as} LB. | ^{at} M מלחא F. | ^{au} LB. | ^{av} M מלחא F. | ^{aw} LB. | ^{ax} M מלחא F. | ^{ay} LB. | ^{az} M מלחא F. | ^{ba} LB. | ^{bb} M מלחא F. | ^{bc} LB. | ^{bd} M מלחא F. | ^{be} LB. | ^{bf} M מלחא F. | ^{bg} LB. | ^{bh} M מלחא F. | ^{bi} LB. | ^{bj} M מלחא F. | ^{bk} LB. | ^{bl} M מלחא F. | ^{bm} LB. | ^{bn} M מלחא F. | ^{bo} LB. | ^{bp} M מלחא F. | ^{bq} LB. | ^{br} M מלחא F. | ^{bs} LB. | ^{bt} M מלחא F. | ^{bu} LB. | ^{bv} M מלחא F. | ^{bw} LB. | ^{bx} M מלחא F. | ^{by} LB. | ^{bz} M מלחא F. | ^{ca} LB. | ^{cb} M מלחא F. | ^{cc} LB. | ^{cd} M מלחא F. | ^{ce} LB. | ^{cf} M מלחא F. | ^{cg} LB. | ^{ch} M מלחא F. | ^{ci} LB. | ^{cj} M מלחא F. | ^{ck} LB. | ^{cl} M מלחא F. | ^{cm} LB. | ^{cn} M מלחא F. | ^{co} LB. | ^{cp} M מלחא F. | ^{cq} LB. | ^{cr} M מלחא F. | ^{cs} LB. | ^{ct} M מלחא F. | ^{cu} LB. | ^{cv} M מלחא F. | ^{cw} LB. | ^{cx} M מלחא F. | ^{cy} LB. | ^{cz} M מלחא F. | ^{da} LB. | ^{db} M מלחא F. | ^{dc} LB. | ^{dd} M מלחא F. | ^{de} LB. | ^{df} M מלחא F. | ^{dg} LB. | ^{dh} M מלחא F. | ^{di} LB. | ^{dj} M מלחא F. | ^{dk} LB. | ^{dl} M מלחא F. | ^{dm} LB. | ^{dn} M מלחא F. | ^{do} LB. | ^{dp} M מלחא F. | ^{dq} LB. | ^{dr} M מלחא F. | ^{ds} LB. | ^{dt} M מלחא F. | ^{du} LB. | ^{dv} M מלחא F. | ^{dw} LB. | ^{dx} M מלחא F. | ^{dy} LB. | ^{dz} M מלחא F. | ^{ea} LB. | ^{eb} M מלחא F. | ^{ec} LB. | ^{ed} M מלחא F. | ^{ee} LB. | ^{ef} M מלחא F. | ^{eg} LB. | ^{eh} M מלחא F. | ^{ei} LB. | ^{ej} M מלחא F. | ^{ek} LB. | ^{el} M מלחא F. | ^{em} LB. | ^{en} M מלחא F. | ^{eo} LB. | ^{ep} M מלחא F. | ^{eq} LB. | ^{er} M מלחא F. | ^{es} LB. | ^{et} M מלחא F. | ^{eu} LB. | ^{ev} M מלחא F. | ^{ew} LB. | ^{ex} M מלחא F. | ^{ey} LB. | ^{ez} M מלחא F. | ^{fa} LB. | ^{fb} M מלחא F. | ^{fc} LB. | ^{fd} M מלחא F. | ^{fe} LB. | ^{ff} M מלחא F. | ^{fg} LB. | ^{fh} M מלחא F. | ^{fi} LB. | ^{fj} M מלחא F. | ^{fk} LB. | ^{fl} M מלחא F. | ^{fm} LB. | ^{fn} M מלחא F. | ^{fo} LB. | ^{fp} M מלחא F. | ^{fq} LB. | ^{fr} M מלחא F. | ^{fs} LB. | ^{ft} M מלחא F. | ^{fu} LB. | ^{fv} M מלחא F. | ^{fw} LB. | ^{fx} M מלחא F. | ^{fy} LB. | ^{fz} M מלחא F. | ^{ga} LB. | ^{gb} M מלחא F. | ^{gc} LB. | ^{gd} M מלחא F. | ^{ge} LB. | ^{gf} M מלחא F. | ^{gg} LB. | ^{gh} M מלחא F. | ^{gi} LB. | ^{gj} M מלחא F. | ^{gk} LB. | ^{gl} M מלחא F. | ^{gm} LB. | ^{gn} M מלחא F. | ^{go} LB. | ^{gp} M מלחא F. | ^{gq} LB. | ^{gr} M מלחא F. | ^{gs} LB. | ^{gt} M מלחא F. | ^{gu} LB. | ^{gv} M מלחא F. | ^{gw} LB. | ^{gx} M מלחא F. | ^{gy} LB. | ^{gz} M מלחא F. | ^{ha} LB. | ^{hb} M מלחא F. | ^{hc} LB. | ^{hd} M מלחא F. | ^{he} LB. | ^{hf} M מלחא F. | ^{hg} LB. | ^{hh} M מלחא F. | ^{hi} LB. | ^{hj} M מלחא F. | ^{hk} LB. | ^{hl} M מלחא F. | ^{hm} LB. | ^{hn} M מלחא F. | ^{ho} LB. | ^{hp} M מלחא F. | ^{hq} LB. | ^{hr} M מלחא F. | ^{hs} LB. | ^{ht} M מלחא F. | ^{hu} LB. | ^{hv} M מלחא F. | ^{hw} LB. | ^{hx} M מלחא F. | ^{hy} LB. | ^{hz} M מלחא F. | ^{ia} LB. | ^{ib} M מלחא F. | ^{ic} LB. | ^{id} M מלחא F. | ^{ie} LB. | ^{if} M מלחא F. | ^{ig} LB. | ^{ih} M מלחא F. | ⁱⁱ LB. | ^{ij} M מלחא F. | ^{ik} LB. | ^{il} M מלחא F. | ^{im} LB. | ⁱⁿ M מלחא F. | ^{io} LB. | ^{ip} M מלחא F. | ^{iq} LB. | ^{ir} M מלחא F. | ^{is} LB. | ^{it} M מלחא F. | ^{iu} LB. | ^{iv} M מלחא F. | ^{iw} LB. | ^{ix} M מלחא F. | ^{iy} LB. | ^{iz} M מלחא F. | ^{ja} LB. | ^{jb} M מלחא F. | ^{jc} LB. | ^{jd} M מלחא F. | ^{je} LB. | ^{jf} M מלחא F. | ^{jj} LB. | ^{jj} M מלחא F. | ^{jk} LB. | ^{jl} M מלחא F. | ^{jm} LB. | ^{jn} M מלחא F. | ^{jo} LB. | ^{jp} M מלחא F. | ^{jq} LB. | ^{jr} M מלחא F. | ^{js} LB. | ^{jt} M מלחא F. | ^{ju} LB. | ^{jv} M מלחא F. | ^{jw} LB. | ^{jx} M מלחא F. | ^{jy} LB. | ^{jz} M מלחא F. | ^{ka} LB. | ^{kb} M מלחא F. | ^{kc} LB. | ^{kd} M מלחא F. | ^{ke} LB. | ^{kf} M מלחא F. | ^{kg} LB. | ^{kh} M מלחא F. | ^{ki} LB. | ^{kj} M מלחא F. | ^{kk} LB. | ^{kl} M מלחא F. | ^{km} LB. | ^{kn} M מלחא F. | ^{ko} LB. | ^{kp} M מלחא F. | ^{kq} LB. | ^{kr} M מלחא F. | ^{ks} LB. | ^{kt} M מלחא F. | ^{ku} LB. | ^{kv} M מלחא F. | ^{kw} LB. | ^{kx} M מלחא F. | ^{ky} LB. | ^{kz} M מלחא F. | ^{la} LB. | ^{lb} M מלחא F. | ^{lc} LB. | ^{ld} M מלחא F. | ^{le} LB. | ^{lf} M מלחא F. | ^{lg} LB. | ^{lh} M מלחא F. | ^{li} LB. | ^{lj} M מלחא F. | ^{lk} LB. | ^{ll} M מלחא F. | ^{lm} LB. | ^{ln} M מלחא F. | ^{lo} LB. | ^{lp} M מלחא F. | ^{lq} LB. | ^{lr} M מלחא F. | ^{ls} LB. | ^{lt} M מלחא F. | ^{lu} LB. | ^{lv} M מלחא F. | ^{lw} LB. | ^{lx} M מלחא F. | ^{ly} LB. | ^{lz} M מלחא F. | ^{ma} LB. | ^{mb} M מלחא F. | ^{mc} LB. | ^{md} M מלחא F. | ^{me} LB. | ^{mf} M מלחא F. | ^{mg} LB. | ^{mh} M מלחא F. | ^{mi} LB. | ^{mj} M מלחא F. | ^{mk} LB. | ^{ml} M מלחא F. | ^{mm} LB. | ^{mn} M מלחא F. | ^{mo} LB. | ^{mp} M מלחא F. | ^{mq} LB. | ^{mr} M מלחא F. | ^{ms} LB. | ^{mt} M מלחא F. | ^{mu} LB. | ^{mv} M מלחא F. | ^{mw} LB. | ^{mx} M מלחא F. | ^{my} LB. | ^{mz} M מלחא F. | ^{na} LB. | ^{nb} M מלחא F. | ^{nc} LB. | nd M מלחא F. | ^{ne} LB. | ^{nf} M מלחא F. | ^{ng} LB. | ^{nh} M מלחא F. | ⁿⁱ LB. | ^{nj} M מלחא F. | ^{nk} LB. | ^{nl} M מלחא F. | ^{nm} LB. | ⁿⁿ M מלחא F. | ^{no} LB. | ^{np} M מלחא F. | ^{nq} LB. | ^{nr} M מלחא F. | ^{ns} LB. | ^{nt} M מלחא F. | ^{nu} LB. | ^{nv} M מלחא F. | ^{nw} LB. | ^{nx} M מלחא F. | ^{ny} LB. | ^{nz} M מלחא F. | ^{oa} LB. | ^{ob} M מלחא F. | ^{oc} LB. | ^{od} M מלחא F. | ^{oe} LB. | ^{of} M מלחא F. | ^{og} LB. | ^{oh} M מלחא F. | ^{oi} LB. | ^{oj} M מלחא F. | ^{ok} LB. | ^{ol} M מלחא F. | ^{om} LB. | ^{on} M מלחא F. | ^{oo} LB. | ^{op} M מלחא F. | ^{oq} LB. | ^{or} M מלחא F. | ^{os} LB. | ^{ot} M מלחא F. | ^{ou} LB. | ^{ov} M מלחא F. | ^{ow} LB. | ^{ox} M מלחא F. | ^{oy} LB. | ^{oz} M מלחא F. | ^{pa} LB. | ^{pb} M מלחא F. | ^{pc} LB. | ^{pd} M מלחא F. | ^{pe} LB. | ^{pf} M מלחא F. | ^{pg} LB. | ^{ph} M מלחא F. | ^{pi} LB. | ^{pj} M מלחא F. | ^{pk} LB. | ^{pl} M מלחא F. | ^{pm} LB. | ^{pn} M מלחא F. | ^{po} LB. | ^{pp} M מלחא F. | ^{pq} LB. | ^{pr} M מלחא F. | ^{ps} LB. | ^{pt} M מלחא F. | ^{pu} LB. | ^{pv} M מלחא F. | ^{pw} LB. | ^{px} M מלחא F. | ^{py} LB. | ^{pz} M מלחא F. | ^{qa} LB. | ^{qb} M מלחא F. | ^{qc} LB. | ^{qd} M מלחא F. | ^{qe} LB. | ^{qf} M מלחא F. | ^{qg} LB. | ^{qh} M מלחא F. | ^{qi} LB. | ^{qj} M מלחא F. | ^{qk} LB. | ^{ql} M מלחא F. | ^{qm} LB. | ^{qn} M מלחא F. | ^{qo} LB. | ^{qp} M מלחא F. | ^{qq} LB. | ^{qr} M מלחא F. | ^{qs} LB. | ^{qt} M מלחא F. | ^{qu} LB. | ^{qv} M מלחא F. | ^{qw} LB. | ^{qx} M מלחא F. | ^{qy} LB. | ^{qz} M מלחא F. | ^{ra} LB. | ^{rb} M מלחא F. | ^{rc} LB. | rd M מלחא F. | ^{re} LB. | ^{rf} M מלחא F. | ^{rg} LB. | ^{rh} M מלחא F. | ^{ri} LB. | ^{rj} M מלחא F. | ^{rk} LB. | ^{rl} M מלחא F. | ^{rm} LB. | ^{rn} M מלחא F. | ^{ro} LB. | ^{rp} M מלחא F. | ^{rq} LB. | ^{rr} M מלחא F. | ^{rs} LB. | ^{rt} M מלחא F. | ^{ru} LB. | ^{rv} M מלחא F. | ^{rw} LB. | ^{rx} M מלחא F. | ^{ry} LB. | ^{rz} M מלחא F. | ^{sa} LB. | ^{sb} M מלחא F. | ^{sc} LB. | ^{sd} M מלחא F. | ^{se} LB. | ^{sf} M מלחא F. | ^{sg} LB. | ^{sh} M מלחא F. | ^{si} LB. | ^{sj} M מלחא F. | ^{sk} LB. | ^{sl} M מלחא F. | sm LB. | ^{sn} M מלחא F. | ^{so} LB. | ^{sp} M מלחא F. | ^{sq} LB. | ^{sr} M מלחא F. | ^{ss} LB. | st M מלחא F. | ^{su} LB. | ^{sv} M מלחא F. | ^{sw} LB. | ^{sx} M מלחא F. | ^{sy} LB. | ^{sz} M מלחא F. | ^{ta} LB. | ^{tb} M מלחא F. | ^{tc} LB. | ^{td} M מלחא F. | ^{te} LB. | ^{tf} M מלחא F. | ^{tg} LB. | th M מלחא F. | ^{ti} LB. | ^{tj} M מלחא F. | ^{tk} LB. | ^{tl} M מלחא F. | tm LB. | ^{tn} M מלחא F. | ^{to} LB. | ^{tp} M מלחא F. | ^{tq} LB. | ^{tr} M מלחא F. | ^{ts} LB. | ^{tt} M מלחא F. | ^{tu} LB. | ^{tv} M מלחא F. | ^{tw} LB. | ^{tx} M מלחא F. | ^{ty} LB. | ^{tz} M מלחא F. | ^{ua} LB. | ^{ub} M מלחא F. | ^{uc} LB. | ^{ud} M מלחא F. | ^{ue} LB. | ^{uf} M מלחא F. | ^{ug} LB. | ^{uh} M מלחא F. | ^{ui} LB. | ^{uj} M מלחא F. | ^{uk} LB. | ^{ul} M מלחא F. | ^{um} LB. | ^{un} M מלחא F. | ^{uo} LB. | ^{up} M מלחא F. | ^{uq} LB. | ^{ur} M מלחא F. | ^{us} LB. | ^{ut} M מלחא F. | ^{uu} LB. | ^{uv} M מלחא F. | ^{uw} LB. | ^{ux} M מלחא F. | ^{uy} LB. | ^{uz} M מלחא F. | ^{va} LB. | ^{vb} M מלחא F. | ^{vc} LB. | ^{vd} M מלחא F. | ^{ve} LB. | ^{vf} M מלחא F. | ^{vg} LB. | ^{vh} M מלחא F. | ^{vi} LB. | ^{vj} M מלחא F. | ^{vk} LB. | ^{vl} M מלחא F. | ^{vm} LB. | ^{vn} M מלחא F. | ^{vo} LB. | ^{vp} M מלחא F. | ^{vq} LB. | ^{vr} M מלחא F. | ^{vs} LB. | ^{vt} M מלחא F. | ^{vu} LB. | ^{vv} M מלחא F. | ^{vw} LB. | ^{vx} M מלחא F. | ^{vy} LB. | ^{vz} M מלחא F. | ^{wa} LB. | ^{wb} M מלחא F. | ^{wc} LB. | ^{wd} M מלחא F. | ^{we} LB. | ^{wf} M מלחא F. | ^{wg} LB. | ^{wh} M מלחא F. | ^{wi} LB. | ^{wj} M מלחא F. | ^{wk} LB. | ^{wl} M מלחא F. | ^{wm} LB. | ^{wn} M מלחא F. | ^{wo} LB. | ^{wp} M מלחא F. | ^{wq} LB. | ^{wr} M מלחא F. | ^{ws} LB. | ^{wt} M מלחא F. | ^{wu} LB. | ^{wv} M מלחא F. | ^{ww} LB. | ^{wx} M מלחא F. | ^{wy} LB. | ^{wz} M מלחא F. | ^{xa} LB. | ^{xb} M מלחא F. | ^{xc} LB. | ^{xd} M מלחא F. | ^{xe} LB. | ^{xf} M מלחא F. | ^{xg} LB. | ^{xh} M מלחא F. | ^{xi} LB. | ^{xj} M מלחא F. | ^{xk} LB. | ^{xl} M מלחא F. | ^{xm} LB. | ^{xn} M מלחא F. | ^{xo} LB. | ^{xp} M מלחא F. | ^{xq} LB. | ^{xr} M מלחא F. | ^{xs} LB. | ^{xt} M מלחא F. | ^{xu} LB. | ^{xv} M מלחא F. | ^{xw} LB. | ^{xx} M מלחא F. | ^{xy} LB. | ^{xz} M מלחא F. | ^{ya} LB. | ^{yb} M מלחא F. | ^{yc} LB. | ^{yd} M מלחא F. | ^{ye} LB. | ^{yf} M מלחא F. | ^{yg} LB. | ^{yh} M מלחא F. | ^{yi} LB. | ^{yj} M מלחא F. | ^{yk} LB. | ^{yl} M מלחא F. | ^{ym} LB. | ^{yn} M מלחא F. | ^{yo} LB. | ^{yp} M מלחא F. | ^{yq} LB. | ^{yr} M מלחא F. | ^{ys} LB. | ^{yt} M מלחא F. | ^{yu} LB. | ^{yv} M מלחא F. | ^{yw} LB. | ^{yx} M מלחא F. | ^{yy} LB. | ^{yz} M מלחא F. | ^{za} LB. | ^{zb} M מלחא F. | ^{zc} LB. | ^{zd} M מלחא F. | ^{ze} LB. | ^{zf} M מלחא F. | ^{zg} LB. | ^{zh} M מלחא F. | ^{zi} LB. | ^{zj} M מלחא F. | ^{zk} LB. | ^{zl} M מלחא F. | ^{zm} LB. | ^{zn} M מלחא F. | ^{zo} LB. | ^{zp} M מלחא F. | ^{zq} LB. | ^{zr} M מלחא F. | ^{zs} LB. | ^{zt} M מלחא F. | ^{zu} LB. | ^{zv} M מלחא F. | ^{zw} LB. | ^{zx} M מלחא F. | ^{zy} LB. | ^{zz} M מלחא F.

דמטא לפתחא דגן עדן; ⁿ רמא קלא: „פתחו לי בבא“. אמרו ליה: „זה השער ליי צדיקים יבואו בו“^o. אמר להו: „אנא מלכא, אנא מיחשב חשיבנא; הבו לי מידי“. יהבו ליה גולגלחא חדא, אחא תקליה לכוליה כספא ודהבא דיליה בהדיה, ולא הוה תקיל. אמר להו לרבנן: „טאי האי?“ אמרו ליה: „גילגלא דבשרא ודמא הוא, דלא קא שבע“. אמר להו: „טמאי דהכי הוא?“ שקלו^q קליל עפרא^r, אלתר תקל. דכתיב^s: שאלו ואבדו^t לא תשבענה, ועיני אדם לא תשבענה.

B.

1. Ein reifer Knabe. *A Ripe Boy*. Ber 48^a B.

אבוי ורבא ^aבריה דרב חנן^a הוו יתבי קמיה דרבה. אמר להו רבה: „^bלמאן מברכינן^b?“ אמרו ליה: „לרחמנא“. — „ורחמנא היכי יתיב?“ — רבא אחוי לשמי טללא; אבוי נפק לברא, אחוי כלפי שמיא. אמר להו רבה: „תרויכו רבנן הויתו, מיהו^b, ^cבוצינא מכניה ידיע^c.“

2. Ein strenger Lehrer. *A Strict Teacher*. Hul 107^b M.

אבוה דשמואל אשכחיה לשמואל דהוה קבכי. אמר ליה: „אמאי קבכית?“ אמר ליה: „דמחייאן רבאי“. אמר ליה: „אמאי מחייך?“ אמר ליה: „דאמר לי: ספית^a לבראי, כי לא משית ידך.“ אמר ליה: „אמאי לא משית?“ אמר ליה: „איהו אכיל, ואנא משינא?“ אמר ליה: „לא מיסתא דלא גמרת, אלא מימחא נמי מחית!“

ⁿ + אמר דמטא לפתחא דגן עדן | ^o Ps 118²⁰. | ^p + רעינא Fsuperscr. | ^q M שקלי FBM. | ^r + (ו) כסיוה B. | ^s Pr 27²⁰. | ^t + נגדו F, cf Jb 26⁶.

1. ^a M. | ^b Hal-ged. | ^c Teš-geon. || 2. ^a B.

43. Ein grausamer Vater. *A Cruel Father.* Erub 22^a B.

רב אדא בר מתנא הוה קאויל לבי רב. אמרה ליה דביתהו:
 „ינוקי מאי אעביד להו?“ אמר לה: „מי שלימו^a להו קראמי^b
 דאגמא^a?“

44. Ein gleichgiltiger Vater. *An Indifferent Father.*

Šab 151^b M.

רבי חנינא שכיבא ליה ברתיא, ולא הוה קבני עילוה.
 אמרה^a ליה דביתהו: „תרנגולא אפק[ת] מביתך?“ אמר לה:
 „תרחי, תכלא ועיורא?“

5. Eine grausame Schwiegermutter. *A Cruel Mother-in-law.*

Šab 26^a M.

ההיא^a חמתא דהוה סניא לכלתא, אמרה לה: „זילי איקשמי
 במשחא דאפרסמא.“ אולא איקשטא. כי אתאי, אמרה לה: „זילי
 ואתלי אשרגא.“ אולא איתלאי אשרגא, אינפח בה נורא ואכלתה.

6. Ein Mißverständnis. *A Misunderstanding.* Pes 42^a M₁.

אמר רב יהודה: „^aאשה לא תלוש אלא במים שלנו^b.“
 דרשה רב מתנה בפפוניא, שקלי כולי עלמא חצביהו ואָתו לגביה.
 אמר להו: „אנא במיא דביתו^a אמרי.“

7. Ein rätselhaftes Testament. *An Enigmatic Will.*

B. b. 58^a F.

ההוא דאמר להו: „חביתא דעפרא לחד בראי, חביתא דגרמי
 לחד בראי, חביתא דאודדי^a לחד בראי. לא ידעי מאי קאמר.
 אתו לקמיה דרבי בנאה, אמר להו: „אית לכו ארעא?“ אמרו
 ליה: „אין.“ — „אית לכו חיותא?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אית
 לכו ביסתרקי?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אי הכי, הכי קאמר.“

3. ^a ArM. | ^b קראמי RaM, קורמי B, קירמי M, קרמי En. ||

4. ^a B. || 5. ^a B. || 6. ^a B דביתו MM₁. || 7. ^a דאודדיה F.

8. Ein fleißiger Gelehrter. *An Industrious Scholar.*Erub 65^a B.

אמרה ליה ברתיא דרב חסדא לרב חסדא: „לא בעי מד
מינם פורתא?“ אמר לה: „השתא אתו יומי דאריכי וקמיני,
ונינום מובא.“

9. Ein zuvorkommender Lehrer. *An Obliging Master.*Sanh 10^b B.

אמר ליה אבוי לרב יוסף: „עד האידנא מאי טעמא לא
פריש לן מד הכי?“ אמר להו: „לא הוה ידענא דצריכיתו;
מי בעיתו מנאי מילתא ולא אמרי לכו?“

10. Ein gewissenhafter Richter. *A Conscientious Judge.*Ib. 7^b—8^a M.

אושפיוכניה דרב אחא לקמיה לדינא, אמר ליה: „דינא אית
לי.“ אמר ליה: „פסילנא לך לדינא.“ אמר ליה רב לרב כהנא:
„פוק דייניה.“ חזייה דהוה קגיים ביה, אמר ליה: „אי צייתת,
צייתת; ואי לא, מפיקנא לך רב מאליך.“

11. Ein Weiser, aber kein Rabbi. *A Sage, but no Rabbi.*B. m. 85^b H.

שמואל ירחנאה אסייה דרבי הוה. חלש רבי בעיניה, אמר
ליה: „אימלי לך סמא.“ אמר ליה: „לא יכילנא.“ — „אשטר
לך משטר.“ — „לא יכילנא.“ אותיב ליה גובתא דקניא תותי
בי סדייה, ואיתסי. הוה קא מצטער רבי למסמכיה, ולא קא
מסתייעא מלתא. אמר ליה: „לא ליצטער מד כולי האי. לדידי
חזי לי סיפרא דאדם הראשון“, וכתיב ביה: „שמואל ירחינא
חכים יהוי, ורבי לא יתקרי; ואסותיה דרבי על ידיה תהא.“

12. Das Eigentum des Nächsten.

The Property of one's Fellow-man. B. m. 24^a H.

מר וזטרא חסידא אגניב ליה כסא דכספא מאושפיוז^a,
 חוייה לבר בי רב דמשי ידיה וכפר בגלימא דחבריה. אמר:
 „האי הוא, דלא איכפת ליה אמטונא דחבריה.“ כפתיה ואודי.

13. Du sollst nicht töten. *Thou shalt not kill.*Pes 25^b (= Ioma 82^b; Sanh 74^a).

ההוא דאתא לקמיה דרבא, אמר ליה: „אמר לי מרי
 דוראי^{ab}: זיל קטליה לפלניא; ואי לא, קטילנא^c לך!“ אמר
 ליה: „ניקטלך ולא תקטול! מאי חזית דדמך סומך טפי, דילמא
 דמא דחברך סומך טפי^d?“

14. Gib, daß man den Deinen gebe.

Give that they may give to thy Children. Šab 151^b B.

אמר לה רבי חייא לדביתהו: „כי אתי עניא, אקדים ליה
 ריפתא, כי היכי דליקדמו לבניך.“ אמרה ליה: „מילט קא לייטת
 להו.“ אמר לה^a: „קרא קא כתיב^b: כי בגלל הדבר הזה.“

15. Wohltätigkeit erlöst aus dem Tode.

Charity delivereth from Death. Šab 156^b B.

רבי עקיבא הוויא ליה ברחא, אמרי ליה כלדאי: „ההוא
 יומא דעיילא לבי גננא, טריק לה חוויא ומיתא.“ הוה^a דאיג
 אמילתא^a טובא. ההוא יומא שקלתה למכבנתא, דצתא^b בגודא,
 איתרמי איתבי בעיניה דחוויא. לצפרא, כי קא שקלא לה, הוה

12. ^a H*: זייה H c. || 13. ^a MM₁. | ^b B Ra^M Han^M: דוראי
 M Ar? | ^c M₁. | ^d M₁ Ioma. || 14. ^a M. | ^b De 15¹⁰. ||
 15. ^a מילתא B En mend. | ^b En.

קא סריך ואתי חיויא בתרה. אמר לה אבוה: „מאי עבדת?“ אמרה לה: „בפניא אתא עניא, קרא אבבא, והוה טריד כולי עלמא בסעודתא, וליכא דשמעיה: קאמינא אנא^c שקלתיה לדסתנא^d דיהבת לי, יהבתיה ניהליה^e.“ אמר לה: „מצוה עבדת.“ נפק רבי עקיבא ודרש: „וצדקה תציל ממות^e,“^h ולא מטיחה משונה, אלא מטיחה עצמה^h.

16. Idem. Ib.

שמואל ואבלט הוו יתבי, והוו קאולי הנך אינשי לאגמא. אמר ליה אבלט לשמואל: „האי גברא אויל ולא אתי, טריק ליה חיויא ומיית.“ אמר ליה שמואל: „אי בר ישראל הוא, אויל ואתי.“ אדיתבי, ^aאול ואתא^a. קם אבלט^a שדיה לטוניה^b, אשכח ביה חיויא דפסיק ושדי בתרתי גובי. אמר ליה שמואל: „מאי עבדת?“ אמר ליה: „כל יומא הוה מרמינן ריפתא בהדי הדדי ואכלינן. האידנא הוה איכא חד מינן דלא הוה ריפתא בהדיה^c, הוה קמכסיף^c. אמינא להו: „אנא קאימנא ומרמינא^c.“ כי מטאי לגביה^d, שואי נפשאי כמאן דשקלי^e מיניה, כי היכי דלא ליכסיף^e. אמר ליה: „מצוה^h עבדת.“ נפק שמואל ודרש: „וצדקה תציל ממות, ולא מטיחה משונה, אלא מטיחה עצמה.“

17. Bedecke dein Haupt. Cover thy Head. Ib.

אימיה דרב נחמן בר יצחק אמרי לה כלדאי: „ברוך גנבא הוּא^a.“ לא שבקתיה גלויי רישיה. אמרה ליה: „כסי רישך, כי היכי דתיהוי עלך אימתא^a דשמיא, ובעי רחמי.“ לא הוה^a ידע אמאי קאמרה ליה. יומא חד יתיב קא גרים תותי דיקלא, נפל גלימא טעילוי^a רישיה, דלי עיניה, חוּא^b לדיקלא, אלמיה יצריה, סליק פסקיה לקיבורא^a בשיניה.

^c M. | ^d Ar. | ^e Pr. 11⁴. || 16. ^a M. | ^b En לטוניה B. | ^c En. | ^d En B. || 17. ^a M. | ^b En חוזה B.

18. Die Zerstreuung Israels. *Israel's Dispersion*. Pes 86^b M₁.

אמר ליה ההוא מינא לרבי יהודה נשיאה: „אנן עדיפין מיניכו: בדידכו כתיב^a: „כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באדום“, ואנן הא כמה שני איתנכו גבן, ולא קא עבדינן לכו מידי“. ^hאמר לו: „רצונך יטפל לך תלמיד אחד?“ נטפל לו^h רבי אושעיה, אמר ליה: „משום דלא ידעיתו, היכי תעבדו: תקטלונתו כולתו, לא מלכיתו עילויהו; תקטלונתו להנך דמלכיתו עילויהו, קרו לכו מלכותא קטעתא“. אמר ליה: „גפה של^h רומי^h, בה סלקינן ובה נחתינן“.

19. Werdet ihr wie wir. *Be ye like unto us*. Sanh 39^a 18.

אמר ליה קיסר לרבי תנחום: „תא ליהוי כולן לעמא חד“. אמר: „לחיי; אנן דמהלינן, לא מצינן מיהוי כוותיכו; אתון מהליתו והוו כוותן“. אמר ליה: „מימר שפיר קאמרת^a, מיהו כל דוכי למלכא לשדויה לביבר“. שדויה לביבר, ולא אכלות. אמר ליה ההוא מינא: „האי דלא אכלות^a, משום דלא כפון הוא“. שדויה לדידיה ואכלות.

20. Der Esel des Messias. *The Messiah's Ass*. Ib. 98^b 18.

אמר ליה שבור מלכא לשמואל: „אמריתון, משיח^a על חמרא אתי; אישדר ליה סוסיא בדקא^b דאית לי“. אמר ליה: מי אית לך^a כאר הור גונא^c?

21. Heute, wenn ihr gehorcht. *To-day, if ye hearken*.

Ib. 98^a K.

רבי יהושע בן לוי אשכחיה לאלהיו ולרבי שמעון בן יוחי דהוו קיימי אפיתחא דגן עדן, אמר להו: „אתינא לעלמא דאתי?“

18. a 1 Reg 11¹⁶. || 19. a MEn. || 20. a Ar. | ^b בהרג Arlect. | ^c גור(ו)נג KM.

א[מרו] ליה: „אם ירצה אדון זה^h“. אמר רבי יהושע בן לוי: „שנים ראיתי, וקול שלשה שמעתי^h“. אמר להו: „לאימת אתי משיח?“ אמרו ליה: „ויל שייליה לדידיה!“ — „היכא יתיב?“ — „אפיתחא דרומי“. — „ומאי סימניה?“ — „יתיב בני עניי^h סובלי חלאים^h, וכולהו שרו ואסרי בחד זימנא, ואיהו שרי חד ואסיר חד, אמר: דילמא מתבעינא^a ולא איעכב“. אול לגביה, אמר ליה: „שלום עליך, רבי^{ab}!“ אמר ליה: שלום עליך, בר ליואי!“ אמר ליה: „לאימת אתי מר?“ אמר ליה: „היום^h“. אתא לגביⁱ אליהו, אמר ליה: „שקורי שקר בי, דאמר לי היוםⁱ“. אמר ליה: „היום אם בקולו תשמעו^d“. אמר ליה: מאי אמר לך?“ אמר ליה: „שלום עליך, בר ליואי“. אמר ליה: „אבשחך לך ולאבוך לעלמא דאתי“.

22. Weder freien noch sich freien lassen.

They neither marry, nor are given in Marriage. B. b. 8^a F.

רבי בנאה הוה קא מציין מערתא. כי מטא^a למערתא דאברהם, אשכחיה לאליעזר עבד אברהם דקאי אבבא. אמר ליה: „מאי קעביד אברהם?“ אמר ליה: „גאני בכנפה דשרה, וקא מעיינא ליה ברישיה“. אמר ליה: „ויל אימא ליה: בנאה קאי אבבא“. אמר ליה: „ליעול וליתי: מידע ידיע^b ד^hיצר הרע^h בהאי עלמא לא שליט“. ציין ונפק.

23. Das Wissen der Toten. *The Knowledge of the Dead.* Ib.

ההוא אמגושא דהוה קא חטיט שכבי, כי מטא למערתא דרב טובי בר מתנה, תפסיה בדיקניה^a. אתא אביי, בעא במטותא מיניה, שבקיה. הדר אתא, תפסיה בדיקניה^a. אתא אביי, ולא שבקיה, עד דאיתי מספרא, וגויה^b לדיקניה^a.

21. ^a ת superscr. | ^b + ומורי superscr. | K. לגביה | H. וגזו F וגריזה | ^b M. ידע | ^a F. מתא | 22. ^a Ps 95⁷. || 23. ^a IB. | ^b וגויה

24. Idem. Ber 18^b M.

ועירי אפקיד וזוי גבי ^aבת אושפיוכניה^a. עד דאתא מבי רב, נח נפשה דרביתא^b ולא פקידא. אול בתרה ל^hחצר מות^h, אמר לה: „וויי היכא?“ — אמרה ליה: „מתותי^c צינורא דדשא בדרך פלן; ויל שקלינהו; ואימ' לי לאימא, תשדר גובתא דכוחלא ומסרקאי בידה דפלניתא בת פלניתא דאתיא למחר.“

25. Idem. Ber 18^b M.

אבוה דשמואל הוו מפקדי וזוי דיתמי גביה. עד דאתא שמואל מבי רב, נח נפשיה דאבוה והוו קא קרו ליה בר אכיל^a וזוי דיתמי. אול בתריה^b לחצר מות. אמר להו: „בעינא אבא“. אמרו ליה: „אבא טובא איכא הכא“. אמר להו: „בעינא אבא בר אבא“. אמרו ליה: „אבא בר אבא^c טובא איכא הכא“. אמר להו: „בעינא אבא בר אבא דשמואל“. אמרו ליה: „סליק למתיבתא דרקיעא“. — אדהכי והכי, חזייה ללוי דיתיב אבראי. אמר ליה: „מאי טעמא דיתבת אבראי?“ — „דאמרי לי: כל כי הנך שני דלא עיילת למתיבתא דרב אפס וחלישתיה^d לדעתיה, לא טעיילינן לך למתיבתא דרקיעא“. — אדהכי והכי, אתא אבוה, ^eחזייה, בכא^e ואחיק. אמר ליה: „מאי טעמא בכית?“ אמר ליה: „דלעגל אתית, דקריבו יומך למטת“. — „ואמאי חייכת^f?“ אמר ליה: „דחשיבת טובא בהאי עלמא“. אמר ליה: „אי חשיבנא כולי האי, נייעילוה ללוי“. — דבריה ללוי ועיילוה. — אמר ליה: „וויי דיתמי היכא יהיבי?“ — „יהיבי באמתא דריחיא, עילאי ותתאי דידך, ואמצעי^g דיתמי; דאי גנבי, ליגנבו מדידך; ואי אכלא ארעא, תיכול מדידך“.

24. ^a אושפיוכניה B. | ^b superser. | ^c מתחות Ar. || 25. ^a prim B. | ^b superser. | ^c + נמי B. | ^d וחלישתיה B. | ^e בכא B. | ^f אחיכת B. | ^g ואמצעי B. | ^h ומרצעי B.

26. Was Gott tut, das ist wohlgetan.

Whatever the Lord doeth, is for the Best. Ber 60^b M.

רבי עקיבא הוה קאויל באורחא, הוה בהדיה תרנוגלא חמרא ושרגא. כי מטא להווא [ביתא], בעא למבת בליליא, לא יהבו ליה אושפיוא. נפק ובת בדברא; אתא אריא ואכלא לחמרא, אתא תעלא ואכלה לתרנוגלא, אתא זיקא כבייה לשרגא. אמר: „כל דעביד רחמנא לטב“. אתא גייסא שבייה^a לביתא. אמר: „היינו דאמרי לכו: כל דעביד רחמנא לטב“.

27. Heilige den Sabbat. *Keep the Sabbath Holy.* Šab 119^a B.

יוסף מוקר^a שבי הוה ההוא גוי^b בשבבותיה, דהו^a נפיש נכסיה טובא. אמרו ליה כלדאי: „כולהו נכסיד^b יוסף מוקר שבי אכיל להו“. אול זפנינהו לכולהו נכסיה^b, זבן בהו מרגניתא, אותבה בסייניה. בהדי דקא עבר מברא, אפרחיה זיקא שדייה במיא, בלעיה כוורא. אסקוה אייתוה אפניא דמעלי שבתא, אמרי: „מאן זבין כי השתא?“ אמרי להו: „וילו אמטיוה לגבי יוסף מוקר שבי דרגיל דובין“. אמטיוה ניהליה, זבניה, קרעיה, אשכח ביה מרגניתא, זבנה^b בתליסר עיליתא דדינרי דדהבא. פגע ביה ההוא סבא, אמר: „מאן דיויף שבתא, פרעיה שבתא“.

28. Wahrheitsstadt. *Truth-town.* Sanh. 97^a M.

אמר רבינא: מריש הוה אמינא, ליכא קושטא בעלמא. אמר לי ההוא מרבנן ורב טבות שמיה (ואמרי לה: רב טביומי שמיה), דאי הוו יהבי ליה כל חללי עלמא, לא הוה משני בדיבוריה: „כי איקלעי להווא אתרא דקושטא שמיה, ולא משני בדיבורי[הו], ולא הוה מאית איניש מהתם ולא^a שניה; נסיבי איתתא מיניהו, והוו לי תרי בני“. יומא חד הוה יתבא דביתוהו וקא חייפא רישיה, אתיא שבבתא טרפא אדשא. א[מר]: „אמינא

לאו אורח ארעא; אמרי לה: ,ליתת הכא.“ שכיבו לה בני^b; אתו אינשי לקמי[ה], אמרו: ,מאי האי?“ ,אמינא להו: ,הכי הוה מעשה^h; אמרו לי: ,במטותא מינך בענן, פוק מאתרין, ולא תיגרי בהו מותנא בהנך אינשי.“

29. Wie man sich als Gast benimmt.

The Etiquette of a Guest. Pes 86^b M₁.

רב הונא בריה דרב נתן איקלע לבי רב נחמן בר יצחק. אמרי ליה: ,מאי שמך?“ אמר להו: ,רב הונא.“ אמרי ליה: ,תיב אפוריא“, ואיתיב. יהבו ליה כסא, קבליה בחדא זימנא, שתייה, איפסיק ביה, ולא אהדר אפיה. אמרי ליה: ,מאי טעמא קרית נפשך, רב הונא?“ אמר להו: ,בעל השם^h אנא. — ,מאי טעמא קבילת כסא בחדא זימנא?“ אמר להו: ,מסרבין לקטן, ואין מסרבין לגדול^h. — ,ומאי טעמא כי אמרו לך: ,תיב אפוריא“, איתיבת?“ אמר להו: ,כל שאומר לך בעל הבית עשהth. — ,ומאי טעמא אישתייתיה לכסך בתרי^a זימני?“ אמר להו: ,דתניא: ,השותה כוסו בבת אחת, הרי זה גרגרן^h.“ — ,ומאי טעמא לא אהדרת אפך?“ אמר להו: ,כלה^h תנן.“

30. Eine kluge Frau und eine törichte Frau.

A Wise Woman and a Foolish Woman. Sanh 109^b—110^a K.

אמר רב: ^hאון בן פלת אשתו הצילתו^h. אמרה ליה: ,מאי נפקא לך מינה? אי מר רבה, ואנת תלמידה; ואי מר רבה, אנת תלמידה.“ אמר לה: ,ומאי איעביד? הואי בעיצה^h ואישתבעי בהדייהו.“ אמרה ליה: ,ידענא^a דכולה כנישתא^a קדישי ניהו, (דכתיב^b: ,כי כל העדה כולם קדושים“). אמרה ליה: ,תיב דאנא מצילנא לך.“ אשקיתיה חמרא וארויתיה ואגניתיה גואי, איתיבה^c על בבא וסתר לה למוייה; כל דאיתי, חוייה, הדר. אדהכי והכי, איבלעו להו. — איתתיה דקרח אמרה

ליה: „חיות מאי קא עביד משה? איהו הוה^a מלכא, לאחזה שויה כהנא רבא, לבני אחזה שוי^b סגני כהנים^b; אי אחיא תרומה^b, אמר: תיהוי לכהן^b; אי אחיא חלה^b, אמר: תיהוי לכהן; ^bמעשר ראשון^b דשקליתו אַתּוּ^d, אמר^e: הבו חד מעשרא לכהן; ותו, גייז לכו למזייכו ומטליל בכו^f ככפותא, עייניה^e יהיב במזייכו^g“. אמר לה: „הא איהו נמי קא עביד!“ אמרה ליה: „כיון דכולהו^h רבותא בהדיה נינהו^g, תמות נפשי עם פלשתים, הוא דקא עביד“. ועוד דקאמר לכו: „עיבידו תכלת“^h; אי סלקא דעתך תכלתא^h חשיבא היא^h מצוה^h, אפיק^a גלימי דתכלתא^a וכסינהו לכולהו מתיבתך“. והינו דכתיבⁱ: „תכמת^j נשים בנתה ביתה“, ^hזו אשתו של און^h; ואולת בידה^k תהרסנה^h, ^hזו אשתו של קרח^h.

31. Die Männer von Sodom. *The Men of Sodom.*

Sanh 109 M (ordo qui in B).

^aאמרי אנשי סדום^a: „דאית ליה תורא נרעי^b חד יומא; דלית ליה, נרעי^b תרי יומי“. ההוא יתמא בר ארמלתא יהבו ליה תורי למרעי, אול שקלינהו וקטלינהו; אמר להו: „דאית ליה תורא^c, נישקול חד משכא; דלית ליה, נישקול תרי“. אמרו ליה: „מאי האי?“ אמר להו: „סוף דינא כתחלת^h דינא; מה תחלת דינא דאית ליה תורא נרעי^b חד יומא, דלית ליה נרעי^b תרי יומי, אף סוף דינא דאית ליה נישקול חד משכא, דלית ליה נישקול תרי“.

דעבר במברא, ניתיב וווא; דלא עבך במברא, ניתיב תרי. דהוה רמי ליבני, אחי כל חד, שקיל חד; אָמר ליה: „אנא חדא דשקלי!“ דהוה שדי תומי או שמכי, אחי כל חד, שקיל חד; אָמר ליה: „אנא חד דשקלי!“

d Kc. | e superser. | f M. | g Kc. | h mg. | i Pr 14¹. | j sic; חכמה BM (ut Biblia). | k En (ut Biblia) || 31. ^a superser. | b En Ar. | c K.

ארבעה^d דייני הוו בסדום: שקראי ושקרוראי זייפאי^e ומצלי דין. דמחי ליה לאיתת חבריה ומפלה, אמרי ליה: „הבה ניהליה דמיעברה ניהליך^e. דפסיק ליה לאודנא דחמרא דחבריה, אמרי ליה: „הבה ניהליה^e עד דקדחה^f“.

דפדי^g ליה לחבריה, אמרי ליה: „הב ליה אנרא, דשקיל לך דמא^h. מאן דעבר אארבא^h יהיב^h ארבעה זווי; דעבר במיא, יהיב^h תמניא זווי. זימנא חדא אתא ההוא כובס^h, איקלע להתם. אמרו ליה: „הב ארבעה זווי“. אמר להו: „אנא במיא עברי“. אמרו ליה: „אם כן^h, הב תמניא זווי“. לא יהב. פדיוהⁱ. אתא לקמי דיינא, אמר ליה: „זיל הב ליה ארבעה זווי, דשקיל לך דמא, ותמניא דעברת במיא“. אליעזר עבד^j אברהם איתרמי להתם, פדיוהⁱ. אתא לקמי דיינא, אמר ליה: „הב ליה אנרא, דשקיל לך דמא“. שקל גללתא, פדיוה^j לדיינא. אמר ליה: „מאי האי?“ אמר ליה: „אנרא דנפיק לי מינך, יהביה ניהליה להאי!“ אמר ליה: „ולואי כדקיימי, קיימי!“

הויא להו פורייתא^k דהוו מגנו עלה^l אורחי; כי מאריך, גייוי מיניה; דהוה גוץ מתחי ליה. אליעזר עבד אברהם איקלע להתם, אמרו ליה: „קום גני אפוריא!“ אמר להו: „נידרא נדרי, מן יומא דמיתת שרה, לא גנינא אפוריא“.

כי הוה מתרמי להו עניא, יהבי ליה כל חד וחד דינרא, וכתוב שמיא עליה, וריפתא לא הוו ממטו ליה^m. כי הוה מאית, אתו כל חד וחד שקיל ידיה.

כי הוו עבדי הלולא, והוה אתי אכסניא, ומוזין יתיה חד מנהון, הוה להו איסרא דהוו צלבין ליה. אליעזר עבד אברהם אול אשכח להו הלולא, אול יתיב לגבי סעודתא בעקבא דכולהו.

d M* = rell; Me, duo nomina קפשקר ששה; Mmg addit. | e זייפא K. | f + וכך לאמתא Msuperscr. | g M*KtF; פדעיה McKe. | h FK. | i M*K*; פדעיה McKe. | j M*KF; פדעיה Mc. | k En K כורסיתא M. | l rell; עליה M. | m mg.

אמר ליה: „מאן זמנך הכא?“ אמר ליה: „את“. שקל גלימיה ורהט. עבד לכולהו הכי, עד דמטא לגבי דיינא. אמר ליה: „מאן זמנך?“ אמר ליה: „את“. שקל גלימיה ורהט. שקלו כולהו גלימייהו ורהטו. יתיב עלוי^י סעודתא ואכלה^י.
 ההיא רבי^יתא דקא מפקא ריפתא לעניא בחצבא, איגלאי^י מילתא; שפיוה דובשא ואוקטוה על איגר שורא, אתו זיבורתא^י ואכלוה. והיינו דכתיב^י: „ויאמר יי ועקת סדום ועמורה כי רבה“, ואמר רב יהודה אמר רב: „על עסקי ריבה“^י.

32. Sanherib. Sennacherib. Sanh. 95^b M.

אמר רבי אבהו: „אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו^י, דכתיב^א: „ביום ההוא יגלח יי בתער השכירה“. אתא קודשא בריך הוא, אידמי ליה כגברא סבא, אמר ליה: „אי אולת לגבי הנך מלכי מורח ומערב^י דאיתיתניהו לבניהו וקטלתינהו, מאי אמרת להו?“ אמר ליה: „ההוא גברא נמי בההוא פחדא הוא^י יתיב“. אמר ליה: „היכי נעביד?“ אמר ליה: „ויל שני נפשך, כי היכי דלא לידעוןך“. — „במאי אשני?“ אמר ליה: „ויל אייתי לי מספרא ואיגוייך“. — „טהיכא?“ אמר ליה: „עול לההוא^ד ביתא ואייתי“. אול אשכחינהו למלאכי, אידמו ליה לגברי, והוו קטחני קשייתא. אמר להו: „הבו לי מספרא“. אמרו ליה: טחון^י חד גריוא דקשייתא^י וניתן לך“. טחן חד גריוא דקשייתא^י, יהבו ליה מספרא. עד דאת[א]^י, איחשיך^י. אמר ליה: „ויל אייתי נורא“. „אייתי ליה^י. בהדי דקנפח^י ליה, איתלי נורא בדקניה. אול גוויה ולרישיה^י. היינו דכתיב^א: „וגם את הזקן תספה“. (אמר רב פפא: היינו דאמרי אינשי: גרידת[יה]^י לארמאה שפיר^י, איתלי נורא בדיקניה, לא שבעת

n Mmg. | o rell. | p בורר ז(י) BF | q Gen 18²⁰. || 32. a Is 7²⁰. | b K. | c mg. | d B En. | e K. טחן | f B En K. | g K. דאתי | h superscr. | i פח eras. | j rell. לרישיה | k = K En K שפר ליה, quod postea deletum. | l + Ar. גרעתי | Ar. ושפר ליה.

לפרוקיה, ולא הוה קא מסתייעת מילתא. קרי אנפשיה: שומר פיו ולשונו שומר מצרה^m נפשו^m. אסקוה לוקיפה, קא אויל ואתי תותיה וקא מצטער. ^hאמ[רן] לו: „רבי, אל ירע לך! הוא ובנו בעלו נערה המאורסה^o ביום הכיפורים“. הניח ידו על כרסו, אמר: „כרסי ובני מעיי, שישו! ומה ספיקות שלכם כך, ודאות על אחת כמה וכמה! מובטחני בכם שאין רימה ותוליעה שולטת בכם^h“. ואפילו הכי, לא מייטבא דעתיה. אשקויה^p סמא דשנתה^q, ועילוה לביתא^r דשישא, וקרעוה^s לכרסיה, והוו מפקי מיניה דיקולי דיקולי דתרבא, ומותבי בשימשא בתמוו^t ואב^u, ילא מסרח^t.

ואפילו הכי לא סמיך ר' אלעזר בר' שמעון אדעתיה^u. קביל עליה יסורי. בליליא הוו מייכין ליה שיתין נמטי, לצפרא מפקין מיניה שיתין משכלי דמא וכיבא. וכל יומא עבדא ליה דב[י]תהו שיתין מיני^v ליפדא דהוה אכיל ובארי^w, ולא שבקא ליה למיפק לבי מדרשא, סברא, דילמא חל[י]ש. בליליא אמר: „אחי וריעי, בואו^h!“ לצפרא אמר: „אחיי וריעי, צאו (מפני ביטול תורה^h)! יומא חד שמעתי דביתו, אמרה ליה: „כילית^h ממון של בית אבא^h!“ שבקתיה ונפקת לבי^x נשה. ההוא יומא אתו^y שיתין^z ספוגי^a, ואייתי ליה שיתין ארנקי, ועבדו ליה שיתין מיני לפדא. אמרה לה דביתו לברתא: „איזילי חוי אבוך מאי קא הויא עליה!“ אתאי חואי, אמר לה: „שלנו גדולה משלכם^h“. קרי אנפשיה: היתה כאניות סוחר מטרחק תביא לחמה^b.

^m text. masor. מצרות. | ⁿ Pr 21²³. | ^o = HM; art. > ^u En. | ^p = H. | ^q דשוניאחא H. | ^r + בי F* (דבי F^o); confusae sunt duae lectt. | ^s H עיה F-vid. | ^t + כל — לא מסרח? | ^u rel. | ^v חרבא כי אית ביה סוריקי סומקי מסרח, האי אע"ג דאית ביה שוריקי H שוריקי M = [סוריקי Fmg; סוריקי סומקי לא מסרח] ^u En. | ^w rel. | ^x חוריקי H שוריקי M סוריקי [סוריקי] ^u En. | ^y rel. | ^z > rel. | ^a F. | ^b איהו F. | ^c inser. | ^d F? ובוארי w. | ^e F. נימי v. | ^f F. סופני a. | ^g Pr 31¹⁴.

ההוא יומא איברי^י ליה עלמא ונפק^d לבי מדרשא. איתיו^י
 שיתין מיני דמא, מהרינהו. הוו קא מרגני רבנן, אמרי: סלקא
 דעתך, לא הוה בהו חד טמא^h? אמר להו: „אם כמותי הוא,
 יהו כולם זכרים; ואם לאו, תהא נקבה אחת ביניהן“. היו^f
 כולם זכרים, והעלו^g להם אלעזר על שמו. (אמר רבא^h: כמא
 פיריה וריביה בטלה אשהⁱ זו מישראל^h!)

כי נח נפשיה, אמר לה לדביתהו: „מידע ידענא דרבנן
 נקמי בדעתיהו עילו^j, ולא נהגי בי יקרא כדמבעי לי^k; אסקין
 אנניין בעליתא, ולא תיסתפי מינאי“. אמר רבי שמואל בר
 נחמני: אישתעיא לי אימא דמר נתן^l דאישתעיא לה^m דביתהו
 דרבי אלעזר בר' שמעון: לא בציר מתמי סריⁿ ולא טפי מעשרין
 וארבע^o דאגניתיה בעליתא; וכי הוה מעיינא ליה ברישיה, והוה
 מיתעקר שעריה, מלא דוכתא דמא. יומא חד חוייה מורנא דקא
 נפיק מאוניה, חלש דעתה^p; איתחוי^q: „לההיא דשמעית בצורבא^r
 מרבנן, ולא מחאי^s כי דימבעי ליה“. כי הוו אתו בתרי^t לדינא,
 מר מסדר דיניה ומר מסדר דיניה, נפקא בת קלא מעליתא
 ואמ[רה]: „איש פלוני, אתה זכאי! איש פלוני, אתה חייב!“
 יומא חד הות קא מינציא שיבבתה^u, אמרה: „תהי כבעליך
 שלא ניתן לקבורה^v“. אמרי רבנן: הא ודאי לאו אורח ארעא.
 שלחו ליה^w לבני בירי לאסוקיה^x, סליקו רבנן לאיעסוקי ביה, לא
 שבקינהו בני בירי, דכל כמא דהוה מנח גביהו, לא שלטא^y בהו
 חיה רעה^h. איתחוי ליה רבי שמעון בן יוחי אבוה דרבי
 אלעזר לרבנן בחילמא: „פרידא אחת יש לי ביניכם, ואי אתם
 מביאין אותה אצלי^h“. יומא חד מעלי יומא דכיפורא הוה,

F. ויעלה g. | F. יתו f. | rel. איתו M איתו e. | F. ונפקא d. | F. ראי e.
 F. להו h. | H. וואי; F. ויה j. | rel. רשעה; cf. Ra; i. | HM. ר' h.
 FH. סר EnM n. | F. ליה m. | En. יונתן HM יונתן l.
 לי בחילמא + q. | F. תיה p. | En. ומרין HM ומרין F וארבעה o.
 EnM s. | F. בזילוחא דצורבא r. | Fmg. אל לי?? מררי אל
 l. להו. | rel. בהרי u. | F. בתריה H t. | F. מרחא H אמחא
 F. שליטא x. | quaedam hic omissa videntur.

אגב דהוו טרידי, סליקו רבנן ואסקו^z, "אול ואמטיוה" למערתא דאבוה, אשכחו עכנא דאהדרה למערתא דאבוה. אמרו ליה^b: "עכנא עכנא, פתח^c פוך, ויכנס בן אצל אביו^h". פתחה להו, עיילוה.

34. Die Bedeutung des R. Hija. *The Greatness of R. Hija*.
Ib. 85^b H.

כי הוו מינצו רבי חנינה ורבי חייא, אמר ליה רבי חנינא: "בהדאי ידי מינצית? דאי משתכחא תורה^h מישראל^p, מהדרנא לה מפילפולאי". אמר ליה רבי חייא: "בהדאי ידי מינצית? אנא עבידנא^h לתורה שלא תשתכח מישראל^h: שדינא כיתנא, וגדילנא נשבי, וציידנא טאבי, ועבדינא מגילאי טפי, וכתיבנא חמשא חומשי, וסליקנא למתא דלית בה מקרי דרדקי, ומקרינא חמשה ינוקי בחמשה חומשי, ומתנינא שיתא ינוקי בשיתא סידרי, ואמינא להו: עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי, ואתנו בהדי הדדי; ועבדי לתורה^h דלא משתכחא מישראל^h".

35. Idem. Ib.

אמר רב חביבא: אישתעי לי רב חביבא בר סומקי: הוא לההוא מרבנן דהוה שכיח אליהו גביה; בפניא הוו שפירן עיניה, לצפרא הוה כדמיקליין עיניה בנורא. אמרי ליה: "מאי האי?" אמר: "דאמרי לאליהו: אחזי לי רבנן צדיקי כי סלקי ונחתי למתיבתא דרקיעא; ואמר לי: בכולהון גוהרקין איסתכל לבר מגוהרקא דרבי חייא דלא תיסתכל". — ומאי סימניא^a? — בכולהו גוהרקי עיילי מלאכי, לבר מגוהרקא דרבי חייא, דלא עיילי מלאכי, דמנפשיה סליק ונחית. לא מצאי לאוקומי אנפשי, ואסתכלי ביה^h. אתו תרי בוטאטי^b דנורא, מחו לעיניה וסמיוה. "אולי ואשתטחי אמערתיה, אמרי ליה: מתניתא דמר חנינא. ואיתפאי".

roll. | c פתחתי | b לה = rel. | a פרו | z אול ואמטיוה | l. דיה | y l.

35. a סימניה F. | b בוטאטי = FM Ar | H. בוטאטי

36. Idem. Ib. F.

אליהו הוה שכיח במתיבתא^a דרבי. יוטא חד איעכב ולא
 אתא; כי אתא, אמר ליה: „מאי טעמא איעכב^b?“ אמר ליה:
 „אדמוקימנא לאברהם וממשינא ליה ידיה ומצלי ומגיננא^c ליה,
 ואדמוקימנא ליה ליצחק וממשינא ליה ידיה ומצלי^d ומגיננא, וכן
 ליעקב“. אמר ליה: „ואוקמינהו להו בהדי הדדי!“ — „דחקי
 ליה^e שעתא, ואתי משיח^h בלא זמניה“. אמר ליה: „יש דוגמתן
 בעולם הוה^h?“ אמר: „איכא ר' חייא ובניו^h“. גור^f תעניתא,
 אותבינהו קמי^g תיבותא^h, אמ[רן], משיב הרוח^h, נשא וקא;
 אמ[רן], מוריד הגשם^h, אתא מיטרא; כי מטא, מחייה המתים^h,
 אמרו ברקיעא: „מאן גליא להא מילתא?“ — „אליהו“. אתיוה ומחיוה שיתין פולסי דנורא. אתיהיב ליה רשותא, הוה
 כי דובא; עלⁱ ביניהו וטרדינהו.

37. Die Weisheit des R. Banna'a. *The Wisdom of R. Banna'a*.
 B. b. 58 H.

ההוא גברא דשמעא לדביתהו דהוה אמרה לברתה: „אמאי
 לא צניעא הך איתתא באיסורא? עשרה בני אית לה להך
 איתתא ולית לה מגברה אלא חד“. כי קא שכיב, אמר להו:
 „כלהו נכסי לחד ברא“. לא ידעי להי מיניהו; אתו לקמיה
 דרבי בנאה, אמר להו: „זילו חבוטו^a לקבריה דאבוכון, עד דאמר
 לכו“. אזול, פש חד מיניהו דלא אזל. אמר: „כולהו נכסי
 דהאי“. אזולו ואכלו ביה קורצא^b בי מלכא^b, אמרו ליה:
 „איכא חד גברא ביהודאי דמפיק ממונא בלא סהדי ובלא
 מידי^c“. אתיוה, חבשוה^d. אתת דביתהו, אמרה להו: „עבדא
 הוה לי, קטלוה, פסקוה לרישיה, פשטוה למשכיה; אוקמוה, וקא

36. a Fe. | b adde מר. | c ומגיננא rel. | d ומצליה F. |
 e l. | f גזר F. | g קמיה F. | h תיבתא Fvid. | i Fsuperscr. ||
 37. a 18 En F חבטו H. | b rel מלכא H. | c rel
 H. | d rel > H.

משקו ביה מיא; לא דמי קא יהבו לי, ולא אגרא קא יהבו לי. לא הוו ידעי, מאי קאמרה להו. אמרי: „אפקוה לסבא דיהודאי, דילמא ידע“. נפק אמר להו: „ורנוקא קאמרה“. אמרי: „הואיל^ה וחכים כולי האי, ליתבי אבבא ולידין דינא“. חזא דכתיב אבבא דאבולא: „כל דיין דמתקרי לדין, לא שמיא דיין“. אמר: „אלא מעתה^ה, אפלו אתי איניש מעלמא ומקבע ליה ומנא לבי דינא, הכי נמי דאפסיל ליה? אלא^ה הכי כתוב: „כל דיין דמתקרי לדין ויגבון מיניה ממון בדיון, לא שמיא דיין“. כתבו הכי: „ברם סבא דיהודאי כך אמר: „כל דיין דמתקרי לדין ויגבון מיניה ממון בדיון, לא שמיא דיין“. חזא תוב דהוה כתיב: „בריש כל מותא אנא דם, ובריש כל חיין^י אנא חמר“. אמר להו: „אלא מעתה, דנפיל מאיגרא ומית, דנפיל מן דקלא ומית, הכי נמי דם קטיל ליה? ודימטא למטמא^ט ואשקויה חמרא, חיי? אלא כתבו הכי: „בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר“. כתבו: „ברם סבא דיהודאי כך אמר: „בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר^ה; באתר^י דלית חמר, תמן מתבעין סמנין.“

38. Die Bekehrung des Reš Lakış.

The Conversion of Resh Lakish. B. m. 84^a F.

יומא חד הוה קא סחי במיא בירדנא, אתא ריש לקיש^א דמייה באיתתא^א, דצייה לרומחא, ^בשוור לירדנא^ב אבתריה^ה. אמר ליה: „חילך לאורייתא^ד!“ אמר ליה: „שופרך לנשי!“ אמר ליה: „אי הדרת בך, אית לי אחתא דשפירא מינאי ויהיבנא לך“. הדר ביה. בעא^ה למיהדר לאיתויניהו למניה, ולא אמצי. אקרייה ואיתנייה ושוויה גברא רבה. יומא חד^י הוה יתיב^ט בית מדרשא וקאמרי: ^ההסייף והסכין והרומט והפגיון מגל קציר ומגל

HEn. | חרי M חריא F | ^י H, sed cf. infra. | חריכר כתיבי ^ה |
ובאתרא H באתרא ^י rell. | ^ה mg. | H. | לימות En | לימית FM ^ט |
Hmg. || 38. a M = אדמיר' כאיתת' | ^ב tr F. |
F. | אבתריה ^ה | F. | בעיא H | ^י F. | ^י > F. | ^י l. | יתבי.

יד מאימתי מקבלין טומאה? משעת גמר מלאכה. איזהו גמר מלאכתן? ר' יוחנן אמר: ^hמשעה שיצרפינו בכבשן^h; ריש לקיש אמר: ^hמשעה שיצחצחינו במים^h. אמר ליה: „ליסטאנה בלסמיותיה^h ידע“. אמר ליה: „מאי אהנית לי? התם קרו ליה רבי, הכא קרו ליה רבי“. אמר ליה: „לא אהנאי לך, דקריבתך תחת כנפי השכינה^h?“

חלש דעתיה דר' יוחנן; איחלש ריש לקיש. אתאי דביתיה אמרה ליה: „חוי לדידי!“ לא אשגח בה^j. — „חוי לבניה^k ולבנתיה!“ לא אשגח בה^m. קרי עלה: עובה יתומיך אני אחייה ואלמנותיך עלי תבטחו^o. נח נפשיה דריש לקיש, הוה קא מצטער ר' יוחנן אבתריה. אמרי רבנן: מאי נעביד ליה דמיתבא^p דעתיה? ליתי ר' אלעזר בן פדת דמחרדן^q שמעתתיה, נייעול. עייל לקמיה. כל מילתא דהוה קאמר, הוה אמר ליה: „תניא דמסייעא לך“. אמר ליה: „את^r כבר לקישא? בר לקישא כי הוה אמינא שמעתא, מקשי ליה עשרין וארבעה קושייתא^s, ומפריקנא ליה עשרין וארבעה פירוקי^t, ומטילא^u רווחא שמעתא; ואת אמרת: תניא דמסייעא לך! אטו אנא^v לא ידענא דשפיר קאמינא?“ הוה אויל קא קרע מניה^w ואמר: „בר לקישא היכא את? עד דשף דעתיה, ובעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה.

39. Der Tod des Rabba b. Nahmani.

The Death of Rabba b. Nahmani. Ib. 86^a F.

אמר רבינא^a: אישתעי לי חמא בר ברתיה דחסא^b, דרבה בר נחמני בשמדא נח נפשיה. אולו אכלו ביה קורצא בי מלכא,

^h H B En בליסטאניה M בליסטאיה F. | ⁱ ליה F. | ^j H ביה F. | ^k F-חוי | ^l F-? ולבנתיה | ^m F-בניה | ⁿ F-? לבניי | ^o L. | ^p F-חנה | ^q F-דליתיה | ^r F-49¹¹ Je | ^s F-שמעתא | ^t F-ויאמא | ^u F-אמינא | ^v F-אמינא | ^w F-אמינא | ^x F-אמינא | ^y F-אמינא | ^z F-אמינא | ^{39.} a רב כחנא | ^b superser. | ^c H > F. | ^d Fc. | ^e ליה F. | ^f H B En ויאמא | ^g F-שמעתא | ^h F-ויאמא | ⁱ F-אמינא | ^j F-אמינא | ^k F-אמינא | ^l F-אמינא | ^m F-אמינא | ⁿ F-אמינא | ^o F-אמינא | ^p F-אמינא | ^q F-אמינא | ^r F-אמינא | ^s F-אמינא | ^t F-אמינא | ^u F-אמינא | ^v F-אמינא | ^w F-אמינא | ^x F-אמינא | ^y F-אמינא | ^z F-אמינא | ^{39.} a רב כחנא | ^b superser.

אמרי: „איכא גברא ביהודאי דקמבטל תליסר אלפי ירחא בקיטא וירחא בסיתוא מכרנא“. שדרו פריסתקא^e דמלכא אבתריה, ערק^d לצריפא דעינא, ומצריפא דעינא לשיחא, ומשיחא לאפדנא דשבח^e, אול פריסתקא דמלכא אבתריה, ^fאיכלע לההוא אושפיוא דהוה ביה^f, אשקיוה תרי כסי ^gודליוה לתכא טקמיה^g, הדר פרצופיה לאחוריה. אתו^h לגביה אמרו ליה: „מאי נעביד? גברא דמלכא הוא“. אמר להו: „הדרוⁱ לתכא ויהבו ליה כסא, דהשתא הדר^j פרצופיה“. עבדו ליה הכי ואיתסי. אמר: „מידע ידענא דגברא דקא בעינא ליה הכא ניהו; מיהו, אי קטלי לההוא גברא, לא מודע; אי מצערו ליה, מודע“. עיליה^k לביתיה, אחדא לבבא. איתרחיש ליה ניסא, פרק אשיתא, נפק. אול לאגמא. אשכח גירדא דדיקלא, הוה קא יתיב עליה. קא מיפלגי במתיבתא דרקייעא: ^hאם בהרת קודמת^l לשער לבן, טמא; ואם שער לבן קודם לבהרת, טהור; ספק^h מאי? אמר ^hהקדוש ברוך הוא: טהור^h, מתיבתא דרקייעא אמרי: „טמא^h“. אמרי: מאן נוכח? נוכח רבה בר נחמני, דאמר רבה בר נחמני: ^hאני יחיד בנגעים ואהילות^h. אתא שליח אבתריה, לא הוה יכיל למיקרבא ליה, דלא הוה שתיק פומיה מגירסיה. שמע קלא דריגשא^m באגמא. הוא סבר, פריסתקא דמלכא הוא; אישתיק, יכיל ליה. כי קא ניחא נפשיה, אמר: ^hטהור, טהור^h. ^hיצתה בת קול ואמרה: אשריך רבה בר נחמני שגופך טהור ויצתה נשמתךⁿ בטהרה^h. נפל פיתקא ארישא דאביי: רבה בר נחמני ^hנתבקש לישיבה של מעלה^h. לא הו ידעי, היכא הוה שכיב. חוו ציפרי דהוו קיימי באגמא, וקא עבדו ליה^o טולא^p. אולו אשכחו, וספדוה תלתא יומין ותלתא לילותא. נפק להו פיתקא דרקייעא: ^hכל הפורש יהא בנדוי^h. ספדוה שבעת יומין ושבעת לילותא. נפק להו פיתקא דרקייעא: ^hלכו לביתכם^q לשלום^h. ^hההוא יומא דנח

^e prm פריי. | ^d HM. | ^e codd. inter se omnino differunt. | ^f cf. H. |

^g H. | ^h אתא F. | ⁱ הדורו F. | ^j הדור F. | ^k עיליה F. | ^l rell. |

^m F, sed prm דגרסיה, quod deletum est. | ⁿ rell תיך F. |

^o H להו F. | ^p H תולא F. | ^q rell כו F.

נפשיה, דלי זעפא, דלייה לההוא טייעא כי רכיב אנמלא מחד גיסא דנהר פפא, שדייה באידך גיסא. אמר: „מאי היא?“ אמרי ליה: „נח נפשיה דרבה בר נחמני.“^h אמר לפניו:^h „ריבוניה דעלמא! רבה דידך, ועלמא דידך; אמאי מחרבת ליה?^r מיד נח זעפא.

40. Stücke aus dem „Kapitel der Frommen“.

Stories from the „Chapter of the Saints“.

a) Taan 20^b — 21^a M₁.

אמר ליה רבא לרפרם בר פפא: „לימא לן מר מהני מילי מעליִתא דהוה עביד רב הונא“. אמר ליה: „ביומא דעיבא מפקין ליה בגוהרקא דרהבא, וסייר ליה^a לכולה מתא: כל אשיתא דהוה^b רעיעא, הוה סתר לה; אי איפשר ליה למרה, בני לה; ואי לא, בני לה איהו מדנפשיה. וכל בהדי פניא דמעלי שבתא משדר שליחא, וכל ירקא דהוה יתיר^c להו^c לגינאי, זבין ליה ושדי ליה לנהרא . . . כי הוה כריך ריפתא, הוה פתח לה לדשא, אָמר: כל דצריך ליעול וליתי“. (ואיכא דאמרי: מילתא דשיבתא הוה גמיר, הוה^d מוּמין ליה^d כּוּוא דמיא ותלי ליה^e, אמר: כל דצריך, ליעול ליתי^f, דלא ליסתכן.) אמר ליה: „כולהי מצינא מקיימנא, לבר מיהא, משום דנפישו בני חילא במחזא“.

b) Ib. 21^a M₁.

אילפא ורבי יוחנן הוה דחיקא להו מילתא טובא, אָמרי: „ניקום ניויל נעביד עיסקא ונקיים^a בנפשין, אפס כי לא יהיה בך אביון^b“. אולו איתיבו^c תחותי ההיא אשיתא רעיעא^d. הוּו קא כרכי ריפתא, שמעיה רבי יוחנן דקאמר ליה^e מלאך

^r H. || 40a. ^a לה En. | ^b ת(י) id. | ^c M₁^c. | ^d M₁^c מלי En. | ^e En לה M₁. | ^f + ולידכי ידיה || 40b. ^a rell ומקיים M₁. | ^b De 15^d. | ^c M₁. אוֹתיבו ^d exspectaveris. | ^e M₁^c.

c) Ib. M.

f M_1 -הי | g אויל אי הדר M_1^* | h M_1 ע. | i M_1 ע. בנפשא | j De 15¹¹. || 40c. a ואמאי M_1 En. | b M_1 . | c Is 41². | d M_1 ומלינהו | e mend. לטיפטיהו En. | ומלונהו

d) Ib. 21^b—22^a M.

אבא אומנא כל יומא אתי ליה שלמא ממתיבתא דרקיעא,
לאבוי ממעלי שבתא למעלי שבתא, לרבא ממעלי יומא דכפורי
למעלי יומא דכפורי. חלשא דעתיה דרבא מדאבוי, והוה קחלשא
דעתיה דאבוי משום דאבא אומנא. אמרו ליה: „לא מצית
למעבד כעובדי דאבא אומנא“. מאי עובדיה דאבא אומנא?
כי הוה עביד מילתא, הוה ליה דוכתא דגברי לחודייהו ודנשי
לחודייהו, והוה ליה לבושא אדאית ביה ביועי ביועי, דכי אתיא
איתתא, הוה מלביש לה, כי היכי דלא ליסתכל בה. והוה ליה
דוכתא דצניעותא מאבראי למרמי ביה פשיטי: דאית ליה, רמי;
דלית ליה, עייל ונפיק, אתי אויל, ולא מיכסיף. כי הוה חוי
צורבא מרבנן דלא אפשר ליה, אמר ליה: „שקול הנך פריטי
בהלואה“ ואיבראי נפשך^a. וימנא חדא^a שדור ווגא דרבנן
למיבדקיה^a, אולו לביתיה, אוכלינהו^a ואשקינהו ומך להו ביסתרקי.
לצפרא כרכינהו^b ואייתנהו לשוקא. אמרו ליה^a: „לישיימינהו
מר“. אמר להו: „הכי והכי שווי“. אמרי: „דילמא שוו טפי“.
אמר להו: „בהכי שקלי להו“. אמרו ליה: „במה חשדתינן?“
אמר להו: „מילתא דמצוה^a איודמנא להו לרבנן, וכסיפא להו
למיטרא“. אמרו ליה: „לישקלינהו מר“. אמר להו: „מההיא
שעתא אסחתינהו מדעתאי לצדקה^a“. הוה קא חלשא^a דעתיה
דרבא באבוי, אמרו ליה: „מסתיך דקא מגנא וכותיך אכולה
כרכא“.

e) Ib. 22^a M₁.

רב ברוקא חוואה הוה קאי בשוקא דבי לפט, אתא אליהו
איתחוי ליה. אמר ליה: „מאן איכא בהאי שוקא דאתי לעלמא
דאתי?“ אמר ליה: „לא איניש“. אדהכי^a, אתא גברא דסיים
מסאני אוכמי ולא הוה רמי חוטי, אמר ליה: „האי בר עלמא

דאתי". קרא ליה ולא אתא לגביה. אול^b בתריה. אמר ליה:
 "מאי עובדך?" אמר ליה: "ונדקנא^c אנא, ואסרנא גברי לחודיהו
 ונשי לחודיהו, ובליליא רמינא פוריי בין גברי לנשי, כי היכי
 דלא ליתעבד איסורא. כי חוינא^d לבת ישראל^e דיהבי גויס^f עיניהו
 עלה, מסרנא נפשי ומצילנא לה. וימנא חדא איתרמאי^g הנערה
 המאורסה^h, בעו למינסה^d; איתאי דורדיא דחמרא, שדאיⁱ לה
 בשיפולה^f, אמינא להו: "דשתנא היא". — "מאי שנא דסיימת
 מסני אוכמי?" — "כי היכי דלא לידעו דיהודאה^h אנא; דכי
 הוה מילתא דצינעא ובעו למיגזר גזירתא, מגלו לי ואמינא להו
 לרבנן ובעו רחמי ומבטלין לה". — "מאי טעמא כי קריתך, לא
 אתית?" — "בההיא שעתא הוו גורי גזירתא, אמינא: ברישא
 אשמעה ואשלח להו לרבנן דליבעי רחמי עלה דמילתא". אדהכי^a
 אתו תרי אחריני^g, אמר ליה: "הני נמי בני עלמא דאתי ניהו".
 אמר להו: "מאי עובדיכו?" אמרו ליה: "אינשי בדוחיⁱ אנן;
 וכי חוינן איניש דעציבא דעתיה, מבדחינן ליה. אי נמי, בתרי
 דאית להו תגרא בהדי הדדי, טרחינן ועבדינן להו שלמא".

f) Ib. 23^a M₁.

אמר רבי יוחנן: כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על
 מקרא זה^h, שיר המעלות בשוב יי את שיבת ציון היינו כחולמים^a.
 אמר: איפשר^h שבועים שנה^h כחלמא? יומא חד הוה קא אויל
 באורחא, הוא ההוא גברא דקא נטע חרובא, אמר: "מכדי חרובא
 עד שבעין שנין לא טעין; פשיטא לך דחייית שבעין שנין ואכלת
 מיניה?" אמר ליה: "ואנא עלמא אשכחתיה: כי היכי דשתלי^b
 לי אבהתי, אנא נמי אשתיל לבנאי". איתיב קא כריך^c ריפתא,
 אתיא ליה שינתיה, ניים. אהדריה ליה משינתא, איכסי מעינא,
 ניים שבעין שנין. כי קס^c, הוא גברא דקא מנקיט חרובי

b ? זנדקא En; an leg. est זנדוקא B ונדוקנא c | M. איהו +

d En למינסבה MM₁ mend. | e Ar. | f M. | g אחי M. || 40f. a Ps 126¹. | b שחלו En שחלו b | c rell.

מהוא^d חרובא. אמר ליה: „ידעת מאן שתיל להאי חרובא?“
 אמר ליה: „הכי, אבוא דאבא“. — „ומאן את?“ — „בר בריה
 דהוא סבא“. אמר: „ודאי^h שבועין שנין כחלמא“. אול לביתיה,
 אמר להו: „בריה דחוני^e המעגל^h מי מקנים?“ אמרו ליה:
 „בריה ליתיה, בר בריה איתיה“. אמר להו: „אנא הוא“. לא
 המנוה^e. אול לבי מדרשא, שמעינהו לרבנן דקא אמרי, נהירא
 להו^f שמעתא כהנך שני דחוני המעגל, כי הוה עייל לבי מדרשא,
 כל קושיא דהוה להו לרבנן, הוה מפריק. אמר להו: „אנא הוא“. לא
 המנוה, לא נהגו^g ביה יקרא כד מבעי ליה. בעי רחמי, נח
 נפשיה. (אמר רבה^h: הינו דאמרי אינאשי: ,או חברא או
 מיתותאⁱ.)

g) Ib. 23 M₁.

אבא חלקיה^e בר בריה דחוני המעגל הוה. זימנא חדא
 איצטריך עלמא למטרא, שדור רבנן ווגא דרבנן לגביה למבעא
 רחמי ומיתא מטרא. אול^a לביתיה, לא אשכחיה. אולו לגביה
 לדברא, אשכחיה דהוה קא רפיק ריפקא; יהבו ליה שלמא, לא
 אסבר להו אפי. בפניא הוה קא מנקיט ציבא; כי קא אתא, דרא
 ציבי אחד כתפיה, וגלימיה אחד כתפיה. כולא אורחא לא סיים
 מסאניה; כי מטא למיא, סיים מסאניה. ^b כי מטא היומי והגי,
 דלייה ללבושיה^{be}. ^b כי מטא למתא, נפקא דביתיה לאפיה כי
 מקשטא^b. כי מטא לביתיה, עילא דביתיה ברישא, והדר עייל
 איהו אבתרה. איתיב, כרך ריפתא, ולא אמר להו לרבנן:
 „איתיבו כרכו ריפתא“. פלג ריפתא לינוקי; יהב ליה לקשישא
 חדא, ולוטרטא תרתי. אמר לה דביתיה: „ידענא דרבנן^d אמטול
 מטרא^d אתו להו; קום נסלק לאיגרא נבעי רחמי, איפשר דמרצי
 קודשא בריך הוא ואתי מטרא“. קם איהו בהא וויתא, ודביתיה
 בהא וויתא; קדים סליק עננא מוויתא דביתיה. נחית, אמר

^d En. | ^e + En. | ^f לך M₁. | ^g נהגוה M₁. | ^h רבא En. |
ⁱ M₁. || 40g. ^a M₁^c. | ^b M₁^c; tr ord M₁^{*}. | ^c M. | ^d אמטול
 M₁. | ^e En. ולמטרא

להו: „מאי^f אתו רבנן?“ אמרו ליה: „שדרינן לגביה דמר למבעא רחמי ומיתיג^g מטרא“. אמר להו: „ברוך המקום שלא הצריך אתכם לאבא^h חלקיה^h“. אמרו ליה: „ידעינן דמטרא מחמת מר הוא דאתא, אלא נימא לן מר הני מילי דתמיהא לן טובא! מאי טעמא כי יהבינן ליה שלמא למר, לא אסבר לן אפי?“ — „אגיד יומא הואי, אמינא: לא איפגר.“ — „מאי טעמא דרא מר ציבי אכתפיה חד, וגלימיה אחד כתפיה?“ — „טלית שאולה היא^h: להכי שאילה לי, להכי לא שאילה לי.“ — „מאי טעמא כלן אורחא לא סיים מר מסאניה, כי מטא מר מייא סיים מסאניה?“ — „כולא אורחא קא חוינא, במיא לא קא חוינא.“ — „מאי טעמא כי מטא מר היומי והגי, דלייה מר ללבושיה?“ אמר להו: „זה מעלה ארוכה^k, וזה אינו מעלה ארוכה^h“. — „מאי טעמא נפקא דביתהו דמר לאפיה כי מקשטא?“ — „שלא אתן עיני באשה אחרת^h“. — „מאי טעמא עילא איהי ברישא, ומר אבתרה?“ אמר להו: „לא בדיקיתו לי.“ — „מאי טעמא לא אמר לן מר: כרוכו ריפתא.“ — „לא הוה נפישא רפתא^a, ואמינא: לא אחויק בהו ברבנן טובת חנם^h“. — „מאי טעמא יהיב^l ליה לקשישא חדא, ולוטרסא תרתי?“ — „האי קאי בביתא, והאי קאי בבי מדרשא.“ — „מאי טעמא קדים וסליק עננא מההיא זויתא דהות קימא דביתהו דמר?“ — „משום דאיתתא שכיחא בביתא ומקרבה הנייתה.“^m (אי נמי, „הנך ביריוני דהוו בשיבכותי, אנא בעינא רחמי עליהו דימותו, והיא בעיא רחמי דמהדרי בתיובתא“)^m.

h) Ib. 24^b—25^a M₁.

אמר רב יהודה אמר רב: ^hבכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת: כל העולם כולו אינו נוון אלא בשביל חנינא בני, וחנינא בני דיו קב חרובין מערב שבת לערב שבת^h. כל מעלי

ע כולא M En | j ליה M₁ | i M | h rell. | g מיתרי M₁ | f rell. | a אמאי
> M₁ | k quod sequitur deletum est. | l יהב En. | m > M.

שבחא הוה רגילא דביתהו דשדיא אקטרתא בתנורא משום כסופא. הות לה ההיא שיבבתא, אמרה: מכדי ידענא דמידי לית לה, אָויל אחוי, מאי האי. אולא אשכחתיה לתנורא דמלי ריפתא ואגנה דמליא^a לישבה^b, אמרה לה: „פלניתא, איתא^c מסא, דחריכא^d לִיךְ ריפתיך^d.“ (תנא: ^hאף היא להביא מרדה נכנסת, מפני שמלומדת בניסין^h.)

אמרה ליה^e דביתהו: „מטיבותא דגניוא להו לצדיקי דעלמא דאתי בעי רחמי דליתנון לך מידי.“ בעא רחמי, שדו ליה כרעא דפתורא דדהבא. חואי בחילמה^f דכולי עלמא קא אכיל אפתורא דחלת כרעי, ^gואינהו^g על תרתי כרעי^g. אמרה: „בעי רחמי ולשקלוה.“ בעא רחמי ושקלוה. (תנא: ^hגדול נם האחרון יותר מן הראשון^h, דגמירי: מיהב יהבין, משקל לא שקלין.)

i) Ib. 25^a G.

חד יומא דמעלי שבחא חו[ייה] לברתיה דהוה^a עציבה. אמר לה: „בתי^h, אמאי עציבת?“ אמרה ליה^b: „אבא, חליף^c לי כווא דמשחא לכווא דחלא, ושדיתיה בשרגא.“ אמר לה: „^hבתי, מי שאמר לשמן והדליק, יאמר לחומץ וידליק^h.“ (תנא: היתה דולקת והולכת עד שנטלו ממנה אור להבדלה^h.)

הוה^d ליה הנך עיוי. אמרו ליה: „קא מפסדן עיוך.“ אמר להו: „אי קא מפסדן, ליכלינהי דובי; ואי לא, כל חדא וחדא תיתי דובא בקרנא.“ לפניא אתיא כל חדא וחדא דובא בקרנא. הויא ליה ההיא^e שיבבתא דבנת ביתא, ולא טטו כשורי, אתיא לקטיה, אמרה ליה: „רבי, בנתי ביתא, ולא קא טטו כשורי.“ אמר לה^f: „מה שמך?“ אמרה ליה: „איכו^g.“ אמר לה: „איכו^g, איכו^g, נימטו^h כשוריך.“ (תנא: ^hפלימו^h אומר:

40h. ^a = En דמלי M. | ^b לירשא M. | ^c איתרי M איתארי ArM. | ^d M. | ^e M₁c. | ^f בחילמיה M₁. | ^g mg. | ^h ואיהו EnM. || 40i. ^a דהו(ו)ת EnM. | ^b לה G. | ^c איתחליף M₁ איתחלף EnM. | ^d חורא M חורין EnMM₁. | ^e En. | ^f rell. | ^g Gvid אִיבּוֹ EnMM₁. | ^h En אימטו G. אימטו MM₁.

אני ראיתי את הבית שהיו קורותיו יוצאות אמה לכאן ואמה לכאן, אמרו: ,זה הבית שקירה רבי חנינא בן דוסא בתפלתו^h.
ואמרי לה: ^{hi}סניפין עשאו^{hi}).

k) Ib.

רבי אלעזר בן פדת הוה דחיק^a ליה עלמא טובא. אול ועבד מילתא; אתא לביתיה, ולא אשכח מידי למיכל. אשכח ברה דתומה, שדיה ליה בפומיה. חלש ליביה, אול גנא לבי מדרשא. אתו רבנן לשיולי ביה, וחזויה דבכא וחיך ונפק^b צוציתא דנורא מאפותיה. כי איתער, אמרו ליה: ,,אמאי בכית וחיכת ונפק צוציתא דנורא מאפותיך?“ אמר להו: ,,אתא שכינה^h, אמרי קמיה: ,רבוניה דעלמא כולי, עד אימת אידון ואיוול^l בהאי דוחקא?“ אמר לי: ,ניחא לך דאחרביה לעלמא והדר איבריה? איפשר דמתרמי לך שעתא דמווני!“ אמרי קמיה: ,,כולי האי, ואיפשר? — שני דחיי נפשי, או דחיינא?“ אמר לי: ,דחיי^t. — אי הכי, לא בעינא. — לעלמא דאתי מאי יקבת לי?“ — ,יהיבנא לך תליסר נהרי דמשכי אפרסמא, דמשית בהו ירך ומענגת בהו. ואמרי קמיה: ,ריבוניה דעלמא! הני, ותו לא?“ — אמר לי: ,ולחברך מאי ניתיב להו?“ אמרי קמיה: ,ריבוניה דעלמא! ומגברא דלית ליה קא בעינא. טרק לי באסקוטלא^d באפותאי ואמר לי: ,אלעזר ברי, גרו^e בך גיראי.“

41. Der Untergang des jüdischen Staates.

The Fall of the Jewish State. Git 55^b—57^a M.

אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב^a, אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה? אקמצא ובר קמצא חריב ירושלם, אתרנגול ואתרנגולתא חריב טור מלכא, אשקא דדיספק^b חריב ביתר. ||

i ונפיק G. | EnM₁ 25^b | G. דחיקא a. || 40k. M₁. סנאפי חוה i. | G. ואיוול EnMM₁ | ואיוול G. | d Ge. | e גרו(ר) EnMM₁. || 41. a Pr 25¹⁴. | b דדיספק En Ar.

אקמצא ובר קמצא חריב ירושלם, דההוא גברא דרחמיה קמצא ובעיל דבביה בר קמצא עבד סעודתא, אמר לשמעיה: „ויל אייתי לי קמצא“. אול אייתי ליה בר קמצא. אתא אשכחיה דהוה יתיב, אמר ליה: „מכדי ההוא גברא בעיל דבביה דההוא גברא הוא, מאי בעית הכא?“ א"ל: „הואיל^h ואתאי, שבקן, ויהיבנא לך דמי דאכילנא ושתינא.“ א"ל: „לא.“ — „יהיבנא לך דמי פלגא דסעודתיך.“ א"ל: „לא.“ — „יהיבנא לך דמי כולא סעודתיך.“ א"ל: „לא.“ נקטיה בידיה ואפקיה. אמר: „הואיל והווי יתבי רבנן ולא מחו ביה, איזיל איכול בהו קורצא בי מלכא“. אול אמר ליה לקיסר: „מרדו בך יהודאי.“ א"ל: „מי יימר?“ א"ל: „שדר להו קרבנא, חזית אי מקרבי ליה.“ אול שדר בידיה עיגלא תילתא^e. בהדי דקאתי, שדא ביה מומא ב^hניב שפתים^h (ואמרי לה: ב^hדוקין^d שבעיין^b), דוכתא דלדידן מומא ולדידהו לאו מומא. סבור רבנן לקרוביה משום ש^hלום מלכות^h. אמר להו ר' זכריה בן אבקולס: „היאמרו, בעלי מומין קרבין לגבי מוכח^h“. סבור למיקטליה, דלא לזיזיל ולימא. א' להו ר' זכריה בן אבקולס: „היאמרו, מטיל מום בקדשים יהרג^h“. א"ר יוחנן: ענותנותו של ר' זכריה בן אבקולס החריבה ביתינו ושרפה את היכלנו, והגלתנו מארצנו^h. || שדר עילויהו לנירון קיסר. כי אתא, שדא^e גירא למורח^h, אתא ונפל בירושלם; ^f למערב^h, אתא נפל בירושלם; ^f לארבע רוחות השמים^h, אתא נפל בירושלם. א"ל לינוקא: „פסוק לי פסוקך.“ א"ל: „ונתתי את נקמתי באדום ביד עמי ישראל“^g. ^h (וההוא ינוקא הוה מגמגם בין, באדום, ובין באדם).^h אמר: „קודשא בריך הוא בעי לחרובי ביתיה, ובעי לכפורי ידיה בההוא גברא!“ ערק ואול איגזיר, ונפק מיניה ר' מאיר. || שדריה עילויהו לאספסיינוס, אתא צר עלה תלת שני. הוו בה הנהו תלתא^f עתירי: נקדימון בן גוריון ובן כלבא שבוע ובן ציצ[ת] הכסת ... חד אמר: אנא וייננאⁱ לכו בדחיטי ושערי;

c Ar. תולתא | d Ar. בחררץ | e M. שדר | f En. | g Ez 25¹⁴. | h > En. | i En. זיננא.

וחד אמר: בדמשחא ומילחא; וחד אמר: בדציבי. ושבתו רבנן
 לדציבי מכולהו (דרב חסדא כל אקלידיה הוה מסר ליה לשמעיה,
 בר מציבי; דאמר רב חסדא: אכלבא דחיטי בעיא שיתין אכלבי
 דציבי). הוה¹ להו מיון עשרין וחדא שתא. || הוו בהו הנהו בריוני.
 אמרו להו רבנן: „ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו“. לא שבקונהו.²
 אמרו להו אינהו: „ניפוק ונעביד קרבא בהדיהו“. אמרו להו
 רבנן: „לא מסתייעא מילתא“. קמו קלונהו להנהו אמברי, והוה
 כפנא. || מרתא בת ביתוס עתירתא דירושלם הואי. שדרה לשלוחה,
 אמרה: „אייתי לי סמידא“. אדאול, אודבן. אמר לה: „סמידא
 ליכא, חיור[תא] איכא“. אמרה ליה: „זיל אייתי“. אדאול,
 אודבן. אתא אמר לה: „חיורת[א] ליכא, גושקרא איכא“. אמרה
 ליה: „זיל אייתי“. אדאול, אודבן. אתא אמר לה: „גושקרא
 ליכא, קמחא דשערי איכא“. אמרה ליה: „זיל אייתי“. אדאול,
 אודבן. הוה שליפא מסאנא, אמרה: איפוק ואחוי אי משכחנא
 מידי למיכל. איתיב לה פרתא בכרעא, ומתה³. קרי עלה רבן
 יוחנן בן זכאי: הרכה בך והענוגה וגו'.⁴ (ואיכא דאמרי:
 גרוגרת⁵ אכלה מדרכי צדוק, ומתה⁶. דר' צדוק איתיב ארבעין
 שנין בתעניתא¹. כי הוה אכיל מידי, הוה מתחוי מאבראי; וכי
 הוה ברי, מייתו ליה גרוגר[ות], מייץ מיהו ושדי להי). כי הוה
 ניחא נפשה, אפיק[ה] לכל דהבא וכספא שדיתיה בשוקא. אמרה:
 האי למאי מבעי לי? והיינו דכתיב²: כספם בחוצות ישליכו
 וגו'. || אבא סקרא ריש בריוני דירושלם בר אחתיה דרבן יוחנן
 בן זכאי הוה. שלח ליה: „תא בצנעא לגבאי“. אתא אמר ליה:
 „עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא?“. א"ל:
 „ומאי אעביד? דאי אמינא להו מידי, קטלי לי“. א"ל: „חוי³
 לי תקנתא לדידי; איפוק, איפשר דהוי הצלה⁴ פורתא“. א"ל: „נקוט
 נפשך בקצירי, וליתו כולי עלמא, ולישיילו בך, ולימרו דנח נפשיה;
 ואימי מידי סריא ואנח גבך, וליעסקו בך תלמידך; דאינהו ידעי
 דחייא קליל ממיתא“. עבד הכי. ⁵נכנס בו רבי אליעזר מצד

¹ De 28⁵⁶. | ² En. | ³ Ez 7¹⁹.

אחד, ורבי יהושע מצד אחד^h. כי מטו לפיתחא, בעו למידקריה. אמר להו: „^hיאמרו: רבן דקרו^h“. בעו למדחפיה, אמר להו: „^hיאמרו: רבן דחפו^h“. פתחו ליה בבא. כי מטא התם, אמר: „שלמא עלך מלכא, שלמא עלך מלכא“. א"ל: „מיחייבת תרי קטלי: חדא, דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא; ועוד^h, אי מלכא אנא, עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי?“. א"ל: „דקאמרת, לאו מלכא אנא, סברא^h מלכא את; אי לאו מלכא את, לא מימסרא ירושלם בידך, דכתיב^o: „והלכנון בַּאדיר יפול“, וואין, אדיר^h אלא מלך^h, שנאמר^q: „והיה אדירו ממנו“^r; ודקאמרת, אי מלכא אנא, אמאי לא אתית לגבאי?, בריוני^s דאית בן^s לא שבקין. א"ל: „אילו חבית של דבש ודרקון כרוך עליה, לא היו שוברין את החבית בשביל דרקון^h?“ (קרי עליה רב יוסף (ואיתימא רבי עקיבא): „משיב חכמים אחור ודעתם יסכל“); איבעי ליה למימר: „שקלינן צבתא ושקלינן ליה לדרקון וקטלינן ליה, וחביתא^t שבקינן לה“. אדהכי, אתא פריסתקא, א"ל: „קום, דמית קיסר, ואימנו חשיבי דרומאי לאותובך ברישא. הוה סיים מסאניה חדא, בעי למסיימיה לאחרנא, לא עייל; בע[א] למישלפיה לאידך, לא נפק. א"ל: „לא תצטער, דכתיב^u: „ושמועה טובה תדשן עצם“. א"ל: „מאי תקנתיה?“, — „ליתי איניש דלא מייתבא דעתך מיניה, וליחלוף קמך, דכתיב^v: „ורוח נכאה תיבש גרם“. עבד הכי, עייל. — „ומאחר^h דחכימיתו כולי האי, אמאי לא אתיתו לגבאי?“, א"ל: „ולא אמרי לך?“, — „אנא נמי אמרי לך“. א"ל: „מיוז אוילנא, ואיניש אחרינא משדרנא. א"ל: „בעי מינאי מילתא, ואתן לך“. א"ל: „תן לי יבנה וחכמיה^h, ושושילתא דרבן גמליאל, ואסוותא דמסיון ליה לרבי צדוק. (קרי עליה רב יוסף (ואיתימא רבי עקיבא): „משיב חכמים אחור ודעתם יסכל“); איבעי ליה למימר: „שבקינהו האי וימנא. והוא סבר: „דילמא

n ואין לבנון אלא + r | Is 10³⁴. | o Is 10³⁴. | p Mc. | q Je 30²¹. | r +
 M. | En. | s En. | t En. | u Pr 15³⁰. | v ib. 17²².
 t Is 44²⁵.

כולי האי לא יהבו^w, והצלה פורתא נמי לא הוּא. — אסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק מאי היא? — יומא קמא אשקוה מיא דפארי, למחר מיא דסיפוסקא, למחר מיא דקימחא, עד דרויח מייעיה פורתא פורתא. . . .

אתרנגול ותרנגולתא חריב טור מלכא. דהוו נהיגי כי הוו מפקי חתנא וכלתא מפקי קמיהו תרנגולא ותרנגולתא, ^hכלומר: פרו ורבו כתרנגולין^h. יומא חד הוה קחליף גונדא דרומאי, שקלונהו מיניהו; נפול עליהו, מחונהו. אתו אמרו ליה לקיסר: „מרדו בך יהודאי.“ אתא עליהו. הוה בהו חד בר דרומא דהוה קפיץ מילא וקטיל בהו. שקליה קיסר לתאגיה ואותביה אארעא, אמר: רבוני דעלמא כולי! אי ניחא קמך, לא תמסריה להווא גברא לדידיה ולמלכותיה ביד[יה] דחד גברא. „אכשליה פומיה להווא בר דרומא ואמר: הלא אתה אלהים ונחתנו פרצתנו ולא תצא בצבאותינו.“^x (דוד נמי אמר הכי? — דוד אתמוהי קמתמה.) על ל^h בית הכסא^h, אתא דרקונא, שמטיה לכרכשיה. אמר: הואיל ואתרחיש לי ניסא, אשבקניהו האי זימנא. שבקינהו, ואול^f. איודקור, אכול ושתו, ואדליקו שרגי עד דאתחזי ביליונא^f דגושפנקא ברחוק מילא. אמר: מיחד[א] קא חדו לי. הדר אתא עליהו. א"ר יוסי: תלת מאה אלפי שלופי סייפי עיול לטור מלכא, וקטלו בה תלתא יומי ותלתא לילוותא, ובהך גיסא הלולי וחינגי, ולא הוו ידעי הני בהנך והנך בהני . . .

אשקא דדייספק חריב ביתר. דהוו נהיגי כי הוה מתייליד ינוקא, שתלי ארוא, ינוקתא תו שתלי תורניתא, וכי הוו מינסבי, קייצי להו ועבדי להו גננא. יומא חד הוה קחלפה ברתיא דקיסר, איתבר שקא דדייספק. קצו ארוא ועיילו לה. נפול עליהו, מחונהו. אמרו ליה לקיסר: „מרדו בך יהודאי.“ אתא עילויהו.

^w מ; est alt lectio. | ^x Ps 60¹².

42. Wundererzählungen. *Wonder-stories*.B. b. 73^a—74^b H.

אמר רבא: אשתעו לי נחותי ימא: בין גלא לגלא תלת מאה פרסי, ורומיה^a דגלא תלת מאה פרסי, ומנא חדא דלינן גלא וחזיתיה בי^b מרבעתיה דכוכבא, והוה כי מיבוק^c ארבעי גריו חרדלא; ואי דלי לן טפי, הוה קלי לן מהבלא. רמא ליה גלא קלא לחבריה: „מי שבקת מידי בעלמא דלא חריבתיה?“ אמר ליה: „תא חזי בגבורתיה דמרין, דאפלו כמלא חוטא דחלא^d לא עברי; שנאמר^e: האותי לא תיראו נאם, י.“

ואמר רבא: אשתעו לי נחותי ימא: האי גלא דאתי^f לטבועי ספינתא אית ליה ברישיה כי ציצתא דנורא חורא, ואית להו^g אילואתא דחקיק עליה, ^hאהיה אשר אהיה, י, צבאות^h, ומחנין ליה בגויהו^h, וניח.

ואמר רבא: לדידי חזי לי הורמיוⁱ בר לילואתא^k דהוה קא משואר אקובנאה^l דמחוא, ורהיט פרשא בי דכבי סוסיא מתתאי ולא יכיל ליה. ומנא חדא סרגי^m ליה חרתי כודניאתא אתרי גשרי דאנגגⁿ, ושוור מהאי להאי ומהאי להאי, ונקיט תרי מזגי מיא בדיה, ושפיך מהאי להאי ומהאי להאי, ולא נטף^o נטופתא^p מיניהו. וההוא יומא, יעלו שמים ירדו תהומות^q. שמע^r מלכותא עילוה וקטעתיה^s.

אמר רבה בר בר חנה: לדידי חזי לי אווילא^t בר יומיה דהוה^h כהר תבור^h (והר תבור כמה הוי? ארבעין פרסי), משכא דצואריה תלתא פרסי, כי מרבעיה^u דרישיה פרסא ופלגא; ורמא כפוחא וסכריה לירדנא.

42. ^a γ pr > H. | ^b l. לבי. | ^c H* = M cf Ar. | ^d H. דחרדלא | ^e Je 5²². | ^f H. דאתי | ^g l. לך. | ^h H. בגויה | ⁱ = Ar cf RŠbM, Ar. סרגי | ^j = Ar. | ^k ArEn. ליליתא | ^l M. ליליתא | ^m rel. דהורמין | ⁿ En. דרונג | ^o En. דרונג | ^p EnM. נטפא | ^q superser. | ^r Ps 107²⁶. | ^s En. שמע | ^t = M. | ^u Hc = M. | ^u + דראימא, sed del.

ואמר רבה בר בר חנה: לדידי חוי לי ההיא^v אקרוקתא דהויא^v כי אקרא דהגרונא (ואקרא דהגרונא כמה חוי^w? שיתין בחי). אתא תנינא בלעה, אתא פשקצא^x בלעת^y לתנינא, וסליק ויתיב באילנא. תא חוי חיליה דאילנא כמה חוי. (אמר רב פפא בר שמואל: אי לאו דהואי התם לא הימני.)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא וחוינא ליה לההוא כוורא דעילא ליה אכלה טינא באוסיה, ומית, ואגדיה^z מיא ושדייה^a לגודא: חריבו מיניה שתין מחווי, אכלו מיניה שיתין מחווי^b, מלחו מיניה שתין מחווי, מגולגלא דעיניה עבדי תלת מאה גרבי משחא. לישנא כי הדרין ואחינן, הוה^c קא מנסרין מגרמיה קורי למבנה להנך מחווי.

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא וחוינא לההוא כוורא דיתיב^d חלתא על גביה, וקדח עליה חזרתא. סברין דיבישתא הוא, וסלקין לישנינן ואפינן. חם גביה^e דכוורא, ואיתהפוך; ואי לאו דהות ספינתא מקרבא לן, הוה מטבע^f לן. ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא ואולא ספינתא בין שיצא לשיצא דכוורא תלת יומי ותלת לילואתא, איהו בדלא^g ואנן בשפלא^g. (ודילמא אמרת לא מסגינא ספינתא טובא? כי אתא רב דימי, אמר: ^hכי חם^h קומקומא, סגינא ספינתא שיתא פרסי. ואיכא דאמרי: שדיⁱ גירא פרשא, ולא יכיל לה^j. אמר רב אשי: ההוא גולדנא דימא הוא, דאית ליה תרי שיצי.)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא, וחוינא לההיא צפורתא^k דהוה קיטא עד קרסולה במיא, ורישיה^l מטי לרקיעא. סברנא דליכא מיא דנפישין^m, בעינא למיחת לצנוני נפשין. נפק בת קלא ואמרה לן: „הכא בעיתו לצנוני

^v IBM (ההוא H האר En, דהוה HEn). | ^w חורא IBM. | ^x = Ar. |

^y ובלעיה MAr. | ^z ואגדיה IBMEn. | ^a ושדייה id. | ^b חזא H. |

^c pl. M. | ^d דיתבא IBMEnM. | ^e גבה H. | ^f עא H. | ^g = M. |

^h כמיתח rell. | ⁱ cf. IBMEnM שדיא H. | ^j ליה H. | ^k צפרהא En. |

^l sic omn. | ^m שין H.

נפשיכו, דנפל ליה חצינא דבי נגרי שבעⁿ שנין ולא מטא ארעא?^q
ולא משום דעמיקי מיא, אלא משום דרדפי מיא. (אמר רב אשי:
ההוא ^hזיו שדי^h הוה, דכתיב^o: וזיו שדי עמדי.)

ואמר רבה בר בר חנה: ומנא חדא הוה קא אוילנא במדברא
וחוינא להנך אווי דינתור גדפיהו משומניהו, ונגיד ואתי חוטא
דמשחא מיניהו. אמרי להו: „אית לן בגויכו חולקא לעלמא
דאתי?“ חדא דליא לי אטמא, וחדא דליא לי גדפא. כי אתאי
לקמיה דרבי אלעזר, אמר לי: ^hעתידין ישראל ליתן עליהן דין^h.
אמר רבה בר בר חנה: ומנא חדא הוה קא אוילנא במדברא,
והוה בהדן ההוא טייעא דהוה מורח בעפרא, אָמר: האי אויל
לדוכתא פלן, והאי אויל לדוכתא פלן. הבנן ליה עפרא אמר:
„מרחקיתון ממיא תמניא פרסי.“ הבנן ליה, אמר: „מרחקיתון^p
תלתא^q פרסי. הפכינן ליה עפרא, ולא יכלינן ליה.

אמר לן: „תא אחוי לכו ^hמתי מדבר^h“. אולאי וחואי
דדמוכי כמאן דמיבסמי וגנו, והוה חד מיניהו גני אפרקיד, וכיפן
בירכיה. ועאל טייעא כי רכיב ונקיט רומחא בידיה, ולא נגע
ביה^r. פיסקי ושקלי חוטא דתכלתא מיניהו, ולא איסתגיא גמלן.
אמר: „דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר להו. דגמירי,
דמאן דשקיל מידי מיניהו, לא מסתגי ליה.“ הדרין ליה וסגינן.
כי אתאי לבי מדרשא, אָמר לי: „כל אבא חמור^h כל בר חנה
סיכסא. מכדי הנך חוטין וחלייתא אי ^hכבית שמאי^h אי ^hכבית
הלל^h, הוה מיבעי לך למימניהו ומיתי ומימר.“

אמר לן: „תו אחוי לכו ^hהר סיני^h“. אולאי וחואי דהדרי
עקרבי כחמרי לובייתא. נפק בת קלא ואמרה: ^hאי לי שנשבעתי;
ועכשיו שנשבעתי, מי מפר לי^h? כי אתאי לבי מדרשא, אמרו:
„כל אבא חמור, כל בר חנה סיכסא. הוה לך למימר: ^hמופר לך,
מופר לך^h“. ואנא סברי: דילמא שבועה ד^hדור המבול^h הוה.
(ורבנן? — אוי לא לימא.)

ⁿ prm הא rell. | ^o Ps 50¹¹. | H. מרחקיתון p | H. חלת M q | H. חלת H = ביה. r rell.

אמר לן: תו אחוי לכו בי בלועי דקרח. אחוי לן^s ההוא
 בועא דהוה נפיק מיניה חוטא דקוטרא. איתי גבבא דעמרא,
 אמשייה^t במיא, וכרכיה ארומחיה, ודחציה^s; איקלי ואיחרך.
 אמר לי: „אצית איזי מאי דשמעת מהכא.“ ושמעית דקאמרי:
 „משה ותורתו אמת והן בדאינ^h“. אמר לי: „כל תלתין יומין
 מהדרא להו גיהנם כ^hבשר בקלחת^h, ואמרי הכי: ^hמשה ותורתו
 אמת, והן בדאינ^h“.

אמר לן: „תו אחוי לכו, היכא דסחיף^u רקיעא עילוי ארעא.“
 אחוי לן. חואי לההיא כותא, שקלתה^v לסלתאי ואנחתה בגווה.
 עד דצליי, הדר גילגלא, ולא אשכחתה^w. אמרי: „דילמא ^hחם
 ושלום^h גנבי איכא הכא.“ אמר לי: „אינטר עד למחר כי השתא,
 הדר גלגילא לדוכתיה ושקלת ליה.“

רבי יוחנן משתעי: זימנא חדא הוה קא אוילנא ב^hספינה^h
 ודלי ההוא כוורא רישיה, ודמיין עיניה לתרי סיהרי, ונפלו מיא
 מתרי^x זימיה^y כתרי מברי^z דסורא.

רב ספרא משתעי: זמנא חדא הוה אוילנא בספינתא, ודלי
 הדוא כוורא רישיה, והוה אית ליה תרי קרני, וחוקק^a עליהו:
 „אני בריה קלה שבים^h, והוינא תלת מאה פרסי, ומומן לפומיה
 ד^hלויתן^h“. (אמר רב אשי: ההוא עיוא דימא הוא וכחישא^b).
 רבי יונתן משתעי: זמנא חדא הוה אולינן ב^hספינה^h, וחוינא
 לההיא קרטליתא דהוה מדבק בה^h אבנים טובות ומרגליות^h, והדר
 לה מינא דכוורא דשמיה כרשי^c. נחית בר אמודאי לאיתויי^d,
 בעא למקטליה. סליק, דרא זיקא דחלא ונחית. נפקא בת קלא
 ואמרה: „מאי עב[ד]תיכו בהרי קרטליתא דדביתו דרבי חנינא בן
 דוסא, דאית בה תכלתא דשריא^e חושי לצדיקי לעלמא דאתי?“

^s cf Ar nomine אחרים. | ^t Ar. וטמשיה. | ^u H. פא. |
^v מתרחי^x. | ^w = M. תיה. | ^x H. שקלתיה En שקליתא IBM שקלתא
 M מיכרי^z Ar^v. | ^y H אוסייה En cf RŠbM. | ^z IBM^v Ar^v |
 rell. | ^a rell. וחקיק. | ^b Gerš^{ms}. סברי Ar ed. pr. ^v En מכרי
 M. לאיתויה^d. | ^c M. כריש Ar כרישא IBM כרישא. | ^e rell. דבחישא^b.
 דשריא^e l.

רבי יהודה הינדואה משתעי: זמנא חדא הוה קא אוילנא
בספינתא וחוינא להווא^f אבן^h טבא^g דהדר לה תנינא, נחית בר
אמודאי ואיתי לה, ואתא תנינא וקא בלעה לספינתא. אתא
פשקצא וקטליה, איתהפיכו מיא לדמא. אתא תנינא חבריה,
שקלה^h, אתנחתה עילויה, ואחייה. הדר וקא בלע לספינתא,
הדר אתא ההוא פשקצא וקטליה, שקלה^h ופרח. בהדי דקא
פרח, נפלה בספינתא עילוי הנך צפוריⁱ דהוו מליחי. תיין,
שקלוה ופרוח. . . .

אמר רב אשי: אשתעי לי הונא בר נתן: זמנא חדא הוה קא
אוילנא במדברא והוה בהדן אטמא. פתחנא ונקירנא, איתנחה
עילוי עשבי וחלמה. איתנין ציבי וטוינא. לישנא הדרנא אתאי,
הוה קא מלחשן^j גומרי. כי אתא[ני] לקמיה דאמימר, אמר לי:
„עשבי סמתרי הוה, וגומרי דריתמא הוה.“

43. Halachische Stücke. *Halakic Texts.*

a) Ber 2^a—3^a M.

תנא היכא קאי, דקתני, מאמתי? ותו, מאי שנא דתני,
בערבין, ניתני, בשחרין? ברישא? — תנא אקרא קאי, דכתיב^a:
בשכבך ובקומיך, והכי קאמר: ^hזמן קרית שמע^h ד^hשכיבה^h
אימת? ^hמשעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן^h. || ואיבעית
אימא: תנא יליף מ^hברייתו של עולם^h, דכתיב^b: ,ויהי ערב ויהי
בקר יום אחד'. || אי הכי, סיפא דקתני: ,בשחר מברך שתים
לפניה ואחת לאחריה, בערב שתים לפניה ושתים לאחריה',
ניתני, בערב, ברישא? — תנא ^cתני, ערבית, ברישא^c והדר
תני, שחרית, ואדקאי^d ב,שחרית, מפרש כל מילי ד,שחרית,
והדר מפרש מילי ד,ערבית'.

f M. 'ההי' | j mg | H. -לריה MEn | h טוב' g | M. 'ההי' f
|| 43a. a De 6⁷. | b Ge 1⁵. | c ordo verborum Mc. |
d & pr superser.

מתני' ^e. משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן] ^fמִכֶּדִי, כְּהֵנִי מֵאִמַּת קֹאכְלִי בְּתֵרוֹמָה ^h? ^hמִצָּאת הַכֹּכְבִּים ^f?; נִתְּנִי, מִשְׁעַת צָאת הַכֹּכְבִּים! — מִלְתָּא אֲגַב אֹרְחִיָּה קִמְשַׁמֵּע לָן, דְּכֵהֲנִי ^g אִמַּת אֲכָלִי ^h בְּתֵרוֹמְתָן ^h, מִשְׁעַת צָאת הַכֹּכְבִּים. וְהָאִי ⁱ קִמְשַׁמֵּע לָן, דְּכִפְרָה ^h לֹא מַעֲכָב לְהוּ ⁱ, בְּדִתְנִיָּא: , וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְטֹהַר וְאַחֵר יֹאכֵל מִן הַקִּדְשִׁים ⁱ בִּיאַת שְׁמֻשׁוֹ מַעֲכַבְתּוּ לֵאכֹל בְּתֵרוֹמָה, וְאִין כִּפְרָתוֹ מַעֲכַבְתּוּ לֵאכֹל בְּתֵרוֹמָה. || וּמֵמַאי דֵּהֲאִי, וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְטֹהַר ^h בִּיאַת שְׁמֻשׁוֹ ^h הוּא, וּמַאי, וְטֹהַר, טֹהַר יוֹמָא, וְדִילְמָא ^h בִּיאַת אֹרוֹרָא ^h הוּא, וּמַאי, וְטֹהַר, טֹהַר גְּבֵרָא? אִמַּר רַבָּא בַר רַב שִׁילָא: ^h אִם כֵּן ^h, לִיכְתּוּב קִרָּא, וְיִטְהַר וְאַחֵר יֹאכֵל מִן הַקִּדְשִׁים, מַאי, וְטֹהַר? שְׁמַע מִינָּה בִּיאַת שְׁמֻשׁוֹ הוּא, ⁱ וּמַאי, וְטֹהַר? טֹהַר יוֹמָא ⁱ, בְּדִתְנִיָּא ⁱ אֵינְשִׁי: , ⁱ אֵינְעִרְבִי ^m שִׁימְשָׁא וְאִידִּפִּי יוֹמָא.

בְּמַעֲרַבָּא הָאִי דְרַבָּה בַר רַב שִׁילָא לֹא שְׁמִיע לְהוּ, וְכַעֲז לָהּ מִיבְעָא: הָאִי ^m, וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְטֹהַר בִּיאַת שְׁמֻשׁוֹ הוּא, וּמַאי, וְטֹהַר, טֹהַר יוֹמָא, אִוּם דִּילְמָא בִּיאַת אֹרוֹרָא הוּא, וּמַאי, וְטֹהַר, טֹהַר גְּבֵרָא? וּפְשֻׁטֵּי לְהַי מִבְּרִיָּתָא, מִדְּקַתְנִי בְּבִרְיִיתָא: , סִימָן לְדַבְּרָא, עַד צָאת הַכֹּכְבִּים, שְׁמַע מִינָּה, בִּיאַת שְׁמֻשׁוֹ הוּא, וּמַאי, וְטֹהַר, טֹהַר יוֹמָא.

אִמַּר מַר: , מִשְׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים נִכְנָסִין לֵאכֹל בְּתֵרוֹמְתָן. וְרַמִּינָהּ: , מֵאִמַּתִּי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּעֶרְבִין? מִשְׁעָה שְׁעִנִּי נִכְנָס לֵאכֹל פָּתוּ בְּמִלַּח וְעַד שְׁעָה שְׁעוּמָד לִפְטֹר מִתּוֹךְ הַסְּעוּדָה. סִיפָא וְדָאִי פְּלִיגָא אֶתְתִּינִין, רִישָׁא מִי אֲמַרִּינִין דְּפְּלִיגָא אֶתְתִּינִין? — דִּילְמָא ⁱ, עֲנִי, וְכֹהֵן חֵד שִׁיעוּרָא הוּא. || וְעֲנִי, וְכֹהֵן חֵד שִׁיעוּרָא הוּא? וְרַמִּינָהּ: , מֵאִמַּתִּי מִתְחִילִין לְקִדּוֹת קִרְיָה שְׁמַע בְּעֶרְבִין? מִשְׁעָה שְׁבִנִי אָדָם נִכְנָסִין לֵאכֹל פָּתוּ בְּעֶרְבִי שְׁבַחְתּוֹ, דְּבִרֵּי רַבִּי מֵאִיר; וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: מִשְׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים זְכָאִין לֵאכֹל

e sup ras. | f mg. | g Mc דְּכֵהֲנִין M*. | h אֲכָלִי Mc אוֹכְלִין M*. | i superscr. | j Le 22°. | k tr Ar; lectio Ar. in laudatur in mg; nostra est Rašiana lectio; ab interpretatione Rašiana abscedunt Tosafot q. v. | l M*. | m sic vocal. instruct. | n Mc. | o וְשִׁיעוּרָא M. | p לִיָּה M. | q רִישָׁא sic voc. instr. Mc. | r לִיָּה M.

בתרומתן, וסימן לדבר, עד צאת הכנבים. ואף על פי שאין ראיה לדבר, וזר לדבר; שנאמר^a: ,ואנחנו חציי^z עשים במלאכה וחצים מחזיקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הכנבים'; ואומר^s: ,והיה לנו הלילה לטמשמר, והיום לטמלאכה'. (מאי ,ואומר? — וכי תימא, מעלות השחר' לאו יממא, ומכי איעריב שימשא ליליא הוא, ומשום^h בנין בית המקדש^h אינהו מקדמי ומחשכי; תא שמע, והיה לנו הלילה למשמר והיום מלאכה). קסלקא דעתך ד^h, בני אדם בערבי שבתות^h היינו, עניים, ואי סלקא דעתך, עני' ו, כהן' חד שיעורא הוא, רבנן היינו רבי מאיר! אלא שמע מינה, שיעורא ד, עני' לחוד, ושיעורא ד, כהן' לחוד! — לא לעולם^{hi}, עני' ו, כהן' חד שיעורא הוא ו^f רוב בני אדם^h לאו היינו עניים^f. || ו, עני' ו, כהן' חד שיעורא הוא? ורמינהי: מאמתי מתחילין לקרות קרית שמע בערבית? משעה שקדש היום בערבי שבתות, דברי רבי אליעזר; רבי יהושע אומר: משעה שהכהנים טהורים^v לאכול בתרומתן; רבי מאיר אומר: משעה שהכהנים טובלין לאכול בתרומתן. אמר לו רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום טובלין? רבי חנינא אומר: משעה שעני נכנס לאכול פתו במלח; רבי אחאי (ואמרי לה: רבי אחא) אומר: משעה שבני אדם נכנסין להסב. ואי סלקא דעתך, עני' ו, כהן' חד שיעורא הוא, רבי חנינא היינו רבי יהושע! אלא לאו שיעורא ד, עני' לחוד, ושיעורא ד, כהן' לחוד? || הי מינייהו מאוחר^h? — אמר רב נחמן בר יצחק: מסתברא ד, עני' מאוחר, דאי סלקא דעתך, ד, עני' מוקדם^h, רבי חנינא היינו רבי אליעזר! אלא שמע מינה, ד, עני' מאוחר, שמע מינה! אמר מר: ,א"ל רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום היו טובלין. שפיר קאמר ליה רבי יהודה לרבי מאיר! — אמר לך רבי מאיר^f: מי סברת א^h בין^w השמשות^h דידך קאמינא, אבין השמשות דרבי יוסי קאמינא, דאמר: ^h בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא^h. || במאי קמיפלגי? — בבית השמשות

^a Ne 4¹⁵. | ^r > text mas. | ^s ib.¹⁶ | ^t והיה text. mas. (cf Norzi). |

^u > text. mas.; cf v. ¹⁰ | ^v seq נכנסין | ^w Mc; אביר M* vid.

קמיפלגי; רבי יהודה סבר: בין השמשות טובא הוי, ^hהילכך, מבעוד יום טובלין^h; ורבי מאיר סבר לה כרבי יוסי, דאמר: בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא, ואי אפשר לעמוד עליו. || קשיא דרבי מאיר אדרבי מאיר! — תרי תנאי ואליבא דרבי מאיר. || קשיא דרבי אליעזר אדרבי אליעזר! — איבעית, אימא: סיפא רבי אליעזר הוי, רישא לאו רבי אליעזר; ואיבעית, אימא. תרי תנאי ואליבא דרבי אליעזר.

b) Pes 102^b—104^a M₁.

גופה: יום טוב שחל להיות אחר השבת, אמר רב: יקנה; ושמואל אמר: ינהק; ורבה אמר: יהנך; ולוי אמר: קנה; ^aורבנן אמרי: קנה^a; מר בריה דרבנא אמר: נקה; מרונא משמיה דרבי יהושע בן לוי אמר: נהיק. || שלח ליה אבא אבוה דשמואל לרבי: „הילמדנו רבינו, סדר הבדלות היאך? ^h” שלח ליה^b: „כך אמר ר' ישמעאל בר' יוסי, שאמר משום אביו, שאמר משום רבי יהושע בן חנניה: נהיק.” || אמר ר' חנינא: ^hמשל למלך יוצא והפרכוס נכנס, מליון את המלך, ואחר כך יוצאין לקראת הפרכוס^h. || היכי דאיכא זמן^h, היכי עביד? אביי אמר: יקנה; רבא אמר: יקנהו. והילכתא כרבא.

רב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא, איתו לקמיה ^hמאור ובשמים^h, שקל וברין אבשמים ברישא. אמרי ליה: „והא בית שמאי ובית הלל דמודו, ברישא מאור, ^hואחר כך^h בשמים (דתנן^c: בית שמאי אומדין: נר ומוון בשמים והבדלה; ובית הלל אומ': נר בשמים מוון והבדלה)!” עני רבא בתריה: ^h„ווא דברי רבי מאיר; אבל ר' יהודה אומר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המוון שהוא בתחלה, ועל הבדלה שהיא בסוף; על מה נחלקו? — על המאור ועל הבשמים, שבית שמאי אומ': מאור, ואחר כך בשמים; ובית הלל אומ': בשמים, ואחר כך מאור^h. ואמר ר' יוחנן: ^hנהגו העם כבית הלל^h, ואליבא דר' יהודה.”

43b. ^a mg. | ^b BM לו M₁. | ^c BM דחנינא M₁. | ^d BM.

רב יעקב בר אבא איקלע לבי רבא, בריך רבא אכסא קמא ואכסא דברכתא. אמר ליה: „למה לך? הא בריכנא חדא ומנא!“ אמר ליה: „כי הוינן בי ריש גלותא, הכי עבדינן“. אמר ליה: „בי ריש גלותא, ספק^h מיתו לן, ספק לא מייתו לן; הכא, קמן מנח, ודעתין עילויה!“ אמר ליה: „אנא דעבדי כתלמידי דרב: דרב ברונא ורב חננאל תלמידי דרב הוו יתבי בסעודתא, קאי עליהו רב יבא סבא; אמרו ליה: הבו^s נברוך!“ ולבסוף אמרו ליה: הבו נישתי. אמ' להו: „הכי אמר רב: כיון דאמריתו, הבו ניברין“, איחסר לכו למישתי.“

אמימר ומר זוטרא ורב אשי הוו יתבי בסעודתא, קאי עליהו רב אחא בריה דרב אשי. אמימר בריך אכל כסא וכסא; מר זוטרא בריך אכסא קמא ואכסא דברכתא; רב אשי בריך אכסא קמא, ותו לא בריך. || אמר רב אחא בריה דרבא: „אנן כמאן נעביד?“ אמימר אמר: „אנא מיטלך אנא“. מר זוטרא אמר: „אנא דעבדי כתלמידי דרב“. רב אשי אמר: „לית הילכתא כתלמידי^f דרב; דהא היום טוב אחר השבת^h, ואמר רב: יקנה“. — ולא היא, התם לא עקר דעתיה ממשתיא, הכא עקר דעתיה ממשתיא. || כי^s מטא לאבדולי, קם שמעיה, אדליק אבוקה^h משרגא. אמ' ליה: „והא מנחא שרגא!“ אמ' ליה: „שמעא דעתא^h דנפשיה עביד“. אמ' ליה: „אי לאו שמיע ליה מיניה דמר, מי הוה עביד?“ אמ' ליה: „ולא סבר לה מר להא דאמ' רבא: אבוקה להבדלה מצוה מן המוכחר^h“ || פתח ואמר: המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לגוים^h וכו'. אמר ליה: „למה לך כולי האי? והא אמ' רב יהודה אמ' שמואל: המבדיל בין קדש לחול, זו היא הבדלתו של ר' יהודה הנשיא^h“. אמר ליה: „אנא כי הא סבירא לי, דאמ' ר' אלעזר אמ' ר' הושעיא: הפוחת לא יפחות משלש, והמוסיף לא יוסיף על שבע^h“. אמר ליה: „והא מר לא תלת אמר, ולא שבע אמר!“ אמ' ליה: „בין יום השביעי לששת

e M₁*. | f M₁^c = BM. | s superscr. | h אדעתא M.

ימי המעשה, מעין חתימה היא^h. דאמ' רב תחליפא בר אבימי
אמ' שמואל: ^hהמבדיל צריך שיאמר מעין חתימתה סמוך
לחתימתה^h. ופומבדיתאי אמרי: ^hמעין פתיחתה סמוך לחתימתה^h.
מאי ביניהו? — איכא ביניהו ^hיום טוב שחל להיות אחר
השבת^h דחתמינן, המבדיל בין קדש לקדש: מאן דאמר: מעין
חתימתה סמוך לחתימתה, בעי למימר, בין קדושת שבת לקדושת
יום טוב הַבְּדִלְתָּהּ; ומאן דאמ': מעין פתיחתה סמוך לחתימתה,
לא בעי למימר, בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלתה.

c) R. h. 2^a—3^a M₁.

למלכים] למאי הלכתא? אמר רב חסדא: לשטרות^h; דתנן:
שטרי חוב המוקדמין פסולין, והמאוחרין כשרין.
תנו רבנן: מלך שעמד בעשרים ותשעה באדר, כיון שהגיע
אחד בניסן, עלתה לו שנה; ואם לא עמד אלא באחד בניסן,
אין מונין לו שנה עד שיגיע ניסן אחר.
אמר מר: מלך שעמד בעשרים ותשעה באדר, כיון שהגיע
אחד בניסן, עלתה לו שנה. הא קמשמע לן, דניסן^h ראש השנה
למלכים, ויום אחד בשנה חשוב שנה^h.
ואם לא עמד אלא באחד בניסן, אין מונין לו שנה עד
שיגיע ניסן אחר. פשיטא! — לא צריכה דאימנו ליה^a מאדר,
ולא אמליך עד חד בניסן, מהו דתימא נטנו ליה תרתין
שנין; קמ"ל.

ת"ר: מת באדר ועמד אחר תחתיו באדר, מונין שנה לזה
ושנה לזה. מת בניסן ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה לזה
ולזה. מת באדר ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה ראשונה
לראשון, ושנייה לשני.

אמר מר: מת באדר ועמד אחר תחתיו באדר, מונין שנה
לזה ולזה. פשיטא! — מהו דתימא שתא לבתרי לא מנינן,
קמ"ל. || מת בניסן ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה לזה

ולזה. פשיטא! — מהו דתימא כי אמרינן, יום אחד בשנה חשוב שנה^h בסוף^f שנה, אבל בתחלת שנה^h לא אמרינן, קמ"ל. ||
 מת באדר ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין ראשונה לראשון, ושנייה לשני. פשיטא! — לא צריכא דאימנו ליה^a מאדר ו^hמלך בן מלך^h הוא, מהו דתימא נימנו ליה תרתין שנין, קמ"ל. אמ' ר' יוחנן: ^hמנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן? שנאמר^e: ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל^d מארץ מצרים^d בשנה הרביעית בחדש ויו הוא החדש השני למלוך שלמה על ישראל. מקיש מלכות שלמה ליציאת מצרים מה יציאת מצרים מניסן, אף מלכות שלמה מניסן^h. ויציאת מצרים גופה^e מנא לן דמניסן מנינן, דילמא מתשרי מנינן? — לא ס"ד^f, דכתיב^g: ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי י', וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי באחד לחדש. וכתיב^h: ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש. מדקאי באב וקרי ליה שנת הארבעים, וקאי בשבט וקרי ליה שנת ארבעים מכלל ד^hראש השנה^h לאו תשרי הוא. || בשלמא האיך מפגש ליציאת מצרים, אלא האי, טמאי דליציאת מצרים, דילמא^h להקמת המשכן^h? כדאמר רב פפא: „שנת עשרים“ⁱ ^hלגזירה שוה^h, הכא נמי, ארבעים^j לגזירה שוה: מה התם ליציאת מצרים, אף הכא ליציאת מצרים. || וממאי דמעשה^h ד^dאב קדים, דילמא מעשה דשבט קדים? — לא ס"ד, דכתיב^k: אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי, וכי נח נפשיה דאהרן, אכתי הוה סיחון קיים (דכתיב^l: וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב) ^hמה שמועה שמע? — שמע שמת אהרן, ונסתלקו ענני כבוד מישראל, וכסבורין: נתנה רשות להלחם בישראל. והינו דכתיב^m, ויראו כל העדה כי גוע אהרן, ואמר ר' אבהו: אל תיקרי, ויראו

^b prm הזי מילי M¹superscr. | ^c I Reg 6¹. | ^d superscr. = 1BM. |

^e 1B גופיה MM₁. | ^f mg = 1BM. | ^g Nu 33³⁸. | ^h De 1². | ⁱ Ne 1¹. |

^j mg. | ^k De 1⁴. | ^l Nu 21¹. | ^m ib. 20²⁰.

אלא, ויראוⁿ, וכדריש לקיש, דאמר ריש לקיש: ^hכי, משמש בארבע לשונות^h: אי, דילמא, אלא, דהא. || מי דמי? הכא כנען, הכא סיחון! — תאנא: הוא כנען, הוא סיחון, הוא ערד; סיחון, שדומה לסייח שבמדבר, כנען, על שם מלכותו, ומה שמו? ערד שמו. איכא דאמרי: ערד שדומה לערוד שבמדבר, כנען, על שם מלכותו, ומה שמו? סיחון שמו).

ואימא ראש השנה אייר? — לא ס"ד, דכתיב^p: ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן, וכתיב^q: ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש נעלה הענן מעל משכן אהל מועד; מדקאי בניסן וקרי ליה שנה שנית, נוקאי באייר וקרי ליה שנה שניתⁿ, מכלל דאייר לאו ראש השנה הוא. ואימא ראש השנה סיון? — לא ס"ד, דכתיב^r: בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים; ואם איתא, בחדש השלישי בשנה השנית^s מיבעי ליה!

ואימא תמוז? ואימא אב? ואימא אלול? — אלא אמ' ר' אלעזר מהכא: ויחל לבנות בחדש השני בשנת ארבע למלכותו^t; מאי, שני? לאו ^hשני לירח שמונין בו למלכותו^h? || מתקיף לה רבינא: ואימא, שני בחדש? — ^hאם כן^h, שני בחדש' בהדיא הוה כתיב. || ואימא, שני בשבת? אמר רב אשי: חדא ד, שני בשבת' לא אשכחן דכתיב; ועוד^h, מקיש שני' בתרא ל, שני' קמא, מה שני' קמא חדש, אף^h שני' בתרא חדש.

תניא כותיה דר' יוחנן: מנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן, שנאמר: ויהי בשמונים שנה; ואומר: ויעל אהרן; ואומ': ויהי בארבעים; ואומ': אחרי הכותו; ואומ': וישמע הכנעני מלך ערד; ואומ': ויראו כל העדה; ואומ': ויהי בחדש הראשון; ואומ': ויהי בשנה השנית; ואומ': בחדש השלישי; ואומ': ויחל לבנות בחדש השני בשני'.

ⁿ vocalis in cod. | ^o הָחֵם IBM. | ^p Ex 40¹⁷. | ^q Nu 10¹¹. | ^r Ex 19¹.

^s IBM השני M₁. | ^t II Chr 3². | ^u IBM > M₁.

d) Git 36^a—37^a M.

והילל הוקן כו' תנן התם: פרוסבל אינו משמט, וזה אחד מן הדברים שהתקין הילל, שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה עם^a זה, ועברו על מה שכתוב בתורה^b, השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך וגו', התקין פרוסבל. וזהו גופו של פרוסבל: מוסרני לכם פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני כל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה^c, והדיינין חותמין למטה או העדים. || ומי איכא מידי דמאורייתא משמטא, והתקין^d הילל דלא משמטא? אמר אביי: ^hבשביעית בזמן הזה^h, ורבי היא; דתניא: רבי אומר: וזה דבר השמטה שמוט^e, בשתי^d שמיטות הכתוב מדבר, אחת שמטת קרקע, ואחת שמטת כספים: בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים, ובזמן שאין אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים — ותקינן רבנן ד^hתשמט, וזכר לשביעית^h; ראה הילל שנמנעו העם מלהלוות זה את זה, עמד והתקין פרוסבל. || ומי איכא מידי דמאורייתא לא משמטא^d שביעית, ותקינן רבנן דתשמט? אמר אביי: ^hשב ואל תעשה^h הוא. || רבא אמר: ^hהפקד בית דין הפקר^h. דאמר רבי יצחק: ^hמניין שהפקד בית דין הפקר? שנאמר^e: כל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והוקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה. רבי אלעזר אמר: מהכא: אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות וגו'^f; ^hוכי מה ענין, ראשים' אצל, אבות? אלא לומר לך, מה אבות מנחילין את בניהן כל מה שירצו, אף ראשים מנחילין את העם כל מה שירצו^h. || איבעיא להו: כי התקין הילל פרוסבל, לדריה הוא דתקין, או דילמא לדרי עלמא נמי דתקין? (למאי נפקא מינה? — לבטוליה; אי אמרת, לדריה תקין, מבטלינן; אלא אי אמרת, לדרי עלמא תקין, הא ^hאין בית דין יכול לבטל דברי ב"ד חבירו אלא אם כן גדול הימנו בחכמה ובמניין^h; מאי?) תא שמע, דאמר שמואל: לא כתבינן

43 d. a אר אב. | b De 15°. | c ib. 1. | d אב. | e Ezr 10°. | f Jos 19⁵¹.

פרוסבל אלא או בבי דינא דסורא או בבי דינא דנהרדעא. ואי
 סלקא דעתך, לדרי עלמא נמי תקין, בשאר בי דינא נמי ליכתבו! —
 דילמא כי תקין הילל לדרי עלמא, כגון בי דינא דר' אמי ור' אסי
 דאלימי לאפקועי ממונא, אבל שאר דייני, לא. || ת"ש דא' שמואל:
 הא פרוסבל עולבנא דדייני היא, ^hאם אישר חיל^h, אבטליניה. —
 הכי^h קאמר: אי ^hאיישר חייל יותר מהלל^h אבטליניה. || ורב
 נחמן אמר: אוקמיניה, אוקמיניה? הא מיקיים^h וקאי! אלא
 אימא ביה מילתא דאע"ג דלא כתוב^h ככתוב דמי.

איבעיא להו: האי עולבנא לישנא דחוצפא הוא, או לישנא
 דניחותא הוא? ת"ש דא' עולא: ^hעלובה כלה שוינתה בקרב
 חופתה^h. אמר רב מרי ברה דבת שמואל: מאי קראה? עד
 שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו¹. אמר רבא: אכתי חביבותא
 היא גבן, דכתיב, נתן, ולא כתיב, הסריח^h. תנו רבנן: הנעלבין
 ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה
^dושמחין ביסורין^d, עליהן הכתוב אומר^k: ואהביו כצאת השמש
 בגבורתו.

מאי פרוסבל? אמ' רב חסדא: פרס בולי ובוטי; בולי^h
^hאלו עשירים^h (דכתיב¹: ושבדתי את גאון עוזם). תני רב יוסף:
^hאלו בולאות שביהודה^h), בוטי^h אלו עניים^h (דכתיב^m: העבט
 תעביטנו). א"ל רבא ללעזא: מאי פרוסבל? א"ל: פורסא דמילתא.

אבטליניה? והא אין בית דין יכול לבטל דברר בית דין ^gpru
 M. | ^hמיקם ^h | ^hחברו אלא א"כ גדול הימנו בחכמה ובמניין!
¹ Ca 1¹². | ^k Jd 5²¹. | ¹ Le 26¹⁹. | ^m De 15⁸.

Addenda.

p 24*, l. 9. ¹ Ber 6^b Ar.

p 25*, l. 12. ¹ Taan 24^a, pr pars Ar, alt M₁.

p 29*, l. 15, 23. ¹ Kid 81^a M (רל ^h | ² sic M (ארי superscr).

p 32*, l. 14 ff. ¹ Ar. || ² Kid 58^a (M פלגאח) || ³ Jeb 58^a M. ||

⁴ En. || ⁵ Sanh 93^a Ar. || ⁶ H.

A.

Aramäisches Wörterverzeichnis. Aramaic Glossary.

א

א (§4ej) = עַל q. v.

אב (§13c) n. m.; d. אָבָא (etiam pro sf. 1 s.); sf. 1 p. † אַבְיָא, אַבּוּ; 2 s. m. & f. אַבּוּ; 2 p. אַבּוּ; 3 s. m. † אַבּוּ; אַבּוּ; 3 s. f. † אַבּוּ; אַבּוּ; p. a. אַבּוּ (§20g), d. אַבּוּ; sf. 1 s. † אַבּוּ; 1 p. אַבּוּ; 2 p. אַבּוּ; 3 p. אַבּוּ: Vater, *father*; אַבּוּ דְּאָבָא mein Großvater, *my grandfather*; p. Väter, Vorfahren, *fathers, ancestors*.

אבד vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. אַבְדִּין (§61e); Pt. p. m. † אַבְדִּין: verloren gehen, *be lost*. | Itpe., Pt. מְתַבֵּד: id. | Pa., Inf. c. sf. 3 p. אַבְדִּין: vernichten, *destroy*. | Af., Imp. s. m. אַבְדִּין: verlieren, *lose*.

אבוב v. נבב.

אבולא (ass.) n. m. Stadttor, *city gate*.

[אַבְקָא] n. m. Staub, *dust*.

אַבְרָא v. בָּרַם.

אַנְדָּתָא v. נָגַד.

אַנְמָא n. m. Sumpf, *swamp*.

אַנְנָא n. m. (f.) Becken, *basin*.

אַנְרָא vb. Pe., Pf. 1 p. † אַנְרָא; sf. 3 s. m. † אַנְרָא; Pt. act.

1 s. אַנְרָא, אַנְרָא; pass.

אַנְרָא: mieten, *hire*. | Itpe.,

Pf. 2 s. אַתְנָרָא: sich vermieten, *hire oneself out*. |

Af., Pf. 3 s. m. אַנְרָא; Inf. c.

sf. 3 s. f. אַנְרָא; Pt. act.

מוֹנְרָא: vermieten, *rent*. |

Ittaf., Pt. מְתוֹנְרָא: vermietet werden, *be rented*. || אַנְרָא

n. m. Lohn, *hire, reward*.

אַנְרָא n. m.; c. אַנְרָא: Dach, *roof*.

אפרתא n. f. Brief, letter.

עד (= אד §4k) = עד §4e v. עד.

[אדנא] §4e n. m.; p. אדני: Wollflocken, flakes of wool.

אדנא (et אנא §4j) n. f.; sf. 3 s. m. אנה; p. אדני, c. sf. 2 s. m. אנה: Ohr, ear.

או conj.: oder, or. או ... או entweder — oder, either — or.

אוב. אבא n. m. Wald, forest.

אורא n. m.; p. אורי: Schürholz, Brand, kindling wood, firebrand.

[אונא] n. m.; p. אוני: Gans, goose.

און vb. Pe., Inf. c. sf. 3 p. f. און; Pt. act. מיצאנה. | Pa., Inf. c. sf. 3 p. מיצאנה; Pt. act. מיץ: id.

אורא, אורי v. ירא.

¹אול (אוא §4o) vb. Pe., Pf. 1 s. אול (אולי); 3 f. אולת; אול, p. אול; Impf. 1 s. אול; 3 p. אול; Imp. s. m. אול, f. אול; Pt. אול, 1 s. אול (אולינא); 2 s. m. אולת, f. אולת, p. אולת. | 1. gehen, go, walk; 2. fortsetzen, go

on: אול קא תפש ואל er fuhr fort, (Diebe) zu fangen, he went on capturing (thieves); אול ואתי er ging fortwährend, he kept walking.

²אול. אול n. m. Gazellenjunges, the young of a gazelle.

אח (§13c) n. m.; sf. 1 f. אחי, אח; p. אחי (§20a), sf. 3 s. f. אחא: Bruder, brother. || אחתא n. f.; sf. 1 s. אחתי, אחתי; 2 s. m. אחתי; p. אחתא, sf. 3 s. m. אחתא: Schwester, sister.

¹[אחד.] חד (§6a) adj., d. חד, f. חד (constructio §52b): eins, ein, einzeln, einzig, one, single. | כל-חד וחד ein jeder, every one. | ... חד וחד die eine-und die andere, the one — and the other. | חד בשבא Sonntag, Sunday. | על-חד תרין doppelt, double. || בחדא zusammen, together. || לחדא besonders, separately; sf. 2 s. m. לחדא du allein, by thyself, 3 p. לחדא. || הדי (§4e) einander, each other. || בהדי

(ib.) praep., sf. 1 s. בְּהֵדֵי; 2 s. m. בְּהֵדֶךָ; 2 p. בְּהֵדִיכֹו; 3 s. m. בְּהֵדִיָּה; 3 p. m. בְּהֵדִיהֶו; f. בְּהֵדִיהִי: bei, mit, *with*. || בְּהֵדֵי דְ conj. während, *while*. || לְהֵדִי präp. in der Richtung auf, *toward*. || חֵד סֵר, חֵדִיסֵר, f. חֵד סֵר 11. ^a אַחַד vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶחָדָא: schließen, *close*. | Itpe., Pf. 3 s. m. אֶחָדָא pass. אַחַךְ vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. אָחַךְ: lachen, *laugh*. V. חוֹךְ. אַחַר vb. **Pa.**, Imp. p. c. sf. 3 s. f. אַחֲרוּהָ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְאַחֲרוּהָ; zurückhalten, *delay*. || אַחֲרֵינָא adj., f. אַחֲרֵינִי (§18b); p. m. אַחֲרֵינִי, f. אַחֲרֵינִיָּה: ein anderer, *another*. || אַחֲרֵי praep., sf. 1 s. לְאַחֲרֵי; 3 s. m. לְאַחֲרֵיהֶו: hinter, *behind*.

אַחָתָא v. אַח.

אַטָו v. טָעַן.

אַטְמָא (§4e) n. m. (f.) Schenkel, Hüfte, *thigh*.

אִי conj. wenn, *if* (§73). אִי אִי... ob — oder, *whether — or*. | אִיכֹו wenn doch, *if only, would that*.

אִידִי (§9e) pron. dem. אִידִי אִידִי dieses und jenes, beides, *this and that one, both*.

אִידִי v. יָד.

אִידֶךָ (§9g) pron. dem., f. אִידֶךָ: jener, der andere, *that, the other*.

אִידֶן v. יָדֶן.

אִיהֹו (§8b, ε) pron. pers., f. אִיהֹו: er, sie, *he, she*.

אִיוִי (etym.?) adv. nun, doch, *I (we) pray, now*.

אִיכָא v. אִיכֹו || אִיכָא v. אִי.

אִילִימָא v. אִמַר.

אִילָנָא (§18b) n. m., p. d. אִילָנִיָּא: Baum, *tree*.

אִימָתָא n. f. Furcht, *fear*. אִימָתָא דְשְׁמִיָּא die Furcht Gottes, *fear of God*.

אִין adv. ja, *yes*.

[אִן, אִין] adv.: מָנָא (§24g) woher? *whence?*

אִיתִנֵן part., sf. 1 p. אִיתִנֵן; 2 p. אִיתִנְכֹו; 3 s. m. אִיתִתָּה; s. f. אִיתָּה; p. m. אִיתְנֶהוּ, f. אִיתְנֶהי: es gibt, *there is, are* (§62). | אִיכָא id. | אִיתָּה (§6b; 5d) sf. 3 s. m. לִיתְנֶהי, f. לִיתָּה, p. m. לִיתְנֶהוּ.. לִיכָא es gibt

nicht, *there is not, are not* (ib.).

אָכַל vb. Pe., Pf. 1 s. אָכַל, sf. 3 s. f. אָכְלָתָה; 3 p. † אָכְלוּ, אָכּוּ, sf. 3 s. f. אָכְלוּהָ; Impf. 1 s. אֵיכֵל; 2 p. † תִּכְלוּ, sf. 3 p. m. תִּכְלוּנָהוּ (pro לָנָהוּ); 3 s. m. c. sf. 3 s. f. נִיכְלָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. f. נִיכְלוּנָהוּ; Imp. s. m. אֲכַל, כָּל, p. אָכְלוּ; Inf. לְטַיֵּב; Pt. act. p. m. † אָכְלוּ; 1 s. אָכְלָנָא, 2 s. אָכְלָתָּ; pass. אָכִיל: essen, verzehren, *eat, consume*. אָכַל קָרָצָא ב' verleumden, *slander*. | Itpe., Pt. pl. m. מִתְכַּלִּי, pass. | Af., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֲכַלְנָה; 3 s. m. c. sf. 3 p. m. אֲכַלְנָהוּ; Impf. 1 s. c. sf. 2 s. f. אֲכַלְנָה; Inf. לְאֲכֹל; Pt. act. מֵאֲכַל: speisen, *feed*. || אָכַל טִינָא (?) Schlammfresser, *mud-eater*. ||

אָכְלָא n. m. Speise, *food*. אַכְלָא (pers.?) n. m., p.

אָכְלָא: Speicher, *store-room*.

[אָכַם] adj., d. אָכְמָא, p. a. אָכְמִי; f. d. אָכְמָתָא, אָכְמִי: schwarz, *black*.

אַכְסְנִי (gr.) n. m. Fremder, *stranger*.

אָכַף vb. Pe., Pf. 3 s. f. אָכְפָתָה. אָכַף es kümmert ihn um, es geht ihn an, *he has concern for*; Pt. act. s. f. אָכְפָה: sie drängt, *she urges*.

אָכְפָא n. m. Sattel, *saddle*.

אַכְתִּי (etym.?) adv. noch, *yet*.

אַלָּא v. אָן.

אַלָּהָא n. m. Gott, *God*.

[אלותא] n. f., p. אֲלֹתָא: Kolben, *chub*.

אַלְיָתָא n. f., sf. 3 s. m. אֲלִיָתָה: Fettschwanz, *fat tail*.

אַלִּי (י) (§9a) pron. dem. p. diese, *these*.

אַלִּה (§9f) pron. dem. p. jene, *those*.

אַלְכְסוֹנָא (gr.) n. m. Diagonale, *diagonal*.

אַלם vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֲלַמָה: überwältigen, *overcome*. || אֲלִים adj., p. אֲלִימִי: stark, *strong*.

אַלָּה (ילָּה) vb. Pe., Pf. 1 s. † גִּלְפָתָה; Impf. 1 p. גִּלְפָה; 3 p. f. † גִּלְפִּין; Inf. לְגִלְפָה; Pt. act. גִּלְפָה, 1 p. גִּלְפִּין: lernen, deduzieren, *learn, derive*. | Pa., Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. גִּלְפָה (§4l); Pt. act. s. m. c. sf. 2 s. m.

- טַלְפָּה; pass. s. f. מַלְפָּה :
unterrichten, *instruct*.
אַלְפָּה n. m., p. אֶלְפִּין[†]: אלְפִי :
tausend, *thousand*.
אַתָּר v. אָתַר.
אָמַר v. אמר.
[אמברא] (pers.) n. m., p. אֲמַבְרִי :
Magazin, *store*.
אמר (§4e) vb. Pe., Impf. 3 s. m.
לִימֹד : tauchen, *dive*. || [אמודא]
n. m., p. אֲמוּדָאִי : Taucher,
diver. אִי בַר אֲמוּדָאִי id.
אֲמָתָה (§13b) n. f., s. f. 3 s. m.
אֲמָתָה; p. d. אֲמָתָה : Magd,
maid. || אֲמָהוּתָה : Magd-
dienst, *servitude*.
אֲמָטוּל v. נטל.
¹אֲמָא n. f., sf. 1 s. אִם;
2 s. f. אִמָּה; p. אֲמָתָה : Mut-
ter, *mother*.
²אֲמָתָה n. f., sf. 3
s. m. אֲמָתָה; p. אֲמָתָה :
1. Elle, *cubit*. 2. membrum
virile.
³אֲמָתָה n. f., c. אֲמָתָה, אֲמָתָה דְּרִחְיָא,
אֲמָתָה דְּרִחְיָא, אֲמָתָה דְּרִחְיָא;
das Gestell der Mühle, *the*
frame of a mill.
⁴אֲמָתָה n. f., sf. 3 s. m.
אֲמָתָה : Volk, *people*.
[אמן] vb. Haf., Pf. 1 s. הִימְנִי ;

- 3 p. c. sf. 3 s. m. הִמְנוּהָ ;
Impf. 1 p. c. sf. 3 p. m.
נִהְמְנָהוּ ; Pt. pass. מְהִימֵן,
1 s. מְהִימָנָא (מְהִימָנָא) : glau-
ben, *believe*; pt. pass. glau-
benswürdig, *trustworthy*. ||
הִימְנוּתָה n. f. Treue, *faith*.
אֲמָנָא n. m. Handwerker, Ader-
lasser, *artisan, cupper*.
אמר vb. Pe., Pf. 1 s. אֲמַרִי, sf.
3 s. f. אֲמָרִיתָה (אֲמָרִיתָה); 1 p.
אֲמָרִין; 3 s. c. sf. 3 s. f. אֲמָרָה;
3 p. אֲמָרִין, sf. 3 s. f.
(אֲמָרָה); Impf. 1 s. אֲמָרִי;
2 p. m. תִּמְרוּ, (תִּמְרוּ) תִּמְרוּן;
3 s. לִימָר, sf. 3 p. m.
לִימְרוּהוּ; Imp. s. m. אֲמָר, f.
לִימְרוּהוּ; Inf. אֲמָרִי;
Pt. act. s. m. אֲמָר, p. m.
אֲמָרִין[†]; 1 s. אֲמָרָנָא
(אֲמָרָנָא); 1 p. אֲמָרִינִין; 2 s.
אֲמָרִיתוּ (וּ) 2 p. אֲמָרָה : sa-
gen, *say*. | אֲמָרִיךָ : ich sage,
daß, *I say, that*. | וְאֲמָרָה :
und wenn du sagst, *and*
if you say = oder, *or*. |
אֲמָרָה אֲמָרָה : wenn etwa, *if per-*
chance. | Itpe., Pf. 3 s. m.
אֲמָרִי; Impf. 3 s. f. אֲמָרִי;
Pt. s. f. מְהִימָנָא : pass. ||
אֲמָרָה n. m., d. אֲמָרָה :

1. Dolmetscher, *interpreter*;

2. *Āmōrā*.

אָמֵר n. m., pl. d. †אִמְרִיא:

Lamm, *lamb*.

אָמַת adv. wann? *when*. | עַד־אָמַת:

wie lange? *how long?* |

כָּל־אָמַת † conj. so oft als,
as often as.

[אָ: wenn, *if*.] | אֵלָא conj.
nisi.

אָנָא (§8b) pr. pers. 1 s. ich, *I*.

אָנְהוּ, אָנְהוּ (§8b) pron. pers.

3 p. m.; אָנְהִי 3 p. f. sie,
they.

אָנַח vb. *Itpe.*, Pf. 3 s. m. אָתְנַח;

Inf. אֲתַנְּחִי; Pt. s. m. מִתְנַח;

2 s. מִתְנַחֶה: seufzen, *sigh*.

†אָנְחָנָא (§8b) pron. pers. 1 p.

wir, *we*.

אֲנֵה (§9g) pron. dem. pl. jene,

die andern, *those, the others*.

אָנְן (§8b) jüngere Form für,

the common form for אָנְחָנָא.

אָנַם vb. *Pe.*, Inf. מִינִים, sf. 3 s. f.

לְמִינָם; Pt. pass. אֲנִים: zwin-

gen, notzüchtigen, *force*,

rape. | *Itpe.*, Pf. 3 s. m.

אָתְנַם: pass.

אָנָּה n. du., c. אָפִי; sf.

2 s. m. אָפָּה; 3 s. m. אָפִיה:

Gesicht, *countenance*; Art,

species. || באַנְפִּי† praep.,

sf. 1 s. †לְאָפִי, באַנְפִּי; 1 p.

†בְּאִנְפָּא; 2 s. m. בְּאִפָּה; 3 s.

m. בְּאִנְפִּיהִי (בְּאָפִי); 3 p. m.

†בְּאִנְפִּיהוּ, בְּאִפִּיהוּ: vor, *be-*

fore. || כַּלְפִּי praep. gegen

hin, *towards*. || אָפֹתָא n. f.,

sf. 1 s. אָפֹתִי; 2 s. m. אָפֹתֶיךָ;

3 s. m. אָפֹתֶיהָ: Nase, Stirn,

nose, forehead.

אָנְשִׁי, אָנְשִׁי, אָנְשִׁי n. m., p. אָנְשִׁי:

1. Mensch, *man*; 2. jemand,

some one. אָנְשִׁי לֹא: nie-

mand, *none*. | בְּרִי אָנְשִׁי, בְּרִי

אָנְשִׁי – p. בְּנֵי אָנְשִׁי: Mensch,

man (individual). | בֵּי אָנְשִׁי,

בֵּי אָנְשִׁי: das Haus meiner, ihrer

Eltern, *the home of my*,

her parents.

אָתָּה, אָתָּה (§8b) pron. pers. 2 s.

du, *thou*.

†אָתְתָא, אָתְתָא n. f., s. c. †אָתְתָא;

sf. 2 s. m. אָתְתָּךְ; 3 s. m.

†אָתְתָּהּ, אָתְתָּהּ; p. גִּישִׁי,

†גִּישִׁי, sf. 2 p. m. גִּישִׁיךָ:

Frau, *woman, wife*.

אָתוּ, אָתוּ, אָתוּ (§8b) pron.

2 p. m. ihr, *you*.

אָסָא vb. *Pa.*, Inf. †אָסָא; Pt. act. p. m. †מְסִין;

מְסִין, 1 s. מְסִין: heilen, *cure*. |

Itpa., Pf. 1 s. אָתַםִי; 3 s. m. אָתַםִי, s. f. אָתַםִי־אֵת; Impf. 3 s. m. לְתַםִי: pass. || אָסִיאָ n. m., p. d. אָסוּתָא: Arzt, *physician*. || אָסוּ n. f., d. אָסוּתָא; p. a. אָסוּן: Heilung, Heilmittel, *cure, medicalment*.

[אָפָא] n. m., sf. 1 p. אָפֶדֶן: Polster, *cushion*. בִּי סְדִיאָ sf. 3 s. m. בִּי סְדִיָּה: id. | אָפֶדֶן uns zu Häupten, *by our head-side*.

[אָסִיאָ] n., p. c. sf. 3 s. m. אָסִיָּה: Nasenloch, *nostril*.

אָסְמַכְתָּא v. סַחַךְ.

אָסְקַטְלָא (gr.) n. Fingerschnippen, *snapping with the thumb*.

אָסְקַרְיָא (gr.) n. Segelstange, *sail-yard*.

אָסַר vb. Pe., Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. f. אָסַרְתָּהּ, 3 p. m. אָסַרְתָּהּ; Pt. act. אָסַר (אָסַר), p. אָסַרִי 1 s. אָסַרְנָא; pass. s. f. אָסִירָא: binden, fesseln, beschwören, verbieten, *bind, imprison, bind by spell, forbid*. | Itpe., Impf. 1 s. אָתַסַר; 3 s. m. לְתַסַר, f. אָתַסַר: verboten werden, *be*

forbidden. || אָסַרְתָּא n. m. Entsagungsgelübde, *binding obligation*. || אָסוּרָא n. m. Verbot, Verbotenes, Sünde, *prohibition, anything forbidden, sin*.

אָסְתָּנָא n. m. Nordwind, *northwind*.

[אָסְתָּנִים ἀσθενής adj.] vb. denom., Pf. 3 s f. אָתַנְסָא: siech werden, *fall sick*.

אָפָא vb. Pe., Inf. לְמִיפָא, sf. 3 p. m. לְמִיפְנָהּ; Pt. act. 1 p. אָפִינָן: backen, *bake*.

אָפֶדֶן n. m. Palast, *mansion*.

אָפֶתָא v. אָנַף.

אָפֶךְ v. הָפֶךְ.

אָפֶל vb. Af., Pt. act. 2 s. מְאָפֶלֶךְ: dunkel machen, *darken*.

אָפֶרְסָמָא n. m. = βάλαμον = hebr. בָּשֶׂם.

אָפֶשֶׁר v. פֶּשֶׁר.

אָפֶבַע v. צָבַע.

אָקְטָרְתָא v. קָטַר.

[אָקְלִידָא] (gr.) n. m., p. אָקְלִידִי: Schlüssel, *key*.

אָקְרָא (gr.) n. Burg, *citadel*.

אָקְרוּקְתָא (§4e) n. f. Frosch, *frog*.

אָרְבָא (§4e) n. f. Boot, *boat*.

אָרְבַּע v. רָבַע.

come. | **Af.**, **Pf.** 1 s. אֶחָד; (אֶחָד, et sic infra), sf. 3 s. f. אֶחָדָה, 3 p. m. אֶחָדָהוּ; 1 p. אֶחָדָנִי; 2 s. m. אֶחָדִית, sf. 3 s. f. אֶחָדִיתָה, 3 p. m. אֶחָדִיתָהוּ; 3 s. m. אֶחָדִי, sf. 2 s. m. אֶחָדִיךָ, 3 s. m. אֶחָדִיָּה, (אֶחָדִיתָה, אֶחָדִי); 3 s. f. אֶחָדִיתָ, sf. 3 s. m. אֶחָדִיתָה, 3 p. m. אֶחָדִיתָהוּ; (אֶחָדִי), sf. 3 s. m. אֶחָדִיָּה, 3 p. m. אֶחָדִיָּהוּ; Impf. 1 s. אֶחָדִי; 3 p. גִּיתָה, sf. 3 s. m. גִּיתָה, 3 s. f. גִּיתָה; Imp. s. m. אֶחָדִי, f. אֶחָדָה; p. m. אֶחָדִי, sf. 3 s. m. אֶחָדִי; Inf. אֶחָדִי (אֶחָדִי), sf. 3 s. f. אֶחָדִיָּה, 3 p. m. אֶחָדִיָּהוּ; Pt. aet. s. m. מִיָּחָד, f. מִיָּחָדָה;

p. m. מִיָּחָדִי, מִיָּחָד, f. מִיָּחָדִי; 1 s. מִיָּחָדָה: bringen, einschließen, herleiten, *bring*, *include*, *derive*.

(ו) אֶחָד v. אֶחָדָה.

אֶחָדָה n. m., c. אֶחָד; sf. 1 p. אֶחָדִי; 3 s. f. אֶחָדִיָּה: Ort, *place*. || בְּאֶחָד praep., sf. 2 s. m. בְּאֶחָדִי; 3 s. m. בְּאֶחָדִיָּה; 3 s. f. בְּאֶחָדִיָּה, 3 p. m. בְּאֶחָדִיָּהוּ: nach, hinter, *after*. | בְּאֶחָד adj. d., p. m. בְּאֶחָדִי; f. d. בְּאֶחָדִיָּה; p. f. d. בְּאֶחָדִיָּה: der letztere, letzte, *the latter*, *last*. | לְבֶאֱחָד conj. nachdem, *after*. || אֶחָד (= עַל אֶחָד): auf der Stelle, sofort, *on the spot*, *forthwith*.

ב

בְּ praep., sf. 1 s. בִּי; 1 p. בִּנִי; 2 s. m. בְּ(י)יךָ, p. m. בְּכֹ; 3 s. m. בְּהִי, s. f. בְּהִי, p. m. בְּהִי, p. f. בְּהִי: in, an, für, um, durch, *in*, *into*, *for*, *by*, *with*, *through*.

אֶחָד v. בְּאֶחָד.

בִּירָא n. f., p. בִּירִי: Grube, *pit*.

בִּישָׁה adj., f. p. d. בִּישָׁה: באשׁ

schlecht, böse, das Übel, *bad*, *evil*, *the evil*. | בִּישׁוֹ n. f. Bosheit, *malice*. | בִּישׁוֹת adv. böse, *angrily*.

בְּבִי n. m. (et f.?), c. בְּבִי: Tor, Tür, *gate*, *door*. | אֶבֶב: an der Tür, *at the door*.

בְּבִלְאָה adj., p. בְּבִלְאִי: Babylonier, *Babylonian*.

בדובר arab. = *bidubr*, mit dem Rücken, *with the back*.

בדח vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. בְּדִיחָא: heiter, *cheerful*. | **Pa.**, Impf. 2 s. m. c. sf. 1 s. חֲבִדְחֵן; Pt. act. 1 p. מְבַדְּחֵן: erheitern, *cheer, make laugh*. | **Itpa.**, Impf. 3 p. m. נִבְדְּחִי: pass. || בְּדוּחָא n. m., p. בְּדוּחִי: Lustigmacher, *merry-maker*.

בְּדִיל v. ל.

בדל vb. denom. **Af.**, Inf. לְאַבְדֹּלִי: den Segenspruch am Sabbatausgang sagen, *recite the benediction at the outgoing of the sabbath*.

בִּדֵּק vb. **Pe.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. בִּדְקָנָה l. בדקיניה; 3. p. m. בִּדְקוּ; Impf. 1 s. c. sf. 2 p. m. אֶבְדְּקֵנּוּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמַבְדֵּקָה; Pt. pass. 2 pl. בְּדִיקֵתוֹ: prüfen, untersuchen, *try, examine*.

בדר vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 p. m. בִּדְרַתְנּוּ; Pt. pass. p. f. מְבַדְּרֵן: zerstreuen, *scatter*.

בְּהִי v. אחד.

בהח vb. **Pe.**, Pt. act. s. f. בְּהָחָא: sich fürchten, *be afraid*.

בּוֹצִינָא n. m., p. בּוֹצִינִי: junger Kürbis, *young pumpkin*.

בּוֹצִינָא n. m. Lampe, *lamp*.

בוא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. חֲבֹנִי; Inf. c. sf. 3 s. m. לְבוֹוִיָּה: verachten, *insult*.

בּוֹעַ vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. בּוֹעַ: spalten, *cleave*. || בּוֹעָא n. m., pl. בּוֹעֵי (בּוֹי): Ritze, Öffnung, *cleft, rent*. | בּוֹתָא n. f.: id.

בוק vb. **Pe.**, Inf. מְבֹבֵק: streuen, *scatter*.

בּוֹרָא v. וִרְעָא.

בּוֹתָא v. בוע.

בַּחַשׁ vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. בְּחַשְׁנָא: suchen, *search*.

בטח vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. אֶבְטַחֵךְ: versichern, *assure*.

[בְּטָטָא] n. m., p. בְּטָטִי: Funken, *spark*.

בִּטֵּל vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. בְּטֵלִין: nichtig sein, *be void*. |

Pa., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. f. בְּטִלְתָּה; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶבְטִלְנָה; Inf. c. sf. 3 s. m. לְבִטּוּלָה; Pt. act. s. m. מְבִטֵּל, p. m. מְבִטְלִין, 1 p. מְבִטְלֵן: müßig machen, ungültig machen, *make idle, make void*. | **Itpa.**, Imp. 3

p. m. לְבָטְלוֹן: pass. || בָּטְלָנָא
n. m., p. בָּטְלָנִי: Müßig-
gänger, *idler*.

בָּטַשׁ vb. **Pe.**, stampfen,
kick.

בִּיבָר (lat.) n. vivarium.

בִּין בִּי דִּינָא v. דִּין.

בִּין בִּי דָרִי v. דָר.

הַלּוּלָא v. בִּי הַלּוּלָא.

וִיוֹנָא v. בִּי וִיוֹנָא.

כְּנִישָׁתָא v. בִּי כְּנִישָׁתָא.

בִּין בִּינִי praepos., sf. 1 p.

† בִּינָנָא; 3 p. m. בִּינִיהוּ: zwi-

schen, *between*. בִּין טַב לְבִישׁ

zwischen dem Guten und

Bösen, *between the good*

and the evil. || בִּינִי וּבִינִי

adv. dazwischen, *between*.

אֲנִשׁ v. בִּי נִשִּׁי.

אֶפְדָּא v. בִּי סְדָא.

בִּיעֵי, בִּיעֵין† n. f., p. בִּיעָתָא

Ei, *egg*.

בִּיתָא n. m., c. בִּי; sf. 2 s. m.

בִּיתָה; 3 s. m. בִּיתָה; 3 s. m.

בִּיתָה; sf. 2 p. m. בִּיתָכוֹן: Haus,

house. | בִּיתָהּ דִּבִּיתָהּ

his wife. || בִּית vb. denom.

Pe., Pf. 3 s. m. בִּית; 3 p. m.

בִּיתוֹ; Inf. בִּיתָה; übernach-

ten, *pass the night*.

בִּית, בִּי praep. zwischen,

between. בִּי תִרִי zwei zu-

sammen, ein Paar, *a pair*.

בָּכָא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. בָּכִית;

Impf. 3 s. m. † יִבְכֶּה; 3 p. m.

† יִבְכּוֹן; Pt. act. s. m. בָּכִי,

f. בָּכִיָּא; p. m. בָּכִי;

weinen, *weep*.

בָּכְדִי v. הִיא.

בְּלִיּוֹנָא (etym.?) n. m. eingra-

vierte Figur, *impression*.

בָּלַל vb. **Itpalp.**, Impf. 3 s. m.

לְבָלְבַל: vermischet werden,

be confused.

בָּלַע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. בָּלְעָה, 3 s. f. בָּלְעָה;

3 s. f. † בָּלְעָת; Pt. act. s. m.

בָּלַע, c. sf. 3 s. f. בָּלְעָה;

2 s. בָּלְעָת; pass. p. m. בָּלוּעִי:

verschlengen, *swallow*. |

Itp., Pf. 3 s. m. אֲבָלַע,

s. f. אֲבָלַעָא; pass.

בָּנָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. † בָּנִיתִי,

בָּנִית; 3 s. m. c. sf. 3

p. f. בָּנִיתָה; 3 s. f. † בָּנִיתָה;

Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֲבָנִיָּה;

Inf. לְמַבְנִיָּה, c. sf. 3 p. f.

לְמַבְנִיָּה; Pt. act. s. m. בָּנִי,

c. sf. 3 s. m. בָּנִיָּה; 1 s. בָּנִיָּא:

bauen, *build*. || בָּנִי n. m.

Baumeister, *builder*. || בָּנִיָּא

n. m. Gebäude, *building*.

לִאֲבֹסוּמִי **Itpa.**, Infin. **בסם** vb. **Itpa.**, Infin. **לִאֲבֹסוּמִי** (**לב'**); Pt. p. m. **מִבְּסָמִי**: sich berauschen, *become drunk*. || **בָּסִים** adj. süß, *sweet*.

בְּסִתְרָקִי (pers.) n. p. Polster, Teppiche, *covers, rugs*.

בָּעָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. **בָּעִי**; 1 p. **בָּעִינָא**, **בָּעִינוּ**, **בָּעוּ**; 2 p. m. **בָּעִיתוּ**; 3 p. **בָּעוּ**; Impf. 1 p. **נִבְעִי**; 3 p. **לִבְעוּ**; Inf. **מִבְּעָא**, **לִבְעוּ**; Imp. s. m. **בָּעִי**; Pt. act. s. f. **בָּעוּ**, **בָּעִינוּ**, **בָּעִינוּ**; p. m. **בָּעִינוּ**, **בָּעִינוּ**, **בָּעִינוּ**; **בָּעִינָא** 2 s. **בָּעִינָא** 1 s. **בָּעִינָא**; 2 p. **בָּעִיתוּ**; pass. s. m. **בָּעִי**: fragen, bitten, nötig haben, *ask, require*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. **אֲבָעִי**, s. f. **אֲבָעִי**; Impf. 3 s. f. **תִּבְעִי**; Pt. s. m. **מִתְבָּעִי**, f. **מִתְבָּעִי**; p. m. **מִתְבָּעִי**, **מִתְבָּעִי**; 1 s. **מִתְבָּעִינָא**; pass. || **בָּעִינָא** n. (f.), sf. 1 p. **בָּעִינָא**: Frage, *question*.

בָּעֵל [בעלא] n. m., c. **בָּעֵל**: Herr, *master*. | **בָּעֵל דְּבִבְא**, sf. 2 s. m. **בָּעֵל דְּבִבְא**: Feind, *enemy*.

בָּעוּרִין [בעורא] n. m., p. **בָּעוּרִין**: Fackel, *torch*.

בָּעֵרוּ vb. **Pa.**, Imp. p. **בָּעֵרוּ**: entfernen, *remove*.

בָּעִיר adj. wenig, *lacking*; sq. **בָּעִיר** weniger als, *less than*.

בָּקָא n. m., **בָּקָא** n. f. Mücke, *gnat*.

בָּקִי vb. **Pe.**, Imp. s. **בָּקִי**: untersuchen, *examine*.

בָּקִי **בָּקָא** n. m., p. **בָּקִי**: Krug, *pitcher*.

בָּר (§13b), c. **בָּר**; d. **בָּרָא**; sf. 1 s. **בָּרִי**, **בָּרִי**, **בָּרִי**; 2 s. m. **בָּרָה**; s. f. **בָּרָה**; s. f. **בָּרָה**; p. **בָּרִי**, **בָּרִי**, c. **בָּרִי**; sf. 1 s. **בָּרִי**, **בָּרִי**; 2 s. f. **בָּרִיכִי**; 3 s. m. **בָּרִיכִי**; 2 p. m. **בָּרִיכִי**; 3 s. m. **בָּרִיכִי**; 3 p. m. **בָּרִיכִי**: Sohn, *son*. **בָּרָא בָּר** sein Enkel, *his grandson*. | **בָּרָא**, c. **בָּרָא**; sf. **בָּרָא**, **בָּרָא**; 2 s. m. **בָּרָא**; 3 s. f. **בָּרָא**; p. a. **בָּרָא**, c. **בָּרָא**, d. **בָּרָא**; sf. 1 s. **בָּרָא**; 1 p. **בָּרָא**: Tochter, *daughter*.

בָּרָא **Pe.**, Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. **אֲבָרִיָּה**: erschaffen, *create*. | vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. **אֲבָרִיָּה**, p. **אֲבָרִיָּה**; Pt. 2 s. **מִתְבָּרִית**: pass. || **בָּרִיתָא** n. f., p. **בָּרִיתָא**: Geschöpf, *creature*.

בָּרִי vb. **Pe.**, Pt. act. **בָּרִי**: stark werden, *become*.

strong. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. |
 אַבְרִי לָהּ עָלְמָא, אַבְרִי er
 genas, *he became well.* |
Af., Imp. s. m. אִיבְרָאִי l.
 אַבְרִי: nähren, *nurse.*
 בִּרְדָּא n. m. Hagel, Eis, *hail,*
ice.

בִּרְדָּא (gr.) n. m. Lederriemen,
thong.

בִּרְחָא n. m. Ziegenbock, *he-*
goat.

[בִּרְיוֹנָא] (etym.?) n. m., p. בִּרְיוֹנִי:
 gewalttätiger Mensch, *rebel,*
outlaw.

בִּרְךְ vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m.
 בִּרְכֶּה; גִּבְרֶה; Pt. pass. בִּרְיֶה;
 sed usitatus **Pa.**, Pf. 1 s.
 בִּרְכִי, sf. 2 s. m. בִּרְכֶּתְהּ;
 3 p. m. בִּרְכֶּתְהוּ; 1 p.
 † בִּרְכֵנָא, † בִּרְכִינָא; 3 s. m.
 בִּרְךְ; 3 p. m. c. sf. 1 s.
 בִּרְכוֹן; Impf. 1 s. אֶבְרֶה, p.
 גִּבְרֶה; 3 s. m. c. sf. 1 s.
 לִבְרֶכְנָא; 3 p. m. c. sf. 2 s. m.
 לִבְרֶכְנָהּ; Inf. בִּרְכוּיִי; Pt. act.
 1 p. מְבִרְכִינָא: segnen, eine

Benediktion sprechen, *bless,*
say a benediction. || [בִּרְכָּא]
 n. f., du. c. sf. 3 s. m. בִּרְכִיָּה:
 Knie, *knee.* || בִּרְכָּתָא n. f.,
 p. d. בִּרְכָּתָא: Segen, *bless-*
ing, benediction.

בִּרְךְ v. ברך.

בִּרְקָא (בִּהְרָג) (pers.): vortreff-
 lich, *excellent.*

בִּרְךְ adj., d. בִּרְךָ: draußen,
 außenstehend, freies Feld,
 Außenseite, *on the outside,*
external, field, peel. | בִּרְיִי
 adj., s. f. d. בִּרְיִתָא, p. f. d.
 בִּרְיִתָא: äußerer, *external.* |
 בִּלְבָּרָא (בִּלְבָּרִי) adv.: drau-
 ßen, *outside.* | בִּרְמִי:
 außer, *except.* | בִּרְמִי:
 aber, fürwahr, *but, of a*
truth.

בִּשְׂרָא n. m. Fleisch, *meat, flesh.*

בִּשְׂלִי vb. **Pa.**, Imp. s. f. בִּשְׂלִי:
 kochen, *seethe.*

בִּשְׂשִׁי n. m. Bergraute, *wild rue.*

בִּתּוּלָא n. f. Jungfrau, *virgin.*

בִּתְרָא v. אֶתְרָא.

ג

גבא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. † יִגְבּוֹן;
 Inf. לְמַגְבָּא; Pt. act. 2 s. f.
 גִּבְיָתָא: erheben, *col-*

lect. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. אִגְבָּהּ; Pt. act. 1 p.
 מְגִבִּינָא, 1. = **Pe.**; 2. ein-

kassieren lassen, *order collected*.

¹ גבב n. f. Rohr, *tube*.

² גבב [n. f.], p. גבבי: abgeschnittenes Stück, *a piece cut off*.

³ גבב n. m. Flocken, *flake*.

גבב vb. Af., Pt. 2 p. מַגְבִּיחַ: erheben, *lift up*.

גבב vb. Pe., Pt. pass. גָּבַל: kneten, *knead*.

גבר n. m., d. גִּבְרָא; sf. 1 s.

גִּבְרָא, 3 s. f. גְּבִירָה; גִּבְרִי;

גִּבְרִי, גִּבְרִי, גִּבְרִי, גִּבְרִי, גִּבְרִי; p. [†]גִּבְרִי;

sf. 2 p. f. גִּבְרִיכִי: Mann,

man, husband. || גִּבְרִיחָא n. f.,

sf. 3 s. m. גִּבְרִיחָה: Macht, *power*.

¹ גדיא n. m. Böckchen, *kid*.

² גדיא vb. Af., 3 s. m. e. sf. 3 s. m.

אֶגְדִּיחַ: auswerfen, *cast up*.

¹ גדיא n. m. Geschick, *fortune*.

² גדיא (גִּדְא) n. m. Wand,

Uferwand, *wall, bank of a river, shore*.

³ גדיא n. m. Bande, *band, troop*.

גדל vb. Pe., Pt. act. 1 s.

גִּדְלָנָא: flechten, *twine*.

Margolis, Chr. Bab. Talm.

גִּדְפָא (גִּפָא) n. m., p. sf. 3 p.

גִּדְפִיהוּ: Flügel, *wing*.

גִּוְהֶרְקִין (pers.) n. m., p. [†]גִּוְהֶרְקִין: Tragsessel, *litter*.

[גו] praep., sf. 2 s. f.

בְּגִיחִי, בְּגִיחִי, בְּגִיחִי; p. m. בְּגִיחִי;

3 s. f. בְּגִיחִי, p. m. בְּגִיחִי;

innerhalb, in, *within, in*. |

לְגִיחִי praep., sf. 3 s. m. לְגִיחִי;

in, *into*. | בְּגִיחִי praep. infolge,

on account of. | בְּגִיחִי conj.

infolgedessen daß, *because*.

|| גִּיחִי adj., p. f. d. גִּיחִי:

innerer, *inner*.

גִּיחִי n. m. Eunuch, *eunuch*.

גִּיחִי n. m., p. d. [†]גִּיחִי:

junge Taube, *pigeon*.

גִּיחִי (גִּיחִי) (pers.) n. m. Farbe,

color. | בְּגִיחִי praep. wie, *like*.

בְּגִיחִי: auf diese Weise,

in this manner.

גוס vb. Pe., Pt. act. גִּיס: dreist

sein, *be bold*.

גופא n. m., sf. 3 s. m. גִּוּפָה:

Körper, Person, Wesen,

body, person, essence. | גִּוּא

er selbst, *himself*.

אִנְתּוּ גִּוּפִיכוּ ihr selbst, *your-*

selves.

גויי adj., f. גִּוּצָא: klein, *small*.

גִּיחִי n. m. = hebr. גִּיחִי.

גִּיּוֹרָתָא n. f. | גִּוֵּר vb. denom.
Itpa., 3 s. m. אָגִיר: Pro-
selyt werden, *become a*
proselyte.

גִּזָּא (pers.) n. m. Schatz,
treasure. גִּזָּא שְׁכֵנִי Schatz-
haus, *treasury*. || גָּזָה vb.
denom. Pe., Pt. pass. s.
f. גִּזָּה: aufheben, *store*
up.

גָּזָה vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf.
3 s. m. גָּזָה, גָּזָה, גָּזָה;
3 p. m. גָּזָה, sf. 3 p. m.
גָּזָה, 3 p. f. גָּזָה; Impf.
1 s. c. sf. 2 s. m. גָּזָה;
3 p. m. גָּזָה (גָּזָה);
Pt. act. גָּזָה, גָּזָה, p. m. גָּזָה:
scheren, abschneiden, *cut*,
cut off. || גִּזָּא n. m., p.
גִּזָּא: Stück, *piece*.

גָּזָה vb. Pe., Pt. act. גָּזָה:
drohen, *threaten*.

גָּזָה vb. Pe., Inf. גָּזָה; Pt.
act. p. m. גָּזָה: beschließen,
anordnen, *determine upon*,
order. || גִּזָּא: Beschluß,
Dekret, *decree*.

גָּזָה vb. Pe., Imp. גָּזָה: sich
beugen, *bow down*.

גָּזָה n. m. Räuberschar, *band*
of robbers.

גָּזָה vb. Pe., 1 s. גָּזָה; 1 p.
גָּזָה; 2 p. גָּזָה; Impf.
1 s. גָּזָה; Pt. pass. p. m.
גָּזָה: 1. offenbar machen,
reveal; 2. in die Verban-
nung gehen, *go into exile*. |
Itpe., Pf. 3 s. f. גָּזָה, p. f.
גָּזָה: geoffenbart werden,
be revealed. | Pa., Pf. 3 s.
m. c. sf. 3 s. f. גָּזָה; Impf.
2 p. m. גָּזָה; Inf. גָּזָה;
Pt. pl. m. גָּזָה; 1 s. גָּזָה;
entblößen, offenbaren, *un-*
cover, reveal.

גָּזָה vb. Pe., Pt. pass. pl.
m. גָּזָה: mit Eis über-
zogen, *covered with ice*,
congealed.

גָּזָה (גָּזָה) n. m., p. גָּזָה:
Name eines kleinen Fisches,
a certain small fish.

גָּזָה n. m. Welle, *wave*. ||

גָּזָה n. m., p. גָּזָה: dürres
Gras, *dried grass*. || גָּזָה

n. f. Mantel, *cloak*. || גָּזָה

n. m. Stein, *stone*. || גָּזָה

adj., f. d. גָּזָה: klumpen-
förmig, *in lumps*. || גָּזָה

(גָּזָה) n. m. Rad, *wheel*. ||

גָּזָה (גָּזָה) n. m. Angapfel,

apple of the eye. || גָּזָה

n. f. id. || [מגלתא] (hebr.),
p. מגלתי: Rolle, *scroll*.

²גלל n. m., p. גלי: Tür,
door.

גלילאה n. m. d. Galiläer, *Gali-
lean*.

גלימא n. m., p. e. sf. 3 p. m.
גלימיה: Mantel, *cloak*.

גמלא n. m. f., sf. 1 p. גמלן:
Kamel, *camel*. || [גמלן]

adj., f. d. גמלניחא: groß,
large.

גמל vb. Pe., Pt. act. c. גמל:
vergeltten, antun, *requite*,
deal out, *do*. גמל חסדין
der Wohltaten erweist, *a*
doer of kindnesses.

גמגמ vb. Palp., Pt. act. גמגמ:
stottern, *stammer*.

¹גמר vb. Pe., Pf. 2 s. m. גמרת;
Impf. 3 s. m. לגמר; Inf.
גמר; Pt. pass. s. m. גמיר,
p. m. גמירי; 1 s. גמירנא;
2 s. גמירת: lernen, *learn*. |
Af., Impf. 1 s. c. sf. 2 s. m.
אגמרת; 3 s. m. c. sf. 1 s.
לגמרן; 3 p. m. c. sf. 1 p.
נגמרינן; Imper. p. m. אגמרו;
Inf. אגמירי, sf. 1 s. אגמירי;
3 s. m. אגמורה: unterrich-
ten, *instruct*.

²גמר n. f., p. גמרי:
Kohle, *coal*.

¹גנא vb. Pe., Impf. 2 s. m.
וגני; Imp. גני; Pt. s. m.
וגני, p. m. וגנן; 1 s. גנינא:
schlafen, *sleep*. | Af., Pf.
1 s. c. sf. 3 s. m. אגניחה;
3 s. f. c. sf. 3 s. m. אגניחה;
Imp. אגני, sf. 1 s. אגנין;
Inf. c. sf. 3 s. f. לאגניה;
Pt. p. m. מגנו; 1 s. מגנינא:
zu Bett legen, *put to bed*.

²גנא vb. Itpa., Inf. † מגניא;
Pt. s. f. מגניא: beschämt
werden, häßlich sein, *be*
ashamed, *be ugly*.

¹גנב [גנבתא] n. f., sf. 3 s. m.
גנבתה: Schwanz, *tail*.

²גנב [גנבא] n. m., sf. 3 s. m.
גנב: Rücken, *back*. | (ב) גנבי;
praep., sf. 1 s. m. לגנבי;
1 p. גנב; 2 s. m. לגנבי(י);
2 p. m. (ב) גנביכו; 3 s. m.
גנבי, לגנביה: bei, zu, *with*,
to. | אגנב praep. wegen, *on*
account of. | אגנב conj.
während, *while*. | אף על-גנב conj.
obgleich, *although*.

³גנב vb. Pe., Impf. 3 p. m.
לגנבו; Imp. גנב; Pt. act.
p. m. גנבי: stehlen, *steal*. |

Itpe., Pt. **מַגְנֵב**, p. **מַגְנֵבִי**:
 pass. | **Pa.**, Pt. act. p. m.
מַגְנֵב: = **Pe.** || **מַגְנֵבָא** n. m.,
 p. **מַגְנֵבִי**: Dieb, *thief*. | **רִישׁ**
מַגְנֵבִי: Anführer von Dieben,
chief of thieves.
גנדר vb., Impf. 3 s. m. **מַגְנֵדֵר**:
 rollen, *roll*. | **It.**, Pt. **מַגְנֵדֵר**:
 pass.
גנ v. **גָּנָא**.
גנ vb. **אָגַנִי**; Pt. act.
 s. f. **מַגְנָא**; 2 s. m. **מַגְנִית**.
 pass. s. f. **מַגְנִיָא** l. **מַגְנִיָא**,
 p. **מַגְנִיָא**: beschützen, *protect*. ||
גַּנְתָא n. f. Garten, *garden*. |
גַּנָּה n. m., p. **גַּנָּי**: Gärt-
 ner, *gardener*. || **בֵּי** **גַּנְתָא**
 n. m.: Brautgemach, *bridal*
chamber. | **גנ** vb. denom.
Pe., Pt. act. 2 p. **גַּנִּיתוֹן**:
 das Brautgemach her-
 stellen, *build the bridal*
chamber.
גס n. m. **גָּסָא**. n. m. Seite, *side*.
גפנא n. m., p. **גַּפְנִי**: Rebe,
 Weinstock, *vine*. | **עֵמֶר גַּפְנָא**:
 Baumwolle, *cotton*.
גר vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m.
מַגְרִי: reizen, *incite*. | **Itpa.**,
 Pf. 3 p. m. **מַגְרִי**; Impf.
 2 s. m. **מַגְרִי**: streiten,

contend. || **מַגְרָא** n. m. Streit,
quarrel.
גרב vb. **Pe.**, Pt. act. p. m.
מַגְרִי: gefangen nehmen,
take captive.
מַגְרָא (pers.) n. m., p. **מַגְרִי**:
 Krug, *pitcher*.
מַגְרִילִיָא (גִּל', גִּל') (gr.) n. m.,
 p. **מַגְרִילִי**: Rübe, *turnip*.
מַגְרִיָא n. m. Rauke, *water-*
cress, rocket.
גדר vb. **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf.
 3 s. m. **מַגְרִיתָא**: kratzen,
scratch. | **מַגְרָא** n. m. Stumpf,
stump.
מַגְרָא (gr.) n. m., p. **מַגְרִיאִי**:
 Weber, *weaver*.
מַגְרִיא (pers.) n. m. s., p. d.
מַגְרִיָא: ein Maß, *a measure*
 = **סָאָה**.
גרם¹ n. m., sf. 3 s. m.
מַגְרָמָה; p. **מַגְרִמִי**; sf. 3 s. m.
מַגְרִמִיָה: Knochen, *bone*.
גרם² vb. **Pe.**, Pt. act. **מַגְרִם**:
 verursachen, *cause*.
מַגְרִמִיָא n. m., p. **מַגְרִמִי**: Elle,
cubit.
גרם vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m.
מַגְרִם; Pt. act. s. m. **מַגְרִם**,
 p. m. **מַגְרִם**: studieren, *study*. ||
מַגְרָם n. m., Studium, *study*.

vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. גִּרְעָתָהּ: scheren, *cut (the hair)*.

¹גָּרַר vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. גִּנְרָרָה; Inf. מְגַרֵּר: schleppen, ziehen, *drag, draw*.

²גָּרָא n. m., sf. 3 s. m. גָּרָה; p. גָּרִי, sf. 1 s. m. Pfeil, *arrow*, || גִּרְאָה n. m.: Pfeilmacher, *arrow-maker*.

vb. **Pa.**, Pt. act. 2 p. גִּרָשׁוּ: zermalmen, *grind*.

(hebr.) vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 s. f. גִּרְשִׁיתָהּ; Pt. act. 2 s. m. גִּרְשִׁיתָהּ: scheiden, *divorce*.

גִּשְׁפָּנָא (pers.) n. m. Siegelring, *seal ring*.

גִּשְׁקָרָא (pers.) n. m. Kleie, *bran*.

גִּשְׁרָא n. m., p. גִּשְׁרִי: Brücke, *bridge*.

vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. גִּשְׁשִׁיהּ, גִּשְׁשִׁיהּ: be-tasten, *touch, feel*.

ד

דִּי v. דִּי
דָּא (§9a) pron. dem. s. f. diese, *this*.

vb. **Pe.**, Pt. act. דָּאָג: besorgt sein, *be anxious, concerned*.

¹דִּבְבָּא (§17b) n. m. (f.) Fliege, *fly*.

²דָּבִי n. m., p. דָּבִי: Bär, *bear*.

דָּבָחָא n. m. = חַג הַפֶּסַח || מְדָבָחָא n. m. Altar, *altar*.

vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. אֲדָבִיקִי; 1 p. †אֲדָבִיקָא; Pt. מְדָבֵק: anhängen, ankleben, *cleave*,

adhere. | **Pa.**, Pt. pass. מְדָבֵק: angeheftet, *clinging*.

¹דְּבָרָא (hebr.) n. m., 3 p. m. דְּבֻרְיָהּ: Wort, Ausspruch, *word, utterance*.

²דְּבַר vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דְּבַרְהָ, 3 p. m. דְּבַרְנָהּ; Pt. act. s. c. sf. 3 p. דְּבַרְנָהּ: führen, den Brauch haben, *lead, be accustomed*. | **Pa.**, Pt. act. p. מְדַבֵּרִי: leiten, *guide*. || דְּבָרָא n. m. Feld, *field*. || מְדָבָרָא n. m. Wüste, *wilderness*. || מְדַבְרָנָא n. m. Führer, *leader*.

דְּבָשָׂא n. m. Honig, *honey*.

דַּבְּלָא n. m. Lügner, *liar*.

דָּבָא n. m. Gold, *gold*.

דָּהַן vb. **Itpe.**, Imp. אָדָהָן: fett werden, *become fat*. || [דָּהָן] adj., d. דָּהֵינָא: fett, *fat*.

דָּוִן vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אָדוֹן: fortfahren, *go on, continue*.

דָּוִן (= דַּעֵץ) vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דָּצִיָּה; 3 s. f. c. sf. 3 s. f. דָּצִתָּה: einstecken, *thrust in*.

דָּק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. דָּק; Pt. act. דָּאַק, דָּיַק; pass. s. f. דִּיקָא, p. m. דִּיקִי: sorgfältig betrachten, *genau sein, observe carefully, be exact*; Pt. pass. genau erwiesen, nach der genauen Interpretation übereinstimmend mit, *proved with exactness; when correctly interpreted, in agreement with*.

דָּרִי vb. **Pe.**, Pf. 1 p. דָּרִינָא; Impf. 2 s. m. דָּדוֹר; Inf. מָדַר; Pt. act. s. m. דָּרִי, f. דָּרִיא, p. m. דָּרִי; 1 s. דָּאַרְנָא, דָּרִינָא: wohnen, *dwell*. || **Itpe.**, Pt. מָדַר wohnbar, *habitable*. || דָּרְתָא n. f., sf. 3 s. m. דָּרְתָּה: Hof, *court*. || דָּרִי בִי דָּרִי Hürde, *sheepfold*. ||

דוֹרָא n. m. Dorf, *village*. ||

דִּינָא n. m. Herberge, *inn*. ||

דִּינָא n. m., p. דִּינָא: Gastwirt, *inn-keeper*. || דָּרָא n. m., p. דָּרִי: Geschlecht, *generation*. || דָּרָא n. m., p. דָּרִי: Reihe, *row*.

דוֹר vb. **Pa.**, Pf. 3 p. sf. 3 s. m. דָּוֹרָה; Pt. act. מָדוֹר: einholen, *overtake*.

דוֹרֵן (gr.) n. m. Gabe, *gift*.

דַּחַי vb. **Pe.**, Imp. דָּחִי: stoßen, *push*. || **Af.**, Pt. act. p. m. מָדַחֵן: id.

דַּחַל vb. **Pe.**, Impf. 2 s. f. דָּחַל; Pt. act. דָּחַל (ו); דָּחַלִּי (ו): fürchten, *fear*.

דַּחַף vb. **Pe.**, Inf. c. sf. 3 s. m. דָּחַף: stoßen, *push*.

דַּחֵץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דָּחִיצָה: einstecken, *thrust in*.

דַּחַץ vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. דָּחִיצָה; Pt. act. דָּחִיק; pass. s. m. דָּחִיקָא, f. דָּחִיקָא: drängen, *crowd, push*; Pt. pass. eng, *straitened*. || דָּחִיקָא (דָּחִיקָא) n. m. Gedränge, Bedrängnis, *crowding, distress*.

דָּ, דִּי nota relationis (§70),

conj. (§71). | ל. v. דיל-; יד. v. דיר-
 דיִלָּא n. m. Staatsdiener (insbes. Steuereinnehmer), *public official (esp. tax-gatherer)*.
 דיִלָּמָא v. טה.
 דין vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. גידון, גידון, גידון; Imp. s. m. דון, p. m. דונו: richten, *judge*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. אָתָדון; Pt. s. f. מִתְדָנָא: pass. | **Pa.**, Impf. 3 p. m. גִּדְיִנָה; sf. 3 s. m. גִּדְיִנָה; Imp. c. sf. 3 s. m. גִּדְיִנָה; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמִדְיִנָה: = **Pe.** || דין n. m., d. דינָא; sf. 1 p. דִּינָא: Gericht, Prozeß, Gesetz, *court, lawsuit, law*. | בְּדִינָא adv. mit Recht, *rightfully*. | בֵּי דִינָא Gerichtshof, *court of justice*. || דין n. m., a. דינָא: Richter, *judge*. || מְדִינָתָא n. f., p. מְדִינָתָא: Bezirk, *district, province*.
 דינָר n. m., p. דִּינָרין: denarius.
 דיספּק n. m. Sänfte, *litter*.
 דכא vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אָדְכִי: abgetan sein, *be gone*.
 דְּכִי (§9f) pron. dem. s. m.

jener, *that*. דְּכִי der Herr jenes (Windes), *the Lord of that (wind)*.
 דְּכָתָא n. f., a. דִּךְ; sf. 3 s. m. דְּכָתָה: Ort, Stelle, *place*.
 דכר vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. לְדַכְרָה, יִדְכְּרָנָה; Pt. pass. p. m. דְּכִירִי, 1 s. דְּכִירָנָא: eingedenk sein, *remember*. | **Itpe.**, Pf. 2 p. אָדְכְּרָתוֹן: sich erinnern, *remember*. | **Af.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 1 s. אָדְכְּרָתוֹן; Inf. c. sf. 1 s. לְאִדְכְּרוּרִי: erinnern, *remind*; sq. ב. erwählen, *make mention*. || דְּכְרָנָא n. m., c. דְּכְרָן: Andenken, *memorial*.
 דלא vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. אָלִינָא, 2 s. דְּלִית; pass. p. m. דָּלוּ: schöpfen, erheben, *draw, lift*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אָדְלִי; Pt. מְדָלִי: sich erheben, hoch sein, *be lifted, be high*. | **Pa.**, Pf. 3 s. m. דָּלִי, sf. 1 p. דְּלִינָן, 3 s. m. דְּלִינָה, 3 p. דְּלִינָה; 3 s. f. דְּלִינָה; 3 p. c. sf. 3 s. m. דְּלִינָה; Imp. דָּל, דָּלִי, p. דָּלוּ: erheben, wegnehmen, *lift up, take away, deduct*. || דָּלָא n. m. Höhe, *height*.

- דָּלָל vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. | דָּנָן n. m., p. דָּנִי: Faß,
 תָּדַל: spinnen, *spin*. *wine-jar*.
- דָּלַק vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אָדָּק; | דָּסְתָּנָא (pers.) n. m. Portion,
 3 p. אָדָּקוּ; Pt. act. מָדָּק, *portion*.
 p. m. מְדָּקִי: anzünden,
light, kindle.
- דָּם (§13b) n. m., d. דָּמָא; sf. | דַּפָּא n. m. Brett, *board*.
 2 s. m. דָּמָה: Blut, *blood*.
- דָּמָא vb. **Pe.**, Pt. act. דָּמִי, p. | דַּקְלָא n. m. Dattelpalme, *palm-*
 m. דָּמֹו, f. דָּמִין: gleich sein, *tree*.
be like. | מִי דָּמִי: ist es denn
 gleich? *is it at all like (the*
case mentioned)? | **Itpe.**,
 Pf. 3 s. m. אָדָּמִי: in der
 Gestalt von ... erscheinen,
appear in the likeness of. |
Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s.
 m. דָּמִיָּה; Pt. pass. p. f.
 מְדָּמִין: vergleichen, als ...
 vorstellen, *liken, imagine*. ||
- דָּמִי n. p. m., c. דָּמִי; sf. 3 p. | דָּרָא v. דָּוֵר.
 דָּמִיָּה: Preis, *équivalent,*
price.
- דָּמוּךְ adj., p. m. דָּמוּכִי: schla- | דָּרָא vb. **Pe.**, Pt. act. דָּרִי, 2 s.
 fend, *sleeping*. | תָּרִית (הָרִית): tragen, *carry*.
- [דָּמְעָא] n. f., p. דָּמְעִי et | דָּרָא n. m. Stufe, *step*.
 דָּמְעָא; sf. 3 s. m. דָּמְעִיָּה:
 Träne, *tear*.
- דָּוָן (§9a) pron. dem. s. m. | [דָּרְדָּא] n. m., p. d. דָּרְדִּיאָ:
 dieser, *this*. | Hefe, *dregs*.
- דָּנָה מְדָּנְחָא n. m. Osten, *east*. | דָּק v. דָּקָא.
- דָּרָא n. m. Weg, *way*.
 דָּרוּמָא (hebr.) n. m. Süden,
south. | דָּרָם vb. denom. **Af.**,
 Imp. p. אָדָּרְמוּ; Inf. אָדָּרוּמִי:

sich südwärts wenden, *turn towards the south.*

דרקנא (gr.) n. m. Drache, *dragon.*

דרש vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. f. דרשה; p. m. דרוש;

Impf. 2 p. דרשון: 1. den Schrifttext erklären, *interpret the Scriptural text*;

2. vortragen (im allgemei-

nen), *deliver in public (in general).* || ביימדדשא: Haus des Vortrages, Schule, *school.*

¹דש n. m. (f.?): Tür, Tor, *door, gate.*

²דש vb. Af., Pf. 3 s. m.

אדש: schweigen, *be silent.*

דרשתנא (pers.) n. f. menstruierendes Weib, *menstruating woman.*

ה

ה part. interr. = num. | הלא = *nonne.*

ה (§9c) pron. dem. s. f. diese, *this*; im neutrischen Sinne (*in a neuter sense*): dieses, *this.* || ה, ה interj. siehe, *behold.* || ה conj. weil, *because.*

הא v. עדד.

הא (§9f) pron. dem. s. m. jener, *that.*

הב n. m. Hauch, Dampf, *breath, vapor.*

הב n. m. Finsternis, *darkness.*

הא (§9a) pron. dem. s. f. diese, *this.*

הא v. אחד.

הא v. אחד.

הא adv. ausdrücklich, *explicitly.*

הא (§9a) pron. dem. s. m. dieser, *this.*

הא vb. Pe., Pf. 1 p. †הא,

‡הא; 2 s. m. הא;

Impf. 1 s. אה; 3 p. m.

לה; Inf. לה;

Pt. act. הא, f. הא;

p. m. הא; 1 s. הא:

zurückkehren, *return*; sq. ב.

seinen Sinn ändern, *change one's mind*;

sq. ל umringen,

encircle. | הא adv. wieder-

um, *again.* | Pa., Pf. 1 p.

‡הא:

zurückersetzen, *restore.* | Af., 1 s. אה,

sf. 3 p. m. אה;

2 s. m. אה; 3 s. m. אה,

הַיָּנִי m., הַיָּנִי f. (§9d): das ist,
it is.

הָהָ (§9f) pron. dem. s. f. jene,
that.

הֵכָא adv. hier, *here.* | מֵהֵכָא:
von hier, *hence.*

הִכִּי adv. so, *so.* | בְּרִי:
fähig dessen und dessen,
capable of this and that.

הֵלֵין (§9a) pron. dem. pl. diese,
these.

הֵלֵךְ vb. Pe., Imp. הֵלֵךְ: gehen,
go. | Pa., Pt. act. הִלְכָה:
wandeln, *walk.* || הִלְכָה n. f.
Brauch, Rechtssatz, Rechts-
entscheidung, *custom, law,*
legal utterance, legal de-
cision.

הַלּוּלָא n. m., p. הַלּוּלִי: Fest-
lichkeit, Hochzeit, *feast,*
wedding feast. | בֵּי הַלּוּלָא,
בֵּי הַלּוּלִי id.

הַלְלָא (hebr.) n. m.: מִצְרָאָה
= Ps. 113—118.

הִנָּא vb. Itpe., Pf. 2 s. אֶתְהִנֵּית;
Impf. 1 s. אֶתְהִנֵּי: genießen,
enjoy | Af., Pf. 1 s. אֶתְהִי;
2 s. אֶתְהִי; 3 s. m. אֶתְהִי;
Pt. act. s. m. מֵהִנֵּי, p. f.

מֵהִנֵּי: Nutzen bringen,
benefit. || הִנֵּיתָא n. f., sf.
3 s. f. הִנֵּיתָה: Nutzen,
benefit.

הִנְדוּאָה n. m. indisch, *Hindoo.*
הֵנְהוּ (§9f) pron. dem. pl. jene,
those.

הֵנִי (§9c) pron. dem. pl. diese,
these.

הֵנָּה (§9f) pron. dem. pl. jene,
those.

הַסְפָדָא v. סַפֵּד.

הַפֵּךְ (אָפֵךְ) vb. Pe., Pf. 1 s.
† אֶפְכַּח; Impf. 2 s. m. מִיפְךָ;
Imp. אָפֵךְ, הַפֵּךְ: wenden,
sich beschäftigen mit, *turn,*
busy oneself with. | Itpe.,
Pf. 3 s. m. אֶתְהַפֵּךְ; 3 p. m.
† אֶתְהַפְכוּ: sich wenden, sich
verwandeln, *turn about, be*
changed.

הַפְקָרָא v. פָּקַד.

הַרְרָא vb. Palp., Pf. 3 s. m.
הִרְרָא: nachdenken, *muse.*
הִרְמָנָא (pers.) n. m. Dekret,
decree.

הַרְסָנָא n. m. Gericht von zer-
schnittenen Fischen, *fish-*
hash.

ר conj. und, aber; *and, but*.

וי interj. wehe, *woe*.

ולד v. ילד.

ורדא (pers.) n. m. Rose, *rose*.

ורדינא n. m. Rosenstrauch, *rose-bush*.

ובילא n. m. (f.) Spaten, *spade*.

ובן vb. **Pe.**, Pf. 1 s. ובני, sf.

3 s. f. (ובניתה) ובנתה; 2 s.

m. ובנת; 3 s. m. c. sf. 3 s.

m. ובנה; Impf. 2 p. m.

תובנו; 3 s. m.

תובנו; Imp. וכן, וכן; Inf.

למובן; Pt. act. s. m. וכן:

kaufen, *buy*. | **Pa.**, Pf. 1 s.

ובני; 3 s. m. c. sf. 3 s. f.

ובנה, 3 p. m. ובנה; Impf.

2 s. m. תובן; 3 p. c. sf. 3 p.

תובנה; Imp. וכן, p. וכן;

Inf. c. sf. 3 s. m. לובנה,

f. לובנה, p. m. לובנה,

p. f. לובנה; Pt. act. s. m.

מובנא, f. מובנה; 1 s. f.

(מובנא); 2 s. c. sf. 2 s. f.

מובנתה: verkaufen, *sell*.

| **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אודבן;

Impf. 3 p. לודבנו; Pt. 1 p.

מודבנן, 2 s. מודבנת: pass. ||

ובינא n. m., sf. 2 s. m.

ובינא; p. וביני, sf. 2 p.

וביניכו: Kauf, *purchase*. ||

ובונא n. m. Käufer, *buyer*.

ובורא n. m., ובורתא n. f., p.

ובורי: Wespe, *wasp*.

וגג vb. **Pe.**, Pt. pass. ויג, ויג:

klar, *clear*. || מונא n. m.,

p. מוני: Becher, *cup*.

והר vb. **Itpa.**, Impf. 3 s. m.

לודרה; Inf. לודרה: vor-

sichtig sein, *take care*. ||

Af., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m.

אודרתה: verwarnen, *fore-*

warn, admonish.

ווא n. f. Winkel, *corner*.

וונא n. m., p. ווני, Paar, *pair*.

וונא n. m., p. ווני: Reise-

kost, *provision for a journey*;

p. וונתה Sterbekleid, *shroud*.

ווי n. m., p. ווי, sf. 1 s. ווי:

Silberdenar, *silver denarius*;

p. Geld, *money*.

וטר vb. **It.**, Pf. 3 s. m. אוטר;

Pt. s. f. מודטר: klein

werden, erscheinen, *be or*

seem small. || זוטֵר adj., d. זוטֵר, זוטֵר; f. זוטֵר, d. זוטֵר; p. m. זוטֵר; זוטֵר; 1 p. זוטֵר: klein, *small.*
 זון vb. **Pe.**, Inf. זון; Pt. act. 1 s. זון (זון): ernähren, *feed.* | **Itp.**, Impf. 3 p. זון: pass. || זון n. m., sf. 3 s. m. זון; p. זון, sf. 2 p. m. זון: Speise, *food.*
 זוע vb. **Itpalp.**, Pf. 3 s. f. זוע: beben, *quake.*
 זונא (זון) (pers.) n. m. Zollhaus, *customs house.*
 זון adj. strahlend, *bright.*
 זופא n. f., p. c. sf. 3 s. m. זופא: Nasenloch, *nostril.*
 זוף vb. **Pe.**, Pt. pass. d. זוף: fälschen, *falsify.* || זוף n. m. = זוף = זוף: Fälscher, *falsifier.*
 זקא n. m. Wind, *wind.*
 זתא n. m., p. † זתא: Olive, Ölbaum, *olive, olive-tree.*
 זכי vb. **Pe.**, Impf. 1 s. זכי; Pt. act. זכי: 1. würdig sein, *be worthy*; 2. überwinden, *conquer.* || זכיתא, c. זכית; sf. 2 s. m. זכית: Gerechtigkeit, *righteousness.*

זלל vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. † זלל, זלל; Pt. pass. s. f. זלל: verächtlich sein, von geringem Werte sein, *be worthless, be of little value.* | **Ittaf.**, Impf. 3 p. m. זלל: an Wert verlieren, *lose in value.* | **Palp.**, Inf. זלל; Pt. act. 1 s. זלל: geringschätzen, *esteem lightly, treat contemptuously.* || זלל n. f. Geringschätzung, *contempt.*
 זמן n. m., p. † זמן, זמן: Zeit, Mal, *time.* | זמן חדא: einmal, *once.* | בזמן זמן: vorzeitig, *prematurely.* || זמן vb. denom. **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 1 s. זמן; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. זמן, 3 s. f. c. sf. 3 s. m. זמן; Pt. act. s. m. זמן; f. זמן, sf. 3 s. m. זמן; pass. s. m. זמן: 1 einladen, *invite*; 2. bereiten, *prepare.* | **Itpa.**, Pf. 3 s. f. זמן: sich treffen, *occur.* | **Af.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. זמן; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. זמן; 3 p. c. sf. 3 s. f. † זמן: einladen, *invite.*

זמר vb. **Pe.**, Pt. act. זָמַר: singen, *sing.* || זָמַר n. m. Musik, *music.*

זָנָא (§13b) n. m., p. זָנִי: Art, *kind.*

זָנָא n. f. Hure, *harlot.* || זָנִי n. m. Buhle, *whore-monger.*

זַנְדָנָא (pers.) n. m. Kerkermeister, *jailer.*

זַעפָא u. m. Sturm, *storm.*

זַעִיר adj., f. זַעִירָא: klein, *small.*

זַקָא vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. זָקְפוּה: aufhängen, pfählen, *hang, crucify.* ||

זָקִיפָא n. m. Kreuz, *cross.*

זָקָא n. m. Schlauch, *wine-skin.*

זָקָא n. m., p. זָקִין: Funke, *spark.*

זָקָא vb. **Itpe.**, Pf. 1p. זָקְקִינוּ; Inf. זָקְקִי; Pt. act. 1 s. זָקְקִינוּ, 1 p. זָקְקִינוּ: sich verpflichten, *obligate oneself.*

זָקָא vb. **Af.**, Pf. 3 s. f. זָקְנָה: alt werden, *grow old.*

זָקָא vb. **Itpe.**, Pf. 3 p. זָקְקִי: aufspringen, *leap forth.*

זָרִי adj. rüstig, *strenuous.*

זָרְנָא n. m. Schlauch, *wine-skin.*

זָרַע vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. זָרַע: säen, *sow.*

זָרַע vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. זָרַק, זָרַק: gesprengt werden, *be sprinkled.*

ח

חֲבִיתָא n. f., p. חֲבִיתָא: Weinfäß, *wine-cask.*

חֲבִיבוּתָא n. f. Liebe, *affection.*

חֲבַט vb. **Pe.**, Imp. p. חֲבַטוּ: schlagen, klopfen, *beat.* || חֲבַטָא n. m. Schlagen, *beating.*

חֲבֵלָא n. m. Strick, *rope.* ||

חֲבֻלָא n. Wucher, *usury.*

חֲבַל sq. עַל-חֲבַל interj. wehe, *woe.*

חֲבֵרָא n. m., sf. 2 s. m. חֲבֵרָא; p. d. חֲבֵרָא, sf. 2 s. m. חֲבֵרָא;

3 s. m. חֲבֵרָה: Genosse, *companion.* | חֲדָא לְחֵבְרָה:

einer zum andern, *one to the other.* || חֲבֻרָא n. f.

Freundschaft, Geselligkeit, *companionship, familiarity.*

חֲבַשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 pl. c. sf. 3 s. m. חֲבַשׁוּה: fesseln, *put in prison.*

חגג. [חגג] n. m., p. חגגי: Reigen, *dance*.

חגג n. m. lahm, *lame*. || מחגג (pt. pass. d. Pa.) id.

חדר vb. Pa., Imp. חדר; Pt. pass. p. f. מחדר: wetzen, *whet*; Pt. pass. scharfsinnig, *kühn*, *sagacious*, *keen*.

חדא vb. Pe., Impf. 3 s. m. חדי; לחד; Imp. s. f. חדי; Inf. מחד; Pt. act. p. m. חדו: sich freuen, *rejoice*. || חדא n. m. Freude, *joy*. || [חדות], n. f., c. חדות: id.

חדת adj., d. חדת; f. d. חדת; חדתי, חדת: neu, *new*.

חא vb. Af., Pf. 3 s. m. אחי; Impf. 1 s. אחי; Imp. אחי; Pt. act. s. m. אחי, p. m. חל: zeigen, *show*; sq. חל, anzeigen, *inform on*.

חב vb. Pa., Pt. pass. p. m. מחבי: verpflichten, *obligate*. | Itpa., Pf. 3 s. m. אחבי, אחבי: schuldig befunden werden, *be found guilty*. || חובתא n. f., p. חובין; sf. 3 s. f. חוביה: Schuld, *guilt*.

חוו מחווא (ass.) n. m., p. מחווי: Stadt, *town*.

חוטא n. m., p. חוטין, חוט: Faden, *thread*; p. Schau-fäden, *fringes*.

חויא n. m. Schlange, *snake*.

חור vb. Pe., Pt. act. חור, p. חיי, 1 s. חיינא, 2 s. חייבת: lachen, *laugh*. | Pa., Pf. 3 s. m. חור; Inf. חיי: Pt. act. מחיי, p. מחיי: id. | Af., Pf. 2 s. m. אחייבת; 3 s. m. אחור; Impf. 2 p. m. חיי; Inf. אחוי; Pt. act. p. m. מחוי: id. V. אחור. || חוכא n. m. Gelächter, *laughter*.

חולא n. m. Sand, *sand*. || חלתא f. nomen unitatis.

חוס vb. Pe., Pf. 3 s. m. חס; Impf. 3 p. m. לחסו; Pt. act. חס: schonen, Mitleid haben, *spare*, *have pity*.

חור vb. Pa., Pt. act. p. m. מחור: reinigen, *clean*; pass. s. f. d. מחורתא: die richtige Meinung, *the correct opinion*. || חור adj., d. חור; s. f. d. חורתי, חורתי, p. f. d. חורתא: weiß, *white*. || חורתא n. f. weißes Mehl, *white flour*.

חנא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. †חניתי, †חנית, חני, sf. 2 p. m. חנתנכו, 3 s. m. חנייתה, 3 p. m. חננתהו; 1 p. †חנינן, sf. 2 s. m. חנינה, 3 p. m. חננהו, 3 p. f. חוננתי; 2 s. m. חנית, sf. 1 p. חניתנן, 3 s. m. חנייתה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. חננהו, f. חניה, p. m. חננהו; 3 s. f. †חנות, חנא, חני, sf. 3 s. m. חנייתה; 3 p. m. חניו, sf. 3 s. m. חניוה, 3 p. m. חננהו, 3 p. f. חננהו l. חוננהו; Impf. 1 s. אחני; 2 p. m. (†)חננו; Imp. s. m. חני, p. m. חנו; Inf. לִחְנוּ; Pt. act. s. m. חני, p. m. חנו; 1 s. חנינא, 1 p. חנינן, 2 s. חנית; pass. s. m. חני: sehen, *see*; sq. ב be-trachten, *look at*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶחְנוּ; Pt. מִחְנוּ: gesehen werden, aus-sehen, *be seen, look*. | **Af.**, Imp. אֶחֶן: zeigen, *show*. | **Ittaf.**, Perf. 3 s. m. אֶחְנוּ; Impf. 2 p. m. תִּחְנוּ; Inf. †אֶחְנוּ, אֶחְנוּ: erscheinen, *appear*.

חוק (hebr.) vb. **Af.**, Impf. 1 s. יִחְזֹק: halten, *hold*; sq.

חזקה et ב zu Dank ver-pflichten, *oblige*.

חורא n. f., p. חורי: eine Dornart, *a species of thorns*.

חורא n. m., p. חורי: Schwein, *swine*.

חטא vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. חטא: sündigen, *sin*. || חטאה n. m., p. c. sf. 3 s. m. חטאיה (חטאיה): Sünde, *sin*.

חט vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. חט; Pt. act. חטט, חטט: aus-höhlen, ausgraben, *hollow out, dig out*. | **Pa.**, Pt. act. מחט: ausgraben, *dig out*. | **Pā.**, Pt. act. מחטט: id. || מחט n. m. Nadel, *needle*.

חטף vb. **Pe.**, Pf. 1 s. חטפתי; 3 s. m. c. sf. 3 s. f. חטפה; Imp. חטף; Inf. מִחְטֵף: fort-reißen, rauben, *snatch away, take by force*.

¹חטרא n. m. Stab, Rute, *rod*. || מחטרא n. m. Züchtigung mit dem Stock, *beating with a stick*.

²חטרא n. m. Hürde, *sheepfold*. חיא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. †חית, חיי; 2 s. m. חייית; 3 p. f. חיינא; Pt. act. חיי, 1 s. חיינא; 2 s. חייית: leben, genesen,

live, become well. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. **חָיָה**; Inf. **חָיִי**; Pt. act. s. m. **חָיָה**: wieder beleben, *revive*. || **חַיִּי**, **חַיִּי** n. p. m., sf. 2 s. m. **חַיִּי**: Leben, *life*. | **חַיִּי** wohlauf, *well and good*. || **חַי** adj., d. **חַיָּה**: lebendig, *living*. || **חַיָּה** n. f., p. **חַיִּוֹתָא**: Tier, *animal*. **חַיָּה** n. f. (= syr. *hettā*, וְחַיָּה?) Sack, *sac*.

חֵילָא n. m., sf. 1 s. **חֵילִי**, 2 s. m. **חֵילָה**: Kraft, *strength*. | **חֵילָא** Soldaten, *soldiers*. **חֵילָא** adj., 2 p. **חֵילָא**: weise, *wise*. || **חֵילָא** n. f. Weisheit, *wisdom*.

חכר vb. **Pe.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. f. **חֲכַרְנָהּ**: verpachten, *give in rent*.

חֲלָא adj. süß, *sweet*. || **חֲלָא** n. m. Süßigkeit, *sweetness*.

חֲלָא vb., Pt. **חֲלָא**: bekümmert, *moved*.

חֲלָא [**חֲלִיתָא**] n. f., p. **חֲלִיתָא**: Glied, Stück, *portion*.

חֲלָבָא n. m. Milch, *milk*.

חֲלַט vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. **חֲלַט**: mischen, *mix*. | **Pa.**, Impf. 3 s. m. **חֲלַט**, id.

Margolis, Chr. Bab. Talm.

חֲלָלָא n. m. Essig, *vinegar*.

חֲלָלָא n. m., p. a. et c. **חֲלָלָא**: Höhlung, *hollow space*; p. verborgene Schätze, *hidden treasures*.

חֲלָלָא vb. **Pa.**, Pt. act. p. **חֲלָלָא**: entweihen, *desecrate*. | **Af.**, Pf. 3 p. m. **חֲלָלָא**; Impf. 2 p. m. c. sf. 3 s. f. **חֲלָלָא**; Pt. act. **חֲלָלָא**, p. m. **חֲלָלָא**, id. | **Ittaf.**, Impf. 3 s. m. **חֲלָלָא** (**חֲלָלָא**); Pt. s. m. **חֲלָלָא**, s. m. **חֲלָלָא**, pass. || [**חֲלָלָא** hebr.] **חֲלָלָא** vb. denom. **Af.**, Inf. **חֲלָלָא**; Pt. s. f. **חֲלָלָא**; 1 p. **חֲלָלָא**: anfangen, *begin*.

חֲלָס vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. **חֲלָסָא**: fest werden, *become solid*.

חֲלָמָא n. m., 1 s. f. **חֲלָמָא**; 1 p. **חֲלָמִין**; 3 s. f. **חֲלָמָא**; p. **חֲלָמִין**: Traum, *dream*.

חֲלַף vb. **Pe.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. m. **חֲלַפְנָהּ**; Impf. 2 s. m. **חֲלַף**; 3 s. m. **חֲלַף**; Pt. act. s. m. **חֲלַף**, f. **חֲלַפָּהּ**; pass. **חֲלַף**: vorübergehen, *pass by*; Pt. pass. verwechselt, *changed*. | **Itpe.**, Pf.

חנף vb. **Pa.**, Pf. 1 s. m. חִנְפִּי: schmeicheln, *flatter*.

חסד n. m., p. חֶסֶדִּין: Gnade, Huld, *favor*; p. Wohltaten, *acts of kindness*.

חסן vb. **Af.**, Impf. 3 p. m. יִחְסְנוּ: Besitz ergreifen, *occupy*.

חסר vb. **Pe.**, Mangel haben, *be lacking*. | **Pa.**, Inf. חֲסֹרִי; Pt. pass. s. m. מְחַסֵּר, f. מְחַסֶּרֶת: fehlen lassen, *cause to be wanting*.

חפף vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. חָפַף, f. חִיפָא: abreiben, *rub*.

חפור n. m. junges Gras, *young grass*.

חפשא n. f. schwarzer Käfer, *blackbeetle*.

חפצא n. m., p. חֲצִבִּי 1 sf. 3 p. חֲצִבִּיהוּ: Krug, *pitcher*.

חצר vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תִּחְצֹד: ernten, *reap*.

חצל n. f., p. [מחצלתא] מְחַצְלִיא: Matte, *mat*.

חצינא n. m. Axt, *axe*.

חציף adj. frech, *impudent*. || חֲצִפָּא n. m. Frechheit, *impudence*.

חקלא n. m. Bauer, *rustic*.

חקק vb. **Pe.**, Pt. pass. חָקִיק

(חֲקוֹק): eingravieren, *engrave*.

חרובא n. m. Johannisbrotbaum, *carob tree*.

חרבא n., p. חֶרְבִּי: Schwert, *sword*.

חרב vb. **Pe.**, Pf. 3 p. חָרַב, חָרֹב; Impf. 3 s. m. לְחָרַב, לְחָרַב: wüste sein, verwüstet werden, zerstört werden, *be, become deserted, destroyed*. | **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. תִּחְרַבְתָּה; Inf. לְחָרֹבִי: zerstören, *destroy*. || **Af.**, Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֲחָרַבְתָּה; Pt. act. מְחָרַב, 2 s. מְחָרַבְתָּ, id. || חָרַבָּא n. m. Schaden, *injury*.

חרדלא n. m. Senf, *mustard*.

חרט vb. **Itpa.**, Impf. 2 s. m. תִּתְחַרַּט; Imp. אֲחַרַּט: be-reuen, *regret*.

חרד vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. חָרִיקָא: anbrennen, *burn*. | **Pa.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 p. חָרְכוּנְהוּ; Impf. 3 s. m. לְחָרַד, לְחָרַד; Pt. act. מְחָרֵד; pass. p. f. מְחָרְכוּ: versengen, *singe, scorch*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֲחָרַד; Inf. אֲחָרוּדִי, pass.

¹ חֶרֶף adj., s. f. d. חֶרֶף: scharf, *sharp, keen*. || חֶרֶף

n. m. Schärfe, etwas Scharfes, *keenness, something sharp (bitter)*.

² חֶרֶף vb. **Af.**, Imp. p. m. אֶחָרְפוּ: früh sein, *be early*.

חֶרֶץ n. m., p. חֶרֶץ: Graben, *ditch*.

חֶרֶק vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לְחַרֵּק: einschneiden, *make an incision*.

¹ חֶרֶף adj., p. m. חֶרֶף; p. f. חֶרֶף: frei, *free*. | חֶרֶף n. f. Freiheit, *freedom*.

² חֶרֶף n. m. Loch, *hole*.

חֶשֶׁב vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m.

לְחַשֵּׁב, Inf. מְחַשֵּׁב; Pt. pass.

חֶשֶׁב, f. חֶשֶׁב; p. d. חֶשֶׁב;

1 s. חֶשֶׁב, 1 p. חֶשֶׁב, 2 s.

חֶשֶׁב: rechnen, *achten*, *count, esteem*. | **Pa.**,

Pt. act. p. m. מְחַשֵּׁב: plan-

nen, *plan*. || מְחַשְׁבֶּת n. f.,

p. c. sf. 3 s. m. מְחַשְׁבֶּת: Ge-

danken, Plan, *thought, plan*.

חֶשֶׁד **Pe.**, **Pa.**, Pf. 2 s. m. c.

sf. 1 p. חֶשֶׁד: verdächtigen, *suspect*.

חֶשֶׁךְ vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m.

אֶחְשֹׁךְ: finster werden, *grow*

dark. | **Pa.**, Imp. p. m. חֶשֶׁךְ;

Pt. act. p. m. מְחַשֵּׁךְ, pass.

p. f. מְחַשֵּׁךְ: dunkel machen,

spät sein, *darken, be late*. ||

Af., Imp. p. m. אֶחְשֹׁךְ: spät

sein, *be late*. || חֶשֶׁךְ adj.,

d. חֶשֶׁךְ; p. d. חֶשֶׁךְ: finster,

elend, *dark, poor*. ||

חֶשֶׁךְ n. m. Finsternis, *dark-*

ness.

חֶשֶׁךְ vb., **Pe.**, Pf. 1 s. חֶשֶׁךְ,

חֶשֶׁךְ; 3 s. m. חֶשֶׁךְ; 3 s. f.

חֶשֶׁךְ; Impf. 1 p. חֶשֶׁךְ; Pt.

act. 1 p. חֶשֶׁךְ: leiden,

besorgt sein, *suffer pain,*

care.

חֶתֶךְ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c.

sf. 3 p. f. חֶתֶךְ: schnei-

den, *cut*.

חֶתֶם vb. **Pe.**, Imp. p. חֶתֶם;

Pt. act. 1 s. חֶתֶם; pass.

p. m. חֶתֶם; 2 p. חֶתֶם:

unterzeichnen, *sign, sub-*

scribe; schließen, *close*.

חֶתֶן n. m., p. חֶתֶן: Bräutigam,

Schwiegersohn, *bridegroom,*

son-in-law.

ט

טַבַּח vb. **Pe.**, Pt. act. 2 s. טַבַּחַת: schlachten, *kill.* || טַבָּחָא n. m. Schlächter, *butcher.*

טַבָּא n. m., p. טָבִי: Gazelle, *antelope.*

טָבַל vb. **Pe.**, Imp. p. טָבְלוּ: eintauchen, *be immersed.*

טַבָּלָא n. m. Pauke, *drum.*

טָבַע vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. טָבַעָא, 1 p. טָבַעִינָא: versinken, *be drowned.* || **Pa.**, Inf. לְטַבֹּעַ Pt. act. טָטַבַע; pass. p. f. מְטַבָּעֵן: versenken, einsenken, *drown, fix deep.*

¹טָהָר vb. **Pe.**, rein sein, ab-geschafft sein, *be clean, be clean gone.* || **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. טָהַרְנָהוּ: für rein erklären, *pronounce clean.*

²טָהָרָא n. m. Mittag, *noon.*

טוּא **Pa.**, Pf. 1 p. †טוּינָא: rösten, *roast.*

טוט interj. tut! *toot!*

טוּפָנָא n. m. Sintflut, *deluge.*

טוֹר n. m. Berg, *mountain.*

טָחַן vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. טָחַנְתָּ; Imp. p. טָחֵן; Pt. act. p. m.

†טָחַנְתִּי, טָחַנְתִּי, sf. 3 s. m. †טָחַנְתְּהִי; pass. s. m. d. מְטָחֵנָא: mahlen, *grind.*

טִיב vb. **Af.**, Pt. act.

†מְטִיב: Gutes tun, *do good, deal well.* || טִיב adj., d.

טָבָא; s. f. טָבָא: gut, *good.* |

טָבָא יוֹמָא Feiertag, *holiday.* ||

טוֹבָא n. m. Güte, *goodness.* |

טוֹבִיָּה דְּ heil dem, der, *happy he, who.* || טוֹבָא adv.

viel, sehr, *much, very.* ||

טִיבוּ n. f., d. טִיבוּתָא; sf. 2

s. m. טִיבוּתִיָּה: Güte, Wohl-tat, *goodness, kindness.*

טִינָא n. m. Schlamm, *mud.*

טִיעָא n. m. Araber, *Arab.* |

טִיעוּת ad. arabisch, *in Arabic.*

¹טַלַּל vb. **Itpe.**, Pf. 2 p. m.

†אַטַּלְלִיתוּן: spielen, *play.* |

Pa., Pt. act. מְטַלֵּל: scher-zen, *sport.*

²טַלַּל n. m. Schatten,

shadow. | טַלַּל vb. denom.

Pe., Pt. act. p. מְטַלֵּל: über-schatten, *overshadow.* || טַלְלָא

n. m. Dach, *roof.* || מְטַלְלָא

n. f., p. מְטַלְלָא, מְטַלְלִי:

Bedachung, Hütte, *roofing*,
booth.

טלע vb. **Af.**, Pf. 3 s. m.
אַטלע; Imp. אַטלע: nach
einer Seite stellen, *turn*
sidewards.

טמר vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. d.
טְמִירָתָא: verbergen, *hide*. |
Itpe., Imp. p. m. אַטְמִרוּ:
sich verbergen, *hide one-*
self. | **Pa.**, Pt. pass. p. f.
מְטִמְרִין: verborgen, *hidden*.

טמש vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c.
sf. 3 s. m. טְמִישָׁה; Pt. act.
טִמַּשׁ: eintauchen, *dip*.

טנא v. טען.

טנדו (pers.) adv. zu zweien,
two together.

טעא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. לְטַעוּ;
Inf. טַטְעָא: irren, *err*.

טעם vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. טַעַמְתָּ;
3 s. m. c. sf. 3 p. טַעַמְנוּ;
Impf. 3 s. m. לְטַעַם; Imp.
s. m. טַעַם, p. m. טַעְמוּ; Inf.
טַעַם: kosten, *taste*. | טַעְמָא
n. m., sf. 2 s. m. טַעְמִיָּה:
Grund, Meinung, *reason*,
opinion.

טען vb. **Pe.**, Pf. 3 p. טַעִינוּ;
Pt. act. טַעַן; pass. s. m.
טַעִין, p. m. טַעִינִי: 1. beladen,

tragen, *load*, *bear*, 2. an-
klagen, *sue*. || טַנָּא n. m. Last,
burden. || אַטוּ praep. um
willen, wegen, *for the sake*
of, *on account of*; part.
interr. = num.

טפא vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m.
טַפֵּי, f. טַפָּא, p. טַפּוּ: über-
fließen, *be abundant*. | טַפֵּי
adv. viel, sehr, mehr, *much*,
very, *more*.

טפרא n. f., p. c. sf. 3 s. m.
טַפְרִיָּה: Klaue, *claw*.
[טַפְשָׂא] n. m., p. טַפְשָׂא: dum-
mer Mensch, *fool*.

טרא vb. **Pe.**, werfen, *throw*.

טרד vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
3 p. m. טַרְדְּנָהוּ; Pt. pass.
טְרִיד, p. טְרִידִי: vertreiben,
drive away; Pt. pass. be-
schäftigt, *busy*. | **Itpe.**,
3 s. m. אַטְרִד; Impf. 2 p. m.
תַּטְרִדוּ; Inf. לְאִטְרִדוּ; Pt.
מְטַרֵּד, 1 s. מְטַרְדָּנָא: be-
schäftigt sein, *be busy*.

טרח vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אַטְרַח;
Pt. act. 1 s. טַרְחָנָא, 1 p.
טַרְחִינִן; pass. s. f. טְרִיחָא:
sich mühen, *take pain*,
trouble oneself; Pt. pass.
lästig, *burdensome*. | **Af.**,

Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m.
אַמְרָחוֹנָהוּ, 3 p. m. אַמְרָחוֹנָהוּ;
Pt. act. מְטַרַח: bemühen,
trouble.

¹טרף vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. טרפא:
klopfen, *knock*. || **Itpe.**, Pt.
f. s. מְטַרְפָּא: entrissen wer-
den, *be snatched*.

²טרף n. m., sf. 2 s. m.
טרפּה: ein gerichtliches Do-
kument, das dem Gläubiger
gestattet, vom Schuldner

verkaufte Grundstücke den
Käufern zu entreißen, *a*
document which permits the
seizure of property sold by
the debtor.

טרק vb. **Pe.**, Imp. p. m. טָרְקוּ;
Pt. act. טָרַק: 1. schlagen,
stechen, *strike, sting*; 2.
verschließen, *close*.

טש vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. טָשׁוּ;
Pt. pass. מְטָשׁ, p. מְטָשׁוּ: sich
verbergen, *hide oneself*.

יאי vb. **Pe.**, Pt. act. יָאִי:
schön, passend, *fair, comely*.

יבל n. m. Gras, *grass*.

יבל vb. **Af.**, Pt. act. p. m.
מְוַבֵּל, p. f. מְוַבֵּלִין: hin-
führen, bringen, *conduct*,
bring.

יבם vb. **Pa.**, Imp. יָבַם; Inf. c.
sf. 3 s. f. לְיָבוּמָה: die Schwa-
gerehe vollziehen, *do a*
brother-in-law's office.

יבש vb. **Pa.**, Pt. pass. p. m.
מְיַבֵּשׁ: trocken machen,
dry up. || יבש adj. trocken,
dry. | יבֵּשָׁא (= s. f. d.):
trockenes Land, *dry land*.

יך n. f., sf. 1 s. יָךְ, יָךְ,

יך; 2 s. m. יָךְ; p. (sive du.)
c. sf. 3 s. m. יָךְ, 3 p. m.
אֶיְךָ: Hand, *hand*. || אֶיְךָ
(= עֲלֶיךָ) conj. da, weil,
since, because. || בִּידָךְ
praep. durch, *through*. ||
יְיָ etc. (§§10b; 48d) mein,
my etc.; לְיָךְ etc. (§61b)
mich, *me* etc.

יך vb. **Af.**, 3 s. m. אֶיְךָ; Inf.
מִיְךָ; Pt. act. מִיְךָ, p. מִיְךָ:
1. gestehen, *confess*; 2.
danken, *give thanks*.

ידע vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m.
לְדַעוּ, sf. 2 s. m. לְדַעוּ;
Inf. מִדַּע; Pt. act. s. m. יָדַע,
p. m. יָדַעוּ, 1 s. יָדַע,

1 p. יִדְעִין, 2 s. יִדְעָה, 2 p. יִדְעִיתוּ; pass. s. m. יִדְעוּ: wissen, *know*. | **Af.**, Pf. 2 s. m. הוֹדַעְתָּ, sf. 1 s. אֹדְעָן; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. נֹדַעַה; Inf. לְאֹדְעִי; Pt. act. מוֹדַע, sf. 3 s. m. מוֹדַעַה; 1 s. מוֹדַעְנָא; 2 s. c. sf. 1 s. מוֹדַעְתָּן: kund tun, benachrichtigen, *make known, declare, inform*. || דַּעְתָּ n. f. (m.), sf. 1 s. דַּעְתִּי; 1 p. דַּעַתְּ(י); 2 s. m. דַּעַתְּךָ; 2 p. m. דַּעַתְּכִי: Bewußtsein, Verstand, Meinung, *consciousness, mind, opinion*. V. s. נפל, סלק, || מוֹדַעַת n. m. Erklärung, *declaration*. || אֶשְׁתַּמְדַּעְנוּהי vb. denom., Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. אֶשְׁתַּמְדַּעְנוּהי: anerkennen, identifizieren, *recognize, identify*. || מְדַעַם: etwas, *something*.

יָהַב vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. יִהְבֶּה; 1 p. יִהְבֵּנָא; 2 s. m. יִהְבֵּנִי, יִהְבֵּנָה; 3 s. m. יִהְבֶּה; c. sf. 2 s. m. יִהְבֶּה(י); 3 s. f. יִהְבֶּתָּ; 3 p. m. יִהְבֹּתוּ; 3 s. m. נִהְבַּה (§30d^z), (הָבוּ); Impf. 1 p. נִהְבֵּה; 3 s. m. נִהְבֶּה; Imp. s. m. נִהְבֵּה

sf. 3 s. m. יִהְבֶּה, יִהְבֶּה, f. מִיָּהב; p. הָבוּ; Inf. מִיָּהב; Pt. act. s. m. מִיָּהב, f. יִהְבֵּנָא, p. m. יִהְבֵּנִי, יִהְבֶּה; 1 s. מִיָּהבְנָא, 2 s. מִיָּהבְנִי; pass. p. m. יִהְבֶּה; geben, *give*; Pt. pass. גִּעַלְתָּ, *placed*. | יִשְׁלַמָּה sq. לְגִרְוּתָּהּ, *greet*. | יִשְׁלַמָּה sq. לְגִרְוּתָּהּ, *begehren, desire*. || **Itp.**, Pf. 3 s. f. אֶתִּיָּהבְתָּ, pass.

יְהוּדָה n. m. Jude, *Jew*.

יָהַר vb. **Itp.**, Pt. מִיָּהַר: sich überheben, *be overbearing*. || יָהִיר adj., p. f. יִהְיֶה: übermütig, *arrogant*. || יִהְיֶה n. m., יִהְיֶה n. f. Übermut, *arrogance*.

יֹמָא n. m., p. a. יֹמִין, יֹמִי; sf. 2 s. m. יֹמָה: Tag, Tageslicht, *day, daylight*. || בְּיֹמָא adv. am Tage, *during the day*. || מִן יֹמָא conj. seit, *since*.

[יֹנְתָא] n. f., sf. 1 f. יֹנִי; 2 s. m. יֹנִי(י); p. יֹנִי: Taube, *dove*.

יֹהַ vb. **Pe.**, Pt. act. יֹהַ: 1. borgen, *borrow*; 2. leihen, *lend*. | **Af.**, Pf. 1 s.

c. sf. 2 s. m. אֶזְכֹּרְךָ; 2 s. m. אֶזְכֹּרְךָ; Inf. c. sf. 3 p. f. אֶזְכֹּרְךָ; Pt. p. m. מְזַכֵּר: leihen, *lend*.

יבח vb. Af., Impf. 3 s. m. נֹכַח; Pt. pass. s. f. מְזַכֵּחַ: zurechtweisen, feststellen, beweisen, *reprove, decide, prove*.

יכל vb. Pe., Pf. 1 s. † יִכַּלְתָּ; יָכַל; Pt. act. יָכַל, 1 p. יִכַּלְנָה, 2 s. יִכַּלְתָּ: können, vermögen, *be able*; sq. לֵךְ: überwältigen, *overcome*.

יִלַּד vb. Pe., Pf. 3 s. f. יִלְדָה; יִלְדָה: gebären, *bear*. | Itpe., Pf. 3 p. f. אֶתִּילְדָה; Pt. מִתִּילַד, pass. | Af., Impf. 2 s. m. יִלְדָה; Imp. אֶלַד: zeugen, *beget*. || וְלֵד n. m., sf. 3 s. f. וְלֵדָה: Kind, *child*.

יָמָּה n. m. Meer, *sea*.

יָמִין adj., s. f. יָמִינָה: rechte Hand (rechter Fuß), *right hand (foot)*. || יָמִין vb. denom. Af., Pf. 3 s. m. יָמִין: rechts stehen, *choose the right*.

יָנוּקָא n. m., p. יָנוּקִי: Knabe, *boy*. | יָנוּקָתָא n. f. Mädchen, *girl*. || יָנוּקָתָא n. f., sf. 3 s. m. יָנוּקָתָא: Jugend, *youth*.

יִסָּף vb. Af., Pf. 1 s. † יִסְפֶּת; Inf. לְאַסְפִּי: hinzufügen, *add*. | Ittaf., Pf. 3 s. f. אֶתְסַפֵּא, Impf. 3 p. m. לְתַסְפֵּוּ, pass.

[יִסְוֵרָא] n. m., p. יִסְוֵרִי: Züchtigung, *chastisement*.

יַעַד [מְעַדָּא] n. m., p. † מְעַדָּא: Fest, *festival*.

יַעַץ (hebr.) vb. Pe., Pt. act. p. m. יַעֲצוּ, יַעֲצֵי: raten, *advise*. | Pa., Pt. act. p. m. מְיַעֲצֵי: Rat pflegen, *take counsel*.

יַעֲבָא adj., d. יַעֲבָא: einheimisch, *native*.

יַעֲרָא (hebr.) n. m. (böser) Trieb, *(evil) impulse*.

יַקַּד vb. Af., Pf. 3 p. c. sf. s. m. אֶזְקִידָה: anzünden, *kindle*.

יַקַּר vb. Pa., Pt. act. s. f. מְיַקַּרָא: ehren, *honor*. | Itpa., Pf. 3 s. m. אֶיֶקֶר; Inf. אֶתִּיקֹרִי: teuer werden, *become dear*; geehrt werden, *be honored*. | Af., Imp. p. m. אֶזְקִירוּ; Pt. act. s. m. מְזַקֵּר, 2 s. מְזַקֵּרָה: ehren, *honor*. || יַקִּיר adj., f. יַקִּירָה: teuer, *dear*.

יָרָא vb. Af., Pf. 3 s. m. אֶרִי; Pt. act. p. m. מְזַרֵּין, מְזַרֵּין:

lehren, *teach.* || אָרֵינְךָ n. m.,
 אָרֵינְךָ n. f. = תּוֹרָה.
 יָרְחָא n. m., p. יָרְחִי: Monat,
month. | יָרֵשׁ יָרְחָא: Neu-
 mond, *new moon.* || יִרְחֵינָא:
 n. m. Astronom (Berechner
 des Mondlaufes), *astronomer*
(computer of the course of
the moon).
 יָרוֹק adj., d. יָרֵקָא; s. f.
 יָרוֹקִי; p. יְרוֹקִי: grün, *green.*
 | יִרְקָרֵךְ adj., s. f. יִרְקָרִי
 (§17c), id. || יָרְקָא n. m.
 Kraut, *herbs.*
 יִרַב vb. **Pe.**, Impf. 2 p. m.
 תִּפְרָתוֹן; 3 s. f. תִּפְרָת; 3 p.
 תִּפְרָתוֹן: erben, *inherit.*
 יִשָּׁן n. f. Schlaf, *sleep.*
 יָתָּ nota accus., sf. 1 s. יָתִי;
 2 p. m. יָתְכוֹן; 3 s. m. יָתָה.
 יָתַב (אֵיתַב) vb. **Pe.**, Pf. 2 s.
 m. יָתַבְתָּ, אֵיתַבְתָּ; 3 p. m.
 יָתַבוּ; Impf. 1 s. אֵתַב; 2 p.
 m. לֵתַב, נֵתַב; 3 s. m. תִּתַּב;
 Imp. תַּב (יֵתַב), p. m. אֵיתַבוּ;
 Pt. act. s. m. יָתַב, f. יָתַבָּא,
 p. m. יָתַבִּי, f. יָתַבְתִּי, 2 s.
 יָתַבְתָּ, 2 p. יָתַבְתְּיוֹן: sitzen,
 wohnen, bewohnt sein, *sit,*
dwell, be inhabited. | **Pa.**,
 Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

לְנִיחָבָה; Pt. pass. s. f. מִיְנִיחָבָה:
 beruhigen, *quiet, soothe.* |
Af., Pf. 1 s. אֵוִחְבִּי; 1 p. c.
 sf. 3 s. m. אֵוִחְבְּנִה; 3 s. m.
 אֵוִחְבִּי; sf. 3 s. m. אֵוִחְבִּה,
 3 p. m. אֵוִחְבְּנִהוּ; 3 p. m. c.
 sf. 3 s. f. אֵוִחְבִּיָּה; Impf. 3 p.
 m. c. sf. 3 s. m. גֵּוִחְבִּיָּה;
 Imp. s. m. c. sf. 3 s. f.
 אֵוִחְבִּה; p. m. c. sf. 1 s.
 אֵוִחְבִּי; Inf. אֵוִחְבִּי, sf. 2 s.
 m. לְאֵוִחְבִּי; Pt. act. s. m.
 מֵוִחְבִּי, p. m. מֵוִחְבִּי; 1 p.
 מֵוִחְבִּיָּה; pass. s. f. מֵוִחְבִּיָּה:
 setzen, *seat, set, place.* |
Ittaf., Impf. 3 p. m. יִתְוִחְבוּן;
 Pt. s. m. מֵוִחְבִּי: sich nie-
 derlassen, *settle.* || מֵוִחְבִּיָּה
 n. m., c. מֵוִחְבִּי; sf. 2 s. m.
 מֵוִחְבִּי: Sitzung, Sitz, Wohn-
 ort, *session, seat, home.* ||
 מֵתִיבְתָּא n. f. (§16cV^a):
 Schule, *college.* | יִשָּׁא
 מֵתִיבְתָּא: Schuloberhaupt,
head of an academy.
 יִתְמָא n. m., p. יִתְמִי: Waise,
orphan.
 יִתְרָא adj., d. יִתְרָא: über-
 schüssig, *in excess.* ||
 בְּיִתְרָא adv. übermässig,
to excess.

ב

בְּ praep. wie, *like, as.* || בְּד, בִּי
 conj. als, wenn, *when.* ||
 בְּדוּ adv. schon, jetzt, *now.*

כָּאב vb. **Pe.**, Pt. כָּאַב: schmer-
 zen, *pain.* || כְּאֵבָא, כִּיבֵּא
 n. m. Schmerz, *pain.*

כָּאר = pers. har Esel, *ass.*

כָּא vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c.
 sf. 3 s. m. כִּבִּיחַ: auslöschen,
extinguish.

כָּבֵב¹ n. m. Eiter, *pus.*

כָּבֵב² n. m. Stern, *star.*

כָּבֵב n. f., sf. 3 s. f. מְכַבֵּחַת.
 כָּבֵב: Kapuze, *hood.*

כָּבֵר adv. längst, *already.*

כָּבֵר vb. denom., Inf. כִּבְרוּי:
 schwefeln, *fumigate with*
sulphur.

כָּבֵשׁ vb. **Pe.**, Pf. 1 s. † כִּבֵּשְׁתִּי;
 3 s. f. c. sf. 3 p. f. כִּבֵּשְׁתֶּנִּי;
 3 p. c. sf. 3 s. f. כִּבְשׁוֹה;
 Inf. e. sf. 3 s. f. לְמַכְבֵּשָׁה;
 Pt. act. 1 s. כִּבֵּשְׁנָא: unter-
 drücken, unterwerfen, *sup-*
press, subdue. || כִּבְשָׂא n. m.,
 p. כִּבְשִׁי: Geheimnis, *secret.*

כָּד v. בְּ.

כָּד n. m. Krug, *pitcher.*

כָּד v. בְּ.

הִיא v. בְּדִי.

כְּדִנְיָא n. m. et f., p. כְּדִנְיָא:
 Maultier, *mule.*

כְּהִנְיָא n. m. = כְּהֵן || כְּהִנְיָא
 n. f., p. כְּהִנְיָא = כְּהֵן,
 אִשְׁתִּי כְּהֵן.

[כְּהֵן] praep., sf. 1 s. † כְּהֵנִי,
 † כְּהֵנִי; 2 s. m. † כְּהֵנִי;
 2 p. m. כְּהֵנִי; 3 s. m.
 כְּהֵנִי; 3 p. m. כְּהֵנִי = כְּ.

כְּהֵן n. f., p. כְּהֵן: Öffnung,
 Fenster, *aperture, window.*

כְּהֵן (pers.) n. m. Krug, *pitcher.*

כְּהֵן vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. כְּהֵן;
 Impf. 3 s. m. לְכְּהֵן; Pt. pass.

p. f. † מְכַהֵן: richten, *direct.* |
Itpa., Pf. 1 s. אֶכְהֵן: be-
 absichtigen, *intend.* || כְּהֵן

adv. so, *thus.*

כְּהֵן n. m., p. כְּהֵן: Becher,
cup.

כְּהֵן n. m., p. כְּהֵן: Fisch,
fish.

כְּהֵן v. אחד.

כְּהֵן n. m. Schminke, *eye-paint*
 (stibium).

כְּהֵן vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m.

לְכַחֵשׁ, f. תְּכַחֵשׁ; Pt. pass.

כְּהֵשׁ: mager werden,

become lean; Pt. pass.
 schwach, *weak*.

בִּי v. ב.

בִּיבֵא v. בִּיבֵא.

כִּיל vb. **Pe.**, Impf. 2 s.
 m. תְּכִיל; 3 s. m. לְכִיל; Pt.
 act. p. m. כִּילִי: abmessen,
measure off.

בִּיסָא n. m., sf. 2 s. m. בִּיסָא:
 Beutel, *purse*.

בִּיפֵא n. m., c. בִּיפֵא: Ufer,
shore.

בִּיִּי adv. so, *thus*.

בִּכָּא n., p. בִּכִּי; sf. 1 s.
 בִּכִּי; 2 s. m. בִּכִּיָּה: Zahn,
tooth.

בִּכְרָא n. m., p. בִּכְרִי: Talent,
talent.

¹כִּלָּא vb. **Pa.**, Pt. act. s. f.
 מְכִילָא: vernichten, *wear*
out.

²כִּלָּא [כִּלִּיתָא] n. f., p. בִּלִּיתָא:
 Niere, *kidney*.

כִּלְבָּא n. m., p. c. sf. 3 s. m.
 כִּלְבוּדִי: Hund, *dog*.

כִּלְדָּא n. m. Mager, *astrologer*.

כִּלְכָּא = אִכְלָכָא q. v.

¹כִּלְלָא n. m. כִּלְלָא; sf. 3 s.
 m. כִּלְלָהּ = כִּלְלִי, s. f.
 כִּלְלָהּ, כִּלְלָא, p. m. כִּלְלָהּ;
 כִּלְלָהּ, p. f. כִּלְלָהּ, cf. §46. ||

כִּלְלָם: irgend etwas, *any-*
thing. || כִּלְלָא n. m., p. כִּלְלִי:
 allgemeine Regel, *general*
rule. | מְכִלְלָא adv. impli-

citer, *in an implied manner*. |
 מְכִלְלָא: es ergibt sich,
 daß, *it follows that*. |

כִּלְלָא: gar nicht, *in*
no way. || כִּלְלָא vb. denom.

Pe., Pt. act. s. m. כִּילָּא,
 כִּילָּא: eine Regel aufstellen,
establish a rule. || כִּילָּא
 n. m. Krone, *crown*.

²כִּלְלָא n. f., sf. 3 s. f.
 כִּלְלָא; p. c. sf. 2 s. m. כִּלְלָהּ:
 Braut, Schwiegertochter,
bride, daughter-in-law.

כִּלְלָא v. ¹כִּלְלָא.

[כִּלְלָא] n. f., p. כִּלְלִי: Wurm,
worm.

כִּלְלִי v. אִנְיָא.

כִּלְלִי v. כִּלְלִי.

כִּנָּא n. m. Stamm, *stem*.

כִּנְעָא vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אִכְנַעָא,
 אִכְנַעָא: sich demütigen,
humble oneself.

כִּנְפָא n. f., sf. 3 s. f. כִּנְפָה;
 p. (sive du.) c. sf. 2 s. m.

כִּנְפִיָּה: Flügel, Zipfel, *wing*,
skirt. || כִּנְפָא vb. denom. **Pa.**,

Impf. 3 p. לְכִנְפִי: versam-

meIn, *assemble*. || בְּנוּפִיא n. Versammlung, *assembly*.
 בְּנִי־שָׁחַא n. f., p. : Ver-
 sammlung, *assembly*. | בִּי
 בְּנִי־שָׁחַא : Synagoge, *syna-
 gogue*.
 כַּסּ vb. **Pe.**, Pt. pass. p. m.
 בָּסַן : verbergen, *hide*. | **Pa.**,
 Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. בָּסִין ;
 Imp. בָּסִי, sf. 3 p. m. בְּסִינְהוּ ;
 Pt. pass. 2 s. מְבַסִּיתָ : be-
 decken, *cover*. | **Itpa.**, Pf.
 3 s. m. אֶבְסִי ; 3 s. f. c. sf.
 3 p. אֶבְסִיתְנְהוּ pass.
 כַּסּ vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
 מְכַסֵּא n. m. Zoll, *tax*.
 כַּסֵּא vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
 בְּסִיפָא : sie schä-
 men sich, *they are bashful*
 (§55d). | **Itpa.**, Impf. 2 p.
 m. תִּכְסְּפוּ ; 3 s. m. לְכַסֵּךְ ;
 3 p. m. לְכַסְּפוּ ; Pt. s. m.
 מְכַסֵּךְ : sich schämen, be-
 schämt werden, *be ashamed,
 be put to shame*. | **Pa.**,
 Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m.
 בְּסַפְתָּה : beschämen, *put to
 shame*. || כְּסָפָא n. m., a.
 כֶּסֶף : Silber, *silver*. || כְּסוּפָא
 n. m. Scham, *shame*.
 כְּפוּתָא n. f., p. (כְּבוּי) :
 Mist, *dung*.

אֶכְפֹּל vb. **Itpa.**, Imp. כַּפֹּל :
 sich angelegen sein lassen,
make it one's business.
 כָּפַן vb. **Pe.**, Pf. 1 p. בִּפְנִין ;
 3 p. בָּפֹן ; Pt. act. 1 p.
 בִּפְנִינִין, 2 s. בָּפְנָתָ : hungrig
 sein, *be hungry*. || בָּיָן adj.
 hungrig, *hungry*. || בְּפָנָא n.
 m. Hunger, *hunger*.
 כַּפָּה vb. **Pe.**, Imp. כָּה ; Pt. act.
 בִּיפִין ; pass. p. f. בִּיפִין : beu-
 gen, überwinden, *bend, sub-
 due*. | **Pa.**, Impf., 3 s. m.
 c. sf. 3 s. m. לְכִיפָה : um-
 biegen, *bend over*. || כַּפָּא
 n. f., Schale, *bowl*.
 כַּפָּר vb. **Pe.**, Pt. act. כְּפָר : ab-
 wischen, *wipe*. | **Pa.**, Inf.
 בְּפֹרִי ; Pt. pass. מְכַפֵּר : ab-
 wischen, sühnen, *wipe off,
 expiate*. | **Itpa.**, Impf. 3 s.
 m. לְכַפֵּר ; Pt. מְכַפֵּר : ge-
 sühnt werden, *be expiated*. ||
 כְּפֹרָא n. m., p. בְּפֹרִי : Ver-
 söhnung, *atonement*. || יוֹמָא
 דְּכַפֹּרִי : Versöhnungstag,
day of atonement.
 כַּפָּה vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. בְּפִיתָה : fesseln, *chain*.
 כָּרָא n. m. kōr, ein Maß, *a
 measure*.

כּרָא n. m. Haufe, *heap*.

כְּרָבָא n. m. Kohl, *cabbage*.

כְּרָבָא n. m. Kopfsteuer, *poll tax*.

כָּרַךְ vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf.

3 s. m. כְּרַכְתָּהּ; 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. כְּרַכְתָּהּ; 3 p. m. c.

sf. 3 p. m. כְּרַכְיָנְהוּ, 3 p. f.

כְּרַכְוָנְהוּ; Imp. p. m. כְּרַכּוּ;

Pt. act. כָּרַךְ, p. כְּרַכְיָ: um-

wickeln, zusammenwickeln,

wrap, wrap up.

כָּרַךְ רִיפְתָא: eine Mahlzeit halten, *dine*.

Itpe., Pf. 3 s. m. אֶכְרַךְ:

eingehüllt sein, *be wrapped*

up. || כְּרָבָא n. m., p. c.

כְּרַכְיָ: Stadt, *city*.

כּרַכְשׁ vb., Inf. כְּרַכְוָשׁ: ab-

schütteln, *shake off*.

כְּרַכְשָׁא n. m., sf. 3 s. m. כְּרַכְשָׁה:

Mastdarm, *gut*.

כְּרַכְשָׁתָא n. f. Wiesel, *weasel*.

כְּרַמָּא n. m., p. d. † כְּרַמְיָ:

Weingarten, *vineyard*.

כְּרָסָא n. m., sf. 2 s. m. כְּרַסְיָ:

3 s. m. כְּרַסְיָ: Bauch, *belly*.

כְּרָעָא n. f., sf. 1 s. כְּרַעִי; 3 s. f.

כְּרַעִי; p. (sive du.) כְּרַעִי,

sf. 2 s. m. כְּרַעִי; 3 s. m.

כְּרַעִי; 3 p. m. כְּרַעִי:

Fußgelenk, Fuß, *ankle, leg*,

foot.

כְּרִישׁ (כְּרִישׁ, כְּרִישׁ) n. m.

Haifisch, *shark*.

כָּשַׁל vb. **Af.**, 3 s. m. c. sf.

3 s. m. אֶכְשֵׁלָה: straucheln

machen, *cause to stumble*.

כְּשׁוּרָא (ass.) n. m., p. כְּשׁוּרִי:

Balken, *beam*.

כָּתַב vb. **Pe.**, Pf. 1 p. c. sf.

3 s. m. כְּתַבְוָנְהוּ; 3 s. m. c.

sf. 3 p. m. כְּתַבְוָנְהוּ; Impf.

2 p. m. כְּתַבְוּ; Imp. p. m.

לְמַכְתַּב; כְּתַבּוּ; Inf. לְמַכְתַּב;

Pt. act. 1 s. כְּתַבְנָא, 2 p.

כְּתַבְתּוּ; pass. s. m. כְּתִיב:

schreiben, *write*. || **Itpe.**,

Pt. p. f. מְכַתְבָּן: eingetragen

werden, *be registered*. ||

מְכַתְבָּא n. m. Griffel, *stile*.

כְּתָנָא n. m. Flachs, *flax*.

כְּתָפָא (כְּתָפָא) n. f. (m.), sf. 3 s.

m. כְּתָפָה (כְּתָפָה): Schulter,

shoulder. || כָּתַף vb. denom.

Pa., Pt. act. מְכַתֵּף, p. מְכַתֵּף;

1 s. מְכַתֵּפְנָא, 1 p. מְכַתֵּפִין:

aufladen, tragen, *carry on*

the shoulder.

٥

לְּ **praep.**, **sf.** 1 s. **לִי**, נְהַלִּי; 1 p. † **לְנָא**, נְהַלֵּן; 2 s. m. **לְךָ**, נְהַלֶּךָ, f. **לְךָ**, נְהַלֶּךְ, p. m. † **לָכֵן**, לְכֹן; 3 s. m. **לָהּ**, נְהַלֶּהָ, f. **לָהּ**, נְהַלֶּהָ, p. m. † **לְהִיוֹן**, נְהַלִּיהוּ, p. f. **לְהִי**; zu, für, to, for; nota accusativi (§61b). | 1 p. **דִּילֵן**; 2 p. m. **דִּילְכֹן**; 3 s. m. **דִּילָהּ**, p. m. **דִּילְהֹן** (§48d). | **בְּדִיל** **praep.** wegen, on account of

לֹא (S67) adv. nicht, nein,
not, no. | לֹא v. אֵיט.
לֹא vb. Pe., Pt. pass. לֹא:
müde, tired.

מֵלָאךְ n. m., d. מְלָאכָה;
p. מְלָאכִי: Engel, *angel*.

¹ לִבִּי s. 1. n. m., sf. 1. לֵבָא. לבב;
2 s. m. לֵבָב: Herz, heart.

תִּנְחַלֶּנּוּ: im Sinne von, *according to*.

² לִזְבָּח n. m. Palmzweig,
branch of a palm.

לִבְנֵי: Zie-
gel, *brick*.

לָבַשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf.
 3 p. לָבַשְׁתָּהּ; Impf. 1 s. c.
 sf. 3 s. m. אֶלְבֹּשָׁה, אֶלְבֹּשׁה
 3 s. m. יִלְבֹּשׁ; Imp. לָבֵשׁ;

Inf. לְמַלְבֵּשׁ; Pt. pass. p. c.
sf. 3 p. f. לְבִישׁוּהוּ: anziehen,
put on; Pt. pass. bekleidet,
clothed. | Af., Pt. act. מַלְבִּישׁ
bekleiden, *clothe*. || לְבוּשָׁא
n. m., sf. 3 s. m. לְבוּשָׁה:
Gewand, *garment*.

ermüdet, *tired*.

אחד v. להדי

לִּיּוֹנָה vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m.
 אֶתְלִי: sich anschließen,
join. | **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 2 s. m. לִּיּוֹנָה; Impf. 3 s. m.
 † יִלְיוֹנָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. m.
 † יִלְיוֹנָה: begleiten, *accom-*
pany. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 2 s. m. אֶלְיוֹנָה id.

לֹוֹא n. m. Levit, *Levite*.
לֹוֹא id.

לִּיבְיָא, n. m., p. m. לִּיבְיָא, לִּיבְיָא
f. d. לִּיבְיָא: aus Libyen,
Libyan.

לוג n. m. Log, *log* (ein Maß,
a measure).

לוט vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf.
3 s. m. לָלוֹט; Impf. 1 s.
c. sf. 3 s. m. לֹלֵט; 3 s. m.
לֹט; Inf. מְלוֹט 1 sf. 3 s. m.

לְמַלְטִיָּה; Pt. act. s. m. d. לְיִטָּה, 2 s. לִיטָה; pass. s. m. d. לוּטָה, 2: verfluchen, *curse*. | Pā., Pt. act. s. m. d. מְלַטֵּט id. לִישׁ vb. **Pe.**, Impf. 2 p. m. תְּלִישׁוּ, תְּלוּשׁוּ; Imp. p. m. לִישׁוּ; Pt. act. 1 p. לִישׁ: kneten, *knead*. || לִישָׁה n. m. Teig, *dough*. לִוָּת praep., sf. 1 s. † לִוָּתִי, † לִוָּת; 2 s. m. לִוָּתִי: zu, *to*. לְחַד v. אחד. לְחִי v. חֵי. לְחֶמֶד n. m., sf. 2 s. f. לְחֶמֶד: Brot, *bread*. לְחַשׁ vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תְּלַחֵשׁ; Imp. s. m. לְחַשׁ: flüstern, *whisper*. לְחַשׁ vb. **Pa.**, Pt. act. p. f. מְלַחֵשׁ: glühend, *glowing*. לִיכָה v. אֵית. לִילִיָּה n. m., p. לִילִיָּה, לִילִיָּה: Nacht, *night*. || לִילִיָּה n. f. = לִילִית (weiblicher Dämon, *female demon*).

לִיצְנוּתָה n. f. Spott, *scoffing*. אֵית v. לִית. תְּלַמִּידִין n. m., p. † תְּלַמִּידָה, sf. 2 s. m. תְּלַמִּיד; 3 p. m. † תְּלַמִּידֵהוּן: Schüler, *disciple*. || תְּלַמּוּדָה n. m. Talmud. לְסַטָּה (gr.) n. m. Räuber, *robber*. || לְסַטִּיּוּתָה n. f. Räuberei, *the robber's business*. לְעוּזָה n. m. Fremdsprachiger, *speaker of a foreign language*. לְפָדָה (gr.) n. m. Pfanne, *pan*; eine aus Feigen verfertigte Speise, *a dish made of figs*. לָקָה vb. **Pe.**, Pt. act. לָקִי: geschlagen werden, *be beaten*. לָשׁוֹן n. m., d. לָשׁוֹן: Zunge, Ausdruck, *tongue, expression*. לְתַחֵי vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. לְתַחֵי: anfeuchten (Getreide), *moisten (grain)*.

מ

מָאָה n. f., du. מָאָתָן, 100. מוּמָה (hebr.) n. m. Makel, *blemish*.

מָמָה n. m., p. מָמָה; c. מָמָה; sf. 2 p. m. מָמָה; 3 s. m. מָמָה; 3 p. m. מָמָה: Ge-

fäß, Gerät, Gewand, *vessel, utensil, garment.*

מאס vb. **Pe.**, Inf. מַמְאֵס; Pt. pass. מְאִים: verachten, *despise*; Pt. pass. widerlich, *loathsome.*

מבֹרָא, מְבָרָא v. עבר.

מִנָּן adv. umsonst, *gratuitously.*

מַגּוּשָׁא n. m. Magier, *magician.*

מְדַבֵּרָא, מְדַבְּרָא v. דבר.

מָדָא n. m., sf. 2 s. m.

מָדָה: Kleid, *garment.*

מִידָּע v. ידע.

מְדִינָתָא v. דין.

מְדַנְחָא v. דנח.

מִידָּע v. ידע.

מָה, מַאי pron. interr. (§§11a;

50ad) was? *what?* | מַאי:

warum? *wherefore?* | מַאי:

worin? womit? *wherein?*

wherewith? | מַכָּה: wie, *how.*

לָמָה: wozu? *wherefore?* |

דִּילָמָא: daß nicht etwa, *lest;*

vielleicht, *perchance.* | מָה דְּ,

מִי דְּ: dasjenige, welches,

was, *that which, what.* |

מַכָּה conj. wie, *as.*

מְהֵרָא v. הדר.

מְהֵרָא vb. **Pe.**, Imp. p. m. מְהֵרָא;

Pt. act. 1 p. מְהֵרָא, 2 p.

מְהֵרָא: beschneiden, *circumcise.* || מְהֵרָא n. m. Beschneider, *circumciser.*

מִידָּע v. ידע.

מָמוֹנָא n. m., d. מוֹן (?):

Geld, *money.*

מִידָּע v. יעד.

מְוֵרָא n. m. Made, *worm.*

מוֹשׁ vb. **Pe.**, Impf. 3 s. f.

מוֹשׁ; imp. מוֹשׁ: zubereiten,

prepare.

מוֹתָא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m.

מוֹתָא, f. מִיתָא; 3 p. m.

מוֹתָא; Impf. 3 s. m. מִיתָא;

f. מִיתָא; 3 p. m. מִיתָא; Inf.

לְמוֹתָא, לְמוֹתָא; Pt. act. s. m.

מוֹתָא, p. m. מִיתָא; 1 p. m.

מוֹתָא, 2 s. m. מִיתָא; pass.

s. d. מִיתָא: sterben, *die*; Pt.

pass. tot, *dead.* || מִיתָא n. m.

Toter, *a dead person.* || מִיתָא

n. m., מִיתָא n. m., מִיתָא

n. f. Tod, *death.*

מוֹנָא n. m., sf. 1 s. מוֹנָא;

3 s. m. מוֹנָא, f. מוֹנָא:

Haar, *hair.* || מוֹנָא n. f., p.

מוֹנָא; sf. 2 p. m. מוֹנָא; 3 s.

m. מוֹנָא id.

מוֹתָא v. יתב.

מוֹנָא v. וגג.

מולא v. נול.

מחא vb. Pe., Pf. 3 s. m. c.

sf. 1 s. מִחֵן, 2 s. m. מִחֵה;

3 p. m. c. sf. 3 s. m. מִחִיָּה,

מִחוּה, 3 p. m. מִחוּנְהוּ; Impf.

3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְמַחֶה;

Inf. מִמְחָא, sf. 3 s. m. לְמַמְחָה;

Pt. מַחֵי, 1 p. מַחִינֵן, 2 s.

מַחִית: schlagen, *strike*,

smite. | Pa., Pf. 1 s. מַחֵי;

3 p. מַחוּ: verwehren, ver-

hindern, *protest against*,

hinder.

מחבטא v. חבט.

מחונא v. חון.

מחי n. m., sf. 1 s. מַחֵי:

Gehirn, *brain*.

מחטא v. חטט.

מחטרא v. חטר.

מחל vb. Pe., Pt. act. 1 s.

מַחְלֵנָא: verzeihen, *forgive*.

מחצלתא v. הצל.

מחר (ל) adv. morgen, *to-mor-*

row.

מחשבתא v. חשב.

מטי vb. Pe., Pf. 1 s. מַטִּי;

3 p. m. מַטוּ, sf. 3 s. m.

מַטִּיָּה; Impf. 3 s. m. c. sf.

1 s. לְמַטִּין; 3 p. נְמַטוּ; Pt.

act. s. m. מַטִּי, f. מַטִּיָּא, p.

m. מַטוּ, f. מַטִּין, 2 s. מַטִּית

absol., sq. לְ sive accus.:

gelingen, reichen, einholen,

arrive, reach, overtake. |

Af., Pf. 2 s. m. אַמְטִית; 3 p.

m. אַמְטוּ, sf. 3 s. m. אַמְטִיָּה,

3 p. m. אַמְטִינְהוּ; Imp.

אַמְטִיָּה, sf. 3 s. m. אַמְטִיָּה;

Pt. act. p. m. מַמְטוּ: bringen,

führen, *carry, conduct*. ||

מטותא n. f. Bitte, *petition*.

בְּמַטוּתָא מְנָה, מְנִיכּוּ:

bitte, *I pray thee, you*.

מטלל v. טלל.

מטרא n. m. Regen, *rain*.

מי part. interr. = num. || מידא,

מִידָה, מִיָּהוּ v. הוה.

מיא n. p. m., sf. 2 s. m. מִיָּה;

3 p. m. מִיָּהוּ: Wasser, *water*.

מכלא v. אכל.

מילא n. m. = *μίλον*.

מילתא (gr.) n. f., p. מִילְתָּא:

Wolle, wollener Mantel,

wool, woolen cloak.

מינא n. m., sf. 3 s. f. מִינָה;

p. מִינִי: Art, *kind*; Hä-

retiker, *heretic*.

מיתא v. אתא.

מכבנתא v. כבן.

מכרי v. הוא.

מך vb. Pe., Pf. 3 s. m. מַךְ;

Imp. מַךְ; Pt. act. p. m. מַכִּינְהוּ:

unterbreiten, *lay, spread*. | **Af.**, Pt. act. מִבְּסָא: niedrig machen, *lay low*. || מִבְּסָא adj., 2 s. מִבְּסָא: niedrig, *low*.

כִּסֵּם v. מִבְּסָא.

כָּתַב v. מִכְּתָבָא.

מָלָא vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. מָלָא, מָלוּ; Impf. 3 s. f. מָלִי; Pt. act. מָלִי, p. m. מָלוּ, f. מָלִי, מָלִי; pass. מָלִי, f. מָלִי, p. m. מָלִי: voll sein, füllen; *be full, fill*. | **Pa.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 p. מָלִי; Impf. 1 s. מָלִי; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. מָלִי, f. מָלִי; Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. f. מָלִי: füllen, *fill*. || מָלָא n. m. Fülle, *fulness*.

מָלָא v. לָא.

מָלָא n. m. (f.) Salz, *salt*. || מָלָא vb. denom. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. מָלִי; p. m. מָלִי; Pt. pass. p. m. מָלִי: salzen, *salt*.

¹ מָלָא n. m., d. מָלָא: König, *king*. || מָלִי n. f. Königin, *queen*. || מָלִי n. f. sf. 2 s. m. מָלִי: Reich, königliche Person, Regierung, Herrschaft, *reign, government, kingdom, royalty*. ||

מָלָא vb. denom. **Pe.**, Impf. 3 s. m. מָלִי; Pt. act. s. m. מָלִי, 2 p. מָלִי: regieren, *reign*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. מָלִי; Impf. 3 s. m. מָלִי id.

² מָלָא vb. **Itpe.**, Impf. 1 s. מָלִי; Inf. מָלִי; Pt. s. m. מָלִי, p. m. מָלִי: sich beraten, andern Sinnes werden, *take counsel, change one's mind*.

מָלָא n. f., d. מָלָא, sf. 3 s. m. מָלִי; p. מָלִי, sf. 3 s. m. מָלִי, 3 p. m. מָלִי: Wort, Ding, *word, thing*. || מָלָא adv. von selbst, *of itself*. || מָלָא n. m. Rede, *speech*.

מָלָא v. מָלָא.

מָלָא v. מָלָא.

מָלָא v. מָלָא.

מָלָא praep., sf. 1 s. מָלָא; 1 p. מָלָא; 2 s. m. מָלָא; 2 p. m. מָלָא; 3 s. m. מָלָא, f. מָלָא, p. m. מָלָא: von, aus, als, *of, from, out of, than*. || מָלָא v. מָלָא.

מָלָא pron. interr. (§§11a; 50): wer? *who?* || מָלָא, מָלָא

(§11b): wer ist es? *who is it?* || מִן דְּ (§51b): derjenige, welcher, *he who, whosoever*.

מִנָּא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. מִנְּנִי; Imp. מְנִי; Inf. מִמְּנִי, sf. 3 p. m. מִמְּנִיָּה; Pt. act. 1 p. מְנִינִן: zählen, *count*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. m. אִמְנִי, sq. עַל-: durch Stimmenabgabe wählen, *vote for, elect by ballot*. || מְנִינָא n. m., p. מְנִינִי: Zahl, Zählung, *number, count*.

מִנָּע vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לְמִנָּע: zurückhalten, *restrain*. | **Itpe.**, Pt. p. m. מִמְּנָעִי, pass.

מִסָּא n. m. Schaufel, *shovel*.

מִסָּא(א)נָא v. סָאן.

מִסְפָּרָא v. סִפֵּר.

מִסְקָא v. סִלַּק.

מִסֵּר vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. תְּמַסְרָה; Pt. act. s. m. מִסֵּר, 1 s. מִסְרָא; pass. p. f. מְסִירָן: überliefern, *hand over*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִמְסֵר; Impf. 3 s. m. לְמִסֵּר, לְתַמְסֵר; Pt. s. f. מִמְּסָרָא, pass.

מִסְתָּא n. Genüge, *sufficiency*; sf.

1 s. מִסְתִּי; 2 s. m. מִסְתָּ(י); 3 s. m. מִסְתִּיָּה: es ist genug für, *it is enough for*.

[מִעָא] n. m., sf. 3 s. m. מִעָה; p. c. sf. 3 s. m. מְעִיָּה: Eingeweide, *intestines*.

מַעֲט vb. **Pa.**, Inf. מְעוּטִי: ausschließen, *exclude*. || מְעוּטָא n. m. Ausschließung, *exclusion*.

מְעִינָא v. עִינָא.

עַלֵּל v. מְעַלִּי, מְעַלִּי.

עַל- v. מְעַלִּיחָא.

עַלֵּל v. מְעַלָּא.

עַרֵּר v. מְעַרְחָא.

נִפְק v. מְפַקְחָא, מְפַקָּא.

מְצִי vb. **Pe.**, Pf. 1 s. אִמְצִי, מְצִי.

3 p. m. מְצוּ; Pt. pass.

מְצִי, 1 s. מְצִינָא, 2 s. מְצִיָּת:

vermögen, können, *be able*.

מִצְעֵי adj., p. m. מִצְעֵי: l.

מִצְעֵי, s. f. d. מְצִיעָתָא: mit-

telster, *middle*. || [אִמְצָעָא]

adj., p. אִמְצָעִי (= אִמְצָעִי),

id.

מִצָּע vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. מְצָתָא,

מְצִיָּת; Pt. act. מְצִיָּן: saugen,

suck.

מִצְרָא n. m., sf. 1 s. מְצָרִי;

p. c. sf. 3 p. f. מְצָרָהָא:

Grenze, *boundary*.

מצרעה n. m. Ägypter, *Egyptian*.

מקרא n. m., sf. 1 s. מקרי: Gehirn, *brain*.

¹ מרא n. m., c. מרי; sf. 1 s. מרי, מר; 1 p. מרנא; 2 s. m. מרי(י), p. m. מריכו; 3 s. m. מרה, f. מרה, p. m. מרהו; 1 p. מרותא, sf. 3 p. m. מרותיהו: Herr, *lord, master*.

² מרא vb. *Itpe.*, Pf. 3 s. f. אמרי, אמרי = מרד q. v.

רבע² v. מרבעתא, מרבעא

מרנגיתא (gr.) n. f. Perle, *pearl*.

מרד vb. *Pe.*, Pf. 3 p. m. מרדו; Pt. act. מרד: sich empören, *revolt*. | *Itpe.*, Pf. 3 s. f. אמרה id.

מרוכא v. רוב.

מרטט vb. *It.*, Pf. 3 s. m. אמרטט; Inf. אמרטטי: in Fetzen zerrissen werden, *be torn in shreds*. || מרטוטא n. m., p. מרטוטי: Fetzen, *rag*.

מרעה n. m., sf. 3 s. m. מרעין; p. מרעין: Krankheit, *sickness*.

מריר adj. bitter.

משא vb. *Pe.*, Pf. 2 s. m. משיח; Impf. 3 s. m. נמשי; Imp. משי; Pt. act. s. m. משי, f. משיא, 1 s. משינא: waschen, *wash*. | *Af.*, 1 s. c. sf. 3 s. m. אמשיחה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אמשיחה id.

¹ משח vb. *Pe.*, Impf. 3 s. m. נמשח: messen, *measure*. || משהא n. m., c. משה: Maß, *measure*.

² משה n. m., c. משה: Öl, *oil*.

משך vb. *Pe.*, Pt. act. p. m. משיח: ziehen, *draw*. || משיח n. m., sf. 3 s. m. משיח; p. משיח: Haut, Fell, *skin*. || משיח n. m. Ausdehnung, *extent*.

משש n. m. ממשא. Wesentliches, *something tangible*.

משיח v. שחי.

מתא n. f., c. מת; sf. 1 s. מתי; 3 p. m. מתיחו: Stadt, *city*.

מתח vb. *Pe.*, Pt. act. p. m. מתחי: spannen, *stretch*.

יִתָּב v. מְחִיבָתָא.

מָתַל vb. **Pe.**, Pt. pass. p. m.

מְתִילִי, sq. בָּ sive בָּ: ver-
gleichen, *liken*. || מְתָלָא n.

m. Gleichnis, Sinnspruch,
simile, parable.

מִתָּנָא n. m. Strick, *rope*.

נָתַן v. מִתְנַתָּא.

נ

נָאִי vb. **Pe.**, Pt. act. נָאִי:

passen, *become*.

נָבֵא . [נְבִיאָה (hebr.)] n. m., p.

נְבִיאָה: Prophet, *prophet*.

נָבֵב n. m. Flöte, *flute*.

נָבַח vb. **Pe.**, Pt. act. s. m.

נָבַח, p. m. נְבַחִין: bellen,
bark.

נִבְלָתָא n. f. Aas, *carcass*.

נָבַע vb. **Af.**, Pt. act. s. m.

נָבַע, p. f. מְבַעֵן: sprudeln
lassen, *cause to gush forth*.

נָבַב vb. **Pe.**, Pt. act. נָבַב: sich

trocknen, *dry oneself*.

נָגַד vb. **Pe.**, Inf. מְנַגֵּד; Pt. act.

s. m. נָגַד, p. m. נִגְדִי: 1. weg-
ziehen, *remove*; 2. fließen,
flow; 3. geißeln, *scourge*.

Itpe., Pf. 3 s. m. אֶתְנַגֵּד,

אֶתְנַגֵּד; Pt. s. m. מְנַגֵּד: 1. in Ohnmacht fallen, ver-
scheiden, *faint, pass away*;
2. gegeißelt werden, *be*
scourged. | **Pa.**, Inf. נִגְדִי;

Pt. act. p. m. מְנַגְדִּין: gei-

ßeln, *scourge*. | **Af.**, Pf.

3 s. m. אֶתְנַגֵּד, = נִגְדִי. ||

נִגְדָא n. m., p. m. נִגְדִי 1.

נִגְדִי: Zieher, Schlepper,

one who draws (a ship). ||

נִגְדָא n. m. Führer, *leader*. ||

נִגְדָא n. f. = הַגָּדָה, Hag-
gada.

נָגַה vb. **Pe.**, sich verspäten,

come late. נָגַה לָהּ, נָגַה לָהּ:

er verspätete sich, *he came*
late (§55d).

נָגַל n. m. מְנַגֵּל. נָגַל.

נָגַע vb. **Pe.** sq. בָּ: berühren,

touch. || **Itpa.**, Pf. 3 s. f.

אֶתְנַגַּע, אֶתְנַגַּע: aussätzig
werden, *become leprous*.

נִגְרָא n. m. Tischler, *carpenter*.

נִגְרָא n., p. c. sf. 2 s. m. נִגְרִי:

1. Kanal, *canal*; 2. Fuß,
Schritt, *foot, step*.

נָדָא vb. **Af.**, Pt. 1 p. מְדִינָן:

sprengen, *sprinkle*.

נָדַב vb. **Pa.**, Pt. act. מְנַדֵּב,

מְנַדֵּב, **Itpa.**, Pt. מְתַנַּד:

freiwillig geloben, *offer as a freewill-gift.*

נדח vb. **Af.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. m. [†]אֶדְחוּי: ausstoßen, *thrust out.*

נדח vb. **Pe.**, Pf. 1 s. נְדַח: geloben, *vow.* | **Af.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶדְחֶתָּה; 3 m. c. sf. 3 s. f. אֶדְחֶה; 3 s. f. c. sf. 3 s. f. אֶדְחֶתָּה: ein Gelübde auferlegen, *impose a vow.* || נְדָחָה n. m. Gelübde, *vow.*

נָהוּ m., נָהִי f. (§63a), p. נָהִי m., נָהִי f. pron. 3 pers. er, sie, *he, she; sie, they.*

נהג vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. נִהְגָּה; Impf. s. f. נִהְגִּי; Pt. act. p. m. נִהְגִּי, pass. p. m. נִהְגִּי: führen, beobachten, *conduct, conduct oneself, observe; Pt. pass. gewohnt, accustomed.* (ב) נִהְגָּה יָקָרָה: Ehre erweisen, *honor.*

נֶחֱמָה n. m. Brot, *bread.*

¹נִהַר vb. **Pe.**, hell werden, *dawn.* | **Af.**, 3 s. m. c. sf. 3 p. f. אֶנְהֶרְנִי: erleuchten, *cause to shine.* || נִהַר adj., p. m. נִהַרִּי, s. f. נִהַרָּה, p. f. נִהַרָּה: leuchtend, klar,

bright, clear. || נִהַרָּה n. m., sf. 2 s. m. נִהַרָּה: Licht, *light.* | סָגִי נִהַר, p. סָגִי נִהַר: blind, *blind.*

²נָהַר n. m., c. נָהַר, p. נָהַר: Strom, *river.*

נוד vb. **Pe.**, Pt. act. s. f. נִדְיָה: sich bewegen, *move.*

נח vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נָח; Impf. 3 s. m. נִנַּח, f. נִנַּח; Inf. מְנַח; Pt. act. s. m. נִנַּח, pass. s. m. d. נִינַּח, s. f. נִינַּח: ruhen, zur Ruhe kommen, *rest, enter into rest; Pt. pass. angenehm, annehmbar, pleasing, acceptable.* | תָּנַח: es ist annehmbar, *it is acceptable.* |

Itpe., Pf. 3 s. f. אֶתְנַחֵּה, Inf. אֶתְנַחֵּה: sich hinlegen, *lie down; darauf eingehen, acquiesce.* | **Af.**, Pf. 1 s. אֶנַּח, sf. 3 s. f. אֶנַּח; 1 p. אֶנַּח; Impf. 3 s. m. נִנַּח; Inf. אֶנַּח, sf. 3 p. אֶנַּח; Pt. act. מְנַח; pass. s. m. מְנַח, s. f. מְנַח: legen, hinlegen, lassen, *lay, place, leave.* || נִינַּח n. m., c. נִינַּח: Ruhe, *rest.* || נִינַּח n. f.

Sanftmut, Ruhe, *gentleness*. ||

נח vb. deriv. **Af.**, Pf. 3 s.

m. נח = אנה.

נום vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m.

נים; Impf. 1 p. נום; 3 s.

m. נום; Inf. נום; Pt. act.

s. m. נים, f. נים, 1 s. נים:

schlummern, schlafen, *slumber, sleep*. | **Pa.**, Pf. 1 s.

נים, id. | **Palp.**, Pt. act.

נים, id.

נור n. m. (f.), d. נור: Feuer, *fire*.

נול n. m. מולא. *Schicksal, fortune*.

נוף n. f. נויפותא. *Verweis, rebuke*.

נוק vb. **Af.**, Pf. 3 s. f. c. sf.

1 s. נוק; Inf. נוק; Pt.

act. נוק: schädigen, *injure*. |

Ittaf., Pf. 1 s. נוק; 2 s.

m. נוק; 3 s. m. נוק;

Pt. p. m. נוק: Schaden

erleiden, *suffer injury*.

נזיר (hebr.) n. m. = נזיר.

נחלי n. m., p. נחלי: Bach, *brook*.

נחת vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. נחת;

Impf. 2 p. m. נחת;

Imp. s. m. נחת, p. m. נחת;

Inf. לנחת; Pt. act. s. m.

נחת, 1 p. נחת: herab-

steigen, *descend*. | **Af.**, Pf.

1 p. c. sf. 3 s. m. נחת

l. נחת; 3 s. m. c. sf. 3 p.

m. נחת, f. נחת; 3 p.

m. נחת; Impf. 1 p. נחת;

Pt. act. s. m. נחת; pass.

p. m. נחת, f. נחת: herab-

kommen lassen, niederlegen,

cause to descend, place. ||

נחותא n. m.: נחותא =

ירדי הים.

נטל vb. **Pe.**, Imp. טל: nehmen,

take. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f.

נלט: pass. || נטל,

נטל praep. wegen, um

willen, *on account of, for*

the sake of. || נטל conj.

weil, *because*.

נטע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. נטע: pflanzen, *plant*.

נטף vb. **Pe.**, tropfen, *drop*. ||

נטף n. f. Tropfen, *drop*.

נטר vb. **Pe.**, Impf. 3 p. f.

נטר; Imp. s. m. נטר:

1. bewahren, *guard*; 2. war-

ten, *wait*. | **Itpe.**, Pt. p. f.

נטר: bewacht werden,

be guarded. | **Pa.**, Inf. c.

sf. 3 p. m. לנטר: be-

wachen, *guard*.

נִיבָא n. f., p. c. sf. 3 s. m.

זיביה: Zahn, *tooth*.

נָחַ vb. **Pe.**, Pt. pass. נָחִי: abziehen, *subtract*.

נָחַ vb. **Pe.**, Imp. נָחֵ: schlachten, *slaughter*. | **Pa.**, Inf.

נָחֵ לְנִיכָא leg. לְנִיכָא, id. || נָחֵי

n. p. m., sf. 1 s. נָחֵי; 2 s. m.

נָחֵי(י); 3 s. m. נָחֵי(י)

נָחֵי: Besitz, *possession*.

נִכְרָא n. m. fremd, *foreign*.

נִמְטָא n. m., p. נִמְטִי: Decke, *cover*.

נִמִּי adv. auch, *also*. || אִי נִמִּי: oder, *or*.

נָחַ vb. **Pe.**, Pf. 1 s. נָחֵי; 1 p. נָחֵי

נָחֵי; 2 s. m. נָחֵי; Impf. 2 s. m.

נָחֵי; 3 s. m. נָחֵי; sf. 1 s.

נָחֵי; 3 p. m. נָחֵי; Imp.

נָחֵי; Pt. act. p. m. נָחֵי

nehmen, heiraten, *take*,

marry (take a wife). | **Itpe.**,

Pf. 3 s. f. נָחֵי; Inf. נָחֵי

נָחֵי; Pt. s. f. נָחֵי, p. m. נָחֵי

נָחֵי; 1 s. נָחֵי

(נָחֵי), 1 p. נָחֵי, 2 s.

f. נָחֵי: sich verheiraten,

verheiratet werden, *be mar-*

ried (take a husband). ||

Af., Pt. act. מְנַחֵ: verheiraten, *marry off (give a wife to)*.

נָחַ vb. **Af.**, Pf. 1 s. c. sf. 3

p. m. נָחֵי: entfernen, *remove*.

נָחַ n. f. Traktat, *treatise*.

נָחַ n. m. Metallbarren, *bar of metal*.

נָחַ n. m., p. נָחֵי: Wunder, *miracle*.

נָחַ n. m. Mißmut, *bad humor*.

נָחַ vb. **Pa.**, Pt. act. p. m.

נָחֵי: sagen, *saw*.

נָחֵי n. m., p. נָחֵי: Schuh, *shoe*.

נָחֵי n. f., p. נָחֵי: Sieb, *sieve*.

נָחַ vb. **Pe.**, Pt. act. נָחֵי: an-

fachen, *blow*. | **Itpe.**, Pf. 3

s. m. נָחֵי pass. || נָחֵי n.

m. Schmied, *smith*.

נָחַ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. נָחֵי;

נָחֵי; Pt. act. 3 p. m. נָחֵי

נָחֵי, 1 s. נָחֵי: fallen,

fall. | **Af.**, Pt. s. f. נָחֵי:

abortieren, *give premature birth to*.

נפץ vb. **Pe.**, Imp. פִּץ: schützen, ausklopfen, *shake out*, *beat*.

נפץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נִפְּצָא; 3 p. m. נִפְּקָא; Impf. 1 s. אֶפֶק; 1 p. נִפֵּק; 3 s. m. נִפֵּק, f. תִּפֵּק; 3 p. לְפָקוּ (ו); Imp. פִּק, p. פָּקוּ; Inf. לְמַפֵּק; Pt. act. s. m. נִפֵּק, f. נִפְּקָא p. m. נִפְּקִי, 1 s. נִפְּקָנָא: herausgehen, hervorgehen, *come out*, *go forth*. | מִי נִפְּקָא לָן מִנָּה: was ergibt sich uns daraus? *what follows for us therefrom?* | לְמִי נִפְּקָא מִנָּה: was für Bedeutung hat es? *what is the significance thereof?* | **Af.**, Pf. 1 s. אֶפְקָה, sf. 2 p. m. אֶפְקִיתָנְכוּ; 2 s. m. אֶפְקָה, sf. 3 s. m. אֶפְקִיתָה; 3 s. m. אֶפֶק, sf. 3 s. m. אֶפְקָה; 3 s. f. אֶפְקָה, sf. 3 s. m. אֶפְקִיתָה; 3 p. m. אֶפְקוּ, sf. 3 s. m. אֶפְקוּה; Impf. 2 s. m. תִּפֵּק; 3 p. m. יִפְּקוּן; Imp. s. m. אֶפֶק, p. m. אֶפְקוּ; Inf. לְאֶפְקִי; Pt. act. s. m. מִפֵּק, f. מִפְּקָא, p. m. מִפְּקִי (ו); מִפְּקָנָא, 1 s. מִפְּקִינָא, 1 p. מִפְּקִינָא: hervorgehen machen, herausziehen, *cause to come out*,

cause to go forth, bring out, lead out. || מִפְּקָתָא n. f., sf. 3 s. m. מִפְּקָתָה, מִפְּקָנָא n. m. Ausgang, *exit*.

נִפְּשָׁא n. m., sf. 1 s. נִפְּשִׁי, נִפְּשִׁי; 1 p. נִפְּשִׁין; 2 s. m. נִפְּשָׁה; 2 p. m. נִפְּשִׁיכוּ; 3 s. m. נִפְּשָׁה; 3 s. f. נִפְּשָׁה: Seele, *soul*; c. suff. = pron. reflex. (§48e). | מִנְּפִשָּׁה: aus sich selbst, *of himself*. | מִדְּנִפְּשָׁה: aus seinen eignen Mitteln, *out of his own means*. || נִפֵּשׁ vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. נִפְּשִׁשׁ, f. נִפְּשִׁשָּׁא, p. m. נִפְּשִׁינָא: viel, groß, *numerous, large*. | **Af.**, Impf. 3 s. f. תִּפֵּשׁ: vermehren, *multiply*.

נִצָּא vb. **Itpe.**, Pt. s. m. מִנְּצִי, f. מִנְּצִיָּא, p. m. מִנְּצִי, 2 s. מִנְּצִית: streiten, *quarrel*. || מִצְוִינָא n. m. streitsüchtig, *quarrelsome*.

נצל vb. **Af.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לְצִלָּן; Pt. act. 1 s. מִצְּלָנָא: (er)retten, *save, deliver, rescue*. | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. אֶתְצֵל; Pt. 2 s. מִתְצֵלָה pass.

נקב vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m.

אָנָקב; Pt. s. m. מְנִקֵּב: durchlöchert werden, *be perforated*.

נָקַט vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. נִקְטָה; 3 s. m. c. sf. 1 s. נִקְטָה; 3 s. m. נִקְטָה; Impf. 1 s. נִקְטָה; 2 s. m. תִּנְקַט; 2 p. m. תִּנְקָט; 3 s. m. תִּנְקָט; 3 p. m. נִקְטָה; Imp. נִקְטָה; Inf. c. sf. 3 p. m. לְמִנְקָטָה; f. לְמִנְקָטָה; Pt. act. נִקְטָה, 1 s. נִקְטָה, 1 p. נִקְטָה; 2 s. נִקְטָה; pass. p. m. נִקְטָה, 1 p. נִקְטָה: ergreifen, halten, *seize, take hold, keep*; Pt. pass. = act. | נִקְטָה (sc. מִלְחָמָה) נִקְטָה, jmdm es übel nehmen, auf jmdn böse sein, *be angry with*. | **Pa.**, Pt. act. מְנִקֵּט: sammeln, *gather*. | **Af.**, Pt. act. מְנִקֵּט: auflesen, *pick*. נָקַף vb. **Af.**, Pt. act. 1 s. נִקְפָה: umringen, *encompass*.

נָקַף vb. **Pa.**, Pf., 1 p. נִקְפָה: Fett und gewisse Adern beseitigen, *remove fat and certain veins*.

נָקַף vb. **Pe.**, Pt. act. נִקְפָה: klopfen, *knock*. || **Af.**, Pt.

act. מִקְשֵׁ: vergleichen, gleichstellen, *compare, place on an equal footing*.

נָרְגָה n. m. Beil, *axe*.

נִשְׂיָאָה n. m. Fürst, *prince*.

¹נִשָּׂא vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. נִשָּׂא; 3 p. c. sf. 3 s. m. נִשָּׂא; Pt. s. f. מְנִשָּׂא: vergessen, *forget*.

²נִשָּׂא vb. **Pe.** = נִשָּׂב.

נִשָּׂב vb. **Pe.** wehen, *blow*.

נִשְׂבָּא n. m., p. נִשְׂבִּי: Netz, *net*.

נִשַּׁט vb. **Pe.**, Imp. נִשַּׁט: enthäuten, *skin*.

נִשָּׁף vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נִשָּׁף: fortrücken, *depart*.

נִשָּׁק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. נִשָּׁקָה; 3 p. m. נִשָּׁקָה; Pt. act. s. f. נִשָּׁקָה; p. m. נִשָּׁקָה: küssen, sich berühren, *kiss, touch*.

נָתַן vb. **Pe.**, Impf. 1 s. נָתַן; 3 p. m. נָתַן; Imp. נָתַן: geben, *give*. || מִתְנַתָּה n. f. Geschenk, *gift*.

נָתַר vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. נָתַר, f. נָתַר: abfallen, *fall off*.

D

[סאהא] n. f., p. סאָי: Seah,
ein Maß, *a measure*.

סאָ n. m., sf. 3 s. f. מֶסְאָנָא . סאָ
מֶסְאָנָא; p. מֶסְ(א)נִי sf. 3 s.
m. מֶסְאָנִיָּה: Schuh, *shoe*. ||
סִינָא n. m., sf. 3 s. m.
סִינָה, id.

סבל vb. Pe., Pt. act. s. m. c.
סָבַל: ertragen, *bear*.

סבר vb. Pe., Pf. 1 s. סָבַר;
1 p. סָבַרְנָא, סָבַרְנִי; 2 s.
m. סָבַרְתָּ; 3 s. f. סָבַרְתָּ;
3 p. m. סָבַר; Impf. 3 s. m.
לְסָבַר; Pt. act. s. m. סָבַר,
1 p. סָבַרְנִי; 2 s. סָבַרְתָּ;
pass. s. f. סָבַרְתָּ: meinen,
nachdenken, verstehen,
think, reason, understand;
לי סָבַרְתָּ: es ist meine
Meinung, *it is my opinion*. |

Itpa., Pt. s. f. מֶסְתַּבֵּרָא:
für richtig befunden wer-
den, *be found correct*. |

Af., Pf. 3 s. m. אָסַבַּר,
sq. אָפִי et לִי: freundlich
sein, anerkennen, *be friend-
ly to, recognize*. || סָבַרָא
n. m. etwas mit dem
Verstande Erschlossenes,

*something arrived at by
reasoning*.

¹סגא vb. Pe., Pf. 1 p. סָגִינִי;
3 s. f. סָגִיָּה; Pt. p. m.
סָגִינִי, סָגִינָא, 1 p. סָגִינִי:
gehen, wandeln, *walk*. |
Itpa., Pf. 3 s. f. אָסָגִינָא;
Pt. s. m. מֶסְתַּגִּי: vorwärts
kommen, *proceed*; אָסָגִי
id. | Af., Pt. act. s. m.
מֶסְגִּי, f. מֶסְגִּיָּה, p. מֶסְגִּי,
= Pe. || סָגִי adj., p. m.
סָגִיָּא; p. f. סָגִיָּא: viel,
numerous. סָגִי לִי: es ge-
nügt ihm, *it is enough for
him*. לֹא סָגִי דְלָא אֲוִלָּנָא: ich
muß gehen, *I must go*.
נָהוּרָא v. סָגִי נָהוּרָא.

²סגא vb. Pe. = סָגַר: zu-
schließen, *lock*.

סגד vb. Pe., Imp. סָגִד, sq. לִי:
sich niederwerfen vor, *pro-
strate oneself before*.

[סגנא] n. m., p. סָגִנִי: Fürst,
prince.

סדא n. m., sf. 3 s. m.
סִדָּה: Fußblock, *stocks*. ||

סִדָּה n. m., סִדָּנָא n. m.

Verfertiger von Fußblöcken,
maker of stocks.

סָדָן n. m., sf. 3 s. m.
סָדִינָה: leinenes Tuch, *linen
wrapper.*

סָדָר vb. **Pa.**, Pt. act. מְסַדֵּר:
ordnen, *arrange.* || סִדְרָא
n. m., p. סְדְרִי: Ordnung
(= Teil der Mišna), *order*
(= *part of the Mishna*).

סָהַד (שְׁהִידָא): Zeuge,
witness. || סָהַד vb. denom.
Af., Pf. 3 s. m. אֶסְהִיד; 3 p.
m. אֶסְהִידוּ; pt. act. מְסַהֵד:
Zeugnis ablegen, *bear testi-
mony.*

סָהַר n. m., p. סְהָרִי:
Mond, *moon.*

סוּם n. m., p. c. sf. 3 p.
m. סוּסוֹתֵיהוּ: Pferd, *horse.*

סוּפָא (§14g) n. m. Ende,
letzter Fall, *end, latter case.* |
לְסוּפָא adv. zuletzt,
endlich, *at last.*

סָחָא vb. **Pe.**, baden, *bathe.* |
Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s.
m. אֶסְחָה: baden, *bathe.* ||
מְסוּחָא (§16c) n. f. Bad, *bath.*

סָחַף vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
סָחִיפָא: niederwerfen, *throw
down*; pass. ruhen, *rest.*

סָחֹר adv. rings herum,
round about. | סָחֹרֵי n. p.

m., sf. 3 s. m. סָחֹרֵיהוּ:
Umgebung, *surroundings.*

סָטָנָא (שָׁטָנָא) (hebr.) n. m.
Satan.

סָטָר n. m. Seite, *side.*

סָיִב vb. **Pe.**, alt werden, *grow
old.* || סָבָא n. m. Greis, *old
man*; p. die Ältesten, *the
elders.* || סָבָתָא n. f. Greisin,
old woman. || סִיבּוּתָא, סְבוּתָא

n. f., sf. 3 s. m. סִיבּוּתָהּ (שִׁי):
Greisenalter, *old age.*

סָיִם vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m.
נָסִים, נָסוּם; Pt. act. סָיִם:

anlegen, *put on.* || **Pa.**, Pf.
3 s. m. סָיִם; Inf. לְמַסִּימָא,

sf. 3 s. m. לְמַסִּימָה; Pt. act.
p. m. מְסִימִי, id.; anlegen

lassen, *cause to put on.* ||
סִימָא n. m. Schatz, *treasure.*

סִימָנָא (gr.?) n. m., sf. 2 s. m.
סִימָנִיָּה: Zeichen, *sign.* || סִים

vb. denom. **Pa.**, Pf. 2 s. m.
c. sf. 3 p. m. סִימָתְנָהוּ: schlie-

ßen, *conclude.* | **Itpa.**, Impf.
3 s. f. תְּסִימָתִים: bestimmt wer-

den, *be correctly ascertain-
ed, fixed.*

סָיִנָא v. סָאן. ¹

² סִינָא n. m., sf. 3 s. m. סִינָה:
Hut, *hat*.

סִיעַ vb. Pa., Pf. 3 s. m. c. sf.
3 s. m. סִיעָה; Imp. s. m.
c. sf. 3 p. סִיעֶנָה; Inf. סִיעֵי;
Pt. act. s. m. מְסִיעַ, f. מְסִיעָה:
unterstützen, *support*. | Itpa.,
Pt. s. f. מְסִיעֶת (מְסִיעֵת):
gelingen, *succeed*.

סִיף n., p. סִיפִי, סִיפָא:
Schwert, *sword*. || סִיפָא n.
m.: Schwerträger, *swords-*
man.

סִיפָא v. סוּפָא.

סכָּא vb. Pa., Pt. act. s. f.
מְסַכֵּיָא: ausschauen, erwar-
ten, *look for, expect*.

סִבִּינָא n. f.: Messer, *knife*.

סכך [סִבְתָּא] n. f., p. סִבִּי:
Pflock, *peg*.

סכֵּל vb. Itpa., Pf. 1 s. אֶסְתַּכֵּל;
Impf. 2 s. m. תִּסְתַּכֵּל; 3 s.
m. יִסְתַּכֵּל, p. f. תִּסְתַּכְּלִי; Imp.
אֶסְתַּכֵּל; Inf. אֶסְתַּכְּלִי sq. בִּי:
schauen, betrachten, *look*
at, consider.

סכַּן vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf.
2 s. m. סִכְנָתָה; 2 p. סִכְנַתְּהוּ;
sf. 1 s. סִכְנַתִּי l. סִכְנַתְּהוּ:
gefährden, *endanger*. | Itpa.,

Impf. 3 s. m. לִסְתַּכֵּן; Pt.
מִסְתַּכֵּן: pass.

סִכְסָא n. m.: dummer Mensch,
stupid person.

סכר vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf.
3 s. m. סִכְרָה; Pt. act. 1 s.

סִכְרָנָא: verstopfen, *stop up*.

סִלָּא v. שְׁלִיחָא, סִלָּחָא, סִלָּחָא.

סִלָּא n. m.: Dorn, *thorn*.

סִלָּחָא, סִלָּחָא n. f., sf. 1 s.

סִלָּחִי; 2 s. m. סִלָּחֶיךָ; 3 s.

m. סִלָּחָה: Korb, *basket*.

סִלָּק vb. Pe., Pf. 1 s. סִלָּקִי;

2 s. m. סִלָּקָתָה; 3 p. m.

סִלָּקוּ (סִלָּקוּ)?; Impf.

1 s. אֶסְלָק; 1 p. נִסְלָק (נִסְלָק,

נִסְלָק); 2 s. m. תִּסְלָק; 3 s. m.

לִמְסָק; Imp. סָק; Inf. לִמְסָק;

Pt. act. s. m. סִלָּק, f. סִלָּקָא,

p. m. סִלָּקִי, 1 s. סִלָּקָא, 1 p.

סִלָּקִינָא, 2 s. סִלָּקָתָה: aufstei-

gen, *ascend*. סִלָּק אֲדַעְתָּא:

in den Sinn kommen, *come*

into the mind. סִלָּקָא דַּעְתָּךְ:

du denkst, *you think*. | Pa.,

Inf. סִלָּקִי; Pt. act. 1 p.

מִסְלָקִינָא: entfernen, *remove*. |

Itpa., Pt. 1 s. מִסְתַּלָּקָא,

2 p. מִסְתַּלָּקִיתָו: sich ent-

ziehen, *withdraw*. | Af.,

Pf. 3 s. m. אֶסְלָק, sf. 3 s. m.

אַסְקָה; 3 p. m. אַסְקוּ, sf.
3 s. m. אַסְקוּה; Imp. s. f.
c. sf. 1 s. אַסְקִין; Inf. לְאַסְקִי;
Pt. act. s. m. מַסְק, 1 s.
מַסְקֵנָא: aufsteigen lassen,
cause to ascend; wachsen
lassen (Fleisch), *cause to
grow (flesh)*; benennen,
name; vollenden, *complete*;
(זווי) מַסְקֵנָא בְּךָ: du bist mir
(Geld) schuldig, *you owe
me (money)*. || מַסְקֵנָא n. m.:
Ausgang, *result*.

סמא vb. Pa., Pf. 3 p. m. c.
sf. 3 s. m. סְמִיּוּה, 3 p.
סְמִיּוּהוּ: blind machen, *blind*. ||
[סְמִי] adj., s. f. d. סְמִיּוּתָא:
blind. || סְמִיּוּתָא n. f. Blind-
heit, *blindness*.

סְמִידָא (gr.) n. m. Feinmehl,
fine flour.

סְמִי vb. Pe., Pf. 1 s. סְמִי;
Imp. p. m. סְמִכו, סְמִכו; Inf.
c. sf. 3 s. m. לְסְמִכָה; Pt.
act. s. m. סְמִיךָ, 1 p. סְמִיךָ,
2 s. סְמִיכָה; pass. s. סְמִיךָ:
anlehnen, sich anlehnen,
die Hand auflegen (bei der
Ordination), ordinieren, *join,
lean, lay the hand upon
(a person to be ordained)*,

ordain; pass. *lean*. | Af.,
Pf. 3 p. m. c. sf. 3 p. m.
אַסְמְכִינְהוּ: anlehnen (einen
Lehrsatz an einen Bibel-
vers), *cause (a scholastic
proposition) to rest (on
Scripture)*. || אַסְמְכִינְהוּ n. f.
Anlehnen, *causing to rest*.

סמס. סמא n. m., p. סְמִינִי,
סְמִינִי: Medizin, *medicine*. ||
סְמִיחִי: Drachenblut (Name
eines Gewächses), *dragon's
blood (name of a plant)*.

סְמִיךָ adj., d. סְמִיךָ; p. m.
סְמִיךָ: rot, *red*.

סמר vb. Itpe., Inf. לְאַסְמְטוּרִי:
sich in acht nehmen, *take
care, beware*.

סְמִיחִי v. סמס.

סנא vb. Pe., Inf. c. sf. 3 s. m.
מְסִנְיָה, מְסִנְיָה; Pt. act. s. m.
סְנִי, f. סְנִיָּא, p. s. m. c. sf.
3 s. m. שְׁנִיאוּרִי, 3 p. m.
שְׁנִיאוּרִי; p. f. c. sf. 1 s.
שְׁנִיאוּרִי; pass. s. m. סְנִי, f.
סְנִיָּא, p. m. סְנִי: hassen,
hate. | Itpe., Pf. 3 p. m.
אַשְׁתִּינִי: pass.

נסס. סְמִי v.

סעד vb. Pe., Inf. מְסַעַד: spei-
sen, *dine*. || סְעִידָא n. f.,

- sf. 2 s. m. מַעֲדָתִיָּה: Mahlzeit, *meal*.
- סער vb. Pe., Pt. act. סִיַר (§5f): untersuchen, *examine*.
- ¹ספא vb. Itpē., Impf. 2 s. מִסְתַּפִּי; Pt. 2 p. מִסְתַּפִּיתוּ: sich fürchten, *be afraid*.
- ²ספא vb. Pe., Pf. 2 s. m. סִפִּית: zu speisen geben, speisen, *give to eat, feed*. | Af., Imp. אִסְפִּי, id.
- ספד vb. Pe., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. סִפְדוּהָ; Impf. 3 s. m. יִסְפְּדוּ; 3 p. m. יִסְפְּדוּן: trauern, klagen (um einen Toten), *wail, lament (for a dead person)*. || הִסְפָּדָא (hebr.) n. m. Trauerrede, *funeral speech*.
- ספֿטא (pers.) n. m., p. c. sf. 3 p. m. סִפְטִיהוּ: Kasten, *chest*.
- ספֿינֿתָא n. f., c. סִפִּינִת: Schiff, *ship*. || ספֿוֹנִי n. m., p. ספֿוֹנִי: Schiffer, *sailor*.
- ספֿסֿלָא (lat.) n. m., p. סִפְסִלִי: Bank, *bench*.
- ספֿוסֿקָא (pers.) n. m. Kleie, *bran*.
- ספֿסֿרָא (syr., pers.) n. m. Schwert, *sword*.
- ספֿסֿרוֹתָא (pers.) n. f. Vermittlung, Maklerwesen, *brokerage*.
- ספֿא n. m. Schwelle, Pfoste, *threshold, post*.
- ספֿקָא (hebr.) n. m. Zweifel, *doubt*.
- ספֿרָא n. m., c. סִפֵּר: Buch, *buch*. || ספֿרָא n. m., p. סִפְרִי: Schreiber, *scribe*. || מִסְפֿרָא n. m., p. d. מִסְפֿרִיא, מִסְפֿרָתָא n. f. Schere, *scissors*.
- סרג vb. Pe., Pf. 3 p. m. סִרְגוּ; Pt. act. p. m. סִרְגִי: satteln, *saddle*. | Pa., Pt. pass. p. f. מִסְרְגִין: id.
- סרא vb. Pe., Pf. 3 s. m. סִרִי; Pt. pass. s. f. סִרִיא: stinken, *stink*.
- סרָב n. f., sf. 3 s. m. סִרְבָּנוּתָא: Vornehmheit, *assumption*.
- ¹סרָב adv. mehr, *more*.
- ²סרָב vb. Pe., Pt. pass. סִרִית: verderben, verwesen, *spoil, decay*. | Af., Pt. act. s. m. מִסְרָב, p. m. מִסְרָהי: id.
- סרן vb. Pe., Pt. act. סִרְנָה: anhängen, *cling to*.
- סרן n. m., sf. 1 s. מִסְרָקָא: Kamm, *comb*.

סריק adj., p. סריקי: leer, *empty*.

סתא n. m. Winter, *winter*.

סתא n. m. Unbestimmtes, *something undefined*. | adv. schlechtweg, ohne weitere Bestimmung, *simply, without further qualification*.

סתר vb. Pe., Pf. 3 sf. †סתר; 3 p. m. †סתר; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אסתר; Pt. act. סתר, 1 s. סתרנא: niederreißen, *tear down*; auflösen, *loosen*.

ע

עא n. coll., sf. 3 s. m. עאנה: Kleinvieh, *small cattle, sheep and goats*.

עבד vb. Pe., Pf. 1 s. עבדי; 2 s. עבדת; 2 p. עבדיתו; 3 s. f. עבדת; 3 p. m. †עבדו; Impf. 1 s. אעבד; 1 p. נעבד; 2 s. m. תעבד, f. תעבדי, p. m. תעבדו; 3 s. m. נעבד, p. m. לעבדו; Impf. s. m. עבד, p. m. עבדו; Inf. מעבד; Pt. act. s. m. עבד, f. עבדא, p. m. (ו) עבדי, f. עבדן; 1 s. עבדנא (עבדינא), 1 p. עבדינן, 2 p. עבדיתו; pass. s. m. עביר, p. m. עבירי: tun, arbeiten, *do, work*; pass. beschaffen sein, pflegen, *be liable, likely, accustomed*. | עבד יקרא ל: Ehre erweisen, *honor*. ע' טיבורא ב: eine Gefälligkeit erweisen, *do a favor*.

keit erweisen, *do a favor*. | Itpe., Impf. 3 s. m. לתעבד, f. תתעבד: getan werden, gemacht werden, *be done, be made*. | Saf., Inf. שעבדי; Pt. act. מ'שעבד; pass. p. m. d. מ'שעבדי: unterwerfen, verpflichten, *subject, obligate*. | Istaf., Pt. s. f. מ'שתעבדא, p. m. מ'שתעבדי, 1 s. מ'שתעבדנא: pass. || עבדא n. m., p. עבדי: Knecht, *slave*. || עבדא n. m., sf. 2 p. m. עבדיכו; p. c. sf. 3 s. m. עבדיה: Tat, Werk, Geschäft, Ereignis, *deed, work, business, occurrence*. || עבדא n. f., sf. 2 p. m. עבדתיכו: Arbeit, Geschäft, *work, business*. | מי עבדתיכו: was habet ihr zu tun mit . . . ? *what have*

you to do with . . . ? ||
שְׁעִבּוּדָא n. m. Verpflichtung,
obligation.

עֲבַר vb. **Pe.**, Pf. 1 s. עֲבָרִי,
1 p. † עֲבָרִינוּ; 2 s. m. עֲבָרְתָּ;
Pt. act. עָבַר: überschreiten,
cross; sq. עָלָה übertreten,
transgress. | **Itpa.**, Pt. s. f.
מִעֲבָרָה: schwanger werden,
become pregnant. || עֲבָרָא n.
m., c. עֲבָר: Seite, Gegend,
side, region. || מִבָּרָא n. m.
Fähre, *ferry*. || מְבוֹרָא n. m.
Fährmann, *ferryman*.

עֲגַלָּא adv. alsbald, *soon*.¹

עֲגָלָא n. m. Kalb, *calf*.²

אַדְּ, עַדְדֵּי praep. bis, *until*. ||

(§4ek) conj. während, als,
while, when (§§56c; 58b).

עֲדָא (§9b) pron. dem. s. f. diese,
this.

עֲדָנָא n. m., c. עֲדָן; sf.

3 s. m. עֲדָנָה: Zeit, *time*. |

הָאָדְנָא adv. jetzt, *now, at
this time*.

עֲדִי (§9b) pron. dem. s. m.
dieser, *this*; p. diese, *these*.

עֲדָף vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m.

עֲדִיפָא, f. עֲדִיפִינוּ, 1 p.

עֲדִיפָתָא, sq. מִן besser,
better.

עֲקָתָא n. f., p. a. עֲקָן:
Not, *distress*.

עוֹר¹ vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. m.

אַתָּעַר: erwachen, *awake*.

עוֹר² vb. **Itpa.**, Pt. s. f. מַחְעִירָא:

blind werden, *become blind*. ||

עוֹיר adj., f. עוֹירָא: blind. ||

עוֹרָא n. m. Blindheit, *blind-
ness*.

עוֹת vb. **Pa.**, Inf. לְעוֹתִי: ver-
derben, *spoil*.

עוֹז v. עֲנּוּ.

עוֹז adj., f. עוֹזָא: stark, *strong*.

עֲטָף **Itpa.**, Pt. מְעַטֵּף: sich

einhüllen, *wrap oneself*.

עִיבָא n. m., עִיבָתָא n. f. Wolke,
cloud.

עִינָא n. f., p. (du.) c. sf.

עִינִינִי; 3 s. m. עִינִינִי[†],

עִינִינִי, f. עִינִינִי: Auge,

eye. || עִין vb. **Pa.**, Pf. 1 p.

עִינִינִי; 3 s. m. עִין, 3 p. m.

עִינִינִי[†]; Impf. 1 p. נִעִין (לְעִין[†])

= (לְעִין אֲנִי); Imp. עִין; Pt.

act. s. m. מַעֲיִן, f. מַעֲיָנָא,

1 s. מַעֲיָנָא: betrachten,

untersuchen, *consider, exa-
mine*. || מַעֲיָנָא n. m. Quelle,

spring.

עֲכַב vb. **Pa.**, Pt. act. מַעֲכַב:

aufhalten, verhindern, *delay*,

check. | Itpa., Impf. 1 s.

עכב: verweilen, *tarry*.

עכברא n. m. Maus, *mouse*.

עכנא (gr.) n. m. (f.) Otter, *adder*.

[על-] עליו praep., sf. 1 s.

עלי; 1 p. עלון; 2 s.

m. עלון(י), עלון(י); 3 s. m.

עליוה, עליוה; 3 s. f.

עליוה, עליוה; 3 p. m. עליוה, עליוה

עליוה: auf, über, wegen,

upon, over, on account of. ||

עלעל, עלעל adv. oben,

above. || עלי adj. עלאה; p.

עלעל oberer, oberster, *upper*,

uppermost; עלעל oben, *above.* ||

עליתא n. f., p. עליתא; Ober-

stock, Söller, *upper story*,

room. || עלא vb. denom. Pa.,

Pt. pass. s. m. מעלי, d.

מעלי, s. f. d. מעליה

(עליה), p. m. מעלי, p. f. d.

מעליה, 1 p. מעליה vor-

züglich, *excellent.* || מעליה

n. f. Vorzüglichkeit, *excel-*

lence. | Itpa., Pf. 3 s. f.

מעליה, מעליה: vorzüglich

werden, *become excellent.*

עלבא n. m. Bedrückung,

oppression; p. 83: Anma-

bung, *excess of authority.*

עליל n. f. Ränke, *insidiousness.*

עלל vb. Pe., Pf. 1 s. עלל;

3 s. m. על, f. עלת; 3

p. m. עלת; Impf.

על; 3 s. m. על; 3 p.

m. עלל; Imp. s. m. על,

p. m. על; Inf. מעל; Pt.

act. s. m. על, f. עלת, p.

m. עלת, עלת, f. עלת;

1 s. עלת, 2 s. עלת, 2 p.

עלית: hineingehn, *enter.* |

Pa., Pf. 2 s. m. עלת; 3 s.

m. על, על, sf. 3 s. m.

על; 3 s., f. עלת; 3 p. m.

עלית, עלית, sf. 3 s. m.

עלית; Impf. 2 s. m.

עלית; 3 s. m. עלת; 3 p. m.

עלית, sf. 3 s. m.

עלית; Imp. על; Pt. act. s. m.

עלית, 1 p. מעליה:

1. hineinbringen, hinein-

führen, *cause to enter*;

2. intr. = Pe. || מעלי, מעלי

n. p. m. c. Eingang, Rüst-

tag, *entrance, commence-*

ment, day before. || מעליה

n. m. Eingang, *entrance.*

עלמא n. m. Welt, Äon, *world*,

aeon; das Volk, *the people.* |

דָּאָתִי die zukünftige Welt, *the world to come*. |
 לְעֶלָם adv. auf immer, *for ever*. |
 בְּעֶלְמָא adv. bloß, *merely*. |
 מִלֵּי דְעֶלְמָא weltliche Dinge, *secular matters*; Gegensatz (*opposite*):
 מִלֵּי דִשְׁמַיָּא Dinge, die sich auf Gott (Religion, Sittlichkeit) beziehen, *matters appertaining to God (religion, morality)*. |
 כְּלֵי עֶלְמָא tout le monde. |
 אִנּוּשׁ מִעֶלְמָא irgend ein Mann, *any man*.
 עֶלְם n. m. Jüngling, *young man*.
 עֲמוּדָא n. m., p. עֲמוּדֵי: Säule, *column*.
 עַמָּא n. m., sf. 3 s. m. עַמָּה; p. עַמְמִין; d. עַמְמִיָּא: Volk, *people*; p. = גוֹיִם Nichtjuden, *Gentiles*.
 עֲמִיק adj., s. f. d. עֲמִיקָא; p. עֲמִיקִי: tief, *deep*.
 עֲמֵר n. m., d. עֲמֵרָא: Wolle, *wool*. |
 גִּפְנָא v. עֲמֵר גִּפְנָא.
 עַמִּיתָא n. m., sf. 2 s. m. עַמִּיתָה; פֶּר עַמִּיתָה: Volks-
 genosse, *fellow-tribesman*.
 עֲנָא¹ vb. Pe., Pf. s. m. c. sf.

2 s. m. עֲנִיָּה; Pt. act. עֲנִי: antworten, *answer*.
 עֲנָא² n. m., c. עֲנִין: Angelegenheit, *affair*.
 עֲנָא³ adj., d. עֲנִיָּא; p. עֲנִי: arm, *poor*. || עֲנִיָּתָא n. f., sf. 1 s. עֲנִיָּתָא: Armut, *poverty*. || עֲנָא vb. denom. Itpe., Pt. מַעֲנִי: arm werden, *become poor*. || תַּעֲנִיתָא n. f., p. תַּעֲנִיתָא: Fasten, *fasting*.
 עֲנָבָא n. m., p. עֲנָבִי: Weintraube, *grape*. || עֲנָבִיתָא n. f. id.; Augenbeere (ein Fehler im Auge), *pustule*.
 עֲנָא vb. Pa., Pt. pass. 2 s. מַעֲנִינָה: vergnügt machen, *delight*.
 עֲנֵי n. f., p. עֲנִי: Ziege, *goat*.
 עֲנָנָא n. m., p. עֲנָנִי: Wolke, *cloud*.
 עֲנָפָא n. m., p. c. sf. 3 s. m. עֲנָפֹדִי: Zweig, *branch*.
 עֲנָשׁ vb. Pe., Pt. act. עֲנָשׁ: bestrafen, *punish*.
 עֲסָא vb. Pe., Pt. act. 1 p. עֲסָקִיתוּ, 2 p. עֲסָקִיתוּ; pass. s. m. עֲסָקִין, 1 p. עֲסָקִין, 2 p. עֲסָקִיתוּ: beschäftigt

sein, *be occupied*. | **Itpa.**,
Pf. 2 s. m. אַתְּעִסְקָה, אַעֲסִקָה;
Impf. 3 p. m. יִתְעַסְקוּ;
Inf. לֵאמֹעֲסוּקִי; Pt. p. m.
מְעַסְקִי: sich beschäftigen,
busy oneself. || עֵסֶק n. m.,
d. עֶסְקָא; sf. 2 s. m. עִסְקָה:
Geschäft, *business*.

עפּה vb. **Pe.**, Pt. act. עָיַף;
pass. עֵיף, עֵיף: doppelt
legen, verdoppeln, *fold*
twice, double. | **Pa.**, Pt. pass.
מְעַפֵּה: verdoppeln, *double*.

עפּרא n. m., sf. 2 s. f. עֶפְרָה;
3 s. m. עֶפְרָה: Staub, *dust*.

עצב vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
עֲצִיבָה, p. m. d. עֲצִיבִי, 2 s. f.
עֲצִיבָה: betrübt, *sad*. | **Itpa.**,
Pf. 3 p. m. אֶעֱצִבוּ: sich
betrüben, *become sad*. ||
עֲצָבָה n. m. Betrübniß, *sad-*
ness.

עצרתא n. f. Wochenfest, *Pente-*
cost.

עקבא n. m. Ferse, *heel*. |
בְּעֵקֶבָה: hinter, nach,
behind, after.

עקרא n. m. Wurzel, *root*. |
מְעַקְרָא adv. anfänglich, *at*
first. || עקר vb. denom. **Pe.**,
Pt. act. s. m. עָקַר, f. עִקְרָא,

1 s. עִקְרֵנָא: entwurzeln, zu
Grunde richten, losreißen,
uproot, destroy, remove. |
Itpa., Pf. 3 s. m. אֶתְעַקֵּר,
p. m. אֶתְעַקְרוּ; Pt. מְתַעַקֵּר:
losgerissen werden, ent-
wurzelt werden, *be pulled,*
move, be uprooted. | **Pa.**,
Impf. 2 s. m. הִתְעַקֵּר: ziehen,
pull out. || עִקְרָא m. n. un-
fruchtbar, *barren*. || עִקְרֵיָא
עִקְרָא n. m. Kastrierter,
castrate.

עקרבא n. (m.), p. עִקְרָבִי:
Skorpion, *scorpion*.

עקרבין¹ n. m., p. עִקְרָבָא:
Bürge, *sponsor*.

ערב² vb. denom. **Pe.**, Pt. act.
s. f. עֲרָבָה: untergehen, *set*. |
Itpa., Pf. 3 s. m. אֶעֱרֵב: id.

ערטלי, ערטיל adj. nackt, *naked*.
ערסא n. m., sf. 3 s. m. עִרְסָה:
Bahre, *bier*.

ערפלא n. m. Gewölk, *clouds*.

ערק¹ vb. **Pe.**, Pf. 3 sf. עֲרַקְתָּ,
ערקא; Impf. 3 s. f. תִּתְעַרַק,
תִּתְעַרַק: fliehen, *flee*.

ערקתא² n. f. Riemen,
thong.

ערקתא n. f., sf. 3 s. m.
מְעַרְקָתָא; p. מְעַרְקָתָא: Höhle, *cave*.

עשא vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf.

3 p. m. עֲשִׂיתָנָהוּ; Inf. c. sf.

3 p. עֲשִׂינָהוּ: zwingen, *force*.

עֲשָׂבָא n. m., p. עֲשָׂבִי: Kraut,
herb, herbage.

עֲשָׂרָא n. m., עֲשָׂרָה n. f. 10. ||

עֲשִׂירָא n. m. zehnter, *tenth*. ||

עֲשָׂרִין n. p. 20.

עֲשִׂי adj. teuer, *dear*.

עֲתִיד adj. zukünftig, *future*;

sq. Inf. sive Pt. in der Zukunft, *in the future*.

עֲתִיק adj., f. d. עֲתִיקָהּ: alt,
old. || עֲתִיקָא n. m. Alter,
old age.

עֲתִיר vb. Itpa., Pf. 1 s. אֲעֲתִירִי,
3 s. m. אֲתַעֲתִיר; Impf. 2 p.

m. תַּתְעֲתִירוּ: reich werden,

grow rich. || עֲתִיר adj., s.

f. d. עֲתִירָהּ; p. m. עֲתִירִי:

reich, *rich*. || עֲתִירוּתָא n. f.,

sf. 1 s. רִיכּוּתָא: Reichtum,

riches.

פ

פִּגְעַי vb. Pe., sq. בִּי treffen,
meet.

פִּגְרִי vb. Itpa., Impf. 1 s. אֶפְגֵּר:

müßig gehen, *be idle*. || פִּגְרָא

n. m. Schadenersatz, *compensation for damages*.

פִּדָא vb. Pe., Pf. 3 s.

m. c. sf. 3 s. m. פִּדְעָה, פִּדְעָה;

3 p. m. c. sf. 3 s. m. פִּדְעוּהָ,

פִּדְעוּהָ; Pt. act. פִּדְעָה,

פִּדְעוּהָ; Pt. act. פִּדְעָה,

פִּדְעוּהָ: verwunden, *bruise*,

wound. || פִּדְעָתָא n. f. Wunde,

bruise, wound.

פִּישׁ vb. Pe., Pf. 3 s. m. פִּישׁ;

3 p. m. פִּישׁ, f. פִּישָׁא; Pt.

act. פִּישׁ: übrig bleiben,

remain.

פִּזִּי adj., d. פִּזִּיָּא: übereilt,

hasty. || פִּזִּיּוּתָא n. f., sf. 2

p. m. פִּזִּיּוּתִיכּוּ: Übereilung,

haste.

פִּתְרָא n. m., sf. 2 s. m. פִּתְרָהּ:

Furcht, *fear*.

פִּתְרָא n. m. Töpfer, *potter*.

פִּתְחָא vb. Pe., Inf. לְמַפְתַּח: sq.

מִן verringern, *diminish*. |

Itpe., Pf. 3 s. m. אֶפְתַּח:

schadhaft werden, *become*

rickety.

פִּטְמִי vb. Pa., Inf. פִּטְמִי: (mä-

sten), besänftigen, *mollify*.

פִּטְרִי vb. Itpe., Pf. 2 p. m.

אֶפְטִירוּ; 3 p. m. אֶפְטִירוּ;

Inf. לְפִטְרִי: sich verab-

schieden, *take leave*. | Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. m. פִּטְרָתוֹן; 2 p. m. פִּטְרָתוֹן; 3 s. m. פִּטְר: entlassen, entbinden, *dismiss, free from obligation*.

פִּילָא n. m. Elephant, *elephant*.
פָּחַ vb. Pa., Inf. לְפָחוּ: schwinden machen, *cause to vanish*.

פִּלָּא adj., d. פִּלְנִיָּא; s. f. d. פִּלְנִיָּתָא: ein gewisser, *a certain one*.

פָּלַג vb. Pe., Pf. 3 p. m. פִּלְגוּ; Impf. 3 p. m. נִפְלְגִי; Imp. s. m. פִּלַּג, p. m. פִּלְגוּ; Inf. פִּלְגִי; Pt. pass. s. f. פִּלְגִיָּא; p. m. פִּלְגִי: teilen, aus- teilen, unterscheiden, *distribute, divide, deal out, distinguish*; Pt. pass. abweichend, verschiedener Meinung, *contrary, of a different (contrary) opinion*. | Itpe., Pf. 3 p. m. פִּלְגוּ; Pt. p. m. מִפְּלִי: geteilt werden, verschiedener Meinung sein, *be divided, be of a different (contrary) opinion, be divided in opinion*. || פִּלְגָא n. m. Hälfte, *half*. || פִּלְגָא n. m.

ein streitsüchtiger Mensch, *a quarrelsome man*.

פָּלַךְ vb. Pe., Pt. act. s. f. פִּלְכָא: spinnen, *spin*.

פִּלְכָא (lat.?) n. m., p. פִּלְכִי: Schlag, *stroke*.

פִּלְפִּלָּה (sanscr.) n. f. Pfeffer- körnchen, *grain of pepper*. || פִּלְפִּילָא n. m., sf. 1 s. פִּלְפִּילִי: Scharfsinn, *keen mind*.

פִּמָּא n. m., c. פִּם; sf. 2 s. m. פִּמִּי; 3 s. m. פִּמִּיה; 3 p. m. פִּמִּיהוּ: Mund, *mouth*. || פִּמָּא praep. gemäß, *according to*.

פָּנָא vb. Itpe., Pf. 3 s. m. פָּנִי; Impf. 2 p. פָּנִי; 3 p. m. פָּנִי; Pt. s. m. מִפְּנִי: sich wenden, frei sein, die Notdurft verrichten, *turn about, be free, ease oneself*. || פָּנִיָּא n. m. Abend, *evening*.

פָּנַק vb. Pa., Pt. pass. p. f. מִפְּנִיקָא: verweichlichen, *pamper*. || מִפְּנִיקוּתָא n. f. Verweichlichung, *pampered condition*.

פָּסַד vb. Pe., Pt. pass. פָּסִיד: schädigen, *injure*. || Af., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. אִפְסִידָתְהוּ; Pt. act. p. f. מִפְּסִידָא, id.

פסל vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. m. פָּסַל; pass. 1 s. אֶפְסִילָא: untauglich machen, *render unfit*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶפְסַל, id.

פסק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. פָּסַק; 3 p. m. פָּסְקוּ, sf. 3 s. m. פָּסְקוּה; Inf. מִפְסֵק; Pt. act. s. m. פָּסַק, p. m. פָּסְקִי; pass. s. m. פָּסִיק: abschneiden, zerschneiden, *cut off, cut through*. | **Pa.**, Inf. לְפַסֵּק: zerschneiden, *cut through*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶפְסַק; Pt. act. s. f. אֶפְסְקִי: 1. = **Pa.**; 2. sich unterbrechen, *interrupt oneself*. || פָּסוּקָא n. m., sf. 2 s. m. פָּסוּקִי: Bibelvers, *Scriptural verse*. | פסק vb. denom., Imp. פִּסֵּק: (einen Bibelvers) hersagen, *recite (a Scriptural verse)*.

פקא v. פקע.

פקד vb. **Pa.**, Pf. 3 s. f. פָּקַד; Imp. p. m. פָּקְדִי; Pt. pass. 2 s. מִפְקֶדֶת: befehlen, *command*; ein Testament hinterlassen, *leave a will*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶפְקַד; Pt. act. s. m. מִפְקֵד, p. m. מִפְקְדִי:

in Verwahrung geben, *deposit*.

פקע vb. **Af.**, Inf. לְאַפְקוּעִי; Pt. act. מִפְקֵע: entziehen, *withdraw*. || פָּקָא, פָּקֵעָא n. m. Spalte, *fissure*. || פָּקְתָא n. f. Ebene, Tal, *plain, valley*.

¹ פָּקַר n. m. Geschäfte, *dealings*.

² פָּקַר vb. **Af.**, Imp. אֶפְקַר: freigeben, *give free*. || הַפְּקָרָא (hebr.) n. m. Zügellosigkeit, *licentiousness*.

פָּקַת v. פקע.

פָּרְדֵּסָא n. m. Baumgarten, *park*.

פָּרְדֵּסְכָּשָׁא (pers.?) n. m. Fürst, *prince*.

פָּרַה גַּבְנָא (orig.?) n. m. Beamter, *official*.

בְּפָרְהִיסָא (gr.) adv. öffentlich, *publicly*.

פָּרְוִינָא (pers.) n. m. Bote, *messenger*.

פָּרוּזָא n. m. Eisen, *iron*.

פָּרַח vb. **Pe.**, Pf. 3 p. פָּרַחוּ; Pt. act. s. m. פָּרַח, p. f. פָּרַחוּ: fliegen, davonfliegen, *fly, fly off*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

אִפְרָחָה; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. נִפְרָחָה: fliegen lassen, *cause to fly off*.

פרט vb. Pa., Pt. act. מְפַרֵּט einzeln aufzählen, *specify*. || [פְּרִיטָא] n. f., p. פְּרִיטָא, פְּרִיט: Kleingeld, *small change*.

פְּרִיָּא (gr.) n. m., sf. 1 s. פְּרִי; 2 s. m. פְּרִיָּה: Lager, *couch*. | פְּרִיתָא n. f. id.

פרך vb. Pa., Inf. לְפָרוּכִי, Af., Inf. לְאַפְרוּכִי: zerreiben, *bruise*.

פָּרסָא (pers.) n. m., p. פְּרִסִּי: Parasange, *parasang*.

פָּרסָא (gr.) n. m. Vorrichtung, *contrivance*.

פָּרסָא n. m. Perser, *Persian*.

פָּרסָתָא (pers.) n. m. Bote, *messenger*.

פרע vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. פֿרעָתִיךְ, 3 s. m. פֿרעָתִיךְ; Imp. s. m. c. sf. 1 s. (י) פֿרע; Pt. act. פֿרע, sf. 3 s. m. פֿרעָה, 2 s. c. sf. 1 s. פֿרעָתִין: bezahlen, *pay*. |

Itpe., Imp. אַפֿרע: sich bezahlen lassen, *be paid*.

פריצא vb. Pe., Pt. pass. s. f. פְּרִיצָא: ausgelassen, *licentious*.

פֿרצופֿא (gr.) n. m., sf. 3 s. m. פֿרצופֿה: Gesicht, *countenance*.

פרק vb. Pe., Impf. 3 s. m. c. sf. 1 p. לְפָרְקֵנִי: 1. einstürzen, *fall in*; 2. erlösen, *deliver*. | Pa., Inf. לְפָרוּקִי, sf., 3 s. m. לְפָרוּקָה, 3 p. m. לְפָרוּקָה; Pt. act. מְפָרֵק, 1 s. מְפָרְקָא: 1. trennen, *separate*; 2. erlösen, *deliver*; 3. auf eine Widerlegung antworten, *meet a question of objection*. || פֿרָקָא

n. m. Vortrag, *discourse*. ||

פֿרוּקָא n. m., p. פְּרוּקִי: Antwort auf eine Widerlegung, *answer to a question of objection*.

פרקד אַפֿרָקד adv. rücklings, *on the back*.

פרי [פֿרִיתָא] n. f., p. פְּרִי: Kleie, *bran*.

¹ למִפְרֵשׁ vb. Pe., Inf. לְמִפְרֵשׁ; Pt. act. p. m. פֿרִישִׁי: 1. sich absondern, *separate oneself*; 2. reisen, *travel*. | Pa., Pt. act. מְפִרֵּשׁ, pass. s. m. מְפִרֵּשׁ, p. m. מְפִרֵּשִׁי: 1. absondern, *separate*; 2. genau angeben, *specify*. ||

פרוש n. m., sf. 3 s. m.
פרושה: Erklärung, *explanation*. | בפרוש adv. ausdrücklich, *explicitly*.

² פרש. פרשא n. m. Reiter, *horseman*.

פרתא n. m. Excrement, Mist, *excrements*, *dung*. | פרתא adv. ein wenig, *a little*.

פשט vb. Pe., Pf. 3 p. m. פשטו; sf. 3 s. m. פשטוה; Imp. פשט; Pt. act. 1 s. פשטנא; pass. s. f. פשיטא: 1. ausstrecken, *stretch out*; 2. einen Zweifel lösen, *straighten out a difficulty*; Pt. pass. klar, selbstverständlich, *clear*, *self-evident*. | Itpe., Pf. 3 s. f. פשטא: gelöst werden, *be solved*. || פשטא n. m. natürlicher Lauf, *natural course*.

פשקצא n. m. Rabe, *raven*.

פשר vb. Pa., Pt. act. מפשר; pass. מפשר: deuten, *interpret*. || אפשר n. m. Möglichkeit, *possibility*; möglich, *possible*.

פתגמי n. m., p. פתגמי: Wort, *word*.

פתח vb. Pe., Pf. 1 p. פתחנא; 3 s. f. פתחא, p. m. פתחו; Imp. s. m. פתח, p. m. פתחו; Inf. למפתח; Pt. act. פתח: öffnen, *open*. || פתחא n. m. Tür, *door*.

פתיא n. m. Topf, *pot*.

פתיא n. m. Breite, *breadth*.

פתילתא n. f., p. פתילי: Docht, *wick*.

פתקא (gr.) n. m. Tafel, *tablet*.

פתורא n. m., sf. 2 s. m. פתורה: Tisch, *table*.

פתא n. m. Brot, *bread*.

צ

צבא vb. Pe., Pt. act. 2 s. צבית; wollen, *want*. || צבו n. f. Wille, Ding, Bedarf, *will*, *thing*, *need*.

צבע [אצבעתא, אצבעתא] n. f., p. c. sf. 1 s. אצבעתי;

אצבעתא: Finger, *finger*.

צבורא n. m. coll. Gemeinde, *congregation*.

¹ צבת, צות vb. Itpa., Pt. s. f. מצטבתא (מצטבתא): sich ge-

sellen, *be attached*. | צִבְחָא (צֹחָא) n. m. (f.), sf. 1 p. צִבְחִין (צֹחִין): Gesellschaft, *company*.

² צבת n. f. Zange, *tongs*.

צַדִּיקָא n. m., p. צַדִּיק: Gerechter, *righteous man*. ||

צַדִּיקָא n. f. Almosen, *alms-giving*.

צוֹן(א) n. m. Hals, *neck*.

צוד vb. Pe., Pf. 3 p. m. צוד;

Pt. act. 1 s. צִידָא: jagen, fangen, *hunt, catch*. | Itpe.,

Impf. 3 p. f. לְהַצִּיד; Inf. מְהַצִּיד; Pt. p. m. אֶתְצִיד;

pass. || צִידָא n. m., p. צִידִין: Fischer, *fisherman*.

צוח vb. Pe., Inf. מְצִיח; Pt. act. 1 p. צֹחִינן: schreien, *cry*.

צוּצִיתָא n. f. = צִיצִיתָא q. v.

צור vb. Pe., Pf. 3 s. m. צָר: sq. על: belagern, *besiege*.

צוח vb. Pe., Pt. act. s. m. צִיחָא, f. צִיחָא, 2 s. צִיחָת: gehorchen, *obey*. | Af., Impf.

2 p. m. תְּצִיחו; Imp. אֶצִּיח: hören, *hearken*.

צוח v. צבת.

צָחַי vb. Pe., Pt. act. 2 s. צָחַי: dürsten, *be thirsty*.

צִיבִי n. p. m. Brennholz, *kindling wood*.

צין vb. denom. Pa., Pf. 3 s. m. צִין; Pt. act. מְצִין: kenntlich machen, bezeichnen, *mark*.

צִיצִיתָא n. f. Haarlocke, Flamme, *forelock, flame*.

צלא vb. Pa., Pf. 1 s. † צִלְחִי, צִלִי; Impf. 1 s. אֶצִּיל; 3 s.

מְצִיל; Pt. act. s. m. מְצִיל; p. m. מְצִילָא, 1 s. מְצִילָא: beten, *pray*. | Af., Inf. אֶצִּיל; Pt. act. אֶצִּיל, p. מְצִילָא: neigen, beugen, *incline, bend*.

צלב vb. Pe., Pt. act. p. m. † צִלְבִין: kreuzigen, *crucify*.

¹ צלח vb. Pa., Pt. act. p. m. מְצִלְחָא: spalten, *cleave*.

² צלח vb. Af., Pt. Act. מְצִלְחָא: Erfolg haben, *succeed*.

¹ צלל vb. Pe., Impf. 3 s. m. לְצִל; Pt. pass. s. m. צִיל, f. צִילָא, p. m. צִילָא: klar sein, *be clear*. ||

צִילָא n. f. Klarheit, *clear mind*.

צִלָּא n. m. Fell, Leder, *hide, leather*. || צִלָּא n. m. Gerber, *tanner*.

[צִלְמָא] n. m., p. † צִלְמָנִיא: Bild, Götzenbild, *image, idol*.

צמח vb. Pe., Inf. מְצַמֵּחַ: zusammenziehen, *contract*.

צנא n. m. Korb, *basket*.

צנן vb. Pa., Inf. לְצַנּוּנִי: abkühlen, *cool off*.

צנע vb. Pe., Pt. pass. s. f.

צִנְיָא, p. f. a. צִנְיָעֵתָן, 2 s. f.

צִנְיָעַת: züchtig, heimlich,

modest, secretive. || צִנְיָא

n. m. Verborgenheit, *se-*

crecy. בצִנְיָא: heimlich,

secretly. || צִנְיָעוּתָא n. f.

Züchtigkeit, Verborgenheit,

modesty, secrecy.

צנף vb. Pe., Pt. act. צִנְפָּה: wiehern, *neigh*.

צנורא n. m. Loch (in der unteren Türschwelle), *door-socket*.

צער vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf.

צָעֲרִיתָהּ; 2 s. m. c.

sf. 1 s. צָעֲרִיתָן; 3 p. m. c.

sf. 1 s. צָעֲרוֹן; Imp. s. m. c.

sf. 1 s. צָעֲרוּ; Inf. צָעֲרוּ;

sf. 1 s. צָעֲרוֹן; Pt. act. s.

m. c. sf. 1 s. מְצָעֲרוֹן, p. m.

מְצָעֲרָתָהּ, 2 s. f. מְצָעֲרָתָהּ:

quälen, beschimpfen, *vex*,

insult. | Itpa., Pf. 3 s. m.

מְצָעֲרָתָהּ; Impf. 1 s. מְצָעֲרָתָהּ,

1 p. מְצָעֲרָתָהּ; 3 s. m. מְצָעֲרָתָהּ;

Pt. act. s. m. מְצָעֲרָתָהּ: sich

quälen, sich grämen, *be*

vexed, be grieved.

צפונא n. m. Norden, *north*.

צפה. צִפְתָּהּ n. f. Matte, *mat*.

¹ צפרא. צִפְרָא n. m. Morgen,

morning. לְצִ', בְּצִ': mor-

gens, *in the morning*.

² צפרי. צִפְרִי n. m., p. צִפְרִי:

Vogel, *bird*. || צִפְרִיתָא n. f. id.

³ צפרא. צִפְרָא n. m. Ziegenbock,

he-goat. || צִפְרִיתָא n. f. Ziege,

she-goat.

צרא. צִרְיָא n. m. Spalt, *crack*.

צרבא (etym.?) n. m.: מְרַבֵּן:

Gelehrter, *scholar*.

צרך vb. Pe., Pt. pass. צִרְיָהּ,

2 p. צִרְיָתָהּ: nötig, *neces-*

sary; bedürftig, *in need*. |

Itpe., Pf. 1 s. מְצָרְכִי; 3 s.

m. מְצָרְכִי; Pt. s. m. מְצָרְכִי:

bedürftig sein, nötig haben,

be in need, need.

צרה vb. Itpa., Impf. 3 s. m.

לְצָרְכִי, 3 p. m. לְצָרְכִי; Pt.

p. m. מְצָרְכִי: vereinigt

werden, *be joined*.

צרר vb. Pe., Pf. 3 s. m. צָרַר;
Inf. מְצַרֵּר, מִצְרָר; Pt. act. s.
m. צָרַר, מִצְרָר: einwickeln,

zusammenbinden, *wrap up, tie up.* | Pa., Impf. 3 s. m.
c. sf. 3 s. m. לְצַרְרָה: id.

ק

קבא n. m., p. קָבִי: Kab (ein
Maß, *a measure*).

[לְקַבֵּל] praep., sf. 1 s. לְקַבֵּל;
1 p. לְקַבֵּלָנָא: entgegen,
gegen, *opposite, against.*

קבל vb. denom. Pa., Pf.

1 s. קָבַלְתָּ; 1 p. קָבַלָנָא,

sf. 2 s. m. קַבְלָנָה; 2 s. m.

קַבְלָתָּ, sf. 1 s. קַבְלָתָּן, 3 s.

m. קַבְלָתָהּ; 2 p. m. קַבְלָתוֹן;

3 s. m. קַבַּל, sf. 3 s. m.

קַבְלָה; 3 p. m. c. sf. 3 s.

m. קַבְלוּהּ; Impf. 1 s. c. sf.

3 s. f. אֶקְבֹּלָה; 1 p. c. sf.

3 s. f. נֶקְבֹּלָה; 3 p. m. לְקַבְלוּ;

Pt. act. מְקַבֵּל, 2 p. מְקַבְּלִיתוּ:

erhalten, empfangen, *re-*

ceive, accept. | Itpa., Impf.

3 s. f. תִּקְבַּל, תִּקְבַּל; Pt.

s. m. מְקַבֵּל: angenommen

werden, aufgenommen wer-

den, *be received, be accept-*

ed. | Af., Inf. אֶקְבֹּלִי, sq.

אֶפִּיָּה דִּפְלָנִי: begrüßen,

greet, salute.

קבנאה n. m. Zinne, *turret.*

מְקַבֵּעַ vb. Af., Pt. act. מְקַבֵּעַ:
festsetzen, *fix, appoint.*

קפץ vb. Pe., Imp. קָפֵץ = קפץ
q. v.

קבר vb. Pe., Impf. 3 p. יִקְבְּרוּן;

sf. 3 s. m. יִקְבְּרֶנָּה; Pt. pass.

קָבַר: begraben, *bury.* | Pa.,

Impf. 3 s. m. יִקְבֹּר: id. ||

קברא n. m., sf. 3 s. m.

קָבְרָה; p. קָבְרִי: Grab, *tomb.*

קבורא n. m. Knäuel, Blüten-

knäuel, *coil, cluster.*

קדח vb. Pe., Pt. act. s. f.

קִדְחָה: aufsprossen, *sprout*

up, grow up.

[קדמ] praep., sf. 1 p. קְדָמָנָא,

קְדָמִיכּוֹן; 2 p. m. קְדָמִיכּוֹן;

3 s. m. מִן־קְדָמּוֹהִי; קָמִי

praep., sf. 1 p. קָמִן; 2 s.

m. קָמִנָּה; 3 s. m. קָמָה; 3 p.

m. קָמִיָּה: vor, *before.* |

† מִן־קְדָמָה adv. vor-

mals, *heretofore.* || מְקָמִי דְ

conj. sq. Impf. bevoor, *before.* |

† קְדָמָה adj., f. קְדָמָה, p. f.

קדמיחא, קמיחא: erster, *first*. || קדם vb. denom. **Pe.**, Pt. act. sf. קדמה, sq. ל vorangehen, überholen, *precede, overtake*. | **Pa.**, Pf. 3 s. m. קדם; 3 p. m. קדום (sive קדום **Pe.**), sf. 2 s. m. קדמוה; Impf. 1 p. קדם (לְקדם); Imp. s. m. קדם, p. m. קדמו; Inf. קדומי; Pt. act. p. מְקדמי, sq. ל (nota accus.) sive verbo in eadem forma (§69a): früh tun, zuvorkommen, *do early, anticipate*. | **Af.**, Impf. 3 p. m. לְקדמו; Imp. s. אֶקדם; p. אֶקדמו, sf. 3 s. f. אֶקדמוה; Inf. אֶקדומי: früh tun, schnell sein, *do early, be quick*.
קדרא n. f., sf. 2 s. m. קדרה: Topf, *pot*.
קדש vb. **Pe.**, heilig werden, *become holy*. יומא קדש: der (Sabbat)Tag hat begonnen, *the day (of the sabbath) has commenced*. | **Pa.**, Inf. לְקדושי: für heilig erklären, *pronounce holy* = 1. (obj. אֶתְהא) trauen, *betroth*; 2. den Segenspruch am Eingange des

Sabbats sprechen, *say the benediction at the commencement of the sabbath*. | **Af.**, Pf. 1 s. אֶקדשי: weihen, *dedicate*. || קדיש adj., d. קדישא: heilig, *holy*. || קדשא n. m. Heiligkeit, *holiness*.
קל n. m., c. קל: Stimme, *voice*.
קום vb. **Pe.**, Pf. 1 p. קָמַנְנִי; 2 s. m. קָמַתָּ; 3 s. m. קָם; 3 s. f. קָמַתָּ; 3 p. m. קָמוּ; Impf. 1 s. אֶקום, אֶקו; 1 p. יִקום, יִקו; 2 p. m. יִקומו; 3 s. m. יִקום, יִקו; 3 s. f. יִקום, יִקו; 3 p. m. יִקומו, יִקו; Imp. s. קום; Pt. act. s. m. אֶקום, אֶקו, אֶקו (קָ) (§38d), f. קִימא, p. m. קִימי, p. f. קִימִינִי; 1 s. אֶקָמֵנָא (קָמִינִי), 2 s. קִימַתָּ; pass. s. m. אֶקִּים, f. אֶקִּימא: aufstehen, stehen, bestehen bleiben, *rise, stand, remain*; Pt. pass. feststehend, *certain*.
תקו: die Frage bleibe unbeantwortet, *the question remain unanswered*. | **Pa.**, Pf. 1 s. קָיַמְתִּי; Impf. 1 s.

אַקִים, 1 p. נָקִים; Imp. p. מְקִימָא; Pt. act. 1 s. מְקִימָא; pass. s. m. מְקִימָא, s. f. מְקִימָא; erfüllen, feststellen, *fulfil, establish*; מְקִים: am Leben erhalten, *living*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶקֶם; Impf. 3 s. f. תִּקֶּם; Pt. act. מְקִים: erhalten bleiben, *remain*. | **Af.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. f. אֶקְמֶנָה; 2 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶקְמֶתָא; 2 p. m. אֶקְמַתּוֹן; 3 s. m. אֶקְמַנְכוּ, sf. 2 p. m. אֶקְמַנְכוּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. f. אֶקְמַנְכוּ; Impf. 1 s. אֶקֶם, sf. 3 s. m. אֶקְמֶנָה, 3 s. f. אֶקְמֶנָה; 3 s. m. לֶקְמַנְהוּ, sf. 3 p. לֶקְמַנְהוּ; Imp. אֶקֶי, sf. 1 s. אֶקְטֵן; Inf. אֶקְוִי; Pt. act. s. m. מֶקֶם, מֶקֶי; 1 s. מֶקְמַנָא, 1 p. מֶקְמִינֵן, 2 s. מֶקְמַתָּ, 2 p. מֶקְמִיתוּ: aufrichten, bestehen lassen, stellen, sich beziehen lassen, *raise, cause to remain, place, cause to refer*. | **Ittaf.**, Pt. מְקִים: sich beziehen, *refer*. || קִים adj. am Leben, beständig, *living, abiding*. קופא n. m. Nadelöhr, *eye of a needle*.

[קוֹרְהָא] (hebr.) n. f., p. קוֹרִי: Balken, *beam*.

קטל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. קְטַלְתָּהּ; 2 s. קְטַלְתָּ, sf. 3 p. m. קְטַלְתֶּנָּהוּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. קְטַלְתָּהּ, 3 p. m. קְטַלְתֶּנָּהוּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. קְטַלְתֶּנָּהוּ; 3 p. m. קְטַלְתֶּנָּהוּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 p. m. אֶקְטַלְנִי; 1 p. נֶקְטַל, sf. 3 p. m. נֶקְטַלְנִי; 2 s. m. תִּקְטַל; 2 p. m. c. sf. 3 p. m. תִּקְטַלְנִי; 3 p. c. sf. 2 s. f. לֶקְטַלְתֶּךָ; Imp. s. m. קְטַל, sf. 3 s. f. קְטַלְתָּ, p. f. קְטַלְתִּי; Inf. c. sf. 3 s. m. לֶקְטַלְתָּ; Pt. act. s. m. קְטַל, p. m. קְטַלְתִּי; 1 s. קְטַלְנָא, 1 p. קְטַלְנִי, 2 s. קְטַלְתָּ, 2 p. קְטַלְתִּי; pass. s. m. קְטִיל, d. קְטִילָא: töten, *kill, murder*. | **Itpa.**, Impf. 2 p. m. תִּקְטַלְנִי; Pt. מְקַטֵּל: pass. || קְטִילָא n. m. Tod, *death*.

קטין adj., d. קְטִינָא; p. קְטִינִי: klein, *small*. || קְטִינָא n. m. Winzigkeit, *smallness*.

קטע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. m. קְטַעְתָּהּ; Pt. pass. s. f. d. קְטִיעָתָא: abschnei-

- den, verstümmeln, *cut off, curtail.*
- קטף vb. **Itpē.**, Pt. מְקַטֵּף: abgeschnitten werden, *be cut off.*
- קטר vb. **Pe.**, Imp. קָטַר: binden, *tie.* || קִטְרָא n. m., p. קִטְרִי: Knoten, *knot.*
- קִטְרָא n. m. Rauch, *smoke.* || אֶקְטִירָא n. f. etwas, das Rauch verursacht, *something that causes smoke.*
- קִיטָא n. m. Sommer, *summer.*
- קִיסָא n. m., p. קִיסִי: Holzstück, *piece of wood.*
- קִיסָר: Caesar.
- קִירָא n. m. Wachs, *wax.*
- קלא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. קָלִית; 3 p. c. sf. 3 p. קְלוּנָהוּ; Impf. 3 s. m. לְקַלִּי, sf. 3 s. m. לְקַלָּה; Pt. act. קָלִי; pass. s. f. קָלִיא: sengen, verbrennen, *parch, roast.* | **Itpē.**, Pf. 3 s. m. אֶקְלִי; Pt. p. f. מְקַלֵּן, 1 p. מְקַלֵּנָּה: pass.
- ¹ קלל קָלָא (?) n. m. Stein, *stone.*
- ² קלל vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. קִיל, f. d. קִילָתָא, p. m. קִילִי: leicht, *light.* | **Itpalp.**, Pt. s. f. מְקַלֵּקָא: verdorben werden, *become spoiled.* | **Af.**, Pf. 2 s. m. אֶקְלִתָּה; Impf. 3 s. m. לְקַל; Imp. אֶקַל; Pt. act. מְקַל; pass. מְקַל: erleichtern, *lighten.* | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. אֶתְקִיל: pass. || קָלִיל adj. leicht, *light*; adv. ein wenig, *a little.*
- קלע vb. **Itpē.**, Pf. 1 s. אֶקְלַעְתָּ; 1 p. אֶקְלַעְנוּ; אֶקְלַעִי; אֶקְלַעְנוּ; Pt. s. m. (אֶקְלַעִינוּ); מְקַלַּע, p. m. מְקַלַּעִין: eintreffen, *arrive*; begegnen, *strike.*
- קִלְקִלָא n. f., קִלְקִילָא, קִלְקִילָא: Misthaufen, *dung heap.*
- קמא v. קדם.
- קמחָא n. m. Mehl, *flour.*
- קמי v. קדם.
- קִמְקִמָא (gr.) n. m. Kessel, *kettle.*
- קנא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. תִּקְנָא: eifersüchtig sein, *be jealous.* || קִנָּא n. m., sf. 3 s. m. קִנְיָה: Eifersucht, *jealousy.*
- קנא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. קָנִיתָ; Impf. 3 s. m. לְקַנֵּי; Imp.

קנה; Pt. act. s. m. קני, p. m. קנו: erwerben, kaufen, *acquire, purchase*.
 קניא n. m., p. קני: Rohr, *reed*.
 קנסא (gr.) n. m. Strafe, *fine*.
 קפץ vb. Pe., Imp. קפץ; Pt. קפץ: springen, *leap*.
 קצבא [קצבא] n. m., p. d. קצבא: Fleischhauer, *butcher*.
 קצץ vb. Pe., Pf. 3 p. m. קצו; Impf. 1 s. m. קצץ; 2 s. m. קצץ; 3 p. m. קצו; Imp. קצץ; Inf. קצו, p. m. קצו; c. sf. 3 s. m. קצו; Pt. act. קצץ, p. m. קצץ; pass. קצץ: abhauen, bestimmen, *cut off, determine*. | Itpā., Pf. 3 p. m. קצו: abgehauen werden, *be cut off*.
 קציר adj., d. קצירא; p. d. קציר: krank, *sick*.
 קסא n. m., p. קסי: Pelikan, *pelican*.
 קקול (pers.) p. m. Amomum Cardamomum.
 קרא n. m., p. קרי: Kürbis, *gourd*.
 קרא vb. Pe., Pf. 1 s. קרא; sf. 2 s. m. קרי; 2 s. m. קרי; sf. 3 s. m. קרי; Margolis, Chr. Bab. Talm.

3 s. m. c. sf. קרי; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. קרי; Imp. קרי; Inf. מקרא, מקרי; Pt. act. קרי, p. קרו, 1 p. קרינו: rufen, nennen, lesen, *call, read*. | Itpē., Impf. 3 s. m. קרי; Pt. s. m. מקרי, s. f. מקרו, p. f. מקרו; pass. | Af., Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. קרי; 2 s. m. c. sf. 1 s. קרי; 3 s. m. c. sf. 1 p. קרי, 2 s. m. קרי, 3 s. m. קרי; 3 p. m. c. sf. 1 s. קרי; Imp. קרי; Pt. act. s. m. מקרי, p. c. מקרי, 1 s. מקרי: lesen lassen, *cause to read*. ||
 קרא n. m., sf. 2 s. m. קרא; 3 s. f. קרא; p. קרי: Bibelvers, *Scriptural verse*. ||
 קרינא n. m. Leser, *reader*.
 קרינא n. f., p. קרינא: Stadt, Dorf, *town, village*.
 קרב vb. Pe., Pf. 3 p. m. קרב; Impf. 2 s. m. קרב; 3 s. m. קרב; Imp. קרב; Inf. קרב; למקרב: nahen, *come near*. | Pa., Pf. 1 s. קרב, sf. 2 s. m. קרב; 3 p. m. קרב; Imp. p. קרב; Inf. c. sf. 3 s. m. קרב; Pt. act. p. m. קרב

מְקַרְבִּין; pass. s. m. מְקַרֵּב, f. מְקַרְבָּא, 1 s. מְקַרְבָּא: nahebringen, darbringen, opfern, *bring near, offer*; Pt. pass. verwandt, *related*. | **Af.**, Pf. 3 s. f. הִקְרַבְתָּ; Pt. act. מְקַרֵּב: bringen, opfern, *bring, offer*. || קָרִיב adj., d. קָרִיבָא; sf. 1 s. קָרִיבִי, 2 s. קָרִיבָה; 3 s. m. קָרִיבָה; 3 s. f. קָרִיבָה; 1 s. קָרִיבָא: verwandt, *related*. || קָרְבָּא n. m. Krieg, *war*. || קָרְבָּנָא n. m. Opfer, *sacrifice*.

קָרַח adj., d. קָרְחָא: kahl, *bald*. קָרְחָא (gr.) n. f. Kästchen, *chest*.

קָרָא n. m. Wurm, *worm*.

¹קָרְמָא n. m., p. קָרְמִי: eine gewisse Pflanze, *a certain plant*.

²קָרְמָא n. m. Haut, Kruste, *skin, crust*.

קָרְנָא n. f., p. (du.) קָרְנִין, קָרְנִי: Horn, *horn*; p. קָרְנָא: Ecke, *corner*.

קָרְנָא n. m. Hammer, *hammer*.

[קָרְסָא] n. m., p. c. sf. 3 s. f. קָרְסָא: Knöchel, *ankle*.

קָרַע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. קָרַעַה; 3 p. m. קָרַעוּ; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

לְ; נִקְרַעַה; Pt. act. קָרַע: zerreißen, *tear*. || **Itpe.**, Pf. 3 p. f. אֶקְרַעֲנָא: pass.

קָרַץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 1 s. קָרַצְתָּן: kneifen, *nip, pinch*. || קָרַצָּא n. m. Stück, *piece*, v. אָכַל.

קָרַר vb. **Pe.**, Inf. מְקַר; Pt. act. s. m. קָרָא, f. קָרִיָּא: kalt sein, *be cold*. || **Af.**, Impf. 1 p. נִקְרַר; Inf. אֶקְרִיר; Pt. act. s. f. מְקַרָּא: abkühlen, *cool off*. || קָרִיר adj. kalt, *cold*.

קָרַתָּא v. ²קָרָא.

קָשִׁי adj., f. קָשְׂיָא, p. m. קָשִׁי, f. קָשִׁין: hart, schwer, *hard, difficult*. || קָשִׁיתָּא n. f., p. קָשִׁיתָּא: Kern, *kernel*. || קָשִׁיתָּא, p. קָשִׁיתָּא (קָשִׁי): Schwierigkeit, Frage, *difficulty, question*. || קָשָׂא vb. denom. **Af.**, Pt. act. מְקָשִׁי: einen Einwand erheben, *raise a point of objection*.

קָשַׁט vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֶקְשִׁטָּא; Imp. s. f. אֶקְשִׁטִּי; Pt. s. f. מְקָשִׁטָּא: sich

putzen, *dress*. | קשטא n. m.
Wahrheit, *truth*.
קשקש vb., Inf. לְקַשְׁקֹשׁ; Pt.
p. m. †מְקַשְׁקֵשׁ: behacken,
hoe.
קשׁ vb. Pe., Pf. 1 p. †קָשַׁנָּה,
†קָשִׁינָה, †קָשְׁנָה, †קָשִׁינָה; 3

s. m. קש, f. קשא: alt wer-
den, *grow old*. || קשׁישׁ adj.,
d. קשׁישׁ: alt, *old*.
קשׁא n. Bogen, *bow*.
קשׁ n. f., p. sf. 3 p. f. קשׁיה׃
Stiel, *handle*.

ראם n. m. Wildochse,
wild ox.

ראשׁ n. m., c. ראשׁ; ראשׁ
sf. 1 s. ראשׁ; 2 s. m. ראשׁ;
3 s. m. ראשׁ, f. ראשׁ,
ראשׁ; p. c. ראשׁ: Haupt,
Anfang, *head, beginning*. |
ראשׁ adv. anfangs, *at*
first. | ראשׁ adv. id.

רבא vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf. 3
s. m. רביתא; 3 s. f. c. sf.
3 s. m. רביתא; Impf. 3 s. f.
רביתא; Imp. רביתא: großziehen,
bring up. | רביתא n. f. Mäd-
chen, *girl*. || רביתא n. f. Aus-
zeichnung, *distinction*.

רבא adj., d. רבא, רבא;
sf. 1 s. רביתא; רביתא; s. f. d.
רביתא; p. m. c. sf. 1 p. רביתא:
groß, *great*; Lehrer, *teacher*.
|| רביתא, רביתא n. f., p. רביתא,
רביתא: 10 000. || רביתא

n. m., c. רביתא; sf. 3 s. m.
רביתא; Herr, *Lord*. | רביתא
n. f., sf. 3 s. m., רביתא:
herrisches Wesen, *lordship*. ||
[רביתא] n. m., p. m. c. sf. 3
s. m. רביתא, רביתא;
p. f. רביתא: groß, *large*;
Großer, *grandee*.

¹רביתא n. m., ארבע. רביתא
f. 4. || ארבע(י)סר, f. ארבע
†עשרה, ארבע(י)סרי 14. ||
†ארבעי, ארבעי n. p. m. 40. ||
רביתא n. m. $\frac{1}{4}$. || רביתא n.
m. Quadrat, *square*.

²רביתא vb. Af., Pf. 2 s. m.
רביתא: lagern lassen, *cause*
to lie down. || רביתא n. m.
רביתא n. f. Lagerstätte,
resting-place.

רגז vb. Pe., Pt. act. רגז:
zürnen, *be angry*. || רגז adj.
jähzornig, *given to anger*.

רַגְלָא (ר) n. f., p. c. sf. 3 s. m.
 רַגְלֵיהוֹן; 3 p. m. רַגְלֵיהוֹן;
 Fuß, *foot*. || רַגַּל vb. denom.
 Pe., Pt. pass. רַגֵּיל, 2 p.
 רַגֵּילִיתוּ: gewöhnt, *accu-*
stomed.

רַגַּשׁ vb. Pe. rauschen, *be in*
commotion. | Af., Pf. 1 s.
 אֶרְגַּשְׁתָּ; Impf. 3 p. m.
 לִרְגַּשׁוֹן; Pt. act. מְרַגֵּשׁ:
 1. in Bewegung bringen,
stir; 2. empfinden, merken,
perceive. || רַגָּשָׁא n. m. Ge-
 räusch, *noise, commotion*.

רַדַּד vb. Pa., Pf. 3 s. m. רִדֵּד;
 Inf. רִדֵּדִי: plattschlagen,
beat out.

רַפַּד vb. Pe., Pt. act. p. m.
 רַפֵּי; pass. p. f. רִדֵּפִי:
 rasch fließen, *flow vehe-*
mently.

רַהַט vb. Pe., Pf. 3 p. m. רָהַט;
 Imp. s. m. רַהַט, p. m. רָהַטוּ;
 Pt. act. s. m. רָהַט, p. m.
 רָהַטוּ; f. רָהַטִּין: laufen,
run. | Af., Imp. s. m. c. sf.
 1 s. אֶרְהַטְנִי: laufen lassen,
cause to run. || רַהַטָּא n. m.
 Laufen, *running*. || רַהַטָּא
 n. m., p. רַהַטֵּי: Läufer,
runner.

רֹא vb. Pe., Impf. 2 s. m.
 תִּרְוִי; Pt. pass. s. m. d.
 רִוֵּיָא: sich berauschen, *be*
drunk. | Af., Pf. 3 s. f. c. sf.
 3 s. m. אֶרְוִיתָהּ: berauschen,
make drunk.

רוּחַ vb. Pe., Pt. act. s. m.
 רָוַח, f. רִוְחָא; pass. s. m.
 רִוִּיָּח: sich erweitern, *be-*
come wide. | Pa., Pt. pass.
 מְרִוּחַ weit, *wide, ample*. ||
 רוּחָא n. m. Raum, *space*.

רוּמָא n. m. Höhe, *height*.

רוּמָאָה n. m. Römer, *Roman*.

רוּנָא n. m., p. d. רִוְנָא; sf. 3 s. m.
 רִזְוִנָא: Geheimnis, *secret*.

רֹב n. m. Rinne, *water-*
spout.

רַחַא n. m. Mühle, *mill*.

רַחֲמֵי n. p. m. Mitleid, *com-*
passion. | רַחַם vb. denom.

Pe., Pt. act. s. m. רָחַם; sf.

3 s. m. רַחֲמָהּ; p. m. רַחֲמֵי,

1 s. רַחֲמֵנָא: lieben, *love*;

Pt. act. Freund, *friend*. |

Pa., Pt. act. מְרַחֲמֵי: sich
 erbarmen, *have compassion*. ||

רַחֲמָתָא n. f., sf. 1 p. רַחֲמָתִין:

Liebe, *love*. || רַחֲמָנָא n. m.

der Barmherzige, *the Com-*
passionate One.

רחץ vb. **Pe.**, Pt. pass. 1 s.

רחצנא *vertrauen, trust.* ||

רחצני n. m., sf. 1 s. [†]רחצני:

Vertrauen, trust.

רחק vb. **Pa.**, Pt. pass. p. f.

מרחקא, 1 s. מרחקינן, 2 p.

מרחקיתו: *entfernen, re-*

move. || רחיק adj., d. רחיקא;

s. f. רחיקא: *fern, far,*

distant. || רחוקא n. m., c.

רחוק: *Entfernung, distance.*

רחש **Itpe.**, Pf. 3 s. m. [†]אתרחש;

Pt. s. m. מתרחש, p. m.

מתרחשי: *sich ereignen,*

occur. || רחשא n. m. coll.

Gewürm, *worms.* [*moist.*

רטיב adj., d. רטיבא: *feucht,*

רטן vb. **Pe.**, Pt. act. רטן:

murmeln, murmur.

ריח vb. **Af.**, Pt. act. מורח:

riechen, smell. || ריחא n. m.,

sf. 3 s. m. ריחה: *Geruch,*

smell. || ריחתן adj., d.

ריחתנא: *wohlriechend, of*

a sweet odor.

רימא v. ראם.

ריפתא v. רעף.

ריק vb. **Af.**, Pt. act. מורק:

ausleeren, empty out. || ריקן

adv. *leer, empty.*

רישא v. ראש.

רכב vb. **Pe.**, Imp. רכב; Inf.

למרכב, Pt. act. רכב: *reiten,*

ride. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. ארכבה: *reiten las-*

sen, cause to mount.

רכך adj., f. רכיכא: *zart,*

weich, tender, soft.

רוכלא (hebr.) n. m. *Hausierer,*

peddler.

רכס vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. ארכס:

verloren gehen, be lost.

רמא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf.

3 s. f. רמתא; Impf. 2 s. m.

c. sf. 3 s. m. הרמיה; Imp.

רמינהי, s. f. 3 p. f. רמי

למרמי; Pt. act.

s. m. רמי, 1 s. רמינא;

pass. s. f. רמיא: *werfen,*

erheben, gegenüberstellen,

throw, lift, contrast. | **Itpe.**,

Pf. 3 s. m. אתרמי, f. אתרמיא,

אתרמי; Pt. s. m. מתרמי:

sich ereignen, occur. | **Af.**,

Pt. act. 1 s. מרמינא, 1 p.

מרמינן: *zusammenwerfen,*

cast together.

רמו vb. **Pa.**, Pt. act. p. f. מרמון:

winken, wink.

רמא n. m. (f.) *Speer, spear.*

רמנא n. m. *Granatapfel, pome-*

granate.

רִנָּן vb. **Pa.**, Pt. p. m. מְרַנְנִי: murren, *murmur*.

¹ רָעָא vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. נָרַעִי; Inf. לְמַרְעִי; Pt. s. m. d. רָעִיא; p. רָעוּ, רָעִי: weiden, *tend*; Pt. act. d. Hirt, *shepherd*.

² רָעָא n. m., רָעוּתָא n. f., c. רָעוּת: Wille, *will*.

¹ רָעַע vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אָרַע; Inf. לְאַרְעִי: Böses zufügen, *do evil*. | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. אִתְרַע; Impf. 3 s. m. לְתַרַע: sich verschlimmern, *grow worse*.

² רָעַע vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. d. רָעִיעָא; f. רָעִיעָא: schadhaft, *broken*. | **Af.**, Pt. 2 s. מַרְעִת: schadhaft machen, *impair*.

רָעַף n. f., sf. 2 s. f. רִיפְתָּה: Brot, *bread*.

רָפַק vb. **Pe.**, Pt. act. רָפַק: pflügen, *plough*. || רָפַקָא n. m. Pflügen, *ploughing*. || רָפּוּקָא n. m. Pflüger, *ploughman*.

רָצָא (hebr.) vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶרְצִי; Pt. s. m. מְרַצִי: besänftigt sein, *be reconciled*.

רְקִיעָא (hebr.) n. m. Firmament, *firmament*.

רָקַק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. רָקַתָּ, רָקַקָה; Impf. 3 s. f. רָקַק; Pt. s. f. רָקַקָה: speien, *spit*. || רָקָא n. m. Speichel, *spittle*.

רְשׁוּתָא n. f., sf. 2 s. m. רְשׁוּתָא(י): Erlaubnis, Darlehen, *permission, loan*. | מְרִי רְשׁוּתָא: Schuldner, *debtor*.

רָשִׁיעַ adj., d. רָשִׁיעָא; p. d. רָשִׁיעִי, רָשִׁיעָא: gottlos, *wicked*.

רָתַח vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. רָתַחְתָּ; Pt. act. s. f. רָתַחָה; pass. p. m. רָתַחְתִּי: sieden, in Zorn aufbrausen, *boil, be hot with anger*. | **Pa.**, Pt. pass. p. m. מְרַתְחוּ: erzürnt, *angry*. || רָתַחָא n. m. Zorn, *anger*.

רְתָמָא n. m. Ginsterstrauch, *broom-plant*.

ש

שבע vb. Pe., Pt. act. שָׂבַע,

1 p. שֶׁבַעִינָן, 2 s. שֶׁבַעָה:

satt sein, *be sated*. | Af.,

Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. אֲשַׁבֵּעַן;

Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m.

לְשַׁבֵּעַ: sättigen, *satisfy*.

סֹהַד v. שָׁהַד.

שְׁמאלָא n. m. Linke, *left hand*.

סָנַא v. שָׁנַא.

שְׁעָרָה n. m., sf. 3 s. m. שְׁעָרָה:

Haar, *hair*.

שְׁעָרִי (שְׁעָרָה) n. f., p. שְׁעָרִי:

Gerste, *barley*.

שְׁפָתָא n. f., p. c. sf. 3 s. m.

שְׁפָתָה: Lippe, Rand, *lip*,
edge.

ש

שָׁאב vb. Pe., Inf. מִשָּׁב; Pt.

act. s. m. שָׁיַב; p. m. שָׁיְבִי,

f. שָׁיְבָה: resorbieren, *absorb*.

שָׂאָר vb. Pa., Pf. 1 s. שִׁירָתָּה;

2 s. m. שִׁירָתָּה: übrig lassen,

leave over. | Itpe., Pf. 3 s.

m. אֲשַׁתֵּיר: pass. || שָׂאָר n.

m. Rest, *remainder*.

שָׁבָא vb. Pe., Pf. 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. שָׁבִיָּה; Pt. act.

p. m. שָׁבוּ: gefangen neh-

men, *capture*. | Itpe., Pf.

3 s. m. אֲשַׁתְּבִי; f. אֲשַׁתְּבִי;

p. f. אֲשַׁתְּבִינָן: pass. || שָׁבִיָּה

n. m. Gefangenschaft, *cap-*

tivity.

שָׁאָל vb. Pe., Pf. 1 s. שִׁאֲלָתָּה;

שָׁאָלִי, sf. 3 s. m. שִׁאֲלָתָה;

3 p. m. שִׁאֲלָתְהוּ, שִׁאֲלָתְהוּ;

1 p. שִׁאֲלָנָא; Imp. s. m. שִׁאֲלָ,

p. m. שִׁאֲלוּ; Inf. מִשְׁאֲלָ;

Pt. act. שִׁאֲלָ, p. m. שִׁאֲלִי;

pass. s. f. שִׁאֲלָה: fragen,

entleihen, *ask, borrow*. |

Itpe., Pf. 1 s. אֲתִשְׁאֵל; 3 s.

m. אֲתִשְׁאֵל; Impf. 3 s. m.

נִתְשָׁל; Inf. אֲתִשְׁאֵל; Pt.

מִתְשָׁל: die Auflösung eines

Gelübdes nachsuchen, *apply*

for the dissolution of a vow. |

Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s.

m. שִׁאֲלָה; Impf. 3 s. m. c.

sf. 3 s. f. לְשִׁאֲלָה; 3 p. m.

לְשִׁאֲלוּ; Imp. s. m. c. sf. 3

s. m. שִׁאֲלָה; Inf. לְשִׁאֲלִי;

Pt. act. s. m. מִשְׁאֲלָ, p. m.

מִשְׁאֲלִין, 1 s. מִשְׁאֲלָנָא: fra-

gen, *ask*; sq. בָּ sich er-

- kunden, *inquire*. || **Af.**, Pf. 3 s. f. אוֹשֵׁל; Inf. אוֹשִׁי; Imp. s. m. c. sf. 1 s. אוֹשֵׁן; Pt. act. s. m. מוֹשֵׁל; p. m. מוֹשֵׁל: leihen, *loan*.
- ¹ שָׁבָה n. f., sf. 3 s. f. שְׁבָבָה; p. c. sf. 3 s. f. שְׁבָבָה: Nachbarin, *woman-neighbor*. || שְׁבָבוֹתָא n. f., sf. 1 s. שְׁבָבוֹתִי; 1 p. שְׁבָבוֹתִי: Nachbarschaft, *neighborhood*.
- ² שָׁבַח n. m., p. שְׁבִי: Span, *splinter*.
- שָׁבַח vb. **Pa.**, Pf. 3 p. m. שְׁבַח: preisen, *praise*. | **Af.**, Inf. אוֹשְׁבִי; Pt. act. מְשַׁבֵּחַ: verbessern, *improve*.
- שְׁבִילָא n. m., p. שְׁבִילִי: Pfad, *path*.
- שָׁבַח n. m., שְׁבָחָה n. f., שָׁבַח n. m. et f. 7. || שְׁבַח, שְׁבַח, שְׁבַח עֲשֵׂה, שְׁבַח, שְׁבַח 17. || שְׁבָעִין n. p. m. 70. || [שְׁבָעָא] (hebr.) n. m., p. שְׁבָעִי: Woche, *week*. || שָׁבַח vb. denom. **Itpe.**, Pf. 1 s. אוֹשְׁבָעִי; Impf. 3 s. m. לְשָׁבַח: schwören, *swear*. | **Af.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 p. m. אוֹשְׁבָעוּ: beschwören, *ad-jure*.
- שָׁבַח vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. et f. שְׁבָחָה; 2 p. m. שְׁבָחָה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁבָחָה, 3 p. m. שְׁבָחָה; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. שְׁבָחָה; 3 p. m. שְׁבָחָה; sf. 1 s. שְׁבָחָה, 3 p. m. שְׁבָחָה; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אוֹשְׁבָחָה, 3 p. m. אוֹשְׁבָחָה; 3 s. m. c. sf. 3 s. f. לְשָׁבַח; Imp. s. m. שְׁבַח, 1 s. שְׁבַח, 3 s. m. שְׁבַח, 3 p. m. שְׁבַח; s. f. שְׁבַח, sf. 3 s. m. שְׁבַח; p. m. c. sf. 3 s. m. שְׁבַח; Pt. act. s. m. שְׁבַח, 1 p. שְׁבַח, 2 s. שְׁבַח; pass. p. f. שְׁבַח: übriglassen, hinterlassen, fahren lassen, zulassen, *leave over, leave behind, let go, permit*.
- שְׁבִירָי n. p. m. Blindheit, *blindness*.
- שָׁבַח vb. **Pa.**, Pt. s. f. d. מְשַׁבֵּחָה: fehlerhaft, *erroneous*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. אוֹשְׁבָחָה: sich irren, *err*. || שְׁבָחָה n. f. Irrtum, *error*.
- שְׁבָחָה n. f., a. שְׁבָחָה; p. שְׁבִי, שְׁבָחָה: Sabbat, Woche,

sabbath, week. | חַד בַּשָּׁבָא, אַרְבַּעָה, חֲמִישָׁה בִּשְׁמֵי הַיּוֹם, חֲמִישָׁה בִּשְׁמֵי הַיּוֹם: Sonntag, Montag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, *Sunday, Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday.*

שיבתא n. Name eines Dämons, *name of a demon.*

שגח vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶשְׁגַּח; 3 s. f. אֶשְׁגַּחַת; Pt. act. מִשְׁגַּח: sich kümmern, *care, mind.*

שגר vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. d. שְׁגִירָא: heizen, *heat.*

שדא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. שְׁדִי, sf. 3 s. m. שְׁדִיתָה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁדִיָה, 3 p. שְׁדָנָהוּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. שְׁדִיתָה, שְׁדִיתָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. שְׁדִיוָה; Impf. 3 s. m. נִשְׁדִי, sf. 3 p. לְשְׁדָנָהוּ; Imp. s. m. שְׁדִי, sf. 3 s. f. שְׁדִיָה; Inf. לְמִשְׁדָא; Pt. act. s. m. שְׁדִי, f. שְׁדִיָה, p. m. שְׁדוּ, 1 s. שְׁדִינָא, 2 s. שְׁדִי; pass. s. m. שְׁדִי, f. שְׁדִיָה, p. f. שְׁדָן: werfen, *cast.*

שדר vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. שְׁדָרְתִּיךָ, 3 s. m.

שְׁדָרְתָה; 3 s. m. שְׁדָר; f. שְׁדָרָה, sf. 3 s. m. שְׁדָרָה; 3 p. m. שְׁדוּר, sf. שְׁדוּרָה; 3 s. m. שְׁדִרִינָן; Impf. 1 s. אֶשְׁדָר; 1 p. נִשְׁדָר, sf. 3 s. m. נִשְׁדָרָה; 3 s. m. לְשְׁדָר; 3 s. f. חֲשָדָר; Imp. שְׁדָר; Pt. act. s. m. מִשְׁדָר, p. m. מִשְׁדָרָא, 1 s. מִשְׁדָרָא: senden, *send.*

שדח n. m., שדח n. f. 6. || שְׁתַּעֲשִׂיָה, f. שְׁתַּחֲסִי, 16. || שְׁתִּינָן, 16. || שְׁתִּינָן n. p. m. 60. || שְׁתִּינָן n. f. 16.

שדח vb. **Pa.**, Impf. 3 s. m. לְשְׁדָחָהוּ: zurückhalten, *detain.* | **Itpa.**, Impf. 3 s. m. לְשְׁתִּינָן: verweilen, *tarry.*

¹ שוא vb. **Pe.**, Pt. pass. שְׁוִי, p. שְׁוִי: wert, preiswert, billig, *worth, cheap.* | **Af.**, Imp. p. אֶשְׁוִי: sq. vb. billig, *cheap.*

² שוא vb. **Pa.**, Pf. 1 s. שְׁוִי, sf. 2 p. שְׁוִינָכוּ, 3 s. m. שְׁוִינָהוּ, 3 p. שְׁוִינָהוּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁוִיָה; 3 p. m. c. sf. 2 s. m. שְׁוִינָהוּ; Imp. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁוִיָה; 3 s. m.

- Inf. לְשׂוּי, sf. 3 s. m. לְשׂוּיָהּ: setzen, machen, *set, render*.
 שׂוּם vb. **Pa.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְשׂוּמָה: abschätzen, *estimate*.
 שׂוּ vb. **Pe.**, Pt. pass. p. f. שׂוּן: verpichen, glätten, *plaster, make smooth*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. [†]שׂוּעָה: glatt werden, *become smooth*. || שׂוּעָה n. m., שׂוּעָה n. f. Mörtel, Spund, *cement, sealing clay*.
 שׂוּ vb. **Pe.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. שׂוּה; Imp. שׂוּה; Pt. act. p. m. שׂוּה; pass. p. m. שׂוּה: reiben, abreiben, *rub, wear out*. | **Pa.**, 3 p. c. sf. 3 s. f. שׂוּה: id.
¹שׂוּק n. m. שׂוּקָה n. m. Marktplatz, *market place*.
²שׂוּק n. [f.] שׂוּקָה n. Schenkel, Fuß, *leg*.
 שׂוּ vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. שׂוּ; Pt. act. שׂוּ: springen, *leap*. | **Pa.**, Pt. act. שׂוּ: id.
 שׂוּ n. m. שׂוּה n. m. Mauer, *wall*.
 שׂוּ n. m. שׂוּה n. m. Hochzeitskammerad, *best man*.
 שׂוּ v. שׂוּה.
- שׂוּ n. m. Bestechung, *bribe*.
 שׂוּ vb. **Pe.**, 3 p. c. sf. 3 s. m. שׂוּה; Impf. 3 s. m. שׂוּה; Imp. p. m. c. sf. 3 s. m. שׂוּה: schlachten, *slaughter*.
 שׂוּ n. m. Last (eig. Erhitzung), *load (prop. heat)*.
 שׂוּ vb. **Pa.**, Pt. act. p. m. שׂוּה: fronen lassen, *impose forced labor*.
 שׂוּ vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. d. שׂוּה Narr, *fool*. | שׂוּה n. f. Torheit, *folly*.
 שׂוּ vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. שׂוּה: sich ausstrecken, *stretch oneself*.
 שׂוּ vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. שׂוּה; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. שׂוּה: wegschwemmen, *wash away*.
 שׂוּ vb. **Pe.**, Impf. 1 s. שׂוּה; Inf. שׂוּה: bestreichen, *smear (apply a salve)*. || שׂוּה n. m., c. שׂוּה; sf. 1 s. שׂוּה; 2 s. שׂוּה; p. c. sf. 2 p. m. שׂוּה: Urkunde, *document*.
 שׂוּ vb., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שׂוּה; Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. שׂוּה; Inf. c. sf.

3 s. m. לְשִׁיו[ו] בָּהּ: erretten, deliver.

שִׁיצָא n. m., p. שִׁיצִי: Flosse, fin.

שִׁירָא (gr.) n. m. p. Seide, silk.

שִׁישָא n. m. Alabaster, alabaster.

שָׁב vb. Pe., Pf. 1 p. †שָׁבְנָן; 3 s. f. שָׁבָא; 3 p. m. שָׁבָא; Pt. act. s. m. שָׁבָא; f. שָׁבָא, p. m. d. שָׁבָא, f. שָׁבָא: sich legen, liegen, schlafen, sterben, lie down, lie, sleep, die.

שָׁח vb. Pe. (Af.), Pf. 1 s. sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲתֶהּ, f. אֲשַׁחֲתֶהּ, p. m. אֲשַׁחֲתֶהּ; 1 p. †אֲשַׁחֲתֶהּ; 3 s. m. אֲשַׁחֲתֶהּ, sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲתֶהּ, 3 p. m. אֲשַׁחֲתֶהּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲתֶהּ; 3 p. m. †אֲשַׁחֲתֶהּ; אֲשַׁחֲתֶהּ, sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲתֶהּ; Impf. 2 s. m. תִּשָּׁח; Pt. act. m. שָׁח, 1 s. m. שָׁח, 2 s. m. שָׁח; pass. s. m. שָׁח; f. שָׁח, 2 s. m. שָׁח: finden, find; Pt. pass. sich befindend, antreffbar, found, frequent. | Itpe., Pf. 3 s. m.

אֲשַׁחֲתֶהּ; Inf. אֲשַׁחֲתֶהּ; Pt. p. m. מִשְׁתַּחֲוִין: gefunden werden, be found, be met with.

שָׁח (hebr.) vb. Pe., Pf. 1 p. שָׁח, sf. 3 p. שָׁח; Pt. act. 1 p. שָׁח: vergessen, forget. | Itpe., Pt. s. f. מִשְׁתַּחֲוִין, pass.

שָׁח n. m., p. מִשְׁכָּל: Becken, basin. | מִשְׁכָּלָא n. f. kleines Becken, small basin.

שָׁח n. f., p. שְׁכִינְתָא: die Gegenwart Gottes, the Divine Presence. || מִשְׁכָּן vb. pfänden, pawn. | מִשְׁכָּנָא (2) n. f. Pfand, pledge.

שָׁח n. m. Rauschtrank, intoxicating drink.

שָׁח vb. Itpe., Pf. 1 p. אֲשַׁחֲתֶהּ: vergessen, forget.

שָׁח vb. Pe., Pf. 3 s. f. שָׁח; 3 p. f. †שָׁח; Impf. 3 s. m. לְשָׁח; 3 p. לְשָׁח; Imp. לְשָׁח; Pt. pass. שָׁח, d. שָׁח; sf. 3 s. f. שָׁח: 1. senden, send; Pt. pass. Bote, messenger; 2. ausziehen, take off. |

Pa., **Pt. act. p.** מַשְׁלֵחַ: ausziehen, *strip off*.
שׁלט vb. **Pe.**, **Impf. 3 s. m.** לְשַׁלֵּט; **Pt. act.** שָׁלַט: herrschen, *rule*. || שְׁלִיטָא n. m., p. שליטי: Herrscher, Macht-haber, *ruler, potentate*. || שְׁלִיטָן n. m., d. שְׁלִיטָנָא: Herrschaft, *dominion*.
 מְלִיחָא, מְלִיחָא, מְלִיחָא n. f. Nachgeburt, *after-birth*.
שׁלל vb. **Itpalp.**, **Impf. 3 s. m.** לְשַׁתְּלֵשׁ: lose werden, *be loosened*. || שׁוֹשְׁלֵתָא n. f. Kette, *chain*.
שׁלם vb. **Pe.**, **Pf. 3 p.** שָׁלְמוּ; **Inf.** מְשַׁלֵּם: vollendet sein, *be completed*. | **Pa.**, **Impf. 1 s.** אֶשְׁלֵם; **3 s. m.** לְשַׁלֵּם; **Inf.** לְשַׁלּוּמִי; **Pt. act. 2 p.** מְשַׁלְּמָתוֹן: bezahlen, *pay*. | **Itpa.**, **Pt.** מְשַׁתְּלֵם; **1 s.** מְשַׁתְּלֵמָא, **2 s.** מְשַׁתְּלֵמָה: vergolten werden, bezahlt werden, *be requited, receive an indemnity*. || **Af.**, **Pf. 1 s.** אֶשְׁלִימִי; **2 s. m.** אֶשְׁלִימָה; **Inf. c. sf. 3 p. m.** לְאַשְׁלִימָה: ausliefern, *deliver*. || שְׁלָם n. m., d. שְׁלָמָא: Friede, *peace*. לְ עֵבֶד שׁ' Frieden

stiften unter, *make peace among*. עֵבֶד שׁ' בְּהָדִי Frieden schließen mit, *make peace with*. לְ יְהֵב שׁ' be-grüßen, *salute*. שְׁלָמָא עֲלֶיךָ Friede sei mit dir, *peace be with you*. | בְּשְׁלָמָא adv. recht, *correct*. || שְׁלָמָנָא n. m. Vollkommener, *perfect man*.
 שָׁלַף vb., **Pt. pass. s. m.** שְׁלִיף, f. שְׁלִיפָא: abziehen, *draw off*. || שְׁלֹפָא n. m., p. c. שְׁלֹפִי: der (das Schwert) herauszieht, zückt, *he who draws (the sword)*.
 שְׁמָא n. m., sf. 1 s. שְׁמִי; 2 s. m. שְׁמָה; 3 s. f. שְׁמָה; 3 p. מְשִׁי: Name, *name*. | מְשִׁי praep. wegen, *on account of*. | מְשִׁי conj. weil, *because*.
 שְׁמִיָּא n. p. m., c. שְׁמִי: Him-mel, *heaven, Heaven*.
 שְׁמָדָא n. m. Verfolgung, *persecution*.
שׁמט vb. **Pe.**, **Pf. 3 s. m. c.** sf. 3 s. m. שְׁמִיטָה; **Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.** נִשְׁמִיטָה; **Inf. c. sf. 3 s. m.** לְנִשְׁמִיטָה; **Pt. pass. p. m.** שְׁמִיטִי: los-

machen, ablösen, *loosen*, *detach*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. **אֶשְׁחַטֵּן**; 3 s. f. c. sf. 1 s. **אֶשְׁחַטְתִּין**; Pt. s. f. **מִשְׁחַטְתִּי**, p. m. **מִשְׁחַטְתִּי**, f. **מִשְׁחַטְתִּי**: sich ablösen, lose werden, entschlüpfen, *become detached, loosened, escape*. || **Pa.**, Impf. 3 s. f. **תִּשְׁמַט**; Pt. act. s. f. **מִשְׁמַט**: erlassen, *remit*.

שֶׁמֶכָּא n. m., p. **שְׁמֵכִי**: Zwiebel, *onion*.

שֶׁמֶן adj. fett, *fat*. || **שֶׁמֶנָּא**, **שְׁמֵנִיהוּ** n. m., sf. 3 p. **שְׁמֵנִיהוּ**: Fett, *fat*.

שמע vb. **Pe.**, Pf. 1 s. **שָׁמַעְתִּי**, **שָׁמַעְתִּי**; 1 p. **שָׁמַעְתִּי**; 3 s. m. c. sf. **שָׁמַעְתָּ**, f. **שָׁמַעְתְּ**, p. **שָׁמַעְתְּ**; 3 s. f. **שָׁמַעְתְּ**, sf. **שָׁמַעְתְּ**; Impf. 1 p. c. sf. 2 s. m. **נִשְׁמַעְנָה**; 3 p. **לִשְׁמַעוּ**; Imp. **שִׁמַּע**; Pt. act. s. m. **שָׁמַעְתִּי**, d. **שָׁמַעְתִּי**, sf. 3 s. m. **שָׁמַעְתָּ**, p. **שָׁמַעְתִּי**, 2 s. **שָׁמַעְתְּ**; pass. s. m. **שָׁמַעְתִּי**, f. **שָׁמַעְתִּי**: hören, bedienen, folgern, *hear, listen, attend, deduce*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. **אֶשְׁמַע**; Impf. 3 p. f. **לִשְׁמַעְנָה**; Pt. p. f. **מִשְׁמַעְנָה**: gehört

werden, *be heard*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. **אֶשְׁמַעְנָה**; Impf. 1 s. **אֶשְׁמַע**, sf. 3 s. f. **אֶשְׁמַעְתְּ**; 3 s. m. c. sf. 1 p. **נִשְׁמַעְנָה**; Imp. p. f. **אֶשְׁמַעְנָה**; Inf. c. sf. 1 p. **לִשְׁמַעְנָה**; Pt. act. **מִשְׁמַע**: ertönen lassen, verkünden, bedeuten, *cause to be sounded, declare, tell, signify*. || **שמעא**, **שְׁמַעְתָּא** n. f., p. **שְׁמַעְתָּא**: halachische Überlieferung der nachtannaitischen Zeit, *post-tannaitic halakic tradition*. || **שְׁמַעְתָּא** n. m., p. c. sf. 3 s. m. **שְׁמַעְתָּא**: Ruf, *reputation*.

¹**שמע** vb. **Pa.**, Pt. act. **מִשְׁמַע**: bedienen, *attend*. | **Itpe.**, Impf. 3 s. m. **לִשְׁמַע**; Inf. **לִשְׁמַעְנָה**; Pt. 1 s. **מִשְׁמַעְנָה**: sich bedienen, *make use*.

²**שֶׁמֶשׁ** n. f. Sonne, *sun*. **שֶׁמֶשְׁמָא** n. m. Sesam, *sesame*. **שֶׁמֶשְׁמָא**, **שְׁוִשְׁמָא** n. m. Ameise, *ant*.

שמח vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. **שָׁמַחְתָּ**; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. **נִשְׁמַחְתָּ**;

Pt. pass. 1 s. **בִּשְׁמַתָּנָא**: in den Bann tun, *excommunicate*. || **שְׁמַתָּא** n. f. Bann, *ban*.
שָׁנָא vb. **Pe.**, Pt. act. **שָׁנָה**: verschieden sein, *be different*. | **שָׁנָא מִי** worin ist es verschieden? *wherein is it different?* | **לֹא שָׁנָא** es ist nicht verschieden, *it is not different*. || **Pa.**, Pf. 1 s. **שָׁנִי**; 1 p. **שָׁנִינָא**; **שָׁנִינָה**, **שָׁנִינָה**, sf. 3 p. **שָׁנִינָה**; 3 s. m. **שָׁנִי**; Impf. 1 s. **אֲשָׁנִי**; 1 p. c. sf. 3 s. m. **נִשְׁנִינָה**; Imp. **שָׁנִי**; Pt. act. s. **מִשְׁנִי**, p. m. **מִשְׁנִינָה**, f. **מִשְׁנִינָה**: 1. ändern, wechseln, *change*; 2. einen Einwand widerlegen, *remove a contradiction*, *answer an objection*. | **Af.**, Imp. **אֲשָׁנִי**: wechseln, *change*. || **שְׁנָא** n. f., p. **שָׁנִינָה**; c. **שָׁנִי**; d. **שָׁנִינָה**; sf. 3 s. m. **שָׁנִינָה**: Jahr, *year*. | **לְשָׁנָא** nach einem Jahre, *after a year*.
שָׁנָא n. f., p. **שָׁנִי**; sf. 1 s. **שָׁנִי**; 3 s. m. **שָׁנִינָה**: Zahn, *tooth*. | **בְּשָׁנָתָא** n. f. Fels, *rock*.
שָׁנָא n. m. Katze, *cat*.

שָׁנָא v. **שָׁנָה**.
שָׁנָא n. f., p. **שָׁנִינָה**: Stunde, *hour*. || **הַשָּׁנָא** adv. jetzt, *now*.
שָׁנָא vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. m. **אֲשָׁנִינָה**; 3 s. f. **אֲשָׁנִינָה**; 3 p. m. **אֲשָׁנִינָה**; Imp. **אֲשָׁנִינָה**; Pt. act. **מִשְׁנִינָה**: erzählen, *relate*. || **שְׁנָא** n. f. Gespräch, *talk*.
שָׁנָא v. **עָבַד**.
שָׁנָא vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. **שָׁנָה**; Inf. **לְשָׁנִינָה**: abschätzen, *estimate*. || **שְׁנָא** n. m., c. **שָׁנָה**: Maß, *measure*.
שָׁנָא n. m. Tor, *fool*.
שָׁנָא vb. **Pe.**, Imp. **שָׁנָה**; Pt. **שָׁנָה**: ausgießen, *pour out*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. **אֲשָׁנִינָה**, pass.
שָׁנָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. **שָׁנִינָה**; **שָׁנִינָה**; Imp. **שָׁנִינָה**: nach unten sehen, *look below*. | **Af.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. **אֲשָׁנִינָה**: niedrig machen, *lower*. || **שָׁנִינָה** adj. niedrig, *low*. || **בְּשָׁנִינָה** bergab, *down hill*. || **שָׁנִינָה** n. m., p. sf. 3 s. m. **שָׁנִינָה**: Saum, *skirt*.
שָׁנָא **Pe.**, Pf. 3 p. **שָׁנִינָה**: strömen, *overflow*.

שפץ vb. Pa., Pf. 3 s. m. c.
sf. 3 p. f. שפצנה; Impf.
2 s. m. תִּשְׁפֹּץ: ausbessern,
repair.

שפיר vb. Pe., gefallen, *please*. ||
שפיר adj., d. שפירא, f.
שפירא, p. f. שפירן: schön,
beautiful. | שפיר adv. recht,
correctly. || שפרא n. m., sf.
2 s. m. שפרא: Schönheit,
beauty.

¹שקא vb. Pe., Pt. act. c. sf.
3 s. m. שִׁקֵּה: ausschenken,
give to drink; Pt. act. Mund-
schenk, *butler*. | Af., Pf.
1 p. sf. 3 s. m. אֶשְׁקִינָה;
3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֶשְׁקִינָה;
3 p. m. אֶשְׁקִינֶהוּ; 3 p. c. sf.
3 s. m. אֶשְׁקִינֶה; Impf. 1 s.
c. sf. 2 s. m. אֶשְׁקֶנָה; Imp.
c. sf. 1 s. אֶשְׁקֶנָה, p. c. sf.
3 s. m. אֶשְׁקִינֶה; Pt. act. p.
m. מִשְׁקֹן: zu trinken geben,
give to drink.

²שקא vb. Pe. = שקל.

שקל vb. Pe., Pf. 1 s. שְׁקַלְתָּ,
שְׁקַלְתִּי, sf. 3 s. m. שְׁקַלְתָּה;
3 s. f. שְׁקַלְתָּה, 3 p. m.
שְׁקַלְתֶּה; 1 p. c. sf. 3 p.
שְׁקַלְתֶּה; 2 s. m. שְׁקַלְתָּ, sf.
3 p. שְׁקַלְתֶּה; 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. שְׁקַלְתָּה, f. שְׁקַלְתָּה;
3 s. f. שְׁקַלְתָּה, sf. 3
s. f. שְׁקַלְתָּה; 3 p. c. sf. 3
s. f. שְׁקַלְתֶּה; 3 p. שְׁקַלְתֶּה;

Impf. אֶשְׁקַל; 3 s. m. נֶשְׁקַל,
sf. 3 p. לִשְׁקַלְתֶּה; 3 p. c.
3 s. f. לִשְׁקַלְתֶּה; Imp. שְׁקַל,
sf. 3 s. m. שְׁקַלְתָּה, 3 p.
שְׁקַלְתֶּה; s. f. שְׁקַלְתִּי; p. m.
שְׁקַלְתִּי; Pt. act. שְׁקַל, p. שְׁקַלְתִּי;
1 p. שְׁקַלְתִּי, 2 s. שְׁקַלְתָּ;
pass. s. m. שְׁקִיל, f. שְׁקִילָה;
p. f. שְׁקִילָן: nehmen, *take*. |
Itp., Pf. 3 s. m. אֶשְׁתַּקַּל;
Pt. p. f. מִשְׁתַּקֵּלָן, pass.

שקר vb. Pa., Pf. 3 s. m. שָׁקַר;
Inf. שְׁקֹרֵי, sq. ב. betrügen,
deceive. || שְׁקָרָא: Lüge, *lie*. ||
שְׁקָרוּרִי n. m. Lügner, *liar*.

שרא vb. Pe., Pf. 3 s. m. c.
sf. 3 s. m. שְׁרִינָה, f. שְׁרִינָה,
שְׁרִינָה, p. שְׁרִינֶה; 3 s. f.
שְׁרִינָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. f.
שְׁרִינֶה; p. m. שְׁרִינֶה; 3 p.
f. שְׁרִינֶה; Impf. 3 s. m.
לִשְׁרִי; Imp. שְׁרִי; Inf. מִשְׁרָא;
Pf. act. שְׁרִי, p. שְׁרִי; pass.
s. m. שְׁרִי, f. שְׁרִיָּה: lösen,
erlauben, *loosen, permit*. |
Itp., Pf. 3 s. m. אֶשְׁתַּרֵּי;

Impf. 2 p. m. תִּשְׁתָּרוּ: Er-
laubnis erhalten, *receive*
permission. | Af., Pf. 3 s.
m. אֶשְׂרִי: wohnen lassen,
cause to dwell. || מִשְׁרִיתָא
n. f., p. c. sf. 1 s. מִשְׁרִיתִי: *Lager, camp; p. Truppen, troops*. || שְׁרוּתָא n. f., sf.
2 s. m. שְׁרוּתִי(י): Mahlzeit,
meal.

שררב vb. It., Pf. 3 s. m.
אֶשְׁתַּרְבֵּב; Inf. אֶשְׁתַּרְבֵּבִי:
herabgleiten, *slip down*.

שְׂרָגָא n. m., p. שְׂרָגִי: Lampe,
lamp.

שְׂרִיקָא n. m., p. שְׂרִיקִי: Flecken,
Faden, *spot, thread*.

שָׂרַף vb. Pe., Impf. 3 s. m.
נִשְׂרַף: schlürfen, *sip*.

שְׂרִיר adj. p. f. שְׂרִירָן: fest,
firm.

שַׁת v. שַׁת.

שַׁתָּא v. שַׁנָּא.

שְׁתִּי vb. Pe., Pf. 2 s. m. שְׁתִּיתָ,
sf. 3 s. m. אֶשְׁתִּיתָה; 3 s. m.
c. sf. 3 s. m. שְׁתִּיתָה; Impf.
1 p. נִשְׁתִּי; 2 s. m. נִשְׁתִּי,

p. † תִּשְׁתִּין; Imp. אֶשְׁתִּי, שְׁתִּי;
p. m. אֶשְׁתִּי, שְׁתִּי; Inf. מִשְׁתִּי,
מִשְׁתִּי; Pt. act. שְׁתִּי,
2 s. שְׁתִּיתָ: trinken,
drink. || מִשְׁתִּיָּא n. m. Ge-
tränk, *drink*.

שְׁתַּל vb. Pe., Pf. 1 s. שְׁתַּלִּי;
2 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁתַּלְתָּה;
3 p. † שְׁתַּלוּ; Impf. 1 s. אֶשְׁתַּל;
Pf. act. שְׁתַּל, p. שְׁתַּלִּי, 1 s.
שְׁתַּלְנָא: pflanzen, *plant*.

שְׁתַּפָּא n. m., p. שְׁתַּפִּי: Genosse,
partner. || שְׁתַּפּוּתָא n. f. Ge-
nossenschaft, *partnership*. ||

שְׁתַּף vb. denom. Pa., Impf.
3 s. m. לִשְׁתַּף: zugesellen,
associate. | Itpa., Impf. 1 s.
לִשְׁתַּפֵּת; 3 s. m. לִשְׁתַּפֵּת;
Inf. אֶשְׁתַּפֵּי, sq. בְּהִידִי:
sich beteiligen, *take part, participate*.

שְׁתַּק vb. Pe., Pf. 1 s. שְׁתַּקִּי,
שְׁתַּקִּי; 3 s. m. שְׁתַּק, אֶשְׁתַּק;
3 p. † שְׁתַּקוּ, אֶשְׁתַּקוּ; Pt.
act. שְׁתַּק: schweigen, *be silent*. || שְׁתִּיקוּתָא n. f.
Schweigen, *silence*.

ת

תַּאנָּא n. m., s. f. תַּאנָּה: Krone,
crown.

תַּאנָּתָא n. f., p. תַּאנִּי: Feige,
fig.

תבואה n. f. Arche, *ark*.

תבואה n. m. Stroh, *straw*.

תבואה vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf.

3 p. m. תבואה: auffordern, *ask, accost*.

תבואה vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. c.

sf. 3 p. m. תבואה: zerbrechen, *break*. | **Itpe.**, Pf.

3 s. m. תבואה; Impf. 3 s. m.

לתבואה: pass. || תבואה n. m.

Unglück, *misfortune*.

תבואה v. גרא.

תבואה (ass.) n. m. Kaufmann, *merchant*.

תבואה vb. **Pe.**, Pf. 1 p. תבואה;

3 s. m. תבואה; Imp. s. f. תבואה:

zurückkehren, *return*. | **Af.**,

1 p. תבואה, sf. 2 s. m.

תבואה, 3 s. m. תבואה, 3

p. m. תבואה; 2 s. m. c. sf.

1 s. תבואה; 3 s. m. c. sf.

3 s. m. תבואה; Pt. act. s. m.

תבואה, מותב, p. m. מותב,

2 s. מותב: Einwendung

erheben, *raise an objection*. |

Ittaf., Pf. 3 s. m. תבואה:

widerlegt werden, *be refuted*.

|| תבואה n. f., p. תבואה:

Widerlegung, *refutation*. ||

תבואה, תבואה adv. wiederum,

again.

תבואה n. m. Knoblauch, *garlic*.

תבואה n. m. Ochs, *ox*.

תבואה (etym.?) n. m., p. 1 s.

תבואה: Kleid, *garment*.

תבואה, תבואה, תבואה praep.,

sf. 2 s. m. תבואה; 3 s. m.

תבואה, p. m. תבואה: unter,

under. || תבואה adv. unten,

beneath. || תבואה, תבואה adj.,

d. תבואה; p. תבואה: unterer,

lower. || תבואה, תבואה adv.

unten, *beneath*. || תבואה vb.

denom. **Pa.**, Impf. 3 s. m.

תבואה; 1 p. תבואה: nach unten

bringen, *bring down*.

תבואה v. חלל.

תבואה n. m. Tisch, *table*.

תבואה n. m. Kinderlosigkeit,

childlessness.

תבואה n. m., p. תבואה: Schmerz,

pain.

תבואה n. f. Purpur(farbe und

-stoff), *violet (color and*

stuff).

תבואה, תבואה (pers.?) n. m.,

p. תבואה: Thronsessel, *chair*.

תבואה vb. **Pe.**, Pf. 1 p. תבואה;

3 s. m. c. sf. 3 s. m. תבואה,

p. f. תבואה; 3 p. תבואה; Impf.

2 p. m. תבואה; Pt. act. s. m.

תבואה; pass. s. f. תבואה: (auf-)

hängen, *hang (up)*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶתְּלִי, p. אֶתְּלוּ: pass.; angezündet werden, *be kindled*. | **Af.**, Pf. 3 s. f. אֶתְּלִי; Imp. אֶתְּלִי(א): anzünden, *light*.

תִּלְגָּ n. m., d. תִּלְגָּא: Schnee, *snow*.

למד. תִּלְמִידָא, תִּלְמוּדָא v.

תִּלְעָא, תִּלְעָא adj. d. purpurrot, *scarlet*.

תִּלְתָּ n. m., תִּלְתָּא n. f. 3. || תִּלְתָּ, תִּלְתִּים, f. תִּלְתָּ עֶשְׂרִי תִּלְתִּים, תִּלְתָּ סָרִי, עֶשְׂרִי 13. || תִּלְתִּין n. p. m. 30. || תִּלְתִּי: dritter, dreifach, *third, threefold*. || תִּלְתָּא, תִּלְתָּא n. m. $\frac{1}{3}$; drittgeboren, *born third*.

תָּמָן adv. dort, *there*.

תִּמָּ vb. **Pe.**, Pt. pass. p. f.

תִּמָּ: sonderbar, *strange*. |

Af., Inf. אֶתְמִידִי; Pt. מִתְמִידָא: sich wundern, *be astonished*.

תִּמִּידָא (hebr.) n. m. das tägliche Opfer, *the daily sacrifice*.

תִּמְנִי n. m., תִּמְנִיא n. f. 8. ||

תִּמְנִי עֶשְׂרִי, f. תִּמְנִים, תִּמְנִי סָרִי 18. ||

תִּמְנִין, תִּמְנִין 18. || תִּמְנִין n. p. m. 80. ||

תִּמְנִיא n. m.

achter, *eighth*. || תִּמְנִיא n. f. Achtelmaß, *measure of an eighth*.

תִּמְרָא n. m., p. תִּמְרִי: Dattel, *date*.

תִּנָּא n. d. m., sf. 1 p.

תִּנְיָכִי, 2 p. תִּנְיָכִי, 3 p.

תִּנְיָכִי, 2. || תִּנְיָכִי (ו), תִּנְיָכִי

תִּנְיָכִי, תִּנְיָכִי, תִּנְיָכִי עֶשְׂרִי

תִּנְיָכִי 12. || תִּנְיָכִי adj., f.

תִּנְיָכִי: zweiter, *second*. ||

תִּנְיָכִי n. f., sf. 1 p. מִתְנִיָּה;

p. מִתְנִיָּה: Misna. || תִּנָּא

vb. denom. **Pe.**, Pf. 1 s. s. f.

1 p. תִּנְיָכִי, sf. 3 p. f.

תִּנְיָכִי; 2 p. c. sf. 3 s. f.

תִּנְיָכִי; Impf. 3 s. m. נִתְנִי;

Imp. תִּנְיָכִי; Inf. מִתְנִי;

Pt. act. תִּנְיָכִי; pass. s. f. תִּנְיָכִי: einen

Lehrsatz der Misna, die

Misna vortragen, *recite a*

paragraph of the Mishna,

the Mishna, | **Pa.**, Impf. 3

s. m. נִתְנִי; Inf. תִּנְיָכִי: eine

Erläuterung zur Misna vor-

tragen, *utter an inter-*

pretation of the Mishna. |

Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

תִּנְיָכִי; Imp. 3 s. m. c. sf.

1 s. נִתְנִי; Imp. p. תִּנְיָכִי: die

Mišna lehren, *instruct in the Mishna*. || תנא n. m., p. תנאי: Tanna (doctor Mišnicus).

² תנא vb. Af., Pf. 3 p. m. תנאו: verabreden, *make an agreement*.

תנא v. נוח.

תנינא n. m. (f.) Seeungeheuer, *sea monster*.

תנורא n. m., p. תנורי: Ofen, *oven*.

תעלא n. m., p. תעלי: Fuchs, *fox*.

תעניחא v. ענא³.

תפס vb. Pe., Pf. 2 p. c. sf.

3 s. f. תפסיתוה, תפסיתוה;

3 s. m. c. sf. 3 s. m. תפסיה

(תפשיה); 3 p. m. c. sf. 3 s.

m. תפסוה; Imp. s. m. c. sf.

3 s. m. תפשיה; p. m. c. sf.

3 s. m. תפסוה, f. תפסוה;

Pt. act. s. m. תפס, p. m.

תפסין; 1 p. תפשי:

ergreifen, in Besitz nehmen,

seize, take possession. | Itpe.,

Pt. 2 s. מתפסות: ergriffen

werden, *be seized*.

תפא vb. Pe., Pf. 2 p. תפאו: speien, *spit*.

¹ תקל vb. Pe., Pf. 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. תקלה; Impf. 3

s. m. לתקל, Pt. act. תקל:

1. wägen, *weigh*; 2. wiegen,

aufwiegen, *weigh, be equal*. ||

מתקלא (ק), sf. 3 s. m. מתקלה,

מתקלה: Gewicht, *weight*.

² תקל vb. Itpe., Pf. 3 s. m.

אתקל, f. אתקלא: straucheln,

stumble.

תקן vb. Pe., Pt. act. p. f. תקנו:

gerade, recht, *straight*,

right. || Pa., Pf. 3 s. m. תקן,

p. m. תקנו, תקנו; Inf. לתקוני;

Pt. pass. s. m. מתקן, f. d.

מתקנה: anordnen, richtig

stellen, *order, set in order*. ||

תקנה n. f., sf. 3 s. m. תקנה:

Verordnung, Besserungs-

mittel, *ordinance, means of*

improvement, remedy.

תקף vb. Pe., Pt. act. p. m.

תקפי: stark sein, *be strong*. |

Itpa., Pt. p. m. מתקפו: sich

anstrengen, *strain oneself*. |

Af., Pt. act. מתקף: eine

starke Frage stellen, *ask*

a strong question. || תקפא

n. m., c. תקף: Stärke, Hef-

tigkeit, *strength, vehemence*.

¹ תרא vb. Pe., Impf. 3 p. לתרו:

aufweichen, *dissolve*.

² תרא vb. Al. , Pf. 1 p. אֶתְרִינִי: warnen, <i>forewarn</i> .	תְּרִינִיָּה n. f. Cypresse, <i>cypress</i> .
תִּרְבֵּא n. m. Fett, <i>fat</i> .	תְּרִנְגוֹלָא (תְּרִנְגוֹלָא) n. m. Hahn, <i>cock</i> .
תִּרְגַּם vb., Pf. 3 p. m. תִּרְגַּמְתִּי: übersetzen, erklären, <i>translate, interpret</i> .	תְּרִנְגוֹלָתָא n. f. Henne, <i>hen</i> .
תִּרַּךְ vb. Pa. , Pf. 3 s. m. תִּרְכָּה: verstoßen, <i>repudiate</i> .	תִּרְעָא n. m. Tür, <i>door</i> .
תִּרַּם vb. denom. Al. , Pf. 2 s. m. אֶתְרַסְתִּי; 2 p. m. תִּרְסָה: sich widersetzen, <i>oppose</i> .	תִּרַּץ vb. Pa. , Pf. 3 s. m. c. sf. תִּרְצָה; Pt. act. תִּרְצֵץ; pass. s. f. d. תִּתְרַצָּה: zu- rechtstellen, richtig stellen, <i>set aright, correct</i> .
תִּרוֹם n. m. Widersetzlichkeit, <i>rebelliousness</i> .	תִּשַׁע n. m., תִּשְׁעָה n. f. 9. תִּשְׁכַּר, f. תִּשְׁכַּרְתָּה: f. תִּשְׁכַּרְתָּה: 19.

B.

Hebräisches Wörterverzeichnis.

Hebrew Glossary.

אֶבְיָה n. f. Fackel, <i>torch</i> .	אִמַּר vb., Inf. בִּלְוִיָּה: das will sagen, <i>that is</i> .
אֶהְיֶה n. f., p. אֶהְיֶה: Über- dachung, <i>covering</i> .	אֲפִלּוּ conj. obwohl, <i>although</i> .
אָחַר vb. Pi. Pt. pass. מֵאָחַר: verspätet, <i>belated, post- dated</i> .	בִּדְאִין n. m., p. בִּדְאִין: Lügner, <i>liar</i> .
אֵי adv. nicht, <i>not</i> .	בִּרְכָּה n. f. Segen- spruch am Sabbatausgang, <i>benediction at the outgoing of the sabbath</i> .
אֵלָּה adv. weiter, <i>further on</i> .	
אֵלְמָלָא conj. wenn nicht, <i>if not</i> .	

בוּא n. f. Untergang, *setting*.

בּוֹל (gr.) n. m., p. בּוֹלָאוֹת: Ratsherr, *councillor*.

בַּח vb. Ho., Pt. מִבְּחָר: aus-
erlesen, *choice*.

בַּטַּח vb. Ho., Pt. 1 s. מִבְּטַחֲנִי: gewiß sein, *be certain*.

בַּטַּל vb. Pl., Pf. 3 s. f. בִּטְלָה: unterbrechen, *interrupt*. ||
בְּטוּל n. m. Unterbrechung, *interruption*.

בַּקֵּשׁ vb. Nitp. = Hitp.

בְּרָא n. f. Schöpfung, *creation*. || בְּרִיָּה n. f. Ge-
schöpf, *creature*.

בְּרִיָּה n. f. Sonderung, *separation, selection*.

בֵּת n. f. || בֵּת קוֹל Stimme, *voice*. || בְּבֵת אֶחָת auf Ein-
mal, *at one and the same time*.

גָּבַהּ vb. einziehen, *collect*.

גּוֹי n. m. Nichtjude, *Gentile*.

גּוּף n. m. Körper, Wesen, *body, essence*.

גִּיּוּרָה n. f.: גִּיּוּרָה שְׂוֵהָ Ana-
logie-Beweis, *proof by ana-
logy*.

גָּמַר n. m. Vollendung, *com-
pletion*.

גִּלְגָּל n. f. Feige, *fig.*.

גִּלְגָּל n. m. Schlemmer, *glutton*.

גִּלְגָּל (gr.) n. f. Gleichnis, *likeness*.

דֶּק n. m., p. דִּקְיוֹן: Flor im
Auge, *cataract*.

דֶּקֶל n. m. Palme, *palm-tree*.

הֵאָדָּה adv. wie? *how?*

הַפְּרוּכּוֹם (gr.) = ὑπαρχος.

וְדִי n. m., p. וְדִאוֹת: Gewiß-
heit, *certainly*. || וְדִי adv.
gewiß, *certainly*.

וָפִי adj., p. וָפִאִין: würdig,
worthy.

וּן vb. Ni., Pt. נִזּוֹן: gespeist
werden, *be fed*.

חָל vb. Pf. 3 s. m. חָל: fallen,
fall.

חָס וְשָׁלוֹם Gott behüte, *God
forbid*.

חֲזָקָה n. f., c. חֲזָקָה: Prä-
sumtion, *presumption*.

חֶלֶק vb. Ni., verschiedener
Meinung sein, *be of a dif-
ferent opinion*.

חֲמֵה n. f. Sonne, *sun*.

חֶמֶר vb. Pt. pass. חָמַר: schwer, *heavy, weighty*.

מִחְמַת praep. wegen, *on account of*.

טוּל vb. Hi. werfen, *cast*.

מְלִית n. f. Mantel, *mantle*.

טַפַּל vb. Ni. sich anschließen, *attach oneself*.

יֵאל conj. הוֹאִיל וְ. *da, since*.

הִילֵכָה adv. also, *hence*.

יְסוּרִין n. p. m. Leiden, *suffering*.

יְשִׁיבָה n. f. Akademie, *college*.

יִשַׁר Pi. stark machen, *make strong*.

כִּי praep., sf. 1 s. בְּמֹותִי. *כי*.

כֵּן conj. sobald als, *nachdem, as soon as, since*.

כֵּן adv. so, *thus*.

כֵּן adv. hier, *here*. | מִכֵּן von jetzt ab, *from now on*.

כָּנַס vb. Ni. eintreten, *enter*.

בֵּית הַכִּסֵּא Abtritt, *privy*.

כַּפָּרָה n. f. Sühne, *atonement*.

כָּרַךְ vb. umschlingen, *wind about*.

לוּה¹ vb. Pa. begleiten, *accompany*.

הַלְוָאָה n. f. Darlehen, *loan*.

לָשׁוֹן n. f. Bedeutung, *meaning*.

מַה־שֵּׁ מַה־שֵּׁ dasjenige, welches, *that which*. || אַחַת בְּמָהּ || עַל־כָּמָה um wieviel mehr, *how much the more*.

מִיתָה n. f. Tod, *death*.

מִן praep., sf. 3 s. m. הַמֵּנוּ.

מִנָּה n. m. Zahl, *number*.

מִסַּר vb. Pt. act. 1 s. מִסַּרְתִּי.

מִרְגָּלִית (gr.) n. f., p. מִרְגָּלִית: Perle, *pearl*.

נִדְהוּ n. m. Bann, *excommunication*.

נָטַל vb. erheben, nehmen, *lift, take*.

נִיב שְׁפָתַיִם Oberlippe, *upper lip*.

נִסְיָן n. m., p. נִסְיָן: Wunder, *miracle*.

סָבַב vb. Hi. zu Tische liegen, *recline at table*.

סָבַר vb. Pt. pass. סָבַרְתִּי meinent, *of the opinion*.

סִיחַ n. m. Eselsfüllen, *foal of an ass*.

סִנְיָה n. m. Ansatz, *attachment*.

סִפְקָה n. m., p. סִפְקוֹת: Zweifel, *doubt*.

סרב vb. **Pi.** sich weigern, *refuse*.

סתר vb. widersprechen, *contradict*.

עגל vb. **Pi.** einen Kreis bilden, *form a circle*.

עוד : מבעוד יום während des Tages, *while it is yet day*.

עין : מעין praep. nach Art von, *after the manner of*.

עכשו adv. jetzt, *now*.

עלב vb. bedrücken, *oppress*; Pt. pass. unglücklich, elend, *miserable*. | **Ni.** pass.

עלה vb. angerechnet werden, *be counted*. | **Hi.** nennen, *name*.

ענות n. f. Bescheidenheit, Sanftmut, Demut, *humility*.

עצמי : עצם ich selbst, *myself*.

ערבית n. f. Abend, *evening*.

ערוד n. m. Wildesel, *wild ass*.

פגיון (lat.) n. m. pugio.

פגם n. m. Verschlimmerung, *deterioration*.

פחה verringern, *lessen*.

פני : מפני conj. weil, *because*.

פנה vb. **Ni.** die Notdurft verrichten, *ease oneself*.

פרש vb. sich absondern, *separate oneself*.

פרידה n. f. Taube, *dove*.

פריה n. f. Fruchtbarkeit, *fruitfulness*.

פרוסבל (gr.) = בולבטי *πρὸς βουλευτάς*.

פתיחה n. f. Anfang, *commencement*.

מצוה n. f. Gebot, *commandment*. || Wohltat, *good deed*.

צהח vb. **Pilp.** polieren, *polish*.

קדם vb. vorangehen, *go before*. | **Ho.** Pt. מקדם verfrüht, *antedated*.

קום : במקום praep. anstatt, *in the place of*.

קרא n. f. Lesen, *reading*. ||

מקרא n. m. Schrift, Schriftvers, *Scripture, Scriptural verse*. [ground.

קרקע n. m. Grund und Boden,

ראיה n. f. Beweis, *proof*.

רבב : רבנו unser Lehrer, *our teacher*.

רבה n. f. Mehrung, *multiplication*.

רדה n. m. Schaufel, *shovel*.

רָפָה עֵין: Augenblick,
twinkling of an eye.

רְשָׁה n. f. Erlaubnis,
permission.

שׁ: nota relationis. | שְׁלִי: mein,
my. | שָׁל: nota genitivi.

בְּשִׁבִּיל praep. wegen, *on ac-*
count of.

שָׁחַר n. m., p. שְׁחָרִין, שְׁחָרִית
n. f.: Morgenzeit, *dawn.*

שָׁטַר n. m., p. שְׁטָרוֹת; c. שְׁטָרִי
(שְׁטָרִי): Schriftstück, *docu-*
ment.

שָׁכְבָה n. f. Liegen, *lying*
down.

שָׁכַח vb. **Hitpa.**, vergessen
werden, *be forgotten.*

שָׁמַשׁ: בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: Abend-
dämmerung, *twilight.*

שָׁמַשׁ vb. **Pi.**, dienen, *serve.*

שָׁנָה vb. **Pu.**, Pt. ungewöhn-
lich, *extraordinary.*

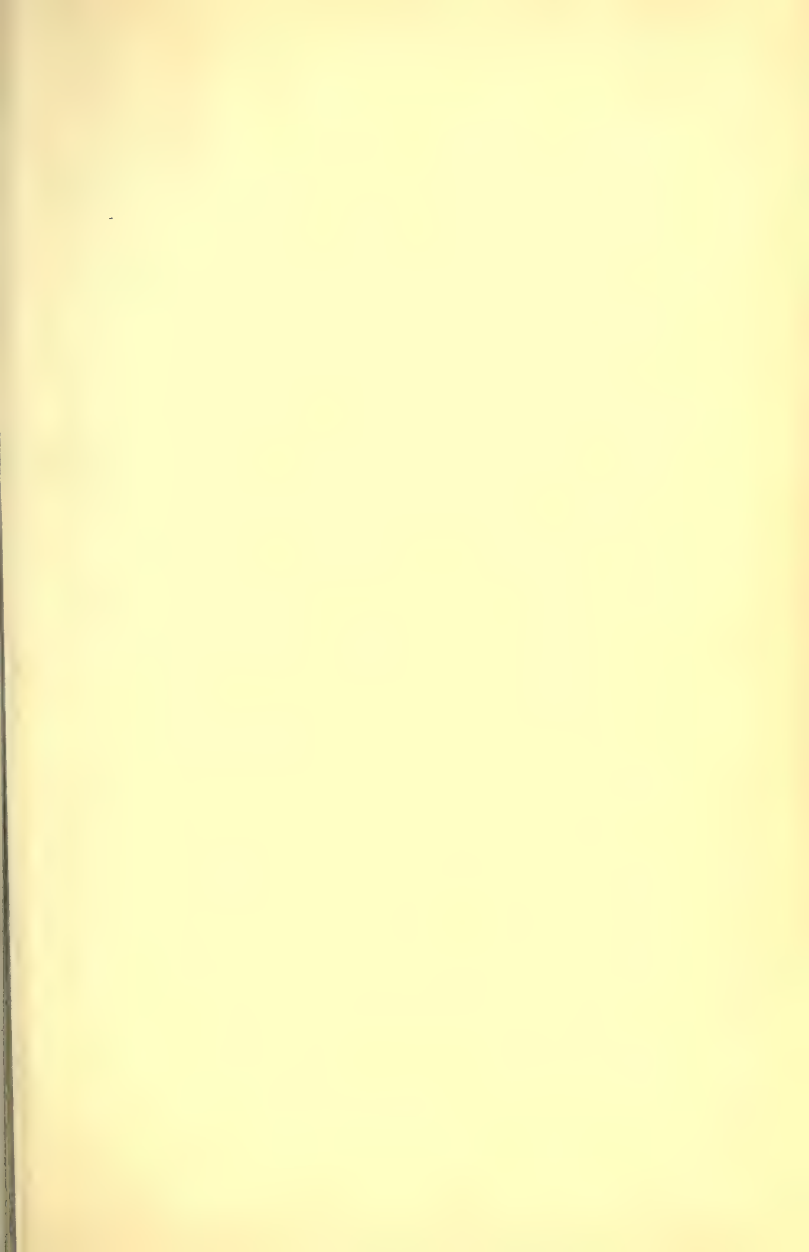
שָׁנָה n. f. Mišna.

שָׁמָּה: מִשָּׁמָּה: von der Zeit, da,
from the time when.

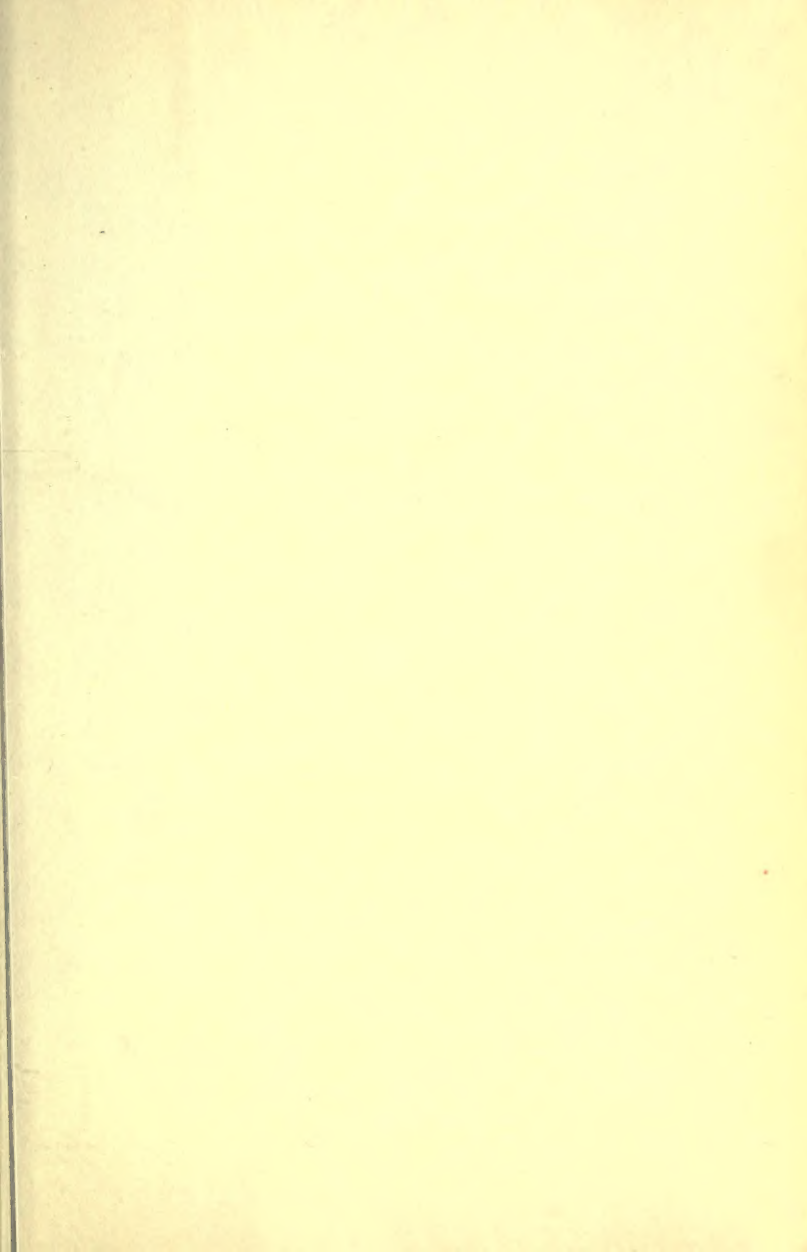
[תְּחִלָּה] תָּחַל vb. denom. **Hi.**,
anfangen, *begin.*

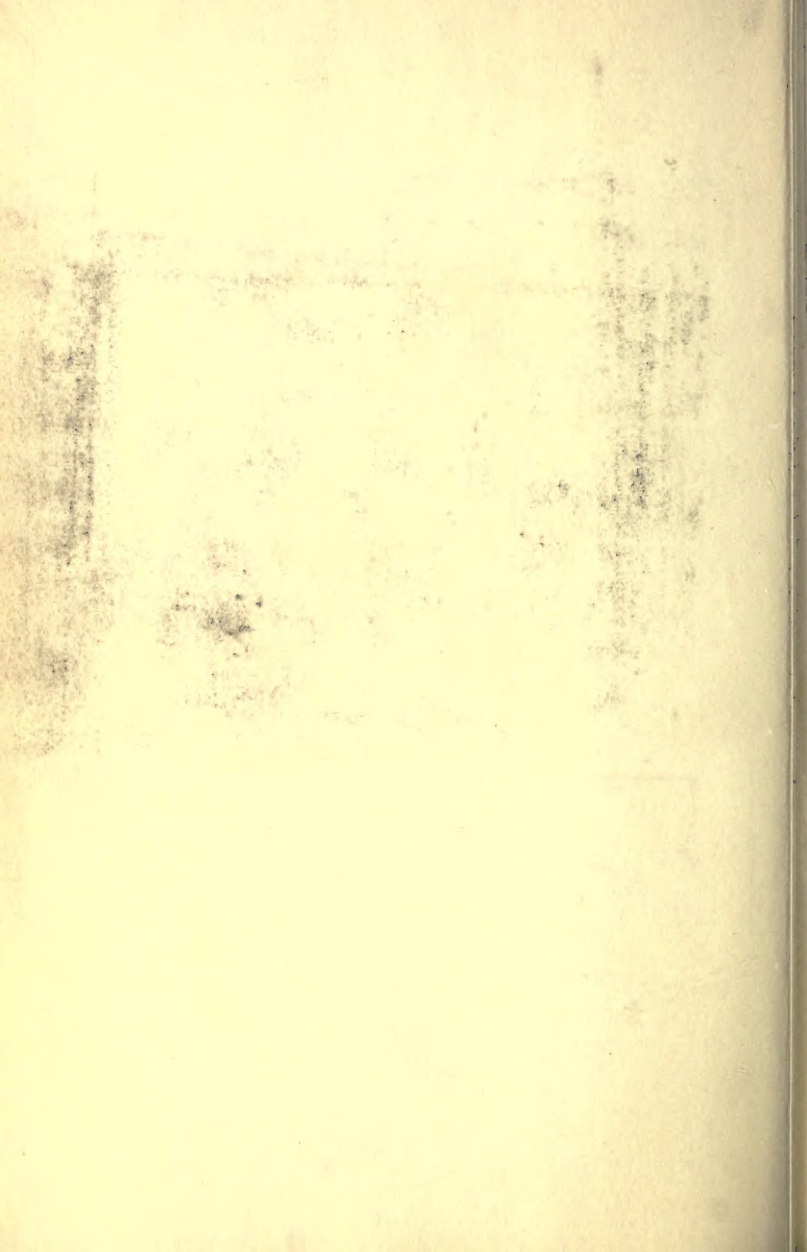
תְּנִי n. m. Bedingung, *condition.*

תָּקַן vb. **Hi.**, verordnen, *esta-*
blish, order.

PJ
5301
M37

Margolis, Max Leopold
A manual of the Aramaic
language

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
